|| ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀವೇಂಕಟೇಶೋ ವಿಜಯತೇ ||

ಶ್ರೀ ಭಾಗವತಾಮೃತಂ

ದಶಮ ಸ್ಕಂಧ ಉತ್ತರಾರ್ಧ

Vol. VIII

ಲೇಖಕರು :

ಭಾಗವತರತ್ನಂ ವಿದ್ವಾನ್ ಘೂಳೀ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತ್ಯಾಚಾರ್ಯಃ

ಬಳ್ಳಾರಿ.

1967

ಶ್ರೀ ಭಾಗವತಾಮೃತಂ

❋ ದಶಮ ಸ್ಕಂಧ ಉತ್ತರಾರ್ಧ ❋

Publishers

Shri Vyasa Publishing House
Satyanaranpet BELLARY

[ಮುದ್ರಣ ಸಹಾಯ ನಿಧಿ **15-00** ರೂ]

Printers

Hombali Brothers, Printers, Gadag

.... ವಿಜ್ಞಪ್ತಿ ....

ಮಹನೀಯರೇ !—

ದಯಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಚಂದಾ ಸಹಾಯ ನಿಧಿಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಕಳಿಸಿ ಮುದ್ರಣಕಾರ್ಯವು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ !

ಚಂದಾ ಪೂರಾ ಕೊಡದವರಿಗೆ ದಶಮ ಸ್ಕಂಧದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ವಿಷಾದಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪುಸ್ತಕಗಳೇ ಬೇಡಾದವರು ಭದ್ರವಾಗಿ ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು I ದಿಂದ IV Vol ಗಳ ವರೆಗೆ ದಯಮಾಡಿ ನಮಗೆ ಕಳಿಸುವ ಕೃಪೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಷ್ಟಾದರೂ Postage ವಹಿಸಿ ಉಪಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಬಳ್ಳಾರಿ **ಪ್ರಕಾಶಕರು**

28—2—67

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಾಮೃತವೆಂಬ ನಾಮವು ಅನ್ವರ್ಥವು

ಶ್ರೀ ಮ. ವೇ ಘೂಳಿ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಭಾಗವತಾಮೃತ ಪಾನದಿಂದ ಮತ್ತನಾದ ನನಗೆ ಉದ್ರಿಕ್ತವಾದ ಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರುವೆನು

"ಶ್ರೀ ಭಾಗವತಾಮೃತ" ಎಂಬುವ ನಾಮವು ಅನ್ವರ್ಥವಾಗಿದೆ

ಭಗವದ್ಭಕ್ತನಾದ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಜನು ಚರಮ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಾದ ಶ್ರೀ ಶುಕಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಭಾಗವತ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿ ಭಗವಂತನಾದ ಗರುಡಧ್ವಜನ ಪಾದಮೂಲ ಭಜನರೂಪವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪರಂಪರಯಾ ಹೊಂದಿದನು.

ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸ ದೇವರಿಂದ ಪ್ರಥಮ ರಚಿತವಾದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಭಾರತ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅಮೃತರೂಪ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನ ಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳಾದ ಭಗವನ್ಮಹಿಮೆಗಳು ಸಾಧಾರಣ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಶೀಘ್ರದುರವಗಾಹವಾಗಿದ್ದು, ತದನಂತರ ನಾರದರ ಪ್ರಾರ್ಥನಾನುಸಾರ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸ ದೇವರಿಂದ ಶ್ರೀ ಭಾಗವತ ಗ್ರಂಥವು ಅಮೃತ ಸಾಧನಗಳಾದ ಭಗವನ್ಮಹಿಮೆಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟೋಪದೇಶದಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಯಿತು.

ಭಗವಂತನ ಪೌರುಷರೂಪ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಕಲ್ಕಿರೂಪ ಪರ್ಯಂತಗಳಾದ ಅವತಾರ ರೂಪಗಳು ಅಮೃತ ಅಂದರೆ ಮರಣಾದಿ ದೋಷವಿದೂರಗಳು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಮಹಾತ್ಮ್ಯಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕ ಸ್ನೇಹರೂಪ ಭಕ್ತಿ ಉಳ್ಳವರಿಗೆ ಅಮೃತ ರೂಪ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವು

ಭಾಗವತರಾದ ಭೀಷ್ಮರು, ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು, ದೇವಹೂತಿ ದೇವಿಯರು, ಧ್ರುವ ಮಹಾರಾಜ, ಜಡ ಭರತ, ಅಜಾಮಿಳ, ಪ್ರಲ್ಹಾದ, ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು, ಅಂಬರೀಷ, ವಸುದೇವ, ದೇವಕಿ, ಉದ್ಧವ, ಪ್ರಭೃತಿಗಳು ಭಗವಂತನಿಂದ ಸಂದರ್ಶನ ವೇದೋಪದೇಶಾದಿ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅಮೃತರಾದರು

ಈ ನಾಲ್ಕು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಮದ್ ಭಾಗವತಾಮೃತವೆಂಬುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥವು ಅಮೃತದಂತೆ ಮಧುರವು ಎಂಬುದಾಗಿ ತಾನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಗವತಾಮೃತ ರಸವನ್ನು 'ಏಕಃ ಸ್ವಾದು ನ ಭುಂಜೀತ' ಎಂಬುವ ನೀತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅನಭಿಜ್ಞರಾದ ಭಾಗವತ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಪಾನಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ ಹೃದಯರಾದ, ನನಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತರಾದ, ಪಂಡಿತರೂ ಸಹೃದಯರಾದ ಮ ವೇ ಶ್ರೀ ಘೂಳಿ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತ್ಯಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದ ಶ್ರೀ ಭಾಗವತಾಮೃತ ನಾಮಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಷಾಮಯ ಪ್ರಬಂಧವು ಚಿರಕಾಲ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲಿ ಎಂತ ಶ್ರೀಹರಿಗುರು ಸನ್ನಿಧಾನಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ.

ಚತುರ್ವೇದಿ ರಾಮಚಂದ್ರಾಚಾರ್ಯರ್ಃ

ಮಹಾರಾಜಪೋಷಕರು, ರಾಜಪೋಷಕರು
ಹಾಗೂ ಪೋಷಕರು

ಮಹಾರಾಜ ಪೋಷಕರು:—

೧ ಶ್ರೀ ಕುಡುತಿನಿ ವೆಂಕೋಬಣ್ಣನವರು, ಶ್ರೀ ವೈಶ್ಯಕುಲ ಶಿಖಾಮಣಿ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀವೇಂಕಟೇಶಧರ್ಮಛತ್ರ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ.
೨. ವಟ್ಟಂ ನಾರಾಯಣಪ್ಪ & ಸನ್ಸ, ಬಳ್ಳಾರಿ.

ರಾಜಪೋಷಕರು:—

೧ ಶ್ರೀ ಕೆ ಜಿ ಹವಾಲ್ದಾರ, ಬಾಂಬೆ
೨. ಶ್ರೀ ಜೆ ಶ್ಯಾಮರಾವ, ಬಾಂಬೆ
೩ ಶ್ರೀ ಗುಡದೂರು ಸಣ್ಣನರಸಪ್ಪ & ಸನ್ಸ ಬೆಲ್ಲದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, [ಬಳ್ಳಾರಿ
೪ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ರಾಮರಾವ, ಗಂಗಾವತಿ.
೫ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ, ಮಂಡ್ಯ,
೬. ಶ್ರೀ ಡಾ. ಎಂ ಎಸ್ ಎ ರಾವ, ದಿಲ್ಲಿ

ಪೋಷಕರು:—

೧. ಶ್ರೀ ವ್ಹಿ ಕೃಷ್ಣರಾವ, ಬಳ್ಳಾರಿ
೨ ಶ್ರೀ ಗುತ್ತಿ ನಾರಾಯಣಶೆಟ್ಟಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ
೩. ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಮ್ಮ for late ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕಲ್ಲೂರಾವ, ಬಳ್ಳಾರಿ.

OUR HONORARY AGENTS

1 Sri M R Jagannatharao, Mysore.
2 Sri M. S Raghavendrarao, Mysore
3 Sri H Srinivasamurthy Srirangapatna
4. Sri K Madhwesharao, Mandya.
5 Sri N S Rajarao, Shimoga.
6 Sri M R B Vishwamitra, Bangalore.

.... ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ ....

ಒಪ್ಪೋಲೆ

ಪುಟ	ಪಂಕ್ತಿ	ತಪ್ಪು	ಒಪ್ಪು
5	5	ಕದುರೆ	ಕುದುರೆ
6	31	ಕಚ್ಚಿ	ಕಟ್ಟಿ
19	9	ದಾಪರವೂ	ದ್ವಾಪರವೂ
24	20	ಶಾಂತಚಿತ	ಶಾಂತಚಿತ್ತ
24	21	ವಿಧಿಗಳನ್ನರಿತ್ತ	ವಿಧಿಗಳನ್ನರಿತ
26	12	ಪರಿವೇಷ	ವರವೇಷ
29	15	ಎರಡಯು	ಎರಡನೆಯ
31	16	ತಲೆಯುತ್ತ	ತಲೆಯೆತ್ತ
34	13	ನಗರನ	ನಗರದ
34	13	ಬಂಗಾರದಿ	ಬಂಗಾರದ
34	13	ಇಂದ್ರಪಸ್ಥ	ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ
37	26	ದಪಂತಿ	ದಂಪತಿ
38	25	ಮುರಾಸುತನು	ಮುರಾಸುರನು
38	29	ವುರಿದು	ಮುರಿದು
45	15	ಪೀಡಸಿ	ಪೀಡಿಸಿ
50	16	ಪುರದ	ಕರವೀರಪುರದ
51	4	ಮಾಶಾಲಿ	ಬಲಶಾಲಿ
53	24	ಸಂಗ್ರವನ್ನು	ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು
55	12	ಕರಗವಾಗಿವೆ	ಕರಗಳಾಗಿವೆ
60	3	ವಾಸುದೇವ	ವಾಮದೇವ
62	1	ವಿಹರಿಸುವಂತೆ !	ವಿಹರಿಸುವರಂತೆ !
62	25	ವಿಂದ್ವಾಸರು	ವಿದ್ವಾಂಸರು
64	4	ವೃಷ್ಟಾನ್ನ	ವೃಷ್ಟಾನ್ನ
64	25	ಕಳುಹಿದನು	ಕಳುಹಿದರು.
71	5	ಗೊಡೆವಗೆ	ಗೊಡವೆಗೆ
,,	18	ರುಕ್ಮಿಯು	ರುಕ್ಮಿಣಿಯು
,,	21	ಬಾಗಿನಿನಿಂತ	ಬಾಗಿನಿಂತ

ಪುಟ	ಪಂಕ್ತಿ	ತಪ್ಪು	ಒಪ್ಪು
77	20	ಹದಿದಾರು	ಹದಿನಾರು
78	22	ಮಳಾದ	ಮಗಳಾದ
,,	25	ಮತ್ತೊಂಡೆ	ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ
,,	29	ಯಾದರ	ಯಾದರೂ
83	24	ವಿಂದವನ್ನುರ್ಜಿಸದೆ	ವಿಂದವನ್ನರ್ಜಿಸದೆ
86	13	ಸಾವಿರ	ಸೌವೀರ
,,	27	ಕಲಸ	ಕಲಶ
87	11	ಭಾಂಡವವನ್ನು	ಖಾಂಡವವನವನ್ನು
,,	20	ಶುಭಅ	ಅಶುಭ
,,	30	ಸರೂಪನು	ಸ್ವರೂಪನು
87	31	ನೈಘೃಣ್ಯ	ನೈರ್ಘೃಣ್ಯ
88	11	ವಿಷ್ಣ	ವಿಷ್ಣು
91	1	ಶಾಸ್ವತ	ಶಾಶ್ವತ
95	2	ಬೈಯತ್ತಾ	ಬೈಯುತ್ತಾ
,,	9	ಜಿಯನೂ	ಜಯನೂ
96	22	ರಮಣಿಯ:ರು	ರಮಣಿಯರ
96	28	ಅಚ್ಯತ	ಅಚ್ಯುತ
105	25	ಬ್ರಾಹ್ಮಣ	ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
106	4	ಸಾದು	ಸಾಧು
109	2	ನೆಸಗಿದ	ನೆಸೆದ
113	9	ಮಖ	ಮುಖ
121	13	ಸತ್ಯವೇ	ಸತ್ವವೇ
128	15	ವ್ಯಾಪ್ಯಾರ	ವ್ಯಾಪಾರ
133	1	ಭಗವತ್ಸ್ವರೂಪ	ಭಗವತ್ಸರೂಪ
145	1	ಸೃದಾಮಪುರಿ	ಸುದಾಮಪುರಿ
149	16	ಅಮರಾವಯತಿ	ಅಮರಾವತಿ
151	4	ಮಹಿರ್ಷಿಗಳು	ಮಹರ್ಷಿಗಳು

★ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಾಮೃತಮ್ ★

॥ ಹರಿಃ ಓಂ ॥

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ

॥ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಯ ನಮಃ ॥

.... ದಶಮ ಸ್ಕಂಧವು ....

49. ಜರಾಸಂಧ ಪರಾಜಯ.

ಶ್ರೀ ಶುಕನು ಪೇಳಿದನು.

ರಾಜನ್ ! ಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕಾದಾಡುವ ಅಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರದಂತೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕಾದಾಡಿದ ಜರಾಸಂಧನ ಯುದ್ಧಪ್ರಕಾರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವೆನು. ಕೇಳು ಜರಾ ಅಂದರೆ ವಯೋಹಾನಿ–ತಾನು ಸತ್ತರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದ್ವೇಷವನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ದುಷ್ಟಹಟದಿಂದ, ಜರಾಸಂಧನೆನಿಸಿದ ಮಗಧ ರಾಜನಿಗೆ ಅಸ್ತಿ, ಪ್ರಾಸ್ತಿ ಎಂಬುವ ಕನ್ಯೆಯರಿದ್ದರು ಅವರನ್ನು ಕಂಸನು ಅಪಹರಿಸಲು, ಸ್ವಕೀಯನೆಂಬ ಅಭಿಮಾನ ದಿಂದ ಕ್ಷಮಿಸಿ, ಜರಾಸಂಧನು, ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಅಸ್ತಿ ಎಂದರೆ ಅಜ್ಞಾನ, ಪ್ರಾಸ್ತಿ ಎಂದರೆ ಅನ್ಯಥಾ ಜ್ಞಾನ ಅವರಿಗೆ ಕಾಲನೇಮಿಯೇ ಗಂಡನು. ಕಂಸನೇ ಕಾಲ ನೇಮಿಯಲ್ಲವೇ ? ಕಂಸನು ಮೃತನಾಗಲು, ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ, ಅವರೀರ್ವರು ಜರಾಸಂಧ ನನ್ನು ಸೇರಿ, ತಮ್ಮ ವೈರೂಪ್ಯಕಾರಣನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚರಿತವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಗೋಳಾ ಡಿದರು. ಅವನು ಅಪ್ರಿಯವಾದ ಆ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕೆರಳಿ, ಈ ಜಗದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತರಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಲು, ಪಣತೊಟ್ಟು ನಿಂತನು ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂರು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಮಧುರೆಯನ್ನು ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಿದನು.

ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಉಕ್ಕೇರಿಬರುವ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಭಯಾಕುಲರಾದ ಸ್ವಜನರನ್ನು ಕಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಇಂತು ಚಿಂತಿಸಿದನು

ಭೂಭಾರಭೂತವಾದ ಈ ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವೆನು. ಆದರೆ ಮಾಗಧನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಿಡುವುದರಿಂದ, ಅವನು ಪುನಃ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಇಂತಹ ಸೈನ್ಯ ಗಳನ್ನು ತರಲಿ ಆಗ ಅದನ್ನೂ ಹಾಳುಮಾಡಿ, ನನ್ನ ಅವತಾರಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಗೊಳಿಸುವೆನು ಸಾಧುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ದುಷ್ಟರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಅಧರ್ಮವನ್ನಳಿಸಿ, ಧರ್ಮವನ್ನುಳಿಸುವುದೇ ನನ್ನ ಅವತಾರಪ್ರಯೋಜನವಲ್ಲವೇ ? ”

ಆಗ ಮಾಗಧನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಕಲಿಂಗ, ಚೇಕಿತಾನ, ದಂತವಕ್ತ್ರ, ವಿದೂರಥ, ಉಲ್ಮುಕ, ವೇಣುದಾರಿ, ಶಾಲ್ವ ಮೊದಲಾದವರು ಪೂರ್ವದ್ವಾರವನ್ನು ಶಿಶುಪಾಲ ನೊಡಗೂಡಿ ಮುತ್ತಿದರು ವಿಂದಾನುವಿಂದ, ವಿರಾಟ, ದರದ, ಏಕಲವ್ಯ ಬಾಹ್ಲಿಕ, ಪಂಚನದೇಶ್ವರರು ಮಥುರೆಯ ದಕ್ಷಿಣ ದ್ವಾರವನ್ನು, ಪೌಂಡ್ರಕನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ನಿರೋಧಿಸಿದರು ಯುಧಾಮನ್ಯು, ಬೃಹತ್‌ಕ್ಷತ್ರ, ಭೂರಿಶ್ರವ, ಉತ್ತಮೌಜ, ರುಕ್ಮಿ, ದ್ರುಮ, ಸುದಕ್ಷಿಣ ಮೊದಲಾದವರು ಪಶ್ಚಿಮ ದ್ವಾರವನ್ನು, ದ್ರುಪದ, ದಮಘೋಷ, ತ್ರಿಗರ್ತ, ಜಯದ್ರಥ, ಶಕುನಿ, ಸೋಮದತ್ತ, ಕುಣಿಂದ ಮೊದ ಲಾದ ಬಲವಂತ ಸೇನಾನಿಗಳು ಉತ್ತರದ್ವಾರವನ್ನು ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ಕೂಡಿ ಮುತ್ತಿ ದರು. ಆ ಸೈನ್ಯವು ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಉಕ್ಕೇರಿ ಬಂದು, ಮಾಡಿದ ಸಿಂಹನಾದ, ಊದಿ ದ ಶಂಖಗಳ ಭೀಕರ ಧ್ವನಿ, ಹೊಡೆದ ಭೇರಿಗಳ ಭಾಂಕಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ನರಿಗಳ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಲಿಸದ ಸಿಂಹದಂತೆ ಶಾಂತನಾಗಿದ್ದನು.

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಗನದಿಂದ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶವಾದ ಎರಡು ರಥಗಳು ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದವು ದೈವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬಂದ ದಿವ್ಯಾಯುಧಗಳವುಗಳಲ್ಲಿದ್ದವು. ಸಹಸ್ರಾರ ಮನೋಹರವು ದೈತ್ಯಾನೀಕ ಭೀಕರವು ಆದ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರ, ದೊಡ್ಡ ಕೌಮೋದಕೀ ಗದೆ, ತ್ರಿನತವಾದ ಶಾಙ್ಗ್ರ್ಧನುಸ್ಸು, ನಂದಕವೆಂಬ ನಿಶಿತ ಖಡ್ಗ, ಶರ ಪೂರ್ಣವಾದ ಅಕ್ಷಯ ತೂಣೀರಗಳೆರಡು, ಶೈಬ್ಯ, ಸುಗ್ರೀವ, ಮೇಘಪುಷ್ಪ,ಬಲಾಹಕ ಗಳೆಂಬ ದಿವ್ಯಾಶ್ವಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗಾಗಿ ಬಂದವು ಹಲ ಮುಸಲಗಳು ಬಲರಾಮ ನಿಗಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದವು. ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಣ್ಣನಿಗಿಂತೆಂದನು.

‘ ಆರ್ಯ, ನಿನ್ನನ್ನು ನಂಬಿ ನಿಂತ ಯಾದವರಿಗೆ ಬಂದ ವ್ಯಸನವನ್ನು ನೋಡು! ನಿನ್ನ ರಥವನ್ನು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು ! ನಮ್ಮ ಭಕ್ತರ ವ್ಯಸನವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಲಲ್ಲವೇ ನಾವೀರ್ವರು ಅವತರಿಸಿರುವುದು ? ಈ ದುಷ್ಟರ ಸೈನ್ಯವಿಪ್ಪತ್ತು ಮೂರು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳನ್ನು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಾಶಮಾಡು !

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಮರು ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ದ್ವಾರ ಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ನಿಂತರು ಪೂರ್ವದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ವಸುದೇವ, ನಿಶಠ, ಕೃತವರ್ಮ, ಉದ್ಧ ವರು ನಿಂತರು; ಉಗ್ರಸೇನ, ಸುದಾಮ, ಪೃಥುವಿಪೃಥುಗಳು ದಕ್ಷಿಣದ್ವಾರರಕ್ಷಕರಾ ದರು. ಸಾತ್ಯಕಿ, ಗದ, ಪ್ರಸೇನ, ಅಕ್ರೂರರನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಬಲರಾ ಮನಿಂದಕೂಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದಾರುಕ ಸಾರಥಿಕನಾಗಿ ಉತ್ತರದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತನು

ಜಗದೀಶ್ವರನು ಉತ್ತರದ್ವಾರದಿಂದ ಊರಹೊರಗೆ ಬಂದು, ದೈತ್ಯಭೀಷಣವಾದ ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು ಊದಿ, ದಾರುಕನಿಗೆ ಚೈದ್ಯಮಾಗಧರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ಹೊಡೆಯುವಂತೆ ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದನು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಶಂಖನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಶತ್ರುಗಳ ಗುಂಡಿಗೆ ಬಿಚ್ಚಿತು. ಇತರ ಪೂರ್ವದಕ್ಷಿಣಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರಗಳಲ್ಲಿಯು ಜರಾ

ಸಂಧ ಪಕ್ಷೀಯರಾದ ರಾಜರಿಗೂ ಯಾದವರಿಗೂ, ಘೋರ ಸಂಗ್ರಾಮವಾಯಿತು ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣರನ್ನು ನೋಡಿ, ಚತುರಂಗ ಬಲದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಜರಾಸುತನು– ವಾಯುವು ಮೇಘ ಜಾಲದಿಂದ ಸೂರ್ಯನನ್ನಂತೆ–ಮುತ್ತಿ ಆರ್ಭಟಿಸಿದನು.

ಮಧುರಾನಗರ ಸೌಧಾಗ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತುನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನಾರೀಗಣವು, ಗರುಡ ತಾಲ ಧ್ವಜಗಳು ಬಾಣ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕಾಣದಾಗಲು, ಭೀತಿಯಿಂದ ಮೂರ್ಛಿತರಾದರು ಪರಸೈನ್ಯದ ಬಾಣವಿಜೃಂಭಣವನ್ನುಕಂಡು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಶಾರ್ಙ್ಗ ಧನುಷ್ಟಂಕಾರವನ್ನುಮಾಡಿ, ಚಂದ್ರಧವಳ ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನೂದಿ, ತನ್ನವರಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ವನ್ನು ತುಂಬಿ, ನಿರಂತರಬಾಣಜಾಲದಿಂದ ಶತ್ರುಕುಂಜರತುರಗಪದಾತಿರಥಿಕರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಯಾದವರು ಕೂಡ ಬಹು ರಾಜಬಲವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದರು

ಆಗ ಶಿಶುಪಾಲನು 'ಕೃಷ್ಣ ! ನಿಲ್ಲು ! ನಿಲ್ಲೆಂದು' ಬಂದು ಮುತ್ತಲು, ಅವನಿಗೆ ಬಾಣಗಳಿಂದಲೇ ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತು ಗೋವಿಂದನು ವಿಜೃಂಭಿಸಲು ಶಿಶುಪಾಲನು ನಾಲ್ಕು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು, ಒಂದರಿಂದ ದಾರುಕನನ್ನು ಪೀಡಿಸಿ, ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಗರ್ಜಿಸಿದನು 'ಸಾಧು ! ಬಳಿ ! ವೀರನಿರುವೆ ! ಇನ್ನು ನನ್ನ ಕರವಿನ್ಯಾಸಕೌಶಲವನ್ನು ನೋಡು' ಎಂದು ಮುಂದೆ ಸರಿದ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ರಾಜರು ಬಹು ಮಂದಿ ಒಂದೇಸಲ ಎದುರಿಸಿ, ಬಾಣವರ್ಷವನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು ಅವರೆಲ್ಲರ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಮುರಿದು, ಮುರವೈರಿಯು ಐದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಶಿಶುಪಾಲನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಯಮನ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿದನು ಹಾಗೂ ತನ್ನನ್ನೆದುರಿಸಿದ ರಾಜರಿಗೆ ಮೂರು ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಎದೆಯಲ್ಲಿ, ಮುಖದಲ್ಲಿ ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನಿತ್ತನು.

ಮೂವತ್ತು ರಾಜರಾಗಸೇರಿ ಬರಲು, ಶ್ರೀಶನು ಅವರ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮೂವತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿ, ಶಿಶುಪಾಲನ ಧನುವನ್ನು ಮುರಿದನು. ನಗುನಗುತ್ತಾ ಅವನ ಧ್ವಜಚ್ಛತ್ರಗಳನ್ನು ಕಿರೀಟವನ್ನು ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕೆಡಹಿದನು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನೂ ಪೀಡಿಸಿ, ಓಡಿಸಿದನು ಅಲಾತಚಕ್ರದಂತೆ ನಿರಂತರ ಬಾಣವರ್ಷವನ್ನು ಬಿಡುವ ಕೃಷ್ಣನ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಮಾಗಧನ ಸೈನ್ಯವು ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಓಡತೊಡಗಿತು. ರಥಗಳು ಮುರಿದುಬಿದ್ದವು ಆನೆಗಳು ಹೆಣಗಳಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದವು. ಕುದುರೆಗಳ ಕುತ್ತಿಗೆಳು ಮುರಿದವು. ಪದಾತಿಗಳು ಕೈಕಾಲು ಕುತ್ತಿಗೆ ಮುರಿದು ಸತ್ತು ಬಿದ್ದರು; ರಕ್ತದ ಕಾಲುವೆಗಳು ಹರಿದವು

ಬಲರಾಮನು ಮುಸಲಾಯುಧನಾಗಿ ಮಗಧರಾಜನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಿಂಹವು ಕುರಿಹಿಂಡಿನನ್ನಂತೆ ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು

ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ! ಜಗಜ್ಜನನ ಪಾಲನ ಸಂಹರಣ ವಿಕ್ರಮನಾದ ಶ್ರೀಶನಿಗೆ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯ ಸಂಹರಣವು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ ! ಆದರೂ ಮನುಜರಲ್ಲಿ ಮನುಜನಂತೆ ಆಡಿದ

ಶ್ರೀಮದನಂತನ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸ್ವವಚನಪಾವನತೆಗಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುವೆನು ಕೇಳು ! ಮದಮತ್ತಗಜರಾಜರಂತೆ ಬಲರಾಮ ಜರಾಸಂಧರು ಹೋರಾಡುವಾಗ ಜರಾಸಂಧನು ಮಹಾಗದೆಯಿಂದ ಬಲರಾಮನ ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆದನು ಬಲನು ಆ ಗದೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು, ನಗುತ್ತಾ ಮುಸಲವನ್ನೆತ್ತಿ ಜರಾಸುತನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ರಥವನ್ನು ಚೂರು ಮಾಡಿದನು ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲ ಸಾಯಲು ತಾನೂ ವಿರಥನಾಗಿ ಓಡುವ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಪಿಡಿದು ವರುಣಪಾಶದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ, ಕೊಲ್ಲಲು ಮುಸಲವನ್ನೆತ್ತಿದ ಬಲರಾಮನನ್ನು ವಾರಿಸಿ, ವಾರಿಜಾಕ್ಷನು—ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಗೌರವವನ್ನಾಲೋಚಿಸಿ—ಬಿಡಿಸಿ ಕಳಿಸಿದನು.

ವೀರಸಮ್ಮತನಾದ ಜರಾಸಂಧನು ಅವಮಾನಭರದಿಂದ ವನಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡಲೆಣಿಸಲು, ರಾಜರು ಅವನಿಗೆ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಿ, ಮಗಧೆಗೆ ಕಳಿಸಿದರು

ಮಗಧರಾಜನ ಧನವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಗಣವನ್ನು ಕೋಶವನ್ನು, ಗಜತುರಗಾದಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ತನ್ನ ಮುಕ್ಕಾಗದ ಸೈನ್ಯದಿಂದ, ಸೂತಮಾಗಧವಂದಿಗಳ ಜಯಘೋಷವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ, ಮಧುರಾ ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ಮಧುರೆಯ ಪ್ರಜರು ಆನಂದದಿಂದ, ಆ ನಂದನಂದನನ ಶಿರದಿ ಮಂದಾರ ಸುಮವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಗರೆದು ಶಂಖದುಂದುಭಿಧ್ವಾನದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವೇದಘೋಷದಿಂದ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು- ನಾರಿಯರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಮಾಲ್ಯಗಳಿಂದಲು ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದಲು ಸತ್ಕರಿಸಿದರು ತಂದ ಧನವನ್ನು ಉಗ್ರಸೇನನಿಗಿತ್ತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನಿಂದ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು.

---

50. ಜರಾಸಂಧ ದ್ವಿತೀಯ ಪರಾಭವ

ಮತ್ತೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳಾಗಲು ಜರಾಸಂಧನು ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂರು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಬಂದು ಮಧುರೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದನು. ಯಮುನಾತೀರದಲ್ಲಿ ಸ್ಕಂಧಾವಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅನುಚರರಾಜರಿಂದ ಕೂಡಿ, ದುರ್ಮದನಾಗಿ, ಯಮುನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಪಾಪವು ಪೋಗುವದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ ಪಾಪಿಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕೆರಳಿದ ಸಿಂಹದಂತಾಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮವಸುದೇವ ಶೈನೇಯೋದ್ಧವ ಸಾರಣಾಕ್ರೂರರಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದನು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಸೂರ್ಯನು ಹುಟ್ಟದ ಮುಂಚೆಯೇ ಮೂರು ಭಾಗವಾಗಿರಿಸಿದ ತನ್ನ ಚತುರಂಗಬಲದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಹೊರಟು ಯಮುನಾತಟವನ್ನು ಸೇರಿದನು ಬಲರಾಮ ಕೃತವರ್ಮ ಗದ ಸಾರಣರು ಎಡಗಡೆ ನಡೆಯುವಂತೆಯು, ಸಾತ್ಯಕಿ ವಿಪೃಥು ಪೃಥೂದ್ಧವರು ಬಲಗಡೆ ನಡೆಯುವಂತೆಯು, ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕೆಲವೀರರೊಡನೆ ಜರಾಸಂಧನಿಗಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಡೆದನು.

ಜರಾಸಂಧನ ಸೈನ್ಯವು ಯಮುನಾತೀರದಲ್ಲಿ ವ್ಯೈಮರೆತು ಮಲಗಿತ್ತು. ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಾದ್ರಿಶಿಖರವನ್ನೇರಿ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಾಂತೆಯ ಮುಖವನ್ನು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಶಾಖೆಗಳನ್ನೇರಿ ವಿಹಂಗಮಾಂಗನೆಯರ ಮುಖವನ್ನು ಭ್ರಮರಗಳು ಅರಳಿದ ಕಮಲಗಳ ಮುಖವನ್ನು ಮುತ್ತಿಡುವಾಗ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸೈನ್ಯವು ಹಟಾತ್ತಾಗಿ ಒಂದು ಜರಾಸಂಧನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮುತ್ತಿತು ಆನೆಗಳಿಗಂಬಾರಿಗಳು ಕಮರೆಗಳಿಗೆ ಜೀನುಗಳು ರಥಗಳಿಗೆ ವಾಹನಗಳು ಕಟ್ಟಿರದೆ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿಟ್ಟು, ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸದೆ, ಅಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ, ಜರಾಸುತನ ಸೈನ್ಯವು ಮೂರುದಿಕ್ಕಿನಿಂದಲು ಮುತ್ತಿದ ಮುಕುಂದನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು, ಹೆದರಿ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಂಡಿತು ಕೆಲವರು ಓಡಿಹೋದರು. ಕೆಲವರು ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಹೋರಾಡಿ ಮಡಿದರು. ಕಡಿವಾಣವೂ ಇಲ್ಲದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೇ ಏರಿ, ಹೋರಾಡಿ, ಮಡಿದು, ಕೆಲವರು ಕೀರ್ತಿಕಾಂತಿಯನ್ನು ವರಿಸಿದರು ಕೆಲವರು ರಾಜರು ವನಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರು. ಕೆಲವರು ಯಮುನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತರು.

ಏಕರಥಿಕನಾಗಿ ಗೋವಿಂದನು ಮತ್ತು ಬಲರಾಮನು ಜರಾಸಂಧ ಬಲವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಮಾಡಿದರು. ಸಾತ್ಯಕಿ ಮುಂತಾದ ವೀರರು ವಿಜೃಂಭಿಸಿ, ಬಿಡದೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರಲು, ತಡೆಯಲಾಗದೆ ಮಾಗಧನ ಬಲವು ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಓಡಿತು. ಐದು ಯೋಜನದವರೆವಿಗೂ ಅವರ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ, ಕೊಂದು, ಸಾತ್ಯಕಿಯು, ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ತಂದು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗರ್ಪಿಸಿದನು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಆನೆಕುದುರೆಗಳು, ರಥಗಳು, ಆಯುಧಗಳು, ಚಕ್ರ ರತ್ನ ಧ್ವಜ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಲರಾಮನು ಬಂದು, ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಸೇನನಿಗರ್ಪಿಸಿ, ಜಿಷ್ಣುವಾದ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು

51. ಬಾಣ ಸಹಾಯ — ಕುಂಭಾಂಡ ಕೂಪಕರ್ಣರ ಸೋಲು

ಶ್ರೀ ಶುಕನು ಹೇಳಿದನು. ಮಾಧವನಿಂದ ಸೋತ ಮಾಗಧನು, ರಣೋತ್ಸಾಹಗೆಡದೆ, ಬಲಿಸುತನಾದ ಬಾಣನನ್ನು ಸಹಾಯಮಾಡೆಂದು ಬೇಡಲು, ಶೋಣಿತಪುರವನ್ನು ಸೇರಹೋದನು. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸೋತು, ಮಿತ್ರರಾಜರಿಂದ ಕೂಡಿಬಂದ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಸಹಸ್ರಬಾಹುನಾದ ಬಾಣನು ಘೋರ್ಗರೆವ ವಾದ್ಯಗಳಿಂದ, ವಾರಕಾಂತೆಯರಿಂದ, ಸೂತವಂದಿಗಳಿಂದ, ಪತಾಕಾಧ್ವಜಚ್ಛತ್ರಾದಿಮಂಗಲ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಎದುರ್ಗೊಂಡು, ಕರೆತಂದನು. ಪರಸ್ಪರಗೌರವಗಳು ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಜರಾಸಂಧನು ಸಭಾಸದರೆಲ್ಲ ಕೇಳುತ್ತಿರಲು ಬಾಣನಿಗಿಂತೆಂದನು.

ಬಲಿಪುತ್ರ ! ದಾನವೇಂದ್ರ ! ಕೇಳು. ಅಧರ್ಮಶೀಲನು, ಕಳ್ಳನು ಆದ ಕೃಷ್ಣನು, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವಂಚಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ನಮ್ಮ ಕರಿತುರಗ ಕಾಂಚ

ನಾದಿಗಳು ಆ ದುರಾತ್ಮನ ಕೈಸೇರಿದವು. ಈ ರಾಜರ ಮಾತನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ಅವನ ಸಂಗಡ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ ನನಗೆ ಬೇಕಾದ ಸೈನ್ಯ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡು !'

ಬಾಣನಾಗ ಜರಾಸುತನನ್ನು, ಮಿಕ್ಕರಾಜರನ್ನು ಭೋಜನ, ಸ್ನಾನ, ಶಯನ, ಗಂಧ, ತಾಂಬೂಲಾದಿ ಭೋಗಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಉನ್ನತ ಹೈಮಾಸನದಲ್ಲಿ, ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಇಂತೆಂದನು.

'ಜರಾಸಂಧ ! ಕೇಳು, ನಾನು ಸುಳ್ಳಾಡುವನಲ್ಲ ಈ ಗಜತುರುಗಗಳು' ಈ ರಾಜ್ಯ ಕೋಶ ಪ್ರಜರು, ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನಧೀನವೆಂದು ತಿಳಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಲಕ್ಷರಥಗಳಿಂದಲು, ಅರವತ್ತುಸಾವಿರ ಆನೆಗಳಿಂದಲು, ಹತ್ತುಲಕ್ಷ ಕುದುರೆಗಳಿಂದಲು, ಮಾಯಾಸಂಗ್ರಾಮ ಚತುರದಾನವ ಬಹುಸೈನಿಕರಿಂದಲು, ಮೂರುನೂರು ಬಲಿಷ್ಠ ಸೇನಾನಿಗಳಿಂದಲು ಕೂಡಿದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು ಶಿಬಿಕಾಛತ್ರಚಾಮರ ವ್ಯಜನ ಭೂಷಣ ವಸನ ಭಾಂಡಶಯನಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕವಿಡದೆ ಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿವರರಾದ ಕುಂಭಾಂಡಕೂಪಕರ್ಣರನ್ನು ಸಹಾಯಕರಾಗಿರಲು ಕೊಟ್ಟುಕಳಿಸಿದನು

ಆ ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಕಾಲವು ಸಮೀಪಿಸಿತ್ತು ! ಸುರಾಸುರರೆತ್ತಿ ಬಂದರೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಸಂಹರಿಸುವ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಎಲ್ಲಿ ? ನೀಚರಾದ ಕುಂಭಾಂಡಕೂಪಕರ್ಣರೆಲ್ಲಿ ? ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅನಂತ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನರಿಯದೆ, ರಾಜರು ಕೂಡ ಮಾಗಧನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಂದರು. ಇಂತು ಮತ್ತೆ ಮಹಾಸೈನ್ಯಸಮೇತನಾಗಿ ಜರಾಸುತನು ಮಧುರೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದನು. ದ್ವಾರಗಳನ್ನು ನಿರೋಧಿಸಿ, ಕುಠಾರಗಳಿಂದ, ಕುದ್ದಾಲಗಳಿಂದ, ಹಾರಿಕೋಲುಗಳಿಂದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸುವ ಮಾಗಧಸೈನ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ, ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ರಣಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಸಿ, ರಥಗಜತುರಗಪದಾತಿಯುತರಾಗಿ, ರಣಕಣಕ್ಕಿಳಿದರು ಸಾತ್ಯಕಿಕೃತವರ್ಮಗದೋಗ್ರಸೇನ ವಸುದೇವ ಪ್ರಮುಖರು ಹಿಂಬಾಲಿಸಲು, ಸಿಂಹದ್ವಯದಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಕದನಕ್ರೀಡಾ ಕುತೂಹಲಿಗಳಾಗಿ ಮಧುರೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದರು-

ದೈತ್ಯರು ಮಾಯಾರಣವನ್ನು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಭಯಚಕಿತರಾದ ತನ್ನವರ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು, ಶ್ರೀಹರಿಯು ವಿಜ್ಞಾನಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿ, ಸಂಗರಲಾಲಸರಾದ ಕೃತವರ್ಮ ಸಾತ್ಯಕಿಯರನ್ನು ಕುಂಭಾಂಡಕೂಪಕರ್ಣರೊಡನೆ ಕಾದಲುಕಳಿಸಿ, ತಾನು ನೂರುರಾಜರಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ, ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು ಕೆಲವರು ಹತರಾದರು. ಕೆಲರಾಜರು ಓಡಿಹೋದರು. ತೋಳುಕಾಲುಗಳು ಮುರಿದ ಸೈನಿಕರಿಂದಲು, ತುಂಡಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸತ್ತುಬಿದ್ದ ಆನೆಗಳಿಂದಲು, ಕುತ್ತುಗೆಗಳು ತುಂಡರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕುದುರೆಗಳಿಂದಲು, ರಣಮಂಡಲವು ಬೀಭತ್ಸವಾಯಿತು. ಕಂಕಮಯೂರ ಪಕ್ಷಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿ, ತೈಲದಲ್ಲಿ ತೊಯಿಸಿ, ಬಂಗಾರದಬೆನ್ನು, ಕಬ್ಬಿಣದ ಮುಖವಿರಿಸಿ,

ಶಾಣನಿಶಿತವಾದ ಬಾಣಗಳು ಶಾರ್ಙ್ಗಧನುವಿನಿಂದ, ಶತಶತಸಂಖ್ಯವಾಗಿ ಹೊರಬಂದು, ಭಟರಿಗೆ ದಶಾವತಾರವಿಕ್ರಮದ ರುಚಿಯನ್ನು, ಆನೆಕುದುರೆ ಸವಾರರಿಗೆ ಶತರೂಪನ ಶರವಿಲಾಸವನ್ನು. ರಥಿಕರಿಗೆ ಸಹಸ್ರನಾಮನ ವೀರವಿಹಾರವೈಭವವನ್ನು ತೋರಿ, ಮತ್ತೆ, ಅವನ ಅಕ್ಷಯತೂಣೀರವನ್ನು ಸೇರಿದವು ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕನಾದ ಶ್ರೀಶನಿಗೆ ಇದೊಂದಾಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ !

ಆಗ ವರಾಹಧ್ವಜ ಶೋಭಿತವಾದ ರಥವನ್ನೇರಿ ಜರಾಸಂಧನು ಬಲರಾಮನನ್ನೆದುರಿಸಿದನು ತಾಲಧ್ವಜಯುತರಥದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಕಂಡು ಪೂರ್ವವೈರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ, ಕಿಡಿಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ 'ಮುಸಲವನು ಪಿಡಿದು ಗರ್ವಿತವಾದ ನಿನ್ನ ಬಾಹುಬಲವನ್ನು ತೋರು, ಎಂದು ಕೆರಳಿಸಿದನು ಬಲರಾಮನಾಗ ಪ್ರಳಯಯಮನು ದಂಡವನ್ನಂತೆ ಗಿರಿಗಿರಿತಿರುಗಿಸಿ, ಕಿಡಿಗಾರುವ ಮುಸಲವನ್ನೆಸೆದು ಗರ್ಜಿಸಿದನು ಅಶ್ವಸೂತರು ಸತ್ತು, ರಥವು ಚೂರಾಗಲು, ದೊಡ್ಡ ಗದೆಯನ್ನು ಪಿಡಿದು, ಭೂಮಿಯು ನಡುಗುವಂತೆ ನಡೆದುಬರುವ ಮಾಗಧನನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಲರಾಮನು, ತಾನೂ ಪಾದಚಾರಿಯಾಗಿ, ಗಧೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮುತ್ತಿದನು

ಜರಾಸಂಧನು ಬೀಸಿ ಒಗೆದಗದೆಯನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಪಿಡಿದು ಬಿಸುಟಿ, ಬಲರಾಮನು ತನ್ನ ಗದೆಯಿಂದ ಜರಾಸುತನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕೆಡಹಿದನು ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ, ಕೆಡಹಿ, ಬಲರಾಮನು ಮೇಲೆ ಕೂತಿರಲು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಕೆಳಗೆಮಾಡಿ ಜರಾಸಂಧನು ಮೇಲಾದನು. ಇಂತಾವೀರರು ಬಾಹಾಬಾಹವಿ, ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದರು ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಾಗಿರಲು, ಹಲ್ಲುಗಡಿದು ಗರ್ಜಿಸುವ ಆ ವೀರರು ಮದವೇರಿದ ಮಾತಂಗರಾಜರಂತೆ, ಪರಸ್ಪರ ವಧಾತುರರಾಗಿ, ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿದ್ದ ತರು ಪಾಷಾಣಗಳು ಪುಡಿಯಾಗುವಂತೆ ಕಾದಾಡಿದರು.

ಮುಂದೆ ಜರಾಸಂಧನು ಗದೆಯನ್ನು ಪಿಡಿದುಬಂದನು. ರಾಮನು ಮುಸಲವನ್ನುಪಿಡಿದು ಬಂದು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ, ತಲೆ, ಕಾಲು, ಭುಜ, ನಾಭಿ, ಎದೆ, ತೊಡೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ಎನ್ನದೆ ಬಡಿಬಡಿದು, ಆ ದುಷ್ಟನನ್ನು ಪೀಡಿಸಲು, ಅವನು ಕೂಡ ಗದೆಯಿಂದ ಬಲನನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದನು. ಇತರ ರಾಜರು ಬಲರಾಮನ ಕೈಮೇಲಾಗುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ದೀನಮನಸ್ಕರಾಗಿ ನಿಂತರು

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಕುಂಭಾಂಡನಿಂದ ಕಾದಾಡಿ ಐದು ಬಾಣಗಳಿಂದ, ಅವನ ನಾಭಿ, ಕಂಠ, ಲಲಾಟ, ಹೃದಯ, ಶಿರೋದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಕುಂಭಾಂಡನು ರಥದಲ್ಲೇ ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಲು, ದೈತ್ಯಸೈನ್ಯವು ಹಾಹಾಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಕುಂಭಾಂಡನ ರಥವನ್ನು ಅವನ ಸಾರಥಿಯು ರಣರಂಗದಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಇದನ್ನುಕಂಡು ಕೂಪಕರ್ಣನು ಕೂಡ ಭೀತನಾಗಿ, ಕೃತವರ್ಮನಿಂದ ಕಾದುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟೋಡಿದನು.

52. ಸೃಗಾಲ ವಾಸುದೇವ ವಧೆ.

ಕುಂಭಾಂಡ ಕೂಪಕರ್ಣರು ಪೋಗಲು, ದಾನವ ಸೈನ್ಯವು ಕೂಡ ಭಯದಿಂದ ಪಲಾಯನವಮಾಡಿ ಶೋಣಿತಪುರವನ್ನು ಸೇರಿತು ಮಿಕ್ಕರಾಜರು ರಣಶ್ರಾಂತರಾಗಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಿಡದೆ ಕಾದು ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಕಂಡು ಬಲರಾಮನಿಗೆ, ಬಲಪರಾಕ್ರಮಗಳು ಇಮ್ಮಡಿಯಾದವು ಅವನು ಸಿಡಿದೆದ್ದು, ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಮಾಗಧನ ಮೇಲೇರಿ ಪೋಗಿ, ಅವನನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಗುದ್ದಿ ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿ ಮುಸಲದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲು ಯತ್ನಿಸಿದನು ಆಗ ಪರ್ಜನ್ಯಗರ್ಜಾನಿನಾದದಂತೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಆಕಾಶವಾಣಿಯು 'ರಾಮ ! ಜರಾಸುತನನ್ನುಗೆದ್ದಿರುವೆ ಸುಖಿಯಾಗಿ ರಣದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗು ಆ ಪಾಪಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವನಿನ್ನೊಬ್ಬ ವೀರ ಶಿಖಾಮಣಿ ಇರುವನು' ಎಂದು ಕೇಳಿಸಿತು.

ಆ ಮಾತನ್ನುಕೇಳಿ ಬಲರಾಮನು ರಥವನ್ನೇರಿ, ಮಥುರೆಯನ್ನು ಪೊಕ್ಕನು. ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಸಿದ್ಧ ಸಂಘದಿಂದಲು, ಮಾಗಧ ವಂದಿಗಳಿಂದಲು ಸ್ತುತನಾಗಿ ಬಲರಾಮನು, ರಾಜಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಜಯಶಾಲಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ, ಅಲಂಕೃತವಾದ ಮಥುರಾನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ಜರಾಸುತನು ತನಗಾದ ಅವಮಾನವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ, ಸೋತರಾಜರಿಂದ ಕೂಡಿ, ಸಾಯದೆ ಉಳಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸೈನ್ಯವು ಹಿಂಬಾಲಿಸಲು, ಮಗಧವನ್ನು ಸೇರಿದನು

ಪ್ರಾಕಾರಸೌಧಗಳನ್ನೇರಿ ಪುರಜನರು ಪೂಮಳೆಗರೆಯುತ್ತಿರಲು, ಪುಷ್ಪಲಾಜಾಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಸಿಬಿಡವಾದ ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀವಿಲಾಸದಿಂದ ಬರುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ, ಉಪಾಯನಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ, ಮಥುರೆಯ ಜನರು ಸಂತೋಷಭರಿತರಾದರು. ರಾಮಸಾತ್ಯಕಿಯರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೃಷ್ಣನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತು, ಉಗ್ರಸೇನೋದ್ಧವಪ್ರಮುಖರಿಗೆ ಮುದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದನು

ಒಂದುದಿನ ಗೋವಿಂದನು ಬಲರಾಮನಿಂದ ಕೂಡಿ, ಉಗ್ರಸೇನಾದಿಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಗೋಮಂತ ಪರ್ವತವನ್ನು ನೋಡಲು ಹೊರಟನು ಯಮುನೆಯನ್ನುದಾಟಿ, ದಕ್ಷಿಣಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪಯಣಿಸಿದ ಗೋವಿಂದ ಸಂಕರ್ಷಣರು' ಪರ್ವತ ನದೀಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಿ, ಒಂದೆಡೆ ತೇಜೋವಿರಾಜಮಾನನಾದ ಒಬ್ಬ ಋಷಿವರನನ್ನು ಕಂಡರು. ವೃಕ್ಷಮೂಲದಿ ಕೂತು ಜಟಾಮಂಡಲಮಂಡಿತನು, ಚೀರವಲ್ಕಲ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನೋಪವೀತಸಮೇತನು, ಭಾಸ್ಕರವರ್ಚಸ್ಕನು ಭಾರ್ಗವಕುಲ ತಿಲಕನು ಆದ ಋಷಿವರನನ್ನು ನೋಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪ್ರಹರ್ಷಿತರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ದುಷ್ಟಜನಮೋಹಕನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ತಾನೇ ಆದ ಪರಶುರಾಮನಿಗೆ ಇಂತೆಂದನು

'ಭಾರ್ಗವರಾಮ ! ನಮಸ್ತೇ , ನನ್ನನ್ನು ಯಾದವಕೃಷ್ಣನೆಂಬುವರು ಇವನು ನನ್ನ ಅಗ್ರಜನಾದ ಬಲರಾಮನು; ನಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ ?''

ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬಲುಪ್ರೀತನಾಗಿ, ಪರಶುರಾಮನು 'ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠರೇ ! ನಿಮಗೆ ಸ್ವಾಗತವಿರಲಿ ! ಭಗವಂತನಾದ ಅಧೋಕ್ಷಜನೇ ಯದುಕುಲದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ರುವನೆಂದು ಕೇಳಿರುವೆನು ಜಗದೇಕಕಾರಣ ! ನಾರಾಯಣ ! ಸರ್ವಲೋಕ ನಮಸ್ಕೃತರಾದ ಸಂಕರ್ಷಣ ವಾಸುದೇವರು ಗೋಮಂತಗಿರಿಯನ್ನು ನೋಡುವ ನೆವದಿಂದ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದು ಚಂದವಾಯಿತು ನೋಡಿ,ಗೋಮಂತವನ್ನು ! ಅಲ್ಲೀ ಪರ್ವತದಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕರವೀರಪುರವನ್ನು ಸೃಗಾಲವಾಸುದೇವನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರು ವನು ಅವನಿಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡರೆ ಆಗದು ಆ ದುರ್ಮಾಗ್ಗನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಗೋಮಂತಗಿರಿಗೆ ಪೋಗಿ ! ಲೋಕಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ !' ಎಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು ಯದುಶಾರ್ದೂಲರಾವನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ, ಅಂಬರ ಚುಂಬಿ ಶಿಖರವಾದ ಗೋಮಂತವನ್ನೂ, ಅದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತುಂಗ ಪ್ರಾಕಾರವಾದ ಕರವೀರಪುರವನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಪುರದ್ವಾರವನ್ನೈದಿ, ಶಂಖಗಳನ್ನೂದಿದರು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಹಿಸದೆ, ಸೃಗಾಲವಾಸುದೇವನು, ಚತುರಂಗ ಬಲಯುತನಾಗಿ, ಪುರದ್ವಾರದಿಂದ ಹೊರಬಂ ದನು. ಅವನ ಶರವರ್ಷದಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು, ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಹೆದರದೆ, ಪದಾತಿ ಗಳಾಗಿಯೇ ಕಾದಾಡಿ, ಆ ರಾಜಾಧಮನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಬಾಣಕೋಟಿಯಿಂದ ಸಂಹ ರಿಸಿದರು ಅದನ್ನು ಕಂಡು, ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮೇಲೇರಿಬರುವ ಸೃಗಾಲನನ್ನು, ಸಿಂಹ ವಿಕ್ರಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು–ಉಕ್ಕೇರಿಬರುವ ಉದಧಿಯನ್ನು ತೀರಪ್ರದೇಶದಂತೆ– ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕಡುಭೀಕರವಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ ಆ ಪಾಪಿಯನ್ನು ಚಕ್ರದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ ದನು ಹತಶೇಷರು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರಲು, ರಾಮಗೋವಿಂದರು ಕರವೀರಪುರವನ್ನು ಪೊಕ್ಕು, ವಿಪ್ರವಣಿಗ್ಜನರಿಂದ ಪೂಜಿತರಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನ ರಥಗಜಾಶ್ವಗಳನ್ನು, ಧನಾಭರಣಗಳನ್ನೂ ಮಥುರೆಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

---

53. ಕಿರೀಟಪ್ರಾಪ್ತಿ ದ್ವಾರಕಾನಿರ್ಮಾಣ

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಗೋವಿಂದರಾಮರು ಮುಂದೆ ಗೋಮಂತಗಿರಿಯನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಆ ಪರ್ವ ತವು ಉನ್ನತವೃಕ್ಷಗಳಿಂದಲು, ಲತೆಗಳಿಂದಲು, ಸಾಲತಾಲ, ತಮಾಲ, ಪ್ರಿಯಾಲ, ಕದಂಬ, ನಿಂಬ, ಹಿಂತಾಲ, ಪೂಗ, ಪುನ್ನಾಗಾದಿ ತರುಗಳಿಂದಲು, ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕದಲೀ ಖಂಡಮಂಡಿತವಾದ ಅದರ ಸಾನುಪ್ರದೇಶವು, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಲಕಲನಾದ ದಿಂದಲು, ಭ್ರಮರ ಝಂಕಾರಗಳಿಂದಲು, ರಮಣೀಯವಾಗಿತ್ತು ಪ್ಲವಂಗವಿಕಟ

ವಿಕ್ರಮದಿಂದ, ರಂಭಾಜಂಬೂನಾರಿಕೇಲಾದಿ ವೃಕ್ಷಗಳ ಫಲಗಳು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹರಡಿದಂತೆ ಹಾಸಿಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಗಿರಿಶಿಖರದಿಂದ ನಿರ್ಝರಗಳು ನಿರ್ಮಲನೀರಗಳಾಗಿ, ಭರದಿಂದಿಳಿದು, ಸುಚ್ಛಾಯವಾದ ವನದಲ್ಲಿ ಹರಿದು, ಅಚ್ಛಸರಗಳಲ್ಲಿ ಕಲೆತಾಡಿ, ಮುಂದೆ ಮಂದಗಮನದಿಂದ ಹೋಗಿ ಪಂಚಗಂಗಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು ಗೋಮಂತಗಿರಿಯ ಪ್ರವರ್ಷಣವೆಂಬ ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ, ಮೇಘಗಳು ಮನೆ ಮಾಡಿದ್ದವು ಅಲ್ಲಿಯ ನೇತ್ರಾನಂದಕರ ದೃಶ್ಯದಿಂದ ಮುಗ್ಧರಾಗಿ, ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಕೆಲಕಾಲವಲ್ಲೀ ತಂಗಿದ್ದರು.

ಒಂದುದಿನ ಕ್ಷೀರಸಾಗರದ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪದ ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರನ ಮಂದಿರದಿ ನಡೆದ ಸೊಬಗಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು

ಶ್ವೇತ ದ್ವೀಪದ ಅಮುಕ್ತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೇರಿದ್ದ ಸುರಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ವಿಜಯಂಗೈದ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಪೂಜಿಸಲು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಬಂದರು ಬಲಿರಾಜನು ಕೂಡ ಬಂದಿದ್ದನು ಆಗ ಅವನಲ್ಲಿರುವ ಅಸುರಾವೇಶವನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹಿ ತೋರಿಸಲು ಮನಮಾಡಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ನಿದ್ರೆಮಾಡಿದಂತೆ ನಟಿಸಿದನು. ಅವನ ಸಂಜ್ಞೆಯಂತೆ ಇತರ ದೇವತೆಗಳೂ ನಿದ್ರಿಸಿದಂತೆ ನಟಿಸಿದರು ಆಗ ಬಲಿಯು ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನ ಶಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಿರೀಟವನ್ನು, ತನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟು ತುಳಿದನೆಂಬ ಹಗೆಯಿಂದೆಂಬಂತೆ ಅಪಹರಿಸಿದನು ಸಾವಿರಾರು ಇಂದ್ರನೀಲಗೋಮೇದಕ ಪದ್ಮರಾಗ–ಧವಳ ವಜ್ರ ಮುಕ್ತಾಫಲ ಪುಷ್ಪರಾಗಗಳಿಂದ ಖಚಿತವಾದ ಕನಕ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಕದ್ದೋಡುವ ಬಲಿಯನ್ನು, ಪುರಪಾಲಕನಾದ ಗರುಡನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ, ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿ ಸೋಲಿಸಿ, ಕಿರೀಟವನ್ನು ತರುತ್ತಾ, ಗೋಮಂತದಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ ಬಲರಾಮನನ್ನೂ ನೋಡಿದನು. ಹಿಂದೆ ವರುಣ ಪಾಶದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಗರುಡನೇ ಮತ್ತೆ ಶಿಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಮಾಧವನೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೆಂದರಿತು, ಗರುಡನು ಆ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಪಾದಾಭಿವಂದನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸ್ತುತಿಸಿದನು

'ಲೋಕಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ನಾರಾಯಣನೇ ! ಸರ್ವಲೋಕವಲ್ಲಭನು ಸರ್ವ ಕರ್ಮ ಫಲಪ್ರದನು, ಸರ್ವಸುರವೈರಿಸಂಹರಣಶೀಲನು ಆದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು ! ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನಾದ ನೀನು ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನಿಗೆ ನಿನ್ನ ನಾಮವನ್ನಿತ್ತು, ಸೃಜನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ದಯಪಾಲಿಸಿದೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ, ನೀನೀ ಜಗವನ್ನು ಸದಾ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವೆ, ಶಿವನಾದ ನೀನು ಶಿವನಿಗೆ ನಿನ್ನ ನಾಮವನ್ನಿತ್ತು, ಸಂಹಾರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವೆ, ಬ್ರಹ್ಮಶಂಕರರು ನಿನ್ನ ಕಿಂಕರರು. ಯದುವಂಶದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ವೃಷಾಕಪೇ ! ನಿನ್ನ ಕಿಂಕರನಾದ ವೈನತೇಯನು ನಾನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸು ನನ್ನನ್ನು !" ಎಂದು ಎಡಮೊಣಕಾಲೂರಿ ಕೂತು, ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಬೇಡಿದ

ಗರುಡನಿಗೆ "ಸ್ಮರಿಸಿದಾಗ ಬಾ" ಎಂದು, ಪ್ಪೈಮುಟ್ಟಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಕಳಿಸಿದನು

ಗೋಮಂತ ಪರ್ವತದ ನಿರ್ಝರ ಜಲದಿಂದಲು, ಫಲಮೂಲಗಳಿಂದಲು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ, ಕೆಳಗಿಳಿದು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಕರವೀರಪುರವನ್ನು ನೇರಿದರು ಅಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುತಿಂಗಳಿದ್ದು, ಬಹುಸೇನಾಸಮೇತರಾಗಿ ಮಧುರೆಗೆ ಪಯಣಿಸಿದರು

ಸೃಗಾಲವಾಸುದೇವನ ಮರಣವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಜರಾಸಂಧನು, ಶೋಕ ಕೋಪ ಪರೀತನಾಗಿ, ಬಹುಸೈನ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಮಧುರೆಯುನ್ನು ನೇರಪೋಗುತ್ತಿರುವ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ, ಹೋರಾಡಿದನು. ಏಳುದಿನಗಳವರಿಗೂ ಕಾದ ಜರಾಸಂಧನು ಕೊನೆಗೆ ಸೋತು, ಹತಶೇಷರಿಂದ ಕೂಡಿ ಮಗಧ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿಂದುರುಗಿ ಹೋದನು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಡನೆ ಮಧುರೆಗೆ ಬಂದರು

ಇಂತು ಪ್ರತಿಸಲ ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂರಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೈನ್ಯದಿಂದ, ದಂಡೆತ್ತಿಬಂದ ಜರಾಸಂಧನು, ಕೃಷ್ಣರಾಮರ ಪರಾಕ್ರಮದ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ, ಸೋತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಹದಿನೇಳುಸಲ ಬಂದ ಅವನ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲ ನಾಶವಾಯಿತು ಹದಿನೆಂಟನೆಯುಸಲ ದಂಡೆತ್ತಿಬರಲು ಜರಾಸುತನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಕಾಲ ಯವನನ ಉಪಟಳವು ತಲೆದೋರಿತು, ನಾರದರಿಂದ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಲಯವನನು ಮೂರುಕೋಟಿ ಮ್ಲೇಚ್ಛಸೈನ್ಯದಿಂದ ಬಂದು ಮಧುರೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದನು. ನರ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಯಾದವರಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರೂ ಪ್ರತಿವೀರರಿಲ್ಲವೆಂದರಿತು, ಯಾದವನಾಶ ಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಗರ್ಗಾಚಾರ್ಯನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಯವನನು ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಲರಾ ಮನಿಂದಕೂಡಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂತು ಆಲೋಚಿಸಿದನು

'ಅಹೋ ! ಯಾದವರಿಗೆ ಎಂತಹ ವಿಪತ್ತು ಬಂದೊದಗಿತು ! ಯವನನು ಬಂದು ಮುತ್ತಿರುವನು ಇಂದುನಾಳೆ ಇದನ್ನುಕೇಳಿ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಜರಾ ಸಂಧನು ಬಂದು, ಕಾದುವನು ಉಭಯ ಶತ್ರುಜನರ ಮಧ್ಯದಿ ಸಿಕ್ಕು, ಸಾಯದಂತೆ ಬಂಧುಜನರನ್ನು, ಉಳಿಸುವ ಉಪಾಯುವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಶತ್ರುದುರ್ಗಮವಾ ದೊಂದು ದುರ್ಗವನ್ನು ಸಮುದ್ರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸುವೆನು ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರನ್ನಿಟ್ಟು, ಅನಂತರ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸೋಣ'ವೆಂಗು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ದುರ್ಗಮವಾದ ದ್ವಾರಾವತಿಯನ್ನು, ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿಂದ ನಿರ್ಮಿ ಸಿದನು

ವಾಸ್ತುಶಾಸ್ತ್ರಾನುಗುಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ದ್ವಾರಾವತಿಯು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರ ವಾಗಿತ್ತು ಸುರತರು ಲತಾಶೋಭಿತವಾದ ದಿವ್ಯೋದ್ಯಾನಗಳಿಂದಲು, ಹೇಮಪ್ರಾ ಕಾರ ಶೃಂಗಗಳಿಂದಲು, ಸ್ಫಟಿಕಗೋಪುರಗಳಿಂದಲು, ರಜತಕೋಷ್ಠಗಳಿಂದಲು, ರತ್ನಮಯ ಗೃಹಸಭೆಗಳಿಂದಲು, ಅಂತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾಗಿ, ದ್ವಾರಾವತಿಯು

ಕಂಗೊಳಿಸಿತು ನಾಲ್ಕುವರ್ಣದ ಜನರ ಮನೆಗಳಲ್ಲದೆ, ಯಾದವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾಗಿದ್ದವು

ಮಹೇಂದ್ರನು ಸುಧರ್ಮಸಭೆಯನ್ನು, ಪಾರಿಜಾತಾದಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು ಆ ಸುಧರ್ಮಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತವರಿಗೆ ಜರಾದಿ ಮನುಷ್ಯ ಶರೀರದೋಷಗಳು, ದೌರ್ಗಂಧ್ಯಾದಿಗಳು ಕೂಡ ದೂರವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು ಕ್ಷೀರೋದವಾಸಿಯಾದ ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಅದು ಪ್ರಿಯಕರವೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಮಹೇಂದ್ರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆ ಸಭೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಕೃತಾರ್ಥನಾದನು. ಸಮುದ್ರರಾಜನು, ಪಶ್ಚಿಮದಿಗಧಿಪತಿಯು ಆದ ವರುಣನು ಶ್ಯಾಮೈಕಕರ್ಣವಾದ ಸಾವಿರ ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು. ಕುಬೇರನು ರತ್ನಪೂರ್ಣವಾದ ಅಕ್ಷಯನಿಧಿಗಳನ್ನು ಎಂಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹಿಂದೆ ತಮಗೆ ಅಧಿಕಾರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲೆಂದು ಕೊಟ್ಟ ಶಕ್ತಿಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸರ್ವದೇವತೆಗಳು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಧನ್ಯರಾದರು

ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸ್ವರೂಪಭೂತವಾದ ದಿವ್ಯಯೋಗಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅವರವರ ಪರಿವಾರ ಧನವಾಹನ ವಸನಾದಿ ಸಮೇತವಾಗಿ ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಕಾನಗರಕ್ಕೆ ತಂದು ಸೇರಿಸಿದನು ಆಗ ಯವನ ನಾಶವನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ, ಶ್ರೀಶನು ಮಥುರಾನಗರದ್ವಾರದಿಂದ ನಿರಾಯುಧನು ಪಾದಚಾರಿಯು ಆಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದನು

---

54. ಮುಚುಕುಂದ ಚರಿತೆ.

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

" ರಾಜನ್ ! ಉದಯಪರ್ವತದಿಂದ ಪುಟ್ಟಿಬರುವ ಚಂದ್ರಮನಂತೆ ಮಥುರೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಕಾಲಯವನನು ನೋಡಿದನು

ದರ್ಶನೀಯನು ಶ್ಯಾಮಲಾಂಗನು ಪೀತಾಂಬರಧರನು ಶ್ರೀವತ್ಸವಕ್ಷಸ್ಕನು ಕೌಸ್ತುಭಯುತನು ದೀರ್ಘಚತುರ್ಬಾಹುವಿಲಸಿತನು ನವತಾಮರಸದಳಲೋಚನನು ನಿತ್ಯಾನಂದರೋಚನನು ಸುಕಪೋಲನು ಫಾಲತಲವಿಲೋಲ ಚಿಕುರಜಾಲನು ಮಂದಹಾಸಸುಂದರವದನಾರವಿಂದನು ಅತಿಸುಂದರನು ಆದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ, ನಾರದನು ಪೇಳಿರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು— ಬೇರೆಯವನಲ್ಲವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಕಾಲಯವನನು ತಾನೂ ನಿರಾಯುಧನು ಪಾದಚಾರಿಯು ಆಗಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು. ಯೋಗಿಜನರಿಗೆ ಸಿಗದ ಸ್ವಾಮಿಯು ಸಿಕ್ಕಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಾ, ಆ ದುಷ್ಟನನ್ನು ದೂರ ಪರ್ವತದ ಗುಹಯ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡೇ ಹೋದನು.

' ಯದುಕುಲದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದ ನಿನಗೆ ಪಲಾಯನವು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ; ಹಿಂದಿರುಗು ನನ್ನ ಕೂಡ ಕಾದಾಡು ! ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಬರುವ ಪಾಪಿಗೆ ಮುಖವನ್ನು ತೋರ

ಬಾರದೆಂಬಂತೆ ಓಡಿಪೋಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಂದು ಗುಹೆಯನ್ನು ಪೊಕ್ಕನು ಹಿಂದೆ ಬಂದ ಯವನನು ಗುಹೆಯನ್ನು ಪೊಕ್ಕು, ಅಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಮನುಜನೊಬ್ಬನನ್ನು ನೋಡಿದನು

ಆಹಾ ! ಇಷ್ಟುದೂರ ಸೆಳೆತಂದು ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವನಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವನಲ್ಲ ! ಎಂದು ಆ ಮೂಢನು — ಮಲಗಿದ್ದ ಮನುಜನೇ ಮಾಧವನೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ-ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದನು. ಮಲಗಿದ್ದ ನರನೆದ್ದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಯವನನನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದನು ತತ್‌ಕ್ಷಣವೇ ಆ ದೃಷ್ಟಿಪಾತದಿಂದ ಯವನನ ದೇಹವು ಒಳಗಿದ್ದ ಪಾಪಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಯಿತು."

ಆಗ ರಾಜನು ಕೇಳಿದನು.

" ಶುಕನೇ ! ಆ ಮನುಜನು ಯಾರು ? ಅವನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ ? ನೋಟದಿಂದಲೇ ಯವನನನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದ ಆ ಮಹಾನುಭಾವನು ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರಲು ಕಾರಣವೇನು ?"

ಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ರಾಜನ್ ! ಅವನು ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ಕುಲದವನು; ಮಾಂಧಾತನ ಮಗ ಮುಚುಕುಂದನೆಂಬ ರಾಜನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭಕ್ತನು, ಧರ್ಮಸಂಗ್ರಾಮಶಕ್ತನು ಆದ ಆ ರಾಜನನ್ನು ಇಂದ್ರಾದಿದೇವತೆಗಳು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು ಅಲ್ಲಿ ಆ ವೀರನು ಅಸುರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಬಹುಕಾಲ, ಸುರಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದನು ಕೆಲಕಾಲವಾದಮೇಲೆ ಕಾರ್ತಿಕೇಯನು, ಶಿವನಿಂದವತರಿಸಿ ಸುರಸೈನ್ಯಪಾಲಕನಾಗಲು, ದೇವತೆಗಳು ಮುಚುಕುಂದನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತರಾಗಿ ಇಂತೆಂದರು

'ರಾಜನ್ ! ಬಹುಕಷ್ಟಪಟ್ಟೆ; ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ನಿನ್ನ ನಿಷ್ಕಂಟಕವಾಗಿದ್ದ ನರಲೋಕರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆ ಕಾಮಭೋಗಗಳನ್ನು, ಸತೀಸುತರನ್ನು, ಅಮಾತ್ಯಮಿತ್ರರನ್ನುತೊರೆದು, ನಿದ್ದೆನೀರಡಿಕೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದೆ. ನಿನ್ನ ಕಾಲದ ಪ್ರಜರಾಗಲಿ, ರಾಜಾದಿಗಳಾಗಲಿ ಈಗ ಇಲ್ಲ. ಬಲವಂತರನ್ನೂ ನುಂಗಿಬಿಡುವ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕಾಲಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಎದುರಿಲ್ಲ ಪಶುಗಳನ್ನುಕಾಪಾಡಿ, ಬೇಕಾದಾಗ ಸಂಹರಿಸುವ ಪಶುಪಾಲನಂತೆ, ನಾಶರಹಿತನಾದ ಶ್ರೀಶನು ಜೀವರನ್ನು ಸೃಜಿಸಿ, ಪಾಲಿಸಿ, ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರುವನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಾವು ಪ್ರೀತರಾಗಿರುವೆವು ಬೇಕಾದವರವನ್ನು-ಮೋಕ್ಷವೊಂದನ್ನುಳಿದು–ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಬೇಡು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಮರ್ಥನು ಶ್ರೀರಮಣನೊಬ್ಬನೇ, ಅನ್ಯರಲ್ಲ."

ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ,ಮುಚುಕುಂದನು ಗುಹೆಯನ್ನು ಪೊಕ್ಕು,ಚಿರಕಾಲೀನವಾದ ನಿದ್ರೆಮಾಡುವಂತೆ ವರವನ್ನು ಬೇಡಿದನು ಅದೇ ವರವನ್ನವರು ಕೊಡುವಾಗ,ನಿದ್ರಾವಸಾನದಲ್ಲಿ, ಮೋಕ್ಷೋಪಯೋಗಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣದರ್ಶನವಾಗಲೆಂದೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು.

ಯವನನು ಬೂದಿಯಾದಾಕ್ಷಣವೇ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗುಹೆಯನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು ಘನಶ್ಯಾಮನು, ಶ್ರೀವತ್ಸಕೌಸ್ತುಭವನಮಾಲೋದ್ದಾಮನು, ಪೀತಾಂಬರನು, ಚಕ್ರಶಂಖಪದ್ಮಗದಾಧರನು, ಚಾರುಪ್ರಸನ್ನವದನನು, ಕುಂದರದನನು, ಅನುರಾಗರಸಪೂರ್ಣನೇತ್ರನು, ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮನು, ಮಕರಕುಂಡಲ ಶೋಭಿಗಂಡನು, ಆದ ಯದುಕುಲಮಂಡನನನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಂಭ್ರಮದಿಂದೆದ್ದು ವಂದಿಸಿ, ಮುಚುಕುಂದನಿಂತೆಂದನು,

"ಕಂಟಕಶರ್ಕರಾಕರ್ಕಶವಾದ ಗಹನವನದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಪಲಾಶ ಕೋಮಲಪದಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಬಂದೆ ? ನೀನಾರು ? ತೇಜಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ತೇಜವನ್ನೀವ ಪೂಜ್ಯ ಸೂರ್ಯನೋ ? ಅಗ್ನಿಯೋ ? ಚಂದ್ರನೋ ? ಇಂದ್ರನೋ ? ಮತ್ತಾರಿರಬಹುದು ? ಮೂರುಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ನೀನೆಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ದೀಪದಂತೆ ಗುಹಾಂಧಕಾರವನ್ನು ದೂರಸರಿಸುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಮುಗ್ಧನಾಗಿರುವೆನು ನಿನ್ನ ಜನ್ಮಕರ್ಮಗಳನ್ನು, ನಾಮಗೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಾರದೇ ?

ನಾನು ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದ ಮಾಂಧಾತೃಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಮಗನು ನನ್ನನ್ನು ಮುಚುಕುಂದನೆಂಬುವರು. ಬಹುಕಾಲ ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟಿದ್ದು, ಈ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮಲಗಿದ್ದೆ. ವಿಜನಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬಿಡದೆ ಯಾವನೋಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಒದ್ದುಎಬ್ಬಿಸಿದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಪಾಪದಿಂದಲೇ ಬೂದಿಯಾದುದನ್ನು ನೀನೇ ಕಂಡಿರುವೆ. ಶತ್ರುಶಾಸಕನಾದ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಧನ್ಯನಾದೆ ನಿನ್ನ ತೇಜವು ದುಃಸಹವಾಗಿದೆ.- ಮಹಾನುಭಾವ ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ"

ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮೇಘಗಂಭೀರವಚನಗಳಿಂದ ಮುಚುಕುಂದನಿಗಿಂತೆಂದನು "ಸಾರ್ವಭೌಮ ! ನನ್ನ ಜನ್ಮಗಳು, ನನ್ನ ಕರ್ಮಗಳು ಅನಂತವಾಗಿವೆ ಅನಂತವೆಂದಮೇಲೆ ಸಂಖ್ಯಾಮಾಡಿ ನಾನೂ ಎಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮಜೀವನೊಂದು ವೇಳೆ ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ, ಭೂಮಿಯ ಮಣ್ಣಿನ ಕಣಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿಬಿಡಬಹುದಾಗಲಿ, ನನ್ನ ಜನ್ಮಕರ್ಮ, ಗುಣಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಎಣಿಸಿ ಮುಗಿಸಲಾರರು ಕಾಲಕೃತವಾದನಾಶವಿಲ್ಲದ ನನ್ನ ಜನ್ಮಗಳು, ಅವತಾರ ರೂಪಗಳು ಶಾಶ್ವತಗಳು ಯಾವ ಜ್ಞಾನಿಯೂ ಅದರ ಕೊನೆಗಂಡಿಲ್ಲ ಇರಲಿ,ಕೇಳು! ಈಗ ವಿರಿಂಚನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನಾಲಿಸಿ, ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ, ಯದುಕುಲದ ವಸುದೇವನ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವತರಿಸಿರುವೆನು, ನನ್ನನ್ನು ವಾಸುದೇವಕೃಷ್ಣನೆಂಬುವರು ಕಾಲನೇಮಿಯಾದ ಕಂಸನನ್ನು, ಸುಜನದ್ರೋಹಿಗಳಾದ ಪ್ರಲಂಬಾದಿಗಳನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಿರುವೆನು ಈಗ ನಿನ್ನ ನೋಟದಿಂದಲೇ ಸತ್ತ ಈ ಯವನನನ್ನೂ ನಾನೇ ನಾಶಮಾಡಿರುವೆನೆಂದು ತಿಳಿ ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲು ಬಂದಿರುವೆನು. ಭಕ್ತನಾದ ನೀನು ಹಿಂದೆ ಬೇಡಿದಂತೆ ನನ್ನ ದಿವ್ಯದರ್ಶನವನ್ನಿತ್ತಿರುವೆನು ಕೇಳು, ಬೇಕಾದವರವನ್ನು !

ಸನ್ನನ್ನು ನಂಬಿದವನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಶೋಕಮೋಹಗಳೆಂಟೇ !"

ಮುಚುಕುಂದನಾಗ, ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಗರ್ಗವಾಕ್ಯದಂತೆ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನೇ ದರ್ಶನವಿತ್ತನೆಂದು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇಂತೆಂದನು

"ಈಶ ! ನಿನ್ನ ಬಂಧಕಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮೋಹಿತರಾಗಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಭಜಿಸದೆ, ನಾನು ನನ್ನದೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ, ಕೆಡುತ್ತಿರುವ ಜನರನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಮರುಗುತ್ತಿದೆ ಗೃಹ ಸುಖಗಳಿಗಾಗಿ ದುಃಖಪಡುತ್ತಾ, ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು ಪರಸ್ಪರ ವಂಚಿತರಾಗಿ, ಅನರ್ಥವನ್ನೇ ಅರ್ಥವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರುವರು ಜೀವ ಪ್ರಯತ್ನಕರ್ಮಾದಿಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರಗಳಲ್ಲ. ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆಯಿಂದ, ದುರ್ಲಭ ಮನುಜಶರೀರವು ಬಂದಾಗ, ದುಷ್ಟ ವಿಷಯಗಳ ಆಶೆಯಿಂದ ಗೃಹವೆಂಬ ಹಾಳು ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಭಜಿಸದೆ ಕೆಡುವ ನರನು ಪಶುವೇ ಸರಿ ಅಜಿತ ! ರಾಜ್ಯಾದಿ ಸಂಪನ್ಮೋಹಿತನಾಗಿ ಕಣ್ಣುಕಾಣದೆ, ಎಷ್ಟುಕಾಲ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಳೆದೆ ! ಸುತದಾರ ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನದೆಂದು ಮನವಿಟ್ಟು ಕೆಟ್ಟೆ. ಗಡಿಗೆ, ಗೋಡೆಗಳಂತೆ–ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನೊಬ್ಬತೊಲಗಲು–ಜಡವೆನಿಸುವ ಈ ದೇಹವನ್ನು ರಾಜನೆಂಬ ದುರಭಿಮಾನದಿಂದ ಪೊರೆದೆ ರಥ ಗಜ ತುರಗ ಭಟರಿಂದಕೂಡಿ, ಪೊಡವಿ ನಡುಗುವಂತೆ ನಡದೆ ದುರ್ಮದದಿಂದ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದ್ದ ನನಗೆ, ಕಾರ್ಯಾಲೋಚನಾತತ್ಪರನಾಗಿ, ಶಬ್ದಾದಿ ವಿಷಯ ಸುಖಮತ್ತನಾಗಿರುವಾಗ ಕಳೆದುಹೋದ ಕಾಲವೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಹೆಬ್ಬಾವು ಇಲಿಯನ್ನಂತೆ–ಅಪ್ರಮತ್ತನಾದ ನೀನು, ಪ್ರಮತ್ತರಾಗಿರುವ ಜೀವರನ್ನು ನುಂಗಿಬಿಡುವೆ ಬಂಗಾರದ ರಥಗಳು, ಮತಂಗಜಗಳು, ತುರಂಗಗಳು, ಕೈಕಟ್ಟಿನಿಂತ ಭಟರು ಹಿಂದೆ ಬರುತಿರೆ, ನರದೇವನೆನಿಸಿ ಮೆರೆದ ಈ ದೇಹವು, ಒಂದುದಿನ ಸುಟ್ಟರೆಬೂದಿ, ಹೂತಿಟ್ಟರೆ ಮಣ್ಣು, ಬಿಸಾಟಿದಾಗ ಮೃಗಾಹಾರವಾದರೆ ಮಲವಾಗಿ ಬಿಡುವುದೆಂದು ತಿಳಿದೂ, ತಿಳಿಯದೆ, ವೃಥಾ ದುರಭಿಮಾನಿಯಾದೆ ಘೋರರಣದಲ್ಲಿ ಕಾದು, ಕೊಂದು, ದಿಕ್ಚಕ್ರವನ್ನೆಲ್ಲಗೆದ್ದೆ ವಯಃಕುಲವಿದ್ಯಾದಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಸಮರಾದ ರಾಜನ್ಯರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನಾಸೀನನಾದೆನ್ನಪಾದಪೀಠವನ್ನು ಕಿರೀಟಗಳಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ ವಂದಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಮೈಥುನಾನುನಯವೈಖರೀವಂಚಿತನಾಗಿ ಕ್ರೀಡಾಶುನಕದಂತೆ, ತರುಣೀ ಜನರ ದಾಸನಾದೆನು.

ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವರು ಭೋಗಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು ಸ್ವರ್ಗಾದಿಸುಖಗಳನ್ನು ಬೇಡಿ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮತಪೋಯಜ್ಞಾದಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗಜಸ್ನಾನದಂತೆ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ. ಮನುಜನಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಮುಕ್ತಿಕಾಲವು ಒದಗಿ ಬಂದಾಗಲೇ ಸಜ್ಜನಸಮಾಗಮವು ಸಿಗುವುದು ಸಜ್ಜನಸಮಾಗಮವಾದಾಗಲೇ ಬ್ರಹ್ಮರಮಾವಂದಿತನಾದ ನಿನ್ನ ಶ್ರವಣಾದಿಗಳು ಸಿಗುವವು. ಅದರಿಂದಲೇ ಸದ್ಗತಿಯು ಲಭಿಸುವುದು ಪರಮೇಶ ! ಏಕಭಕ್ತರಾದ ಸಾಧುಚಕ್ರವರ್ತಿ

ಗಳು, ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತೃಣೀಕರಿಸಿ ತ್ಯಜಿಸಿ, ವನವನ್ನು ಸೇರಿ, ಸಾಧುಸಂಗದಿಂದ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಬೇಡುವರಲ್ಲವೇ ? ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಯು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯಸುತದಾರಾದಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಡಿದುಬಿಟ್ಟು, ವೈರಾಗ್ಯಭಾಗ್ಯವನ್ನು ದಯ ಪಾಲಿಸಿತು ಕೃಷ್ಣ ! ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹವೇ ಸಾಕು ಅಕಿಂಚನಜನ ಭಜನೀಯವಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕೊಡು ! ಮೋಕ್ಷಪ್ರದನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ, ತನ್ನನ್ನು ಸಂಸಾರ ಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೆಡಹುವ ಕರ್ಮಫಲಪಾಶವನ್ನು ಬೇಡುವ ದಡ್ಡನಿರುವನೇ ? ಸತ್ವರಜಸ್ತಮೋಗುಣ ವಿಕಾರವಾದ ಸಕಲ ವಿಷಯ ಭೋಗಾಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆ. ಅಪ್ರಾಕೃತನು, ದೋಷರಹಿತನು, ಜ್ಞಾನಾನಂದಶರೀರನು, ಭಕ್ತರಕ್ಷಣಧೀರನು ಆದ ನಿನಗೆ ಶರಣಾಗತನಾಗಿರುವೆನು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ತಾಪತ್ರಯಗಳಿಂದ ನೊಂದೆನು. ಆಶೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಿಡದೆ ಸಂಸಾರಾಟವಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಬಂದೆನು, ಇಂದು ನಿನ್ನ ದಯದಿಂದ ಜರಾಮರಣಭಯನಾಶಕವಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ಪೊಂದಿ ನಿಶ್ಚಿಂತನಾದೆನು. ಕೃಷ್ಣಾ ! ರಕ್ಷಿಸು !"

ಶ್ರೀಭಗವಂತನಿಂತೆಂದನು

"ಸಾರ್ವಭೌಮ ! ನಿನ್ನ ವಿಮಲ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿರುವೆನು ವರಾಶೆಗಳತೋರಿದರೂ ಬೇಡದ ನೀನು ನನ್ನ ಏಕಾಂತಭಕ್ತನಿರುವೆ ನನ್ನ ಭಕ್ತರು ಪ್ರಮಾದವಶರಾಗದಿರಲೆಂದೇ ನಾನು ಆಗಾಗ ಅವರಿಗೆ ವರಗಳನ್ನು ಬೇಡುವಂತೆ ಹೇಳುವೆನು ಆದರೂ ಅವರು ಬುದ್ಧಿಗೆಡದೆ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಲಬ್ಧ ಪ್ರಾಣಪ್ರಸಾದದಿಂದ, ಸಂಸಾರವಿಷಯವಾಸನೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ನನ್ನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರತನ್ಯವೇನನ್ನೂ ಬೇಡದಿರುವರು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಡು ! ಆಯುಶ್ಶೇಷವಿದೆ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಮಹೀಮಂಡಲದಿ ನನ್ನ ಭಕ್ತನಾಗಿ ಸಂಚಾರಮಾಡು ! ಕ್ಷತ್ರಿಯಧರ್ಮಪಾಲನೆಮಾಡುತ್ತಾ, ಅವಧ್ಯಮೃಗಸಂಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಬಂದ ಪಾಪವನ್ನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ, ನನ್ನ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ನಾಶಮಾಡು ! ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಭೂತಹಿತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ, ಕೊನೆಗೆ ನನ್ನ ಲೋಕವನ್ನು ಸೇರುವೆ ಹೋಗು !"

---

55. ಗೋಮಂತದಾಹ — ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಜಯ.

ಶ್ರೀಶುಕನು ಪೇಳಿದನು

ಕೃಷ್ಣಾನುಗ್ರಹ ಪಾತ್ರನಾದ ಮುಚುಕುಂದನು ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಸಿ, ವಂದಿಸಿ, ಗುಹೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದನು ಕ್ಷುಲ್ಲಕಪರಿಮಾಣಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನುಜರನ್ನು, ಪಶುಗಳನ್ನು, ಮರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಕಲಿಯುಗ ಬಂದಿರುವದೆಂದರಿತು, ಉತ್ತರದಿಶೆಗೆ ಹೊರಟನು. ದುಷ್ಟಸಂಗದೂರನಾಗಿ, ತಪವನ್ನುಮಾಡಿದನು.

ಕೃಷ್ಣಧ್ಯಾನರತನಾಗಿ, ಗಂಧಮಾದನದ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನಾರಾಧಿಸಿದನು; ಹಾಗೂ ಸಂಶಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಮುಕ್ತನಾದನು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮತ್ತೆ ಮಥುರೆಗೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ನಾಯಕ ರಹಿತವಾಗಿದ್ದ ಯವನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಅವನ ಧನವನ್ನೆಲ್ಲ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜರಾಸಂಧನು ಮತ್ತೆ ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂರು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಬಂದು, ಮಕರವ್ಯೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ನಿರೋಧಿಸಿದನು

ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭೀಮಬಲವನ್ನುತೋರಿ ಒಂದು ಗಿಡವನ್ನೇ ಕಿತ್ತಿ, ಅದರಿಂದ ಜರಾಸುತನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿದನು ರಥಗಳು ಚೂರಾದವು, ಗಜಗಳು ಸತ್ತು ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಬಿದ್ದವು ತುರಗಗಳು ರಕ್ತನದಿಗಳಿಗೆ ಸೇತುಗಳಾಗಿ ಬಿದ್ದವು ಭಟರು ಹೇಳಹೆಸರಿಲ್ಲದೆ ನಷ್ಟರಾದರು ಆಗ ಬಲರಾಮನು ಚತುರಂಗಬಲದಿಂದ ಕೂಡಿಬಂದು, ಜರಾಸುತನ ಬಲವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದನು ಆದರೂ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕವಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಂದು ಮತ್ತೆ ಜರಾಸುತನು ಮುತ್ತಲು, ಅಲ್ಪಯಾದವ ಸೈನ್ಯವು ನಾಶವಾಯಿತು ಮತ್ತೆ ಯವನನ ಧನವಾಹಾದಿಗಳು ಜರಾಸುತನ ಕೈಸೇರಿದವು. ಆಗ ಜರಾಸುತನು, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿರಥಿಗಳಾಗಿ, ನಿರಾಯುಧರಾಗಿ, ಕವಚಾದಿಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಭೀತರಂತೆ ಓಡಿಪೋಗುತ್ತಿರುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ನೋಡಿ, ನಗುತ್ತಾ, ಶರವರ್ಷದಿಂದ ಅವರೀರ್ವರನ್ನು ಮುಳುಗಿಸುತ್ತಾ, ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಬಹು ಯೋಜನಗಳದೂರ ಓಡಿ, ಗೋಮಂತವನ್ನು ಏರಿ, ಅಡಗಿದರು ಪ್ರವರ್ಷಣಗಿರಿಯನ್ನು ಫಲಮೂಲಾಶನರಾಗಿ, ಅಡಗಿದ್ದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಕಾಣದೆ, ಜರಾಸಂಧನು, ಹಿಂದೆಬಂದ ರಾಜರಿಗಿಂತಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು

'ಜಯದ್ರಥ, ಸೋಮದತ್ತ, ಶಕುನಿ, ರುಕ್ಮಿ, ಸುದಕ್ಷಿಣ, ವಿರಾಟರೇ ! ನೀವು ಪೂರ್ವದಿಶೆಯಿಂದ ಗೋಮಂತವನ್ನೇರಿ ಬನ್ನಿ ! ದ್ರುಪದ, ದಮಘೋಷ, ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತ, ಏಕಲವ್ಯ, ಬಾಹ್ಲೀಕ, ಯುಧಾಮನ್ಯು, ವಿಂದಾನುವಿಂದ, ಪೌಂಡ್ರಕರೇ ! ನೀವು ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ ಸುತ್ತಿಬನ್ನಿ ! ದ್ರುಮ, ದಂತವಕ್ತ್ರ, ವಿದೂರಥ, ಭೂರಿಶ್ರವ, ಬೃಹಚ್ಚಾಪ, ಶತಧ್ವಜ, ಸುವೀರ, ದರದರೇ ! ನೀವು ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಬನ್ನಿ ! ಸುಶರ್ಮ, ವೇಣುದಾರಿ, ಕುಲಿಂದ, ಕೇಕಯ, ಶಿಶುಪಾಲ, ಭೀಷ್ಮಕರೇ ! ನೀವು ನನ್ನ ಹಿಂದೆ, ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಏರಿಬನ್ನಿ !' ಎಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಜರಾಸಂಧನು, ಕೃಷ್ಣರಾಮರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕಾಣದೆ, ಗೋಮಂತಶಿಖರವನ್ನೇ ಸುಟ್ಟರೆ, ಕೃಷ್ಣರಾಮರು ತಾವಾಗಿ ಸಾಯುವರೆಂದೆಣಿಸಿದನು. ಪ್ರವರ್ಷಣ ಶಿಖರದ ಸುತ್ತಲು, ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿಹಚ್ಚಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣರಾಮರು, ಸುಟ್ಟುಬೂದಿಯಾದರೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ತನ್ನಬಲದಿಂದ ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಜರಾಸಂಧನು ಮಗಧೆಗೆ ಹೋದನು ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ

ಗೆದ್ದೆನೆಂದು, ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ದುರ್ಮದನಾಗಿ ಜರಾಸುತನು, ಸಕಲರಾಜ ಸೇವಿತನಾಗಿದ್ದನು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಮರು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕೋಡಿನಿಂದ ಧುಮುಕಿ, ನಿರಪಾಯರಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿ, ಸಮುದ್ರ ದುರ್ಗಮವಾದ ದ್ವಾರಕಾಪುರವನ್ನು ಸೇರಿ, ಸೂತ ಮಾಗಧ ವಂದಿಗಳಿಂದ ಸ್ತುತರಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದರು

---

56. ಪಾಂಡವಕ್ಷೇಮವಿಚಾರ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಂದುದಿನ ರಾಮಸಾತ್ಯಕಿಯರಿಂದ ಕೂಡಿ, ಸುಧರ್ಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರಲು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಬಂದು ಪಾಂಡವಬಾಲಕರು ದ್ರುಪದರಾಜನನ್ನು ಗೆದ್ದು ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ ವೀರವಿಹಾರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಬರಲು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಕಳುಹಿದನು.

ಕೃತವರ್ಮನು ಗಜಪುರಿಯನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣ ವಿದುರರನ್ನು, ಕೃಪನನ್ನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಕುಂತಿಯನ್ನೂ ಕಂಡು ಸಂತೈಸಿದನು ಕಂಸಮರ್ದನನು ಕಾಲಯವನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಜರಾಸುತನನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಸೃಗ್ಗಾಲವಾಸುದೇವನನ್ನು ಕೊಂದು, ದ್ವಾರಾವತೀನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಹಂಸಡಿಭಕರನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿ ಧರ್ಮರಾಜನು ಮೂರು ಲೋಕವನ್ನು ಗೆದ್ದಷ್ಟು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ಸ್ನೇಹರಸಪೂರಿತ ನೇತ್ರರಾಗಿ ಕುಂತೀದೇವಿಯು ಪಾಂಡವರು ಕಳಿಸಲು, ಕೃತವರ್ಮನು, ಗಾಂಗೇಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಿದುರ ದ್ರೋಣಕೃಪಾಶ್ವತ್ಥಾಮ ಸುಯೋಧನರಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಪೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನೃಪಸೇವಿತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು, ತಾನು ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದನ್ನುಕೂಡ ತಿಳಿಸಿದನು. ಗಜಪುರದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಪಾಂಡುಸುತರ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನರಿತು, ಶ್ರೀಶನು ಪರಮಾನಂದಭರಿತನಾದನು. ನಿತ್ಯಾನಂದ ಮಹೋದಧಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು !

---

57. ಬಲರಾಮವಿವಾಹ–ರುಕ್ಮಿಣೀಸಂದೇಶ.

ಶ್ರೀಶುಕನು ಪೇಳಿದನು.

ಆನರ್ತಾಧಿಪತಿಯಾದ ರೇವತನೆಂಬ ರಾಜನಿದ್ದನು ಆ ಧರ್ಮಜ್ಞನಿಗ ರೇವತಿ ಎಂಬ ಸುಂದರ ಕನ್ಯೆಯು ಇದ್ದಳು ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಬಂದ ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ವಿಧಿವಿಧಾನವನ್ನೇ ತಿಳಿದು, ಬ್ರಹ್ಮನಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದ ವರನಿಗೇ ಕೊಡುವೆನೆಂದು, ರೇವತನು ಬ್ರಹ್ಮಸಭೆಗೆ ಪೋದನು. ಆಗ ಜಗದ್ಗುರುವಾದ ವಿರಿಂಚನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಹಾ, ಹೂಹೂ ಎಂಬೀರ್ವರು ಗಂಧರ್ವರು ಸ್ವರಮಂಡಲ, ಗ್ರಾಮ

ತ್ರಯ, ಏಕವಿಂಶತಿ ಮೂರ್ಛನೆಗಳಿಂದ, ಅತಿಮನೋಹರವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಸಮಯವಲ್ಲವೆಂದು ರೇವತನು ತನ್ನ ಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಹೊರಗೇ ನಿಂತಿದ್ದು, ಗೀತೆಯು ಮುಗಿದಾಗ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು

'ಭಗವನ್ ! ಇವಳು ನನ್ನ ಮಗಳು. ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಲಿ ಇವಳನ್ನು?', ಎಂದ ರೇವತನನ್ನು ನೋಡಿ, ವಿರಿಂಚನು, 'ಕೆಲರಾಜ ಪುತ್ರರನ್ನು ಹೆಸರಿಸು' ಎಂದನು ರೇವತನು ತನ್ನ ಕಾಲದ ಕೆಲರಾಜರ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಾಗ, ಬ್ರಹ್ಮನು ನಕ್ಕು 'ರಾಜನ್ ! ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ಗಾನವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಕ್ಷಣದಂತೆ ಕಾಲವು ಕಳೆದು ಹೋಗಿದೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದ ರಾಜರು, ಅವರ ಗೋತ್ರ ಜರು ಕೂಡ ಈಗಿಲ್ಲ ಕೃತತ್ರೇತೆಗಳು ಕಳೆದು ದ್ವಾಪರವೂ ಮುಗಿಯಲಿದೆ ಈಗ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಸುದೇವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಕಪ್ರಭುವರರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿರುವರು. ಆ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡು' ಎಂದು, ಕಳಿಸಿದನು.

ರೇವತನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ರೇವತಿಯನ್ನು ಬಲರಾಮ ನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟನು ಕೃತಯುಗದವಳಾದ್ದರಿಂದ ದೀರ್ಘ ದೇಹಳಾದ ಆ ಮಡದಿಯನ್ನು, ಹಲಾಗ್ರದಿಂದ ಸರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಲರಾಮನು ಸುಖ ವಾಗಿದ್ದನು

ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕೂಡ ಭೀಷ್ಮಕ ಸುತೆಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿ ಯನ್ನು, ಶಾಲ್ವಾದಿ ರಾಜ ಪುತ್ರರು ನೋಡುತ್ತಿರಲು—ಗರುಡನು ಅಮೃತವನ್ನಂತೆ— ಅಪಹರಿಸಿ ತಂದು ರಾಕ್ಷಸ ವಿವಾಹ ಕ್ರಮದಿಂದ ಮದುವೆಯಾದನು.

ಪರೀಕ್ಷಿತನು ಕೇಳಿದನು.

'ಪೂಜ್ಯ ಶುಕನೇ ! ಮಾಗಧ ಶಾಲ್ವಾದಿ ದುಷ್ಟರನ್ನು ಗೆದ್ದು, ರುಕ್ಮಿಣೀ ದೇವಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತಂದು ಮದುವೆಯಾದ ಮಂಗಳಕರ ವೃತ್ತಾಂತ ವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವೆನು ವಿಷ್ಣು ಕಥೆಗಳು ಪುಣ್ಯಕರಗಳು, ಪಾಪ ಹರಗಳು. ಹಾಗೂ ನಿತ್ಯವೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬೇಸರವಾಗದೆ ನೂತನ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವವು.'

ಶ್ರೀ ಶುಕನು ಹೇಳಿದನು.

ವಿದರ್ಭ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮಕನೆಂಬ ರಾಜನ್ಯನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ರುಕ್ಮಿ ರುಕ್ಮರಥ, ರುಕ್ಮಬಾಹು ರುಕ್ಮಕೇಶ, ರುಕ್ಮಮಾಲಿ ಎಂಬ ಐವರು ಸುತರಿದ್ದರು. ಅವರ ತಂಗಿಯೇ ಮಂಗಳಾಂಗಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಮುಕುಂದನ ರೂಪ ವೀರ್ಯ ಗುಣ ಸಂಪತ್ತನ್ನು, ತಂದೆಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸುವ ನಾರದಾದಿ ಮುನಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು,ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯು, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೇ ತನಗೆ ತಕ್ಕ ಪತಿ; ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು

ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ಅಂತೆಯೇ ಅವಳ ಬುದ್ಧಿ, ಶುಭ ಲಕ್ಷಣ, ರೂಪ, ಶೀಲ ಗುಣಗಳನ್ನರಿತು ಅವಳನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು ಬಂಧುಗಳೂ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣದ್ವೇಷಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಯು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ನಿವಾರಿಸಿ, ತಂಗಿಯನ್ನು ಮಿತ್ರನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೇ ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಹಠ ತೊಟ್ಟನು ಶಿಶುಪಾಲನವಳನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಡಲೆಯಂತೆ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರನೆಂಬುದನ್ನರಿಯದೆ ಮೂಢನಾದ ಅಣ್ಣನ ಮನವನ್ನರಿತು, ವ್ಯಸನಾಕ್ರಾಂತಳಾಗಿ, ಅಸಿತಲೋಚನೆಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿ, ಆಪ್ತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ದೂತನಾಗಿಸಿ, ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕಳುಹಿದಳು

ಇಂದಿರಾ ಸಂದೇಶಹರನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು, ಕೃಷ್ಣ ಮಂದಿರ ದ್ವಾರಪಾಲರಿಂದ ಕರೆದೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟು ಕಾಂಚನಾಸನದಿ ಕೂತ ಕನಕಾಂಬರನನ್ನು ಕಂಡನು ಬ್ರಹಣ್ಯ ದೇವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಎದುರು ಹೋಗಿ ಕರ ತಂದು, ಆಸನದಿ ಕೂಡಿಸಿ, ತನ್ನನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಪೂಜಿಸುವಂತೆ, ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ವಿಪ್ರನು ಉಂಡು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನ ಪಾದದಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತು, ವಂದಿಸಿ, ಅವ್ಯಗ್ರ ಚಿತ್ತನಾಗಿ ಇಂತು ಕೇಳಿದನು.

"ದ್ವಿಜವರಶ್ರೇಷ್ಠ ! ವೃದ್ಧಜನರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾಗುವಂತೆ ಧರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸುವೆಯಾ ? ಅತಿಶ್ರಮಪಡದೆ, ತೃಪ್ತನಾಗಿರುವೆಯಾ ? ದೈವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬಂದ ಧನಾದಿಗಳಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಧರ್ಮವಂತನೆನಿಸುವನು ಅವನ ಧರ್ಮವೇ ಅವನ ಸರ್ವಕಾಮಿತಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ರಕ್ಷಿಸುವುದು. ಇಂದ್ರಪದವಿಯಿಂದಲೂ ಅತೃಪ್ತನಿಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ ದರಿದ್ರನಾದರೂ ತೃಪ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ ಸುಖವಾಗಿರುವನು. ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ, ಸರ್ವಭೂತಹಿತರತರಾಗಿ, ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಶಾಂತರಾಗಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪೂಜ್ಯರೆನಿಸುವರು ಅಂತಹವರಿಗೆ ನಾನೂ ಪುನಃ ಪುನಃ ವಂದಿಸುವೆನು

ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ ! ನಿನಗೆ ಕ್ಷೇಮವೇ ? ವಿಪ್ರರನ್ನು, ಪ್ರಜರನ್ನು ಸುಖವಾಗಿಟ್ಟು, ಧರ್ಮದಿಂದ ಪಾಲಿಸುವ ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ಆನಂದವಾಗುವುದು. ದುರ್ಗಮವಾದ ದ್ವಾರಾವತಿಗೆ ನೀನು ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು ? ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿಕೊಡುವೆನು "

ಕೃಷ್ಣನ ಮಧುರವಚನವನ್ನಾಲಿಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ತಂದ ಸಂದೇಶಪತ್ರವನ್ನು ದೇವದೇವನ ಅಡಿದಾವರೆಯಲ್ಲರ್ಪಿಸಿ, ವಂದಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ನಗುತ್ತಾ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುತೂಹಲಿಯಾದವನಂತೆ ಓದ ತೊಡಗಿದನು

ಶ್ರೀರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಹೇಳುವಳು

"ಭುವನಸುಂದರ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ! ನಿನ್ನ ನಾಮಾಮೃತವು ನಾಲಿಗೆಗೆ ಸವಿ ಯೂಟ , ನಿನ್ನಮೂರ್ತಿ, ಕಣ್ಣಿಕರ್ಪ್ಪುರಶಲಾಕೆ, ನಿನ್ನ ಚಿಂತೆಯು, ದುಷ್ಟಚಿಂತಾನಿ ವರ್ತ್ತಕ, ನಿನ್ನರತಿ, ವಿಷಯತತಿಗುಪಹತಿ, ನಿನ್ನಚರಣಾರ್ಚ್ಚನೆಯು, ಭವಸಿಂಧು ತರ ಣಿಯು, ನಿನ್ನ ಸ್ಮರಣೆ ಸರ್ವ್ವದುರಿತಹರಣ, ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿ, ಶ್ರವಣ ಕರ್ಣ್ಣರಸಾಯನ, ನಿನ್ನ ಸಂಗ, ಭವಭಂಗ, ಮಂಗಲಾಂಗ ! ಕೃಷ್ಣ ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೃಷ್ಣೆಯಿಂದ, ನನ್ನ ಚಿತ್ತವು ನಟ್ಟಿಸಿಂತಿದೆ. ರಮೇಶ ! ನಾಚಿಕೆ ಅದೇಕೆ? ನನ್ನ ನಿನ್ನವಳ ಮಾಡು ! ಕರುಣೆಯಂಬೀರು ಮೈದೋರಿ ಖಲವಿದಾರಿ ! ಮುಕುಂದ ! ಕುಲವತಿಯಾದೊ ಡೇನು ? ಲಜ್ಜಾವತಿಯಾದೊಡೇನು ? ಕುಲರೂಪ ಶೀಲವಿದ್ಯಾವಯೋ ವೈಭವ ಶೋಭಾಸಮನ್ವಿತನಾಗಿ ಅನಮಾಧಿಕನೆನಿಸಿದ ನಿನ್ನಂತಹ ವರನನ್ನು, ಯಾವವ ರಾಂಗಿ ವರಿಸದಿರುವಳು ? ಹೇಳು ! ಸಮಾಸಮಳೆನಿಪ ರಮಾಕಾಂತೆಯೇ ಕಾಂಕ್ಷಿಪ ಳೆಂದಮೇಲಿ–ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ ನಿನಗೆ ಹೊಸತಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿತೇ ? ಭಕ್ತಪ್ರಿಯನು, ಶರಣಾ ಗತ ಪರಿಪಾಲನು, ದೀನಜನವತ್ಸಲನು ಘೀನಹುದೆಂದು ನಂಬಿ, ವಿಷಯಸುಖದಾಶ ಯಿಂದಲ್ಲದೆ, ನಿನ್ನಪಾದ ಸರೋಜದಾಸ್ಯವನ್ನೇ ಬಯಸಿ, ವಂದಿಸಿಬೇಡುವ ವನಿತಾ ಮಣಿಯ ವಾಂಛಿತವನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವುದು ನಿನಗೆ ಉಚಿತವಲ್ಲವೇ ? ಪ್ರಿಯತಮ ! ಈ ಶರೀರ ನಿನ್ನ ಚರಣಕರ್ಪ್ಪಿಸಿದೆನು ಸರಿಬಂದಂತೆ ಮಾಡು, ಬಿರುದುಳ್ಳ ಉರಗಶ ಯನ ! ಸಿಂಹಭಾಗವನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ಹರಿಸಲು ಹೊಂಚುಹಾಕಿರುವ ಗೋಮಾಯು ವಿನಂತೆ, ಪಾಪಿಚೈದ್ಯನು, ನಿನ್ನ ಪದಾರವಿಂದ ನಿರತಳಾದ ನನ್ನನ್ನು ಹರಿಸದಂತೆ ಮಾಡು ! ಪೂರ್ತೇಷ್ಟಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ದೇವವಿಪ್ರ ಗುರುಪೂಜೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ದ್ದರೆ, ಉತ್ತಮದಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರೆ, ಆ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ರಮಾಪತಿಯು ತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದರೆ, ಗದಾಗ್ರಜನೇ ನನ್ನ ಚಿತ್ತೇಶನಾಗಲಿ ! ದಮಘೋಷ ಸುತಹತ ಕನು ನನ್ನನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡದಿರಲಿ ! ನಾಡಿದ್ದು ಮೂಹೂರ್ತ್ತವಂತೆ : ಚತುರಂಗ ಬಲಗಳಿಂದ ಬಲರಾಮನಿಂದ ಬಂದು, ಶಿಶುಪಾಲ ಜರಾಸಂಧರನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿ, ರಾಕ್ಷಸವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯಶುಲ್ಕವನ್ನಿತ್ತು, ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು; ಬರುವೆನು.

ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನನ್ನು, ಬಂಧು ಹಿಂಸೆ ಮಾಡದೆ ತರುವ ಉಪಾಯವ ನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುವೆನು,ಕೇಳು ಕುಲದೇವಿಯ ಗುಡಿಗೆ,ಊರಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ, ನವವಧು ಗಳು ಗೌರೀಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬರುವದು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಪದ್ಧತಿ. ಅದರಂತೆ ನಾನೂ ನಾಳೆ, ಗೌರೀಮಂದಿರಕ್ಕೆಂದು ಬಂದಾಗ, ಬಂದು, ನಿನ್ನವಳಾದ ನನ್ನನ್ನು, ನಿನ್ನಪುರಿಗೆ ಕರದೊಯ್ದು, ನನ್ನ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸು ! ನಿನ್ನ ಪಾದೋದಕ ಮಂಗಲಶಿರನಾದ ಶಿವನಂತೆ, ಇತರ ಮಹಜ್ಜನರು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದ ರಜಸ್ತುತಿನತಿಗಳನ್ನು, ತಮ್ಮ ಪಾಪಾಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪಾವನರಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಸರ್ವದಾ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು ಅಂತಹ ನಿನ್ನ ಪರಮಪಾವನ ಪದ

ಪಂಕಜರಜ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪಡೆಯಲೋಸುಗ, ನೂರಾರು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ವ್ರತಕರ್ಶಿತ ಳಾಗಿ ತಪವನ್ನು ಮಾಡುವೆನಾಗಲಿ, ಎಡಗಾಲಿನ ಕಿರುಬೆರಳಿನಿಂದ ಕೂಡ ಇತರರನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಾರೆನು ಈ ತನು ಮನ ಪ್ರಾಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಚರಣಾಂಕಿತ ಮಾಡಿ ರುವೆನು ”

ಇಂತು ಪತ್ರಗತಾಂಶವನ್ನು ತಿಳಿದು, ನಸುನಗುತ್ತಾ, ನಲಿನನಾಭನು, ಇನ್ನೇನು ವಿಷಯವೆಂದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಡೆ ನೋಡಿದನು "ಸ್ವಾಮಿ ! ಯದು ನಾಥ ! ನಾ ತಂದ ಸಂದೇಶವಿಷ್ಟೇ ! ವಿಷಯವಿಚಾರವು ನಿನ್ನದು' ಎಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮ ಣನು, ನುಡಿದು, ನಮಿಸಿದನು

---

58 ರುಕ್ಮಿಣೀ ಹರಣ

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಂದಸ್ಮಿತಸುಂದರನಾಗಿ, ವಿಪ್ರನ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಲಿ ಪಿಡಿದು, ಇಂತೆಂದನು

"ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ! ನಾನೂ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವೆನು ಅವಳ ಚಿಂತೆ ಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಿದ್ರಾಹಾರಗಳೂ ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಇದು ನಿಜ ! ಆದರೆ ರುಕ್ಮಿಯು ನನ್ನಲ್ಲಿ ವೈರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ, ಕೇಡುಮಾಡಿ, ತಂಗಿಯನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವನು ನನ್ನ ವಳೂ, ಹಾಗು ನಿರ್ದೋಷಳಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು, ನೀಚರಾಜರನ್ನೋಡಿಸಿ, ಕಾಷ್ಠ ದಿಂದ ವಹ್ನಿಶಿಖೆಯನ್ನಂತೆ, ತಂದುಕೊಳ್ಳುವೆನು'

ಎಂದು ಮದುವೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿ, ತಿಳಿದು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಶೈಬ್ಯಸು ಗ್ರೀವ ಮೇಘ ಪುಷ್ಪಬಲಾಹಕಗಳೆಂಬ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ರಥವನ್ನು, ದಾರುಕ ಸಾರಥಿಯಾಗಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಡನೆ ಏರಿ ಕುಳಿತು, ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವಿದರ್ಭದೇಶದ ಕುಂಡಿನನಗರೋಪಕಂಠದಲ್ಲಿ, ಬಂದಿಳಿದನು

ಕುಂಡಿನಪುರವು ವಿವಾಹ ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕೆಂದು ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು ರಾಜ ವೀಧಿಗಳಲ್ಲಿ, ಪನ್ನೀರುಚಂದನಗಳಿಂದ ತಳಿಲನ್ನು ಚಲ್ಲಿ, ತೋರಣಪತಾಕಾ ಧ್ವಜಗ ಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರು ನರನಾರಿಯರು ಗಂಧಪುಷ್ಪದಿವ್ಯವಸನಭೂಷಿತರಾಗಿ, ಸಂಭ್ರಮಿಸು ತ್ತಿದ್ದರು ಮನೆಗಳ ಮುಂದೆ ಕಟ್ಟಿದ ರಂಭಾಸ್ತಂಬಗಳು, ಅಡಿಕೆಗೊಂಚಲುಗಳು, ಇಟ್ಟ ಪೂರ್ಣಕುಂಭಗಳು, ಹಾಕಿದ ರಂಗವಲ್ಲಿಗಳು, ಬಲು ಮುದ್ದಾಗಿದ್ದವು

ಭೀಷ್ಮಕನು ಪುತ್ರವಶನಾಗಿ, ಮಗಳನ್ನು ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ಕೊಡುವೆನೆಂದು, ಪಿತೃದೇವಾತಿದಿಗಳನ್ನರ್ಚಿಸಿ, ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು ಕನ್ಯಾಮ ಣಿಗೆ ಪನ್ನೀರೆರೆದು, ಅಲಕಂರಿಸಿ, ಸೀರೆಗಳನ್ನುಡಿಸಿ, ತರಲು ಋಗ್ಯಜುಸ್ಸಾಮಾದಿ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಪುರೋಹಿತರು, ದುಷ್ಟಗ್ರಹಶಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ

ದರು ರಾಜನಾಗ, ಬಂಗಾರ, ಬೆಳ್ಳಿ ವಸ್ತ್ರ,ತಿಲ,ಗುಡ ಮೊದಲಾದ ದಾನಗಳನ್ನು, ಗೋದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ವಿಪ್ರರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು

ಅಂತೆಯೇ ಬಿಡಿದಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ದಮಘೋಷನು, ಮಗನ ಮದುವೆಗಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮಂಗಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು ಭೀಷ್ಮಕನು, ಅವರಿಗೆ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕರಣಗಳನ್ನಿತ್ತು, ಅವರ ಹಿಂದೆ ಬಂದ ಶಾಲ್ವ, ಜರಾಸಂಧ ದಂತವಕ್ತ್ರ, ವಿದೂರಥ, ಪೌಂಡ್ರಕಾದಿಗಳಿಗೂ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಸಮಗ್ರಬಲಾಯುಧವಾಹನಸಹಿತರಾಗಿ ಬಂದ ಆ ರಾಜರನ್ನು ಕಂಡು, ಪ್ರಜರು– ಇವರು ಮದುವೆಗೆ ಬಂದರೋ ಅಥವಾ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಂದರೋ– ಎಂದು ಸಂಶಯಾಕುಲಿತರಾಗಿ, ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡಿದರು.

ಕನ್ಯೆಯನ್ನುಸಾಧಿಸುವಾಗ, ಕೃಷ್ಣರಾಮ ದ್ವೇಷಿರಾಜರು ಬಂದು ಮುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಲರಾಮನು, ತಮ್ಮನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ ಯಿಂದ, ಚತುರಂಗ ಬಲಯುತನಾಗಿ, ಕುಂಡಿನವನ್ನು ಬಂದು ಸೇರಿದನು

ಭೀಷ್ಮಕಸುತೆಯು, ಹರಿಯನ್ನು. ಹರಿಯನ್ನು ಕರತರಲು ಕಳುಹಿಸಿದ ವಿಪ್ರವರ ನನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಕಾಣದೆ, ಕಾತರಳಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿದಳು.

'ಅಹೋ ! ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲವು ಕಳೆದುಹೋಯಿತು ! ನಾಳೆ ಮದುವೆಯಂತೆ ಅರವಿಂದನೇತ್ರನೇತಕ್ಕೆ ಬಾರದಿರುವನೋ ಕಾಣೆ ! ವಿಪ್ರನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ? ಏನು ಮಾಡಲಿ ? ನನ್ನ ಯಾವ ದೋಷವನ್ನು ಕಂಡು, ನಿರ್ದೋಷಗುಣರತ್ನಾಕರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬರದಿರುವನೋ ? ವಿಧಾತೃ ಮಹೇಶ್ವರರು ಅನುಕೂಲರಾಗಿರುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ ? ದೇವಿ ಶರ್ವಾಣಿಯು ವಿಮುಖಳಾದಳೇ ? " ಎಂದು ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಾ, ಚಿಂತಿಸುವ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಎಡಗಣ್ಣು ಭುಜಗಳು ಅದುರಿ, ಶುಭವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದವು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪುರೋದ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ರಾಜ ಪುತ್ರಿಯ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಶಾಂತಸಂತುಷ್ಟನಾದ ವಿಪ್ರನನ್ನು ಕಂಡು, ಸಮಾಧಾನಗೊಂಡು, ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಕೇಳಲು, ವಿಪ್ರನು 'ಬಂದ ಕೃಷ್ಣಚಂದದಿಂದ ಬಂದ ನೋಡೇ, ವೃಂದಾರಕ ವಂದ್ಯ ನಿನ್ನ ಕರದೊಯ್ವ ನೋಡೇ", ಎಂದನು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಮನಸಾರೆ ಕೇಳಿ, ಕೃಷ್ಣಾಗಮನದಿಂದ ತೃಪ್ತಳಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿ ನಿಷ್ಕಿಂಚನ ಭಕ್ತವರನಾದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗಿನ್ನೊಂದು ಪ್ರಿಯಕರವಲ್ಲವೆಂದರಿತು, ಶಿರಸಾ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು.

ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಮದುವೆಗೆ ಬಂದರೆಂದು ಕೇಳಿ, ಭೀಷ್ಮಕನು, ರುಚಿರವಸನ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾಭರಣಗಳನ್ನು ತಂದರ್ಪಿಸಿ, ಮಧುಪರ್ಕವನ್ನಿತ್ತು, ಪೂಜಿಸಿದನು. ನಗರವು ಜರಾಸಂಧ ಪೌಂಡ್ರಕಾದಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ, ಸ್ಥಲವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ಬಾಹ್ಯೋದ್ಯಾನವನ್ನೇ ಬಿಡಿದಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಬೇಡಿ, ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ವಿದರ್ಭಪುರವಾಸಿಗಳು, ಕೃಷ್ಣಾಗಮನವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಗುಂಪಾಗಿ ಬಂದು, ಶ್ರೀಶನ ಮುಖಪಂಕಜ ಸೌಂದರ್ಯರಸವನ್ನು, ನೇತ್ರಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಕುಡಿದರು

"ರತ್ನವನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣದಿ ಬಿಗಿದಂತೆ ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ನಮ್ಮ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಈ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದೇ ? ಆವಳಿಗೆ ಇವನೇ ತಕ್ಕಪತಿಯಾಗಿರುವನು. ಈ ವರನಿಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜನಂದಿನಿಯೇ ತಕ್ಕ ಸತಿಯು. ನಾವೇನಾದರೂ ಪುಣ್ಯವನ್ನೆಸಗಿದ್ದರೆ, ಆದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದರೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಪರಮಾನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿ,ನಮ್ಮ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಕೈಹಿಡಿಯಲಿ!" ಎಂದು ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನರ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಕಂಡು, ಶ್ರೀಹರಿಯು, ಮಂದಹಾಸದಿಂದ, ಅವರನ್ನು ಸಂತೈಸಿದನು.

ಪ್ರಾತಃಕಾಲವಾಗುತ್ತಿರಲು, ನಿಜಜನಕನ ಗೃಹದೇವನಾದ ಮಹಾದೇವನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಪಾರಂಪರ್ಯದಂತೆ, ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯು ಕೆಲಪರಿವಾರದಿಂದಕೂಡಿ, ರಾಜವೀಧಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದಳು ಮುಕುಂದಚರಣಾರವಿಂದವನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ, ಮೌನವನ್ನು ವಹಿಸಿ ನಡೆಯುವ ಮಡದಿಯ ಇಕ್ಕೆಲಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭಟರು, ವೇತ್ರಹಸ್ತರು, ವೃದ್ಧಕಂಚುಕಿಯರು ನಡೆದುಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಮೃದಂಗ ಪಣವ ತೂರ್ಯ ಭೇರೀ ನಿನಾದಗಳು ಭೋರ್ಗರೆದವು ನಾನಾಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು, ಗಂಧ, ಮಾಲ್ಯ, ವಸ್ತ್ರ, ಭೂಷಣಗಳನ್ನು, ಹರಿದ್ರಾಕುಂಕುಮಾಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು, ರಜತಕನಕ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮುತ್ತೈದೆಯರು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿನಡೆದರು ವಾರನಾರಿಯರು ಹಾಡಿ, ಪಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಸೂತಮಾಗಧವಂದಿಗಳು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರಲು ಶ್ರೀ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ಇಂದುಧರಸುಂದರೀಮಂದಿರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದು, ಶುಚಿಯಾಗಿ, ಆಚಮಿಸಿ, ಶಾಂತಚಿತಳಾಗಿ, ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ಗರ್ಭಗುಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ವಿಧಿಗಳನ್ನರಿತ್ತ ವಿಪ್ರಸುಮಂಗಲಿಯರು ವಂದಿಸಿ, ಪೂಜಿಸಿದಂತೆ, ತಾನೂ ಶಿವಭವಾನೀಗಣನಾಥ ಕಾರ್ತಿಕೇಯಾದಿಗಳಿಗೆ, ಶಿರಬಾಗಿ, ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಇಂತು ಬೇಡಿದಳು

"ಅಂಬಿಕೆ! ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ನಲಿಯುವ ಸರ್ವಮಂಗಳೇ ! ನಿನಗೆ ನಮಃ! ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ನನಗೆ ಪತಿಯಾಗಲಿ ! ನೀನು ಅದನ್ನೇ ಅನುಮೋದಿಸು" ಎಂದು ಬೇಡಿ, ಗಂಧಾಕ್ಷತಾ ಧೂಪದೀಪಮಾಲ್ಯ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ,ನೈವೇದ್ಯವನ್ನಿತ್ತು, ಪೂಜಿಸಿ, ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ಮುತ್ತೈದಿಯರಿಗೆ, ಲವಣವಾಯನಗಳನ್ನು ಕಂಠಸೂತ್ರ, ತಾಡಪತ್ರ, ಫಲ, ಇಕ್ಷುದಂಡ, ಅಪೂಪಗಳನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಳು ಅವರೂ ರಾಜಸ್ತ್ರೀಯರು, ಆಶೀರ್ವದಿಸಲು, ದೇವೀಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಮುಡಿದು, ಮೌನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಗೌರೀಮಂದಿರದಿಂದ ಹೊರಹೊರಟಳು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಚೀಪುರಂದರ ಮಂದಿರವನ್ನು ಪೊಕ್ಕು ಕುಲದೇವರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಕನಕ

ರತ್ನಾಂಗುಳೀಯುಪಲ್ಲವಕರದಿಂದ, ಸಖಿಯ ಕೈಪಿಡಿದು, ಮದನುರಾಳದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ, ಪುರಿಯಕಡೆ ಹೊರಟ ಆ ದೇವಮಾಯೆಯ ಮೋಹಕಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೆಂತು ವರ್ಣಿಸಲಿ ! ಕುಂಡಲಮಂಡಿತ ವದನಬಿಂಬ, ಬಿಂಬಫಲವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವ ಅಧರ, ಅಧರದಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗಪೊಂದಿರುವ ಕುಂದಧವಳ ದಂತಪಂಕ್ತಿ, ದಂತಪಂಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಸೂಸಿಬರುವ ಮಂದಹಾಸ, ಹಾಸಚಂದ್ರಿಕೆಯು ಮೇಲಡರುವ ಕಾಂಚೀಕಲಾಪಗತ ವಜ್ರಾದಿ ರತ್ನಕಾಂತಿಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಮುಖಾರವಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುತ್ತುವ ಮುಂಗುರುಳ ದುಂಬಿಗಳನ್ನು ಬೆರಳಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿಸಿ, ಮಂದಗಮನವಿಂತಿರಬೇಕೆಂದು ಕಲಹಂಸಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವ ತೆರದಿ ನಡೆದುಬರುತ್ತಿದ್ದಳು ಸ್ತನಕಲಶಗಳ ನೈರಂತರ್ಯ ವಿಲಾಸವನ್ನು ಮುಚ್ಚುವ ಮುತ್ತಿನಹಾರಗಳು ಹಾರಾಡುತ್ತಿರಲು,ಕಮಲವಿಶಾಲಲೋಚನಳ ವೀಕ್ಷಣಬಾಣಗಳಿಂದ ವೀರಮಾನಿಗಳ ಮಾನಸವು ಮೋಹಿತವಾಗುವಂತೆ ನಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿರುವ ಆ ಲೋಕಮೋಹಕ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಇತರರು ನೋಡದಿರಲೆಂದು ಮದನನು ಸಂಮೋಹಾಸ್ತ್ರವನ್ನೆಸದನೆಂಬಂತೆ ಸಕಲ ಭಟರು ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟರಾಗಿ ನಿಂತರು ಅವರ ಕೈಯ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದವು ಶ್ರೀಶನಿಗೆ ಶ್ರೀದೇವಿಯು ಶ್ರೀಶೋಭೆಯನ್ನರ್ಪಿಸುವ ಆ ಶುಭವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಕಲಚೇತನರು ನಿಶ್ಚೇತನರಾದರು. ಮನುಜರ ಮಾತಿರಲಿ ! ಮಾಯಾದೇವಿಯ ಮೋಹದಿಂದ ಆನೆಗಳು ಕುದುರೆಗಳು ವಿಹಗಾದಿಗಳು ಕೂಡ ವಿಮೋಹಿತರಾಗಿ ಚಿತ್ರಗತಪ್ರತಿಮೆಗಳಂತೆ ನಿಂತವು

ಇಂತು ಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆದುಬರುವ ಇಂದಿರಾಸುಂದರಿಯು, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮುತ್ತುವ ಅಲಕಗಳನ್ನು, ಎಡಗೈ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೊತ್ತಿ, ಅಚ್ಯುತನನ್ನು ಕಂಡು, ರಥಾರೋಹಣವನ್ನು ಬಯಸಿ, ಕೈಚಾಚಿದಳು. ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು–ಶತ್ರುಜನರು ನೋಡುತ್ತಿರಲು—ಅವರನ್ನು ಪರಿಭವಿಸಿ, ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ, ರುಕ್ಮಿಣೀಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು, ಗರುಡಕೇತನರಥದಲ್ಲಿ, ಸೆಳೆದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು—ನರಿಗಳ ಹಿಂಡಿನ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಮದ್ದಾನೆಯು ತನ್ನ ಮಡದಿಯೊಡಗೂಡಿ ಹೋಗುವಂತೆ–ಸರಸರ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು. ಭಯಪಡಬೇಡವೆಂದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಪೋಗುವಾಗ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮುಖಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಕಪೋಲದರ್ಪಣದಿ ಮೂಡಲು ಚುಂಬಿತಳಾದೆನೋ; ಅವನು ತನ್ನ ನಡುವನ್ನು ಸುತ್ತಿಬಳಸಲು ಆಲಿಂಗಿತಳಾದೆನೋ; ಭುಜವನ್ನೊತ್ತಲು ಪ್ರಮೋದ ಮಾಂಗಲ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನೋ, ಎಂಬಂತಾಗಿ, ಇನ್ನು ವಿವಾಹವೇಕೆಂದು, ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯು, ಆನಂದ ತರಂಗಿತಳಾದಳು

———

59. ರುಕ್ಮಿಣೀಕಲ್ಯಾಣ.

ಇಂತು ತಮಗಾದ ಅವಮಾನವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ, ಜರಾಸಂಧಾದಿರಾಜರು, ರೋಷಾವೇಶದಿಂದ 'ಛೀ ! ಎಂತಹ ಅಕಾರ್ಯವಾಯಿತು ! ಸಿಂಹಗಳ ಬಲಿಯನ್ನು ನರಿ ಕದ್ದಂತಾಯಿತಲ್ಲ !' ಎಂದು, ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ವಾಹನಗಳನ್ನೇರಿ, ಕೃಷ್ಣನ ರಥದ ಹಿಂದೆ, ರಭಸದಿಂದ ಹೋದರು ಬಲರಾಮನು ಅವರನ್ನು ತಡೆದು, ಕಾದಾಡಿ, ಅವರ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಮಾಡಿದನು. ಕಾದಾಡುವ ವೀರರನ್ನು, ನೋಡಿ, ಸಂಭ್ರಾಂತಳಂತಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು 'ಭಯಬೇಡ ! ನನ್ನವರು ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಶತ್ರುಬಲವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವರು ನೋಡು' ಎಂದು ಸಂತೈಸಿ, ಮುಂದೆ ಹೊರಟನು. ರಥಿಕರು ಮಡಿದರು, ಗಜತುರಗಗಳು ಸತ್ತು ಬಿದ್ದವು, ರಥಗಳು ಮುರಿದು ಚೂರಾದವು, ಜಯಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾದ ಯಾದವರ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ, ಜರಾಸಂಧಾದಿರಾಜರು, ಸೋತು, ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಪರಿವೇಷದಿಂದ ಕೂತಿದ್ದ ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ನೋಡಿದರು ವದನವು ಬಾಡಿ, ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಮತಿಗೆಟ್ಟು, ಅಳುವ ಚೈದ್ಯನಿಗೆ ಜರಾಸಂಧ ನಿಂತೆಂದನು

'ಪುರುಷಶಾರ್ದೂಲ ! (ಸೃಗಾಲ !) ಏಳೇಳು ! ಅಳಬೇಡ, ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯಗಳು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ ನೋಡು ನನ್ನನ್ನು ! ಹದಿನೇಳುಸಲ ಶೌರಿಗೆ ಸೋತು, ಎಷ್ಟೋ ಸೈನ್ಯವು ಹಾಳಾದರೂ, ಎದೆಗುಂದದೆ ಕಾದು, ಹದಿನೆಂಟನೆಯಸಲ, ನಾನು ಗಲ್ಲಲಿಲ್ಲವೇ ? ಸೋತಾಗ ಅಳಲಿಲ್ಲ, ಗೆದ್ದಾಗ ನಗಲಿಲ್ಲ, ದೈವವಶವಾಗಿ ಕಾಲವು ತಂದೊಡ್ಡುವ ಸುಖದುಃಖಗಳು ಬಂದೇ ಬರುವವು ಈಗ ಮಾಯಾವಿಗಳಾದ ಯಾದವರಿಗೆ, ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದ ನಾವು ಸೋತಿರುವೆವು. ಕಾಲವು ಅನುಕೂಲಿಸಲಿ ! ನಾವೂ ಜಯಿಸುವೆವು ಇರಲಿ ! ನಿನಗೆ ತಕ್ಕಮಡದಿಯನ್ನು ತಂದು ಮದುವೆಮಾಡುವೆವು. ಬಾ, ಎಂದು, ಚೈದ್ಯನನ್ನು ಅವನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ, ಜರಾಸಂಧನು ಇತರ ರಾಜರೂ ತಮ್ಮ ದೇಶಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿ ಪೋದರು.

ರುಕ್ಮಿಮಾತ್ರ ಹಠದಿಂದ, ಸರ್ವರಾಜರ ಸಮಕ್ಷದಲ್ಲಿ 'ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ತರದೆ, ಕುಂಡಿನ ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಇದು ನಿಜ, ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ, ಕೃಷ್ಣರಥದ ಹಿಂದೆ, ತನ್ನ ರಥದಿಂದ ಹೊರಟನು 'ನನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕದ್ದ ಕಳ್ಳ ಗೋಪಾಲನನ್ನು ಕಡಿದುಬಿಡುವೆನು ಬಿಡು ರಥವನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ' ಎಂದು ಸೂತನಿಗಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ತ್ವರೆಯಿಂದ ಕಷ್ಣನನ್ನು ಮುತ್ತಿದನು. ನಿಲ್ಲು ! ನಿಲ್ಲು ! ಕಳ್ಳ ! ಯದುಕುಲಪಾಂಸನ ! ಎಲ್ಲಿಗೆ ಓಡುವೆ. ಕಾಗೆ ಅನ್ನವನ್ನಂತೆ ನನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕದ್ದೋಡುವ ಮಾಯಾವಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಮದವನ್ನಿಳಿಸುವೆನು. ನನ್ನ ಸಿಶಿತಬಾಣಾಗ್ನಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಸಾಯದ ಮುನ್ನ, ನನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು

ಬಿಟ್ಟು ಓಡು' ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿ ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು ಆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣನು ನಗುತ್ತಾ, ಆರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ನೋಯಿಸಿ, ಎಂಟುಬಾಣಗಳಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಎರಡರಿಂದ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಪೀಡಿಸಿದನು ಮತ್ತೂ ಒಂದರಿಂದ ಅವನ ಧನುವನ್ನು ಮುರಿದನು ರುಕ್ಮಿ ಮತ್ತೊಂದು ಬಿಲ್ಲನ್ನೆತ್ತಿ, ಐದುಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಾಗ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಧನುವನ್ನೂ ಮುರಿದು–ಅನಂತರ ಅವನು ತೆಗೆದ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತುಂಡರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದನು. ಪರಿಘ ಪಟ್ಟಿಶ ಶೂಲ ಶಕ್ತಿ ತೋಮರಗಳೂ ನಾಶವಾಗಲು, ರುಕ್ಮಿ ರೋಷದಿಂದ ಕಣ್ಣುಕಾಣದೆ, ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಪತಂಗದಂತೆ, ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು, ಕೈಲಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನೆತ್ತಿ ಮೇಲೇರಿ ಬಂದನು, ಅವನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಗುರಾಣಿಯನ್ನು ಪುಡಿಮಾಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತಾನೂ ಕೆಳಗಿಳಿದು, ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಖಡ್ಗವನ್ನೆತ್ತಿದನು ಅದನ್ನುಕಂಡು ಭಯಚಕಿತಳಾಗಿ ರುಕ್ಮಿಣಿ, ಶ್ರೀಶನ ಪಾದಗಳಿಗೆರಗಿ, ಯೋಗೇಶ ! ದೇವದೇವ ! ಜಗತ್ಪಾಲಕ ! ಕಲ್ಯಾಣ ಸಮಯವಿದೆಂದು ನೋಡು ನನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡ. ದಯಮಾಡು' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಳು. ಪಾದಗಳನ್ನು ಬಿಡದೆ ಪಿಡಿದು ಬೇಡುವ ಮಡದಿಯ ಕಣ್ಣೀರು, ನಡುಗುವ ಮೈಬಳ್ಳಿ, ತಡಬಡುವ ನುಡಿ, ಚಿಕ್ಕಾಗಿ ಹಾರಾಡುವ ಹಾರಗಳು, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ವಿನಯ,–ಇವುಗಳಿಂದ ಮನವು ಕರಗಿದಂತಾಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು ಆದರೆ ಆ ಪಾಪಕರ್ಮನನ್ನು ಬಿಡಲಾಗದೆಂದು–ಅವನನ್ನು ಅವನ ರಥಕ್ಕೆ ಅವನ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಬಿಗಿದು, ಭಲ್ಲನಿಶಿತಧಾರೆಯಿಂದ, ಅವನ ಮೀಶೆಕೇಶಗಳನ್ನು ಬೋಳಿಸಿದನು

ಆಗ ಬಲರಾಮನು ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ವಿರೂಪ ವಿಹ್ವಲನು, ಹತಪ್ರಾಯನು ಆದ ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಂಧನವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗಿಂತೆಂದನು

" ಎಂತಹ ಕ್ರೂರಕಾರ್ಯವನ್ನೆಸಗಿದೆ ಕೃಷ್ಣಾ ? ಬಂಧುಮಿತ್ರರ ವಪನಾದಿಶಿಕ್ಷೆ ಮರಣಸಮವೆನಿಸುವುದು ಅಮ್ಮಾ ರುಕ್ಮಿಣಿ ! ಸಿಟ್ಟಾಗಬೇಡ. ಅಣ್ಣನ ಅವಮಾನದಿಂದ ನೊಂದಿರುವೆ; ನಿಜ. ಮನುಜನಿಗೆ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮವೇ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದು–ಅನ್ಯರಿಂದ ಸುಖದುಃಖಗಳೆಂಬುದು ತಪ್ಪು ಮಹಾಪರಾಧಿಯಾದರೂ ಬಂಧುವು ವಧಾರ್ಹನಲ್ಲ ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನಿಂದಲೇ ಸತ್ತಂತಾದ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ದೇಶದಿಂದ ಹೊರದೂಡುವುದೇ ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆ, ಘೋರತರವಾದ ಬಂಧು ಹನನಾದಿ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ, ಧರ್ಮರಕ್ಷಕನಾದ ರಾಜನಿಗೆ ಪಾಪವಿಲ್ಲ ಧರ್ಮಕ್ಕಲ್ಲದೆ, ಕೇವಲರಾಜ್ಯ, ಧನ, ದುರಭಿಮಾನ, ವನಿತಾಜನಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾದಾಡಿ ಕೊಲ್ಲುವ ರಾಜರು ನೀಚರು ಹಾಗು ಮದಾಂಧರೇ ಸರಿ

ಶ್ರೀದೇವನ ಬಂದಕಶಕ್ತಿಯಿಂದ ದೇಹಾಭಿಮಾನ, ಉದರಿಂದ ಶತ್ರುಮಿತ್ರೋದಾಸೀನರೆಂಬುವ ಮನೋಭ್ರಮೆ ಎಲ್ಲ ದೇಹಧಾರಿಗಳಿಗಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಸ್ವಗತ ಭೇದವಿಲ್ಲ ಆಕಾಶದಂತೆ ವಹ್ನಿಯಂತೆ ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸುವ ಶ್ರೀಹರಿಯು, ಪೃಧಿವ್ಯಾದಿದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದಲು, ಸತ್ತ್ವಾದಿಗುಣಗಳಿಂದಲು, ಶಬ್ದಾದಿ ವಿಷಯಗಳಿಂದಲು, ಶ್ರವಣಾದೀಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದಲು ಮಾಡಿರುವ ಈ ನಾನಾದೇಹಗಳನ್ನಿತ್ತು ಜೀವರನ್ನು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವನು "ನಾನೇ ದೇಹ"ವೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನವಿರುವವರೆಗೂ ಜೀವನಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಶ್ರೀಹರಿಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಜೀವನಿಗೆ– 'ಈ ಸಂಸಾರವು ಅನಿತ್ಯವು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಒಂದ ಅನೇಕ ದೇಹಗಳಂತೆ ಈ ಶರೀರವೂ ಅನಿತ್ಯವು–ಶರೀರವೇ ಜೀವನಲ್ಲ-ಸ್ವಪ್ನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವಂತೆ–ಸಂಸಾರಾದಿ ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯು, ಜೀವನು ಪರಮಾತ್ಮಾಧೀನ' ನೆಂಬ ವಿವೇಕವು ಬರುವುದು ಆಗ ನಶ್ವರವಾದ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಜೀವನಿಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಮೋಕ್ಷಸುಖವು ಸಿಗುವುದು ಆದ್ದರಿಂದ ಶೋಕವು ಉಜ್ಞಾನಕಾರ್ಯವ ಹುದು–ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ–ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದಿಂದ ಶೋಕವನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ, ಶಾಂತನಾಗುವನೇ ಜ್ಞಾನಿ ಎನಿಸುವನು" ಎಂದಾಡಿದ ಬಲರಾಮನ ಮಾತಿಗೆ ನಕ್ಕು, ನಿತ್ಯ ಶುದ್ಧ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಳಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ಸಮಾದಾನಹೊಂದಿದಳು ಲೋಕಾನುಕರಣ ವಿಲಾಸವು ದೇವಿದೇವರ ಸ್ವಭಾವವಲ್ಲವೇ ?

ತೇಜೋಬಲರೂಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಪ್ರಾಣಗಳಂದುಳಿದು, ರುಕ್ಮಿಯು ತನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ, ಕುಂಡಿನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸದೆ, ಹೊರಗೆ ಭೋಜಕಟವೆಂಬ ಪುರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ರೋಷದಿಂದ ಅಲ್ಲೇ ವಾಸಮಾಡಿದನು

ಭಗವಂತನಾಗ ಭೀಷ್ಮಕಸುತೆಯೊಡನೆ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು, ಬಂಧುಜನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಮಹೋತ್ಸಾಹದಿಂದ, ನಿಖಿಲಸಂಪತ್ಕಾರಿಣಿಯು, ಮಹಾದಾರಿದ್ರ್ಯಸಂಹಾರಿಣಿಯು, ಗುಣವತೀಚೂಡಾಮಣಿಯು, ಆದ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು

ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತರಾದ ಯಾದವರು ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನುಮಾಡಿ ಶ್ರೀರುಕ್ಮಿಣೀಕೃಷ್ಣಕಲ್ಯಾಣ ಪುಣ್ಯಭಾಜನರಾದರು ಉಲಂಕೃತರಾದ ನರನಾರಿಯರು ಬಗೆಬಗೆಯ ಉಡುಗರೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಪುಣ್ಯದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಧನ್ಯರಾದರು ಧ್ವಜಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿದರು, ತೋರಣಪಲ್ಲವರಂಭಾಸ್ತಂಬ ಪೂಗೀತರುಗಳಿಂದ ದ್ವಾರಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರು, ತಳಿಲನೀರನ್ನುಚಲ್ಲಿ, ರಂಗವಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟರು ಪೂರ್ಣಕುಂಭಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ತಾವೂ ಚಿತ್ರವಸನಗಳನ್ನುಟ್ಟು, ಆಬರಣಗಳನ್ನುತೊಟ್ಟು, ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಸಂಚರಿಸುವ ಕುರುಸೃಂಜಯ ಕೈಕೇಯ ವಿದರ್ಭ ಯದು ಜನರು ಸಂತೋಷಸಾಗರನಿಮಗ್ನರಾದರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರುಕ್ಮಿಣಿಯರ ಮಂಗಲ ಯಶೋಗಾ

ಸವನ್ನಾಲಿಸಿ, ರಾಜರು, ರಾಜರಮಣಿಯರು ಆಶ್ಚರ್ಯಭರಿತರಾದರು, ರಮಣನಿಂದ ರಮಿಸುವ ರುಕ್ಮಿಣೀರಮೆಯ ದರ್ಶನದಿಂದ ದ್ವಾರಕಾನಗರ ಜನರು ಅಪಾರ ಮೋದಭಾಜನರಾದರು

---

60. ಸತ್ಯಭಾಮಾಕಲ್ಯಾಣ. ಸ್ಯಮಂತಕಕಥೆ.

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

"ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸತ್ರಾಜಿತನ ಮಗಳಾದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾದನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ನೊಂದು, ಸತ್ರಾಜಿತನು, ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯನ್ನೂ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತಾನಾಗಿಕೊಟ್ಟನು."

ಎನ್ನಲು ರಾಜನು ಕೇಳಿದನು

"ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸತ್ರಾಜಿತನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವಾವುದು ? ಅವನಿಗೆ ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿಯು ಲಭಿಸಿದುದೆಂತು ? ಮಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಲು ಕಾರಣವೇನು ?"

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

'ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ಸತ್ರಾಜಿತನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅವನ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದನು ಮಣಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಸತ್ರಾಜಿತನು ಎರಡಯ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದನು ಅವನ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿದಂತಾಗಿ, ಜನರು ಓಡಿಬಂದು, ಪಗಡೆಯಾಟವನ್ನಾಡುವ ಕೃಷ್ಣನಿಗಿಂತೆಂದರು.

"ದಾಮೋದರ ! ಸೂರ್ಯನೇ ನಿನ್ನ ನೋಡಲು ಬರುತ್ತಿರುವನು. ಅವನ ತೇಜದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕಾಣದಂತಾಗಿದೆ. ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರ ! ಯಾದವ ಮಧ್ಯದಿ ಅವತರಿಸಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವತೆಗಳು ನೋಡಲುಬರುವರಲ್ಲವೇ ?" ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ನಸುನಕ್ಕು, 'ಅವನು ಸೂರ್ಯನಲ್ಲ. ಸತ್ರಾಜಿತನು; ಮಣಿಕಾಂತಿಯಿಂದ ಅಂತು ತೋರುವನು.' ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದನು.

ಸತ್ರಾಜಿತನು ತನ್ನ ಮನೆಯ ದೇವಗೃಹದಲ್ಲಿ ಆ ಮಣಿಯನ್ನಿಟ್ಟು, ವಿಪ್ರರಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಪ್ರತಿದಿನವು ಎಂಟುಸೇರು (160ತೊಲೆ) ಬಂಗಾರವನ್ನು ಕೊಡುವ ಆ ಮಣಿಯಿಂದ ಅವನು ಶ್ರೀಮಂತನಾದನು. ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮಡಾಮರ ಮಾರಿಕಾದ್ಯರಿಷ್ಟಗಳು ಇಲ್ಲವಾದವು. ಆ ಮಣಿಯನ್ನು, ಯದುರಾಜನಾದ ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ ಕೊಡೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬೇಡಿದರೂ, ಕೊಡದೆ ಸತ್ರಾಜಿತನು, ಧನಕನಕಲೋಭದಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದನು.

ಒಂದು ದಿನ ಸತ್ರಾಜಿತನ ತಮ್ಮನಾದ ಪ್ರಸೇನನು ಕಂಠಹಾರದಲ್ಲಿ ಆ ಮಣಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ, ಬೇಟೆಯಾಡಲು ವನವನ್ನು ಸೇರಿದನು ಅವನನ್ನೂ, ಕುದುರೆಯನ್ನೂ ಕೊಂದು, ಸಿಂಹವೊಂದು ಮಣಿಯನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿರಲು, ಜಾಂಬವಂತನು ಆ ಸಿಂಹವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ,ತನ್ನ ಗುಹೆಯನ್ನು ಸೇರಿದನು, ಆ ಮಣಿಯನ್ನು ಮಗನ ಆಟದ ಸಾಧನವಾಗಿ ಅಸಮಾನ್‌ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದನು

ತಮ್ಮನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರದಿರುವುದನ್ನುಕಂಡು, ಸತ್ರಾಜಿತನು ದುಃಖದಿಂದ, 'ಮಣಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ,ವನಕ್ಕೆ ಹೋದ ನನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಕೃಷ್ಣನೇ ಕೊಂದಿರಬಹುದು' ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು ಬಂದ ಅಪನಿಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಕೆಲಜನರಿಂದ ಕೂಡಿ, ಪ್ರಸೇನನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹೋದನು. ವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸೇನ ಮತ್ತು ಕುದುರೆಯು ಸಿಂಹಹತರಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಜಾಂಬವಂತನು ಕೊಂದಿದ್ದ ಸಿಂಹವನ್ನೂ ನೋಡಿಸಿ, ಜಾಂಬವಂತನ ಗುಹೆಯನ್ನು ಸೇರಿದನು ಜನರನ್ನು ಹೊರಗಿರಿಸಿ, ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಬಿಲವನ್ನು ಪೊಕ್ಕು ಭಗವಂತನು, ಬಾಲನ ಲೀಲಾವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದ ಮಣಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದನು. ಅಪೂರ್ವ ಮನುಜನನ್ನು ಕಂಡು, ಧಾತ್ರಿಯು ಭೀತಳಾಗಿ, ಕಿರಿಚಿಕೊಂಡಳು

ತತ್‌ಕ್ಷಣವೇ ಜಾಂಬವಂತನು ಬಂದು, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಕುಪಿತನಾದನು ಅವನೊಬ್ಬ ಮನುಜನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅವನಿಂದ ಕಾದಾಡಿದನು ಮಾಂಸದ ತುಂಡಿಗಾಗಿ ಬಡಿದಾಡುವ ಗಿಡಗಗಳಂತೆ ಜಾಂಬವಂತ-ಕೃಷ್ಣರು, ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಆಮೇಲೆ ಗಿಡಗಳಿಂದ, ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕೊನೆಗೆ ಮುಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಹೋರಾಡಿದರು ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟುದಿನಗಳ ಯುದ್ಧವು ಭೀಕರವಾಯಿತು ಕೃಷ್ಣನ ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹಾರಗಳಿಂದ ಮೈಮುರಿದು, ಬಲಸೋತು, ಬೆವರಿಟ್ಟು ಜಾಂಬವಂತನು ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾದನು ಕೊನೆಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಲು, ಜಾಂಬವಂತನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದಿಂತೆಂದನು

"ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಹನ, ಬಲ, ಓಜಶ್ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೀವ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಿಷ್ಣುವೇ ನೀನೆಂಬ ಅರಿವು ಬಂತು, ವಿಶ್ವವನ್ನು ಸೃಜಿಸುವ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳನ್ನೂ ಸೃಜಿಸುವೆ ನಿನಗೆ ಸೃಜಕರಿಲ್ಲ, ವಿಶ್ವವನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ವಿಧಿಶಂಕರಾದಿಗಳು ನಿನ್ನ ಕಿಂಕರರು ನಿನಗೆ ಸಂಹಾರಕರಿಲ್ಲ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ನೀನು ನಿನ್ನ ಕಿಂಚಿತ್ ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ನೋಟದಿಂದ ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗಿ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ತಿಮಿಂಗಿಲಾದಿ ಜಲಜಂತುಗಳು ಅಲ್ಲಕಲ್ಲೋಲವಾಗುತ್ತಿರಲು, ಓಡಿಬಂದು ಸಮುದ್ರ ರಾಜನು, ಶಿರದಿ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಹಾದಿ ತೋರಿದನು ನಿನ್ನ ಧವಳ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಸಾರುವ ಸೇತುವನ್ನೂ

ನಿನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದುರುಳಿದ ರಾವಣಾದಿ ದನುಜರ ನಾಶವನ್ನೂ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಚಿರಜೀವನಾಗಿ ಲಂಕೆಯನ್ನಾಳುವ ವಿಭೀಷಣನ ಸಿರಿಯುನ್ನೂ, ನಿನ್ನ ದಾಸನಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನೀಸಿತ್ತ ದರ್ಶನವರವನ್ನೂ ನಾನು ಮರೆತಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ರಾಮಚಂದ್ರ ! ಕೃಷ್ಣ ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ"

ಆ ಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ, ಪ್ರೀತನಾಗಿ, ಭೀತಿಯನ್ನು ಹರಿಸಿ, ದೇವಕೀಜಾತನಿಂತೆಂದನು ಋಕ್ಷರಾಜ ! ಮಣಿಗಾಗಿ ಬಂದೆನು ಅಪನಿಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕಲ್ಲವೇ, ಎಂದು ಅಮೃತಕರಸ್ಪರ್ಶವನ್ನಿತ್ತು, ಭಗವಂತನು, ಭಕ್ತನನ್ನನುಗ್ರಹಿಸಿದನು ಜಾಂಬವಂತನು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಜಾಂಬವತಿಯನ್ನು, ವರಪೂಜಗಾಗಿ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಕಳಿಸಿದನು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲೀ ಹೊರಗೆ ಕಾದಿದ್ದ ದ್ವಾರಕೆಯ ಜನರು 12ದಿನಗಳಾದರೂ, ಮಣಿಗಾಗಿ ಗುಹೆಯನ್ನು ಪೊಕ್ಕ ಕೃಷ್ಣನು ಬರದಿರಲು, ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಸೇರಿ, ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನರುಹಿದರು. ವಸುದೇವ ದೇವಕೀ ಪ್ರಮುಖ ಜನರೆಲ್ಲಾ, ಸತ್ರಾಜಿತನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ, ಆಪತ್ಪರಿಹಾರವಾಗಲೆಂದು, ದುರ್ಗೆಗೆ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕನ್ಯಾಮಣಿಗಳಿಂದ ಬಂದಾಗ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಶನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ರಾಜಿತನಿಗೆ, ಮಣಿಯನ್ನಿತ್ತು, ನಡೆದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು ಸತ್ರಾಜಿತನು ಲಜ್ಜಾಭಯಗಳಿಂದ ತಲೆಯೆತ್ತಲಾರದೆ ಮನೆಗೆ ಪೋದನು. ಬಲವಂತನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ದ್ವೇಷವು ಒದಗಿತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ, ಹಾಗೂ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂದೆ ಹೊರೆಸಿದೆನೆಂಬ ಅನುತಾಪದಿಂದ ಚಿಂತಿಸಿದನು.

'ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವನು ? ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದ ನನಗೆ ಏನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ? ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಗರ್ಪಿಸಿ, ಮಣಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುವುದೊಂದೇ ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪರಿಹಾರ'ವೆಂದು ಮನಗಂಡು, ಸತ್ರಾಜಿತನು, ಮಗಳಾದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನು ಮಣಿಯಸಹಿತವಾಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆಕೊಟ್ಟು, ಮಹೋತ್ಸವದಿಂದ ಮದುವೆಮಾಡಿದನು ಅವಳರೂಪ ವಿಭ್ರಮಗಳಿಗೆ ಮನಸೋತು ಬೇಡಿದ ಶತಧನ್ವಾದಿಯಾದವರಿಗೆ ಕೊಡದೆ, ಶ್ರೀಹರಿಗಿತ್ತು. ನಿಶ್ಚಿಂತನಾದನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಣಿಯನ್ನು ಸತ್ರಾಜಿತನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು, ಕನ್ಯಾಮಣಿಯು ಸಾಕ್ಷಾದ್ರಮಾದೇವಿಯೇ ಆದ ಸತ್ಯಭಾಮಾದೇವಿಯೊಡನೆ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು.

61. ಸ್ಯಮಂತಕ ಕಥಾ.

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು.

ರಾಜನ್ ! ಪಾಂಡವರು ಅರಗಿನಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಹೋದರೆಂಬ ಕೆಟ್ಟ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಲೋಕದ ಜನರಂತೆ, ಬಂಧುಜನರನ್ನು

ನೋಡಿಬರಲು ಕುರುಪುರಿಗೆ ಹೋದನು ಅಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮವಿದುರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಗಾಂಧಾರಿಯರನು ಕಂಡು, ಅವರೊಡನೆ ದುಃಖಿಸಿ, ಬಲರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಕೆಲದಿನವಲ್ಲೇ ಇದ್ದರು.

ಆ ಸಮಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಶತಧನ್ವನು, ಅಕ್ರೂರ ಕೃತವರ್ಮರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ತನಗೆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವರ ನುಡಿಯಂತೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಸತ್ರಾಜಿತನನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟನು ಸ್ತ್ರೀಜನರು ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ ಗೋಳಿಡುತ್ತಿರಲು, ರಾಕ್ಷಸನಂತೆ ಸತ್ರಾಜಿತನನ್ನು ಕೊಂದ ಶತಧನ್ವನು ಮಣಿಯನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸಿ ಓಡಿಹೋದನು

"ಹಾ ತಾತ ! ಇನ್ನೇನು ಗತಿ"? ಎಂದು ರೋದಿಸಿ, ಸತ್ಯಭಾಮೆ, ತಂದೆಯ ಶವವನ್ನು, ಎಣ್ಣೆಯಕಡಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಕರದಿಟ್ಟು, ಹಸ್ತಿನಾಪುರವನ್ನುಸೇರಿ, ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ವಿಷಾದವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿದಳು ಮನುಜರಂತೆ ರೋದಿಸಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಮರು, ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದರು ಶತಧನ್ವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸತ್ಯಾದೇವಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿದನು

ಆಗ ಪಾಂಚಾಲಪುರದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದೀಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆಂದು ಆಹೂತರಾಗಿ ಬಲರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪೋದರು ಸ್ವಯಂವರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಮೊದಲಸಾರಿ ನೋಡಿದರು ಸಿಂಹ ಕಿಶೋರಗಳಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾ, ಬ್ರಹ್ಮವೇಷದಿಂದ, ಬೂದಿಮುಚ್ಚಿದ ಕೆಂಡದಂತಿದ್ದ ಪಾಂಡುಕುಮಾರರು ಕೃಷ್ಣರಾಮರನ್ನು ನೋಡಿ, ಆನಂದಭರಿತರಾದರು ಅರ್ಜುನನು ಮತ್ಸ್ಯಯಂತ್ರವನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಭೀಮರಕ್ಷಿತನಾಗಿ, ದ್ರೌಪದಿಯೊಡನೆ ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಸೇರಿದಾಗ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಮರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಕೃಷ್ಣರಾಮರು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ತ್ವರೆಯಿಂದ ಬಂದರು.

ಕೃಷ್ಣ ಬಂದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಶತಧನ್ವನು ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ಮತಿಗೆಟ್ಟು, ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು ಸಹಾಯವಾಗೆಂದು ಬೇಡಿದನು ಅವನು 'ಸಮರ್ಥರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ವಿರೋಧವನ್ನು ಮಾಡಲಾರೆನು ಕೃಷ್ಣರಾಮದ್ರೋಹಿಗಳಿಗೆ ಕ್ಷೇಮವಿಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣದ್ವೇಷಿ ಕಂಸನು ಸತ್ತ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸೋತು ಜರಾಸಂಧನು ವಿರಥನಾಗಿ ಓಡಿದ.' ಎಂದು ಕಳಿಸಿದನು ಆಗ ಶತಧನ್ವನು ಅಕ್ರೂರನನ್ನು ಕಾಪಾಡೆಂದು ಯಾಚಿಸಿದನು 'ತಿಳಿದು ತಿಳಿದೂ ಕೃಷ್ಣರಾಮರ ವಿರೋಧವನ್ನು ಯಾರು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಬುವರು ? ಹೋಗು ! ಕೈಲಾಸಪತಿ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛಿವನೇ ಶಿರಬಾಗಿ ನಮಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು ! ವರದುರ್ಮದರಾದ ಹಂಸ–ಡಿಭಕರು ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಸತ್ತರು ಕಾಳಿಯನನ್ನು ಮಡುವಿನಿಂದ ಹೊರಹಾಕಿದ ಕೃಷ್ಣನು ಸಾಮಾನ್ಯಮನುಜನಲ್ಲ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯಗ

ಕಿನ್ನು ಲೀಲೆಯಾಗಿ ಮಾಡುವ ಅನಂತ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಲಾರರು. ಏಳುವರ್ಷದವನಿದ್ದಾಗ ಕೃಷ್ಣನು ಶಿಲೀಂಧ್ರದಂತೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಗೋಕುಲವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದನು ಅಂತಹ ಅದ್ಭುತ ಕರ್ಮನಿಗೆದುರುಂಟೇ ? ಆದಿಪುರುಷನು, ನಿರ್ಲಿಪ್ತನು, ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿಯು ನಾರಾಯಣಾವತಾರನು ಆದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವೆನು" ಎಂದು ಅಕ್ರೂರನು ಹೇಳಲು' ಶತಧನ್ವನು ಮಣಿಯನ್ನವನಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಗಂಟೆಗೆ ನೂರು ಯೋಜನವೇಗದಿಂದೋಡುವ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ, ಓಡಿಹೋದನು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾಗ ಗರುಡ ಧ್ವಜವನ್ನೆತ್ತಿದ ರಥದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನಿಂದ ಕೂತು, ಮಹಾವೇಗದಿಂದ ಹೋಗಿ ಶತಧನ್ವನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದನು ಶತಧನ್ವನ ಕುದುರೆಯು ಮಿಥಿಲಾನಗರದ ಉಪವನದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಬಿದ್ದು ಸಾಯಲು, ಅವನು ಪಾದಚಾರಿಯಾಗಿ ಓಡಿದನು ಕೃಷ್ಣನುಕೂಡ, ರಥದಿಂದಿಳಿದು, ಓಡಿ, ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಚಕ್ರದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿದನು ಅವನ ವಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಣಿಯನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಕೃಷ್ಣನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು, 'ಅಣ್ಣಾ ! ವೃಥಾ ಶತಧನ್ವನನ್ನು ಕೊಂದದ್ದಾಯಿತು ಮಣಿ, ಅವನಲ್ಲಿಲ್ಲ' ವೆಂದನು ಬಲರಾಮನಾಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ, 'ಇರಬಹುದು ಶತಧನ್ವನಾಮಣಿಯನ್ನು ಯಾರಲ್ಲೋ ಇಟ್ಟಿರಬಹುದು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ಮಾಡು ಮಿಥಿಲೆಯ ರಾಜನು' ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಬರುವೆನು' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ವಿದೇಹನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಲು, ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದನು

ಮಿಥಿಲಾಧಿಪನು ಬಲರಾಮನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಕೆಲಕಾಲವಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡನು ಆಗ ಕೃಷ್ಣನಿಲ್ಲದುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಬಂದು, ಬಲರಾಮನಿಂದ ಗದಾವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಕಲಿತನು.

ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ರಾಜಿತನಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿದನು ಕೃಷ್ಣ ಬಂದನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಭಯದಿಂದ ಕೃತವರ್ಮಾಕ್ರೂರರು ದೇಶಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದರು ಅಕ್ರೂರನಿಲ್ಲದಿರಲು "ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ದೈವಿಕ ಭೌತಿಕ ಶಾರೀರಕಾದಿ ಉಪದ್ರವಗಳು ತಲೆ ತೋರಿದವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾಗ ಉಗ್ರಸೇನಾದಿವೃದ್ಧರನ್ನು ಕೇಳಲು, ಅವರಿಂತೆಂದರು

"ಕೃಷ್ಣಾ ! ನಿನ್ನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಸಕಲಾನಿಷ್ಟಗಳು ನಿವೃತ್ತವಾಗುವವು ಆದರೂ ಹಿಂದಿನ ಕಥೆಯೊಂದಿದೆ ಕೇಳು ಒಂದು ಸಲ ಕಾಶೀದೇಶದಲ್ಲಿ, ಮಳೆ ಬರದೆ ಕ್ಷಾಮವು ಬಂತು ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಶ್ವಫಲ್ಕನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿತು, ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳು ಗಾಂದಿನಿಯನ್ನೂ, ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಕೂಡ ಕೊಟ್ಟನು

ಶ್ವಫಲ್ಕನಿದ್ದೆಡೆ ಕ್ಷಾಮವಿಲ್ಲ, ಮಾರಿಕಾದ್ಯುಪದ್ರವಗಳಿಲ್ಲ. ಆಗ ಕಾಶೀದೇಶದಿ ಮಳೆಗರೆದು, ಸುಭಿಕ್ಷವಾಯಿತು ಶ್ವಫಲ್ಕನಂತೆ ಅವನ ಮಗನಾದ ಅಕ್ರೂರನೂ ಮಹಾತ್ಮನು ಅವನಿದ್ದಲ್ಲಿ ಉಪದ್ರವಗಳಿಲ್ಲ ಸ್ಯಮಂತಕವಿಲ್ಲದೆ, ಬಲರಾಮನೂ ದೂರವಾಗಿ, ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಈ ದಶೆ ಬಂತು" ಎಂದಾಡಿದ ವೃದ್ಧರನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಕ್ರೂರನನ್ನು, ರಾಮನನ್ನು ಕರೆಕಳಿಸಿದನು ಅವರೀರ್ವರೂ ಬಂದರು ಒಂದು ದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ನಗುತ್ತಾ, "ಅಕ್ರೂರಾ ! ಸ್ಯಮಂತಕವನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಟ್ಟ ಶತಧನ್ವನು ಮಡಿದನು ಸತ್ರಾಜಿತನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ, ಅವನ ದೌಹಿತ್ರರಿಗೆ ಆ ಮಣಿ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು. ಅವರಾದರೂ ಸತ್ರಾಜಿತನಿಗೆ ಜಲತಿಲ ಪಾರ್ವಣಗಳನ್ನಿತ್ತು, ಆ ಮಣಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿರುವರು ಆದರೂ ಮಣಿಯು ದುರ್ಧರವಾದುದರಿಂದ, ನಿನಗೆ ಬಂದುದು, ನಿನ್ನಲ್ಲೇ ಇರಲಿ! ಒಂದು ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಡುವೆನು ಮಣಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ, ಅಣ್ಣನು ನನ್ನನ್ನು ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಅದನ್ನು ಈಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಸು ! ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಶಾಂತಿಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡು ! ಬಂಗಾರದಿ ವೇದಿಗಳಿಂದ ಬೆಳಗುವ ನಿನ್ನ ಕಾಶೀನಗರದ ಸತ್ರಯಾಗ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ದಾನಗಳು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ನಡೆಯಲಿ! " ಎಂದು ನಯದಿಂದ ನುಡಿದನು.

ಅಕ್ರೂರನು ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಟ್ಟ ಮಣಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗಿತ್ತನು. ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅದನ್ನು ಅಣ್ಣನಿಗೂ ಸತಿಯರಿಗೂ ತೋರಿದನು ಲೋಕಾಪವಾದವು ಮಹಾಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ನಿವಾರಣೀಯವೆಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ರಾಹುಮುಕ್ತ ರಾಕೇಶನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು. ಬಲರಾಮನು ಮಣಿಗಾಗಿಯೇ ವಿದೇಹದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ, ಅದನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಡೆಂದನು ಪಿತೃಧನವೆಂದು ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಬೇಡಿದಳು ಜಾಂಬವತಿಯು ಕೂಡ ತನ್ನ ತಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ಶುಲ್ಕವೆಂದು ಮಣಿಯ ಪಡೆಯಲಿಚ್ಛಿಸಿದಳು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಮಾಧವನು ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಮಣಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಕಾಶಿಗೆ ಕಳುಹಿದನು.

ಸರ್ವಪಾಪಹರವು ಅಪನಿಂದಾನಿವಾರಕವು ಮಂಗಲಕರವು ವಿಷ್ಣುಮಹಿಮಾ ಪ್ರತಿಪಾದಕವು ಆದ ಈಸ್ಯಮಂತಕ ಕಥೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿ ಕೇಳಿದವರು ಪಾಪ ದೂರರಾಗುವರು. ಅವರಿಗೆ ಬಂದ ದುಷ್ಕೀರ್ತಿಯು ತೊಲಗುವದು. ಅವರು ಶಾಂತಿ ಸುಖವನ್ನು ಪೊಂದುವರು

---

62. ಕಾಳಿಂದೀ ಭದ್ರಾ ನೀಲಾ ಮಿತ್ರವಿಂದಾ ಲಕ್ಷಣಾ ವಿವಾಹ.

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಒಂದು ಸಲ ಇಂದ್ರಪಸ್ಥದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೋಡಿಬರಲು ಕೃಷ್ಣನು

ಸಾತ್ಯಕಿ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಕೂಡಿ ಹೊರಟನು ಬಂದ ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ವಿತ್ತು ಪಾಂಡುನಂದನರು ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನಿಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಂತೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು, ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ಅವನ ಮಂದಹಾಸಸುಂದರ ವದನಾರವಿಂದ ದರ್ಶನದಿಂದ ಅಮಂದಾನಂದ ಕಂದಲಿತಹೃದಯಾರವಿಂದರಾದರು ಧರ್ಮಭೀಮರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಅರ್ಜುನನನಪ್ಪಿ, ವಂದಿಸಿದ ನಕುಲಸಹದೇವರಿಗಾಶೀರ್ವದಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕಾಂಚನಾಸನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದನು ಆಗ ನವೋಢೆಯಾದ ಪಾಂಚಾಲಿ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಂದು ನಮಿಸಿದಳು. ಸಾತ್ಯಕಿ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರು ಪೂಜಿತರಾಗಿ ಆಸೀನರಾದರು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸೋದರತ್ತೆಯಾದ ಕುಂತಿಗೆ ನಮಿಸಿ, ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ನಡೆಸಿದನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಕುಂತಿಗೆ ಕಣ್ಣೀರು ಬಂತು,—ಮಾತಾಡಲು ಬರದಂತೆ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಸೆರೆ ಬಿಗಿಯಿತು-- ಪಟ್ಟಕ್ಲೇಶಗಳು ಸ್ಮೃತಿಪಟಲದಲ್ಲಿ ಹಾದುಹೋದವು, ಸಕಲಕ್ಲೇಶ ನಾಶಕನಾದ ಕೇಶವನನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂತೆಂದಳು

'ಕೃಷ್ಣ ! ನೀನು ನಾಥನಾಗಿ ಪೊರೆಯುತ್ತಿರಲು, ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇಮಗಳಿಗೆ ಲೋಪವೇ ? ಅಣ್ಣ ವಸುದೇವನು, ನಿನ್ನನ್ನಿಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿ, ನಮಗೆ ಪ್ರೀತಿಯನೆನಪು ಕೊಟ್ಟಿರುವನು ಪಾಂಚಾಲಪುರದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಯಂವರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಂದವನು ಮತ್ತೆ ಇಂದಿಗೆ ಬಂದೆ, ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ' ಆ ಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನು, "ಪಾಂಚಾಲದಲ್ಲಿ, ಕುಂಭಕಾರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ತಂದು ನಿನಗೊಪ್ಪಿಸುವ ಯೋಗವನ್ನು ಕಂಡು, ಆನಂದಿಸಿ, ಅಂದೇ, ಶತಧನ್ವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ನಾನು ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಶತಧನ್ವನನ್ನು ಕೊಂದೆನು. ಮಣಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಣ್ಣನು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು, ವಿದೇಹವನ್ನು ಸೇರಿದನು ಅವನು ಬರಬೇಕೆಂದು ಕಾದು, ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕಾಯಿತು. ಏನು ಮಾಡಲಿ ? ಕಾರ್ಯಬಾಹುಳ್ಯದಿಂದ, ಇಷ್ಟುದಿನ ಬರಲಾಗಲಿಲ್ಲ, ಕ್ಷಮಿಸು' ಎಂದನು. ಕುಂತಿಯು ಹಾಗಲ್ಲ ! ಕೃಷ್ಣ ! ನಿನಗೆ ನನ್ನದು—ಪರಕೀಯವೆಂಬ ವೈಷಮ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅನಿಮಿತ್ತ ಬಂಧುನಾದ ನೀನು ಬಂದರೆ ನಮ್ಮ ಕ್ಲೇಶವೆಲ್ಲಾ ನಾಶವಾಗುವುದು ನಿನ್ನ ಸ್ಮರಣೆಯೇ ಸಾಕು. ನಮ್ಮನ್ನು ಮರೆಯದೆ ಕಾಪಾಡು, ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನುಡಿದಳು.

ಇಂತು ಸಲ್ಲಾಪಗಳಿಂದ ತನ್ನವರಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವರ್ಷಾಕಾಲದ ನಾಲ್ಕುತಿಂಗಳು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲೇ ನೆಲಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತತ್ಪುರವಾಸಿ ಜನರ ನಯನಾನಂದಕರನಾಗಿದ್ದನು

ಒಂದು ದಿನ ಅರ್ಜುನನು ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ತನ್ನ ರಥವನ್ನೇರಿ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಹೊರಟನು. ಕಪಿಧ್ವಜನು ಗಾಂಡೀವನಿರ್ಮುಕ್ತ ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಘ್ರ ಶರಭ ಹರಿಣ ಶಶ ಸೂಕರಗಳನ್ನು ಕೊಂದು, ಭಟರಿಂದ ನಗರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದನು. ನೀರಡಿಸಿ,

ಯಮುನೆಗಿಳಿದು, ನೀಲಮಣಿಪ್ರಭವಾದ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು, ಬರುತ್ತಾ, ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ಸುಂದರಕನ್ಯೆಯನ್ನೊರ್ವಳನ್ನು ಕಂಡರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅರ್ಜುನನು ಅವಳನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ, 'ಸುಂದರಾಂಗಿ! ಯಾರು ನೀನು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ? ಏಕಿಲ್ಲಿರುವೆ? ಪತಿಯನ್ನು ಬಯಸಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವಳಂತೆ ತೋರುವೆ"ಎಂದನು. ಅವಳಿಂತೆಂದಳು. 'ನಿಜ! ಸೂರ್ಯಪುತ್ರಿ ನಾನು. ಕಾಳಿಂದಿ ನನ್ನ ಹೆಸರು ವಿಷ್ಣುವೇ ಪತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿ, ತಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನು ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಹೊರತನ್ಯರನ್ನು ವರಿಸೆನು ಅನಂತ ಗುಣನು ಅನಾಥವತ್ಸಲನು ಆದ ಮುಕುಂದನು ನನ್ನ ತಪಃಫಲವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿ! ಅಚ್ಯುತನು ದರ್ಶನವಿತ್ತು ಸ್ವೀಕರಿಸುವವರೆಗೂ ತಂದೆಯು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಭವನದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲೇ ಯಮುನಾತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವೆನು." ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರ್ಜುನನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕರೆತಂದನು ಕಾಳಿಂದೀ ಕೃಷ್ಣರು ಅರ್ಜುನ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿಂದ ದಿವ್ಯನಗರನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗಿತ್ತು ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೊರಟು ಬಂದನು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಜನ ಸಮೂಹವು ನೋಡಿ, ಸಂತಸಿಸುವಂತೆ ಕಾಳಿಂದೀಸುಂದರಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು.

ಕೃಷ್ಣನ ಸೋದರತ್ತೆಯಾದ ರಾಜಾಧಿದೇವಿಯ ಮಗಳು ಮಿತ್ರವಿಂದೆ. ಅವಳ ಅಣ್ಣಂದಿರಾದ ವಿಂದಾನುವಿಂದರು ದುರ್ಯೋಧನನ ವಶರಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ವರಿಸುವೆನೆಂದ ತಂಗಿಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿ, ಸ್ವಯಂವರವನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿದರು. ದುರ್ಯೋಧನಾದಿ ರಾಜರು ನೆರೆದಿದ್ದರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತನ್ನವಳಾದ ಮಿತ್ರವಿಂದೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ, ರಾಜರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ಆವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು

ಕೋಸಲದೇಶದ ನಗ್ನಜಿದ್ರಾಜನಿಗ ನೀಲಾದೇವಿ ಎಂಬ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವವನು ಏಳು ಗೂಳಿಗಳನ್ನು ಬಲದಿಂದ ಗೆದ್ದು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ನಗ್ನಜಿತನು ವೀರ್ಯಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಮೇಘಗಳಂತೆ ಕಪ್ಪಾಗಿ, ಮೊನಚಾದ ಕೋಡುಗಳಿಂದ ಭಯಂಕರವಾಗಿ, ಮುದ್ಗರದಂತೆ ಕಠಿನವಾಗಿ, ದುರ್ಧರ್ಷವಾಗಿದ್ದ ಆ ಗೂಳಿಗಳನ್ನು ಸೆಣಸಿ ಕಟ್ಟಲಾಗದೆ, ಎಷ್ಟೋ ಜನ ರಾಜಪುತ್ರರು, ನಿರಾಶರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಹುಸೈನ್ಯಸಮೇತನಾಗಿ ಕೋಸಲವನ್ನು ಸೇರಿ, ನಗ್ನಜಿದ್ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡನು. ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾಸನಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಕೋಸಲನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇಂತೆಂದನು

"ಜಗತ್ಪತೇ! ಸ್ವತಃ ಪೂರ್ಣನಾದ ನಿನಗ ಅಲ್ಪನಾದ ನನ್ನಿಂದ ಏನಾಗಬೇಕು? ಹೇಳು ಶ್ರೀದೇವಿಯು, ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಸುರರು ನಿನ್ನ ಪಾದರಜವನು

ಶಿರಸಾ ಧರಿಸಿ, ಪಾವನರಾಗಿರುವರು. ನೀನು ಪೇಳಿದ ಧರ್ಮವನ್ನು ನೀನಾಗಿ ಪೊರೆಯಲು ಅವತರಿಸುವ ಮಹಾಪ್ರಭುನಾದ ನಿನಗೆ, ನಾನೇನು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಿ ? ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ನೀಮಾಡಿಸಿದ ಸತ್‌ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ನೀನೇ ಪ್ರೀತನಾಗು !"

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, "ರಾಜನ್ ! ಸ್ವಯಂವರಕಾಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬೇರೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡೆಂದು ಯಾಚಿಸದವನೇ ಉತ್ತಮ ವರನು ಆದರೂ ಪುರುಷಾರ್ಥ ವನ್ನು ಬಯಸುವ ಸಮರ್ಥ ರಾಜಕುಮಾರನು ಯಾಚಿಸಿದರೂ ತಪ್ಪಲ್ಲ, ಧರ್ಮರತ ನಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಯಾಚನೆ ಸಲ್ಲದು, ನಿನ್ನ ಬಂಧುತ್ವವನ್ನು ಬೇಡಿ, ನಿನ್ನಮಗಳಿ ಗಾಗಿ ಬೇಡುತ್ತಿರುವೆನು, ನಾನು ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವನ್ನೀಯುವನಲ್ಲ" ಎಂದನು.

ರಾಜನು "ಕೃಷ್ಣ ! ನಿನಕಿಂತಲು ಉತ್ತಮನಾದ ವರನು ಇಲ್ಲ ಶ್ರೀದೇವಿಯು ಬಿಡದೆ ನಿನ್ನ ವಕ್ಷೋದೇಶವನ್ನಲಂಕರಿಸುವಳು. ಗುಣಗಣನಿಲಯನಾದ ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬೆನೇ ? ಆದರೂ ವೀರ್ಯಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಒಂದು ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆನು ದುರ್ದಾಂತವಾದ ಏಳು ಗೂಳಿಗಳಿವೆ ನನ್ನ ಗೋಷ್ಠದಲ್ಲಿ; ಅವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವನಿಗೇ ನನ್ನ ಮಗಳು ಮಡದಿಯಾಗುವಳು. ಬಹುರಾಜ ಸುತರು ಅವನ್ನು ಕಟ್ಟಲೆಣಿಸಿ, ಕೈಕಾಲು ಮುರಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರು ನೀನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನಿಗ್ರಹಿಸು. ನನ್ನ ಮಗಳ ಪಾಣಿಯನ್ನುಗ್ರಹಿಸು." ಎಂದನು. ತ್ರಿಲೋಕ ಮನೋಹರನಾದ ರಮಾಪತಿಯನ್ನು ಮನಸಾರವರಿಸಿ, ನೀಲಾದೇವಿಯು 'ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ತಪೋದಾನವ್ರತಗಳ ಪುಣ್ಯ ದಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ನನಗೆ ಪತಿಯಾಗಲಿ ! ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಳು.

ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಏಳು ರೂಪಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಆ ಗೂಳಿಗಳನ್ನು ಲೀಲೆ ಯಿಂದ ಗೆದ್ದು, ಹಗ್ಗಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಬಾಲನು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಸವನನ್ನೆಳೆದಂತೆ ಸೆಳೆದು ಬಂಧಿಸಿದನು. ನಗ್ನಜಿದ್ರಾಜನು ಸಂತೋಷಾಶ್ಚರ್ಯಭರಿತನಾಗಿ, ನೀಲಾದೇವಿಯ ನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಿದನು. ರಾಜರಮಣಿಯರಾನಂದದಿಂದ ಸಮಲಂಕೃತರಾಗಿ, ನೀಲಾಕೃಷ್ಣರನ್ನು ನೋಡಿ, ಹಾಡಿ ಹರಿಸಿದರು. ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಆಕಳುಗಳನ್ನೂ ಭೂಷಿತರಾದ ದಾಸಿಯರನ್ನು ಮೂರುಸಾವಿರ ಜನರನ್ನೂ ಒಂಭತ್ತು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳನ್ನೂ ಒಂಭತ್ತು ಲಕ್ಷ ರಥಗಳನ್ನೂ ಒಂಭತ್ತು ಕೋಟಿ ಕುದುರೆಗಳ ನ್ನೂ ಅರ್ಬುದ ಭಟರನ್ನೂ ಕಾಣಿಕೆ ಇತ್ತು ದಮ್ಪತಿಗಳನ್ನು ಬಂಗಾರದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿ ರಿಸಿ, ದುಹಿತೃವತ್ಸಲನಾದ ನಗ್ನಜಿತನು ಬಿಡಲಾರದೆ ಬಿಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದನು. ನೀಲಾ-ಕೃಷ್ಣರು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ಆನಂದದಿಂದಿದ್ದರು

ಸೋದರತ್ತೆಯಾದ ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿಯ ಮಗಳಾದ ಭದ್ರಾದೇವಿಯನ್ನು ಅವಳ ಅಣ್ಣಂದಿರಾದ ಸಂತರ್ದನಾದಿ ಕೇಕಯರಾಜರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೊಡಲು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನು ಭದ್ರಳನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

ಮದ್ರರಾಜನ ಮಗಳಾದ ಲಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯಯಂತ್ರವನ್ನು ಭೇಧಿಸಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ರಾಜರನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಗರುಡನು ಅಮೃತವನ್ನಂತೆ-ತಂದು, ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾದನು

ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದು, ಅವನ ಕಾರಾಗಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹದಿನಾರುಸಾವಿರ ತರುಣೀಮಣಿಗಳನ್ನು, ವಿವಾಹವಾಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು

---

63. ಮುರಾಸುರವಧೆ.

ಶ್ರೀರಾಜನು ಹೇಳಿದನು

ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಅವನ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ವಂಗಿಯರನ್ನು ಶಾರ್ಙ್ಗಧರನು ತಂದ ಸುಂದರ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳು

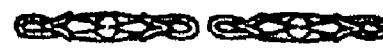
ಶ್ರೀಶುಕನು ಪೇಳಿದನು.

ಒಂದುದಿನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸುಧರ್ಮಸಭೆಯಲ್ಲಿರಲು, ಇಂದ್ರನು ಬಂದು, 'ಕೃಷ್ಣ ! ನರಕಾಸುರನ ಬಾಧೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ನಮ್ಮ ಮೇರುಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನ ಮೌಕ್ತಿಕ ಛತ್ರವನ್ನು ಕದ್ದಿದ್ದಾನೆ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯಾದ ಅದಿತಿಯ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ಸಲಹು' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಇಂದ್ರನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ, ಕಳಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಸತ್ಯಭಾಮೆಯೊಡಗೂಡಿ, ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ, ನರಕಾಸುರನ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದನು

ಹಿಮಾಲಯದ ಉನ್ನತಶಿಖರದಲ್ಲಿದ್ದು, ಸುತ್ತಲು ಜಲಾಗ್ನಿವಾಯು ಗಿರಿ ಶಸ್ತ್ರದುರ್ಗಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾಗಿ, ಭಟರಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿತವಾದ ದಾನವಪುರವನ್ನು ಮುತ್ತಿದನು ಗಿರಿದುರ್ಗವನ್ನು ಗದೆಯಿಂದ ಮುರಿದು, ಶಸ್ತ್ರದುರ್ಗವನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿದನು; ಮುರಪಾಶವನ್ನು ಚಕ್ರದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು, ಘೋರವಾದ ಕ್ಷುರಮಾಲೆಯನ್ನು ಖಡ್ಗದಿಂದ ಕೆಡಹಿದನು ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಜಲದುರ್ಗವನ್ನು, ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಅಗ್ನಿದುರ್ಗವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ, ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಶಂಖವನ್ನೂದಿದನು ಭೀಕರ ಶಂಖಧ್ವನಿಯಿಂದೆಚ್ಚತ್ತು ಪಂಚಶಿರಸ್ಕನಾದ ಮುರಾಸುತನು, ಪ್ರಳಯಕಾಲ ಚಂಡಕಿರಣನಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಾ, ಶೂಲವನ್ನೆತ್ತಿ, ಗರುಡನನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಗರ್ಜಿಸಿದನು. ಅವನು ತೆರೆದ ಬಾಯಿಗಳಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನುಂಗಿಬಿಡುವಂತೆ ಬರುತ್ತಿರಲು, ಅವನೆಸೆದ ತ್ರಿಶೂಲವನ್ನು ಮುರಿದು, ಅವನ ಮುಖಗಳನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ, ಕೃಷ್ಣನು ವಿಜೃಂಭಿಸಿದನು ಮುರಾಸುರನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಗದೆಯನ್ನೆಸೆಯಲು, ಕೃಷ್ಣನದನ್ನು ಚೂರುಮಾಡಿ, ಕೈಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಮೇಲೇರಿಬರುವ ಆ ದುಷ್ಟ

ದೈತ್ಯನ ಶಿರವನ್ನು ಚಕ್ರದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಇಂದ್ರನು ವಜ್ರದಿಂದ ಛೇದಿಸಲು ಕೆಳಗುರುಳಿದ ಪರ್ವತದಂತೆ, ಮುರಾಸುರನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತನು. ಮುರಾರಿಯ ಜಯದಿಂದ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ದೇವತೆಗಳು ಕೃಷ್ಣನ ಶಿರದಲ್ಲಿ, ಪೂಮಳೆ ಗರೆದರು ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಸೇಡಿನಿಂದ ಧ್ರುವ, ವಿಷ್ಣು, ಶ್ರವಣ, ವಿಭಾವಸು, ನಭ, ವಸುಸ್ವಾನ್, ಅರುಣ ಎಂಬುವ ಮುರಸುತರು, ಎತ್ತಿನ ರಥಗಳನ್ನೇರಿ, ಶಕ್ತಿ, ಶೂಲ, ಪರಿಘಾದಿ ಭಯಂಕರಾಯುಧಗಳನ್ನು ಪಿಡಿದು ಬಂದರು ಕೃಷ್ಣನು ಅವರ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪುಡಿಮಾಡಿ, ಧನುಶ್ಶೂಲಾದಿಗಳನ್ನು ಮುರಿದು, ತೀಕ್ಷ್ಣಶರಗಳಿಂದ, ಕರಚರಣ ಕಂಠಾದಿಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿ ಭೂಸುತನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ಸಮುದ್ರಜಾತವಾದ ಮದ್ದಾನೆಗಳ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಹೊರಟು ರಣಭೂಮಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವನ ಸೈನ್ಯದ ರಥಗಜತುರಗ ಭಟರ ಗುಂಪನ್ನು ನೋಡಿ, ಗರುಡಾರೂಢನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಶಂಖವ ನ್ನೂದಿ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಗರುಡನ ಮೇಲೆ, ಸತ್ಯಭಾಮೆಯಿಂದ ಕೂತು, ಶಾರ್ಙ್ಗಧನುಸ್ಸನ್ನು, ಶಂಖವನ್ನು ಪಿಡಿದಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನು, ಮೇರುಪರ್ವತದ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯಿಂದಲು, ಇಂದ್ರಚಾಪ (ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು) ದಿಂದಲು, ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಿಂದಲು ಕೂಡಿದ ಮೇಘದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು ಆನೆಯನ್ನೇರಿ ಬಂದ ಕಪ್ಪು ಶರೀರದ ನರಕನನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೃಷ್ಣನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಅವನ ಸಕಲ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದನು.

64. ನರಕಾಸುರ ವಧೆ

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು.

ಕೇಶವನು ನಿಶಿತಬಾಣಗಳಿಂದ ಭಟರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರಲು, ಗರುಡನು ರೆಕ್ಕೆಗ ಳಿಂದ ಬಡಿದು ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಕೆಡಹಿದನು. ಗರುಡನಿಗಂಜಿ ಓಡುವ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು, ನರಕಾಸುರನು ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಹಾರದಿಂದ ಹೊಡೆ ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆನೆಯಂತೆ ಚಲಿಸದೆ ಗರುಡನು ನಿಂತಿರಲು, ಗರುಡಾರೂಢನು ನರಕನ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ತುಂಡರಿಸಿದನು ನರಕನು ಉಕ್ಕಿನ ಕಪ್ಪುಗದೆಯನ್ನೆ ಸೆಯಲು, ಕೃಷ್ಣನದನ್ನು ಕ್ಷುರಪ್ರದಿಂದ ಚೂರು ಮಾಡಿದನು, ಅವನು ಪರಶುವನ್ನೊ ಗೆಯಲು, ಇವನು ಖಡ್ಗದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು ಅವನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ತೋಮರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು, ಇವನು ಒಂದೇ ಬಾಣದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೆಡಹಿ ದನು ನರಕಾಸುರನು ಕುಪಿತನಾಗಿ, ಶೂಲವನ್ನೆತ್ತಿ ಹೊಡೆಯಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು;

ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನ ಶಿರವನ್ನು ಚಕ್ರದಿಂದ ಕಡಿದು, ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದನು ಕಿರೀಟ ಕುಂಡಲ ಬೂಷಿತವಾದ ಅವನ ಶಿರವು, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು 'ಅಮ್ಮಾ! ಮಗನೆಂಬ ಪಕ್ಷಪಾತವಿಲ್ಲದೆ ದಂಡಿಸಿದ ಈ ಶೌರಿಯ ಗುಣವನ್ನಾರು ಬಲ್ಲರು ?" ಎಂದು ತಾಯಿಯಾದ ಭೂದೇವಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಧ್ವನಿಮಾಡಿತು

ಆಗ ಸುರರು ನರಕಾಂತಕನನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹೂಮಳೆಗರೆದು, ಜಯ ಜಯಕಾರ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು ಋಷಿಗಳು ನುತಿಸಿದರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಲೋಕಪಾಲರಿಂ ದಲು, ಋಷಿಗಳಿಂದಲು ಕೂಡಿ, ಪೌರವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನಂತೆ, ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ ವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಅಲ್ಲಿ ಮಣಿಪರ್ವತವನ್ನು, ಅಮೃತವನ್ನು ಗರೆವ ಮುತ್ತಿನ ಛತ್ರ ವನ್ನು ಕಂಡು, ಅವನ್ನು ಇಂದ್ರವರುಣರಿಗಿತ್ತು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು

ಮುಂದೆ ಗೋವಿಂದನು, ಸುರಮುನಿವರರಿಗಪ್ಪಣೆಯನ್ನಿತ್ತು, ನರಕಾಸುರಮಂ ದಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ಅಮರಾವತಿಯಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಭೂ ದೇವಿಯು, ನರಕ ಸುತನಾದ ಭಗದತ್ತನೊಡನೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಳು ರತ್ನ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಭೂದೇವಿಯು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಭಗವಂತನಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ, ಇಂತು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಳು

"ದೇವ ದೇವ! ಕೃಷ್ಣ ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು ! ಭಕ್ತರ ಭಜನೆಯಂತೆ ರೂಪು ಗೊಂಡು ಸಲಹುವ ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರನೇ ! ಪಂಕಜನಾಭ ! ಪಂಕಜಹಾರ ! ಪಂಕಜಪಾದ ! ಪಂಕಜನೇತ್ರ ! ಪರಮಪವಿತ್ರ ! ಸರ್ವತ್ರ ವಾಸಮಾಡಿ, ಜೀವರಿಂ ದಾಡುವ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯು, ಜಗದಾದಿಕಾರಣನು, ಪೂರ್ಣಷಡ್ಗುಣನು, ಪೂರ್ಣ ಬೋಧಪೂರ್ಣನು, ಜನನಮರಣರಹಿತನು, ಅನಂತಾಮಿತಶಕ್ತಿಸಂಪನ್ನನು, ಚರಾಚ ರವಲ್ಲಭನು, ಜೀವ ನಿಯಾಮಕನು ಆದ ನಿನಗೆ ವಂದನವು ಸತ್ವರಜಸ್ತಮೋಗು ಣಗಳನ್ನುದ್ರೇಕಗೊಳಿಸಿ, ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪಾಲನೆ ಸೃಜನ ಸಂಹರಣಗಳನ್ನಿತ್ತು, ಆಳುವ ಪ್ರಭುವೇ ! ನೀನು ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದು, ಅವ್ಯಕ್ತದಲ್ಲಿದ್ದು, ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿದ್ದು, ಜೀವರಿಗೆ ಕರ್ಮಫಲವನ್ನು, ಶರೀರೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು, ಜೀವಸಂಬಂಧವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ, ಸ್ವತ ಲೇಪವಿಲ್ಲದೆ, ಉಪಾರಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಮೆರೆಯುವೆ ನಾನು [ಪೃಥಿವಿ], ಜಲ, ತೇಜಸ್ಸು, ವಾಯು, ಗಗನಗಳೂ, ಶಬ್ದಾದಿ ನಮ್ಮ ಗುಣಗಳು, ಮನ ಆದೀಂದ್ರಿ ಯಗಳು, ಅಸ್ವತಂತ್ರಕರ್ತನಾದ ಜೀವ, ಜೀವರೊಡೆಯನಾದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನೂ, ಸರ್ವರೂ ಅಸ್ವತಂತ್ರರು, ಅಸಮಾದಿಕನಾದ ನಿನ್ನ ಅಧೀನರು ನೀನಿರಲು, ಇತ ರರು ಸ್ವತಂತ್ರಕಾರಣರೆಂಬುವದು ಭ್ರಮೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣನಾದ ನಿನ್ನಿಂದ ಈ ಜಗವು ಪರಿವರ್ತಿಸಿ, ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದೆ ಪ್ರಕೃತಿನಿರ್ಮಿತ ಶರೀರಗಳಿಗೇ ಜನನ ಮರಣಗಳು, ಜೀವರಿಗಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದವರೇ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನ

ವನ್ನು, ನಿನ್ನಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪೊಂದಿ, ಸಂಸಾರ ಬಂಧವು ಸತ್ಯವಾದರೂ, ಅದನ್ನು ನಿನ್ನನುಗ್ರಹದಿಂದ ಕಡಿದು ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ನನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಈ ಭಗದತ್ತನು ಭಯದಿಂದ ನಿನಗೆ ಶರಣಾಗಿ ಬಂದಿರುವನು ಸಕಲ ಪಾಪಕ್ಷಾಳನ ಶೀಲವಾದ ನಿನ್ನ ಕರಪಂಕಜವನ್ನಿವನ ಶಿರದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಇವನನ್ನು ಸಲಹು "

ಆಗ ಭೂದೇವಿಯ ಮಾತನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭಗದತ್ತನಿಗಭಯವನ್ನಿತ್ತು, ಅವನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅಮಾತ್ಯರಿಗೂ ಅವರವರ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು ಕೃಷ್ಣನು ನರಕಾಸುರನ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅವನಿಂದ ಸೆರೆ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟ ಹದಿನಾರುಸಾವಿರ ರಾಜಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಕಂಡನು ಆ ನವಯೌವನಾಂಗಿಯರು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು, ಆ ಮೋಹನಾಂಗನೇ ಪತಿಯ–ಗಲೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಮನಸಾರ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು ಅವರನ್ನು ಸೆರೆ ಬಿಡಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣನು ಪೀತಾಂಬರಾಭರಣಗಳನ್ನಿತ್ತು, ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ, ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಸುಪ್ರತೀಕವೆಂಬುವ ಒಂದು ಗಜವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಭಗದತ್ತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಿಕ್ಕ ಅರವತ್ತುನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ದಂತಗಳ ಬಿಳಿಯ ಆನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕತ್ತೆ ಒಂಟೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದ ಧನರಾಶಿಯನ್ನು ರಥ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿ, ತಾನು ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ, ದೇವಮಾತೆಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಅಮರಾವತಿಯ ನಗರ ದ್ವಾರವನ್ನು ಸೇರಿದನು

———

65. ಪಾರಿಜಾತಾಪಹರಣ

ಶ್ರೀಶುಕನು ಪೇಳಿದನು

ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಕಂಡು, ಅವನ ಪಾಂಚಜನ್ಯಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ದೇವವರರು ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಅವನ ಸತಿಯನ್ನು ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸಿದರು ಭಕ್ತರಾದ ಸುರವರರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣನು ಇಂದ್ರ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಸುರೇಂದ್ರನು ಶಚೀದೇವಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ, ಸತ್ಯಾಕೃಷ್ಣರನ್ನು ರತ್ನಾಭರಣ ಗಂಧಹಾರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು

ಅನಂತರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸತ್ಯಾದೇವಿಯು ಅದಿತಿಯ ಮನೆಸೇರಿ, ಆ ದೇವಮಾತೆಗೆ ವಂದಿಸಿದಳು ಯದುವಲ್ಲಭನನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದಿತಿಯು ಪ್ರೀತಳಾಗಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದಳು ಕೃಷ್ಣನ ಸಂಕೇತವನ್ನರಿತು, ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಅದಿತಿಗಿತ್ತು ಪುನಃ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು ನೊಸಲನ್ನಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಾಡಿ, ಆನಂದಬಾಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ, ಅದಿತಿಯು 'ಸತ್ಯಭಾಮೇ ! ನಿನಗೆ ಮುಪ್ಪು ಬಾರದಿರಲಿ !

ವಿರೂಪಳಾಗದೆ ಸದಾ ಸುಂದರಿಯಾಗಿರು ! ಕೃಷ್ಣವಿಯೋಗವು ನಿನಗೆಂದೂ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ ! ಅವನ ಕೂಡ ಜಗಳವಂತೂ ಬೇಡವೇ ಬೇಡ ! ಇದನ್ನು ಅನುಗ್ರಹವೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸು ' ಎಂದಾಶೀರ್ವದಿಸಿದಳು

ಅದಿತಿಯನ್ನು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಶ್ರೀಸತ್ಯಾಮುಕುಂದರು ಗರುಡಾರೂಢರಾಗಿ ಹೊರಹೊರಟರು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಳಿದು ಬರುವಾಗ ಸ್ವರ್ಗಸೀಮೆಯ ನಂದನವನವನ್ನು ಕಂಡು, ಅಲ್ಲಿಂದ ನೂಸಿಬರುವ ಪುಣ್ಯಗಂಧವನ್ನು ಮೂಸಿ, ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಕೈಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣಕರಪಂಕಜವನ್ನು ಲಾಲಿಸಿ, ನಗುತ್ತಾ ಮನೋಮೋಹಕಳಾಗಿ ಇಂತೆಂದಳು

'ಕೇಶವ ! ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತವೀ ವನದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿ ಬರಲು ಮನಸ್ಸಾಗಿದೆ' ಎನ್ನಲು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಗೌರವಗಳನ್ನು ತೋರಿ, ಕೆಳಗಿಳಿದನು ಇಂದ್ರಕಿಂಕರ ಪಾಲಿತವಾದ ನಂದನವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಸತ್ಯಾಕೃಷ್ಣರಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದರು ದಿವ್ಯತರುಗಳು ಫಲಭಾರದಿಂದ ಶಿರಬಾಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸತ್ಯೆಯರನು ಪೂಜಿಸಿದವು, ಬಹುಪಲ್ಲವಗಳಿಂದ ಮುಡಿಹಾಸಿದವು, ಪುಷ್ಪರಜದಿಂದ ರಂಗವಲ್ಲಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಅಲ್ಲಾಡುವ ಚಿಗುರೆಲೆಗಳ ಕೆಂಬೆಗಳಿಂದ ಕರೆದು, ಮೇಲಿದ್ದು ಮಾಡುವ ಶುಕಪಿಕಶಾರಿಕೆಗಳ ಕಲಕಲ ನಾದದಿಂದ ಪಾಡಿಪೊಗಳಿದವು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಅದ್ಭುತವಾದ ಸುರಪಾರಿಜಾತವನ್ನು ನೋಡಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆ, ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗಿಂತೆಂದಳು

'ದೇವ ! ಏನು ಗಿಡವಿದು ? ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ತರುರಾಜವು ಯಾರದು ? ನಿಜವಾಗಿ ಅವರು ಪುಣ್ಯವಂತರೇ ಸರಿ ಪ್ರವಾಲಗಳು ಬೇರಾಗಿ, ಬಂಗಾರದ ಬುಡದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಲೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಇಂದ್ರನೀಲಗಳು, ಮಾಣಿಕ್ಯಗಳೇ ಪುಷ್ಪಗಳು, ಮುತ್ತುಗಳೇ ಫಲಗಳು, ಗೋಮೇದಗಳೇ ಅತಿಪಕ್ವಫಲಗಳು, ವಜ್ರಗಳೇ ಕಿಂಜಲ್ಕಗಳು, ಇದರ ವೇದಿಕೆ ವೈಡೂರ್ಯರಚಿತವಾಗಿದೆ ಮರಕತಶಾಖೆಗಳು ನೂರಾರು ಎಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿವೆ ! ಜಗನ್ನಾಥ ! ನನ್ನ ಮನವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಬ ಈ ತರುವನ್ನು–ಕೃಷ್ಣ ! ನಿನಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಪ್ರೀತಿ ಇರುವುದಾದರೆ–ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಇದರ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಕೂತು ಸುಖಿಸುವ ನನ್ನನ್ನು, ನಿನ್ನ ಇತರ ಸತಿಯರು ನೋಡಲಿ ! ನಾನೇ ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯತಮಳೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿ !"

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ 'ಪ್ರಿಯೇ ! ಈತರುವನ್ನು ನಂದನವನದಿಂದ ಕದಲಿಸಲಾಗದು, ಸುರಾಸುರರು ಕ್ಷೀರಾಂಬುಧಿಯನ್ನು ಮಥಿಸುವಾಗ ಈವೃಕ್ಷವು ಜನಿಸಿತು. ಅಮೃತಾಂಧಸರು ಅದನ್ನು ಇಂದ್ರನಿಗೆಕೊಟ್ಟರು ಮಿತ್ರನಾದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ, ಈತರುವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವದು ಧರ್ಮವಲ್ಲ ಸರೋಜಾಕ್ಷಿ ! ಈ ಪಾರಿಜಾತವನ್ನು ನಾವು ಒಯ್ಯುವಾಗ, ನಮ್ಮನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಬರುವ ದೇವಸೈನ್ಯ

ದಿಂದ ಭಯಂಕರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಬಹುದು ಬೇಡ ! ಬಿಡು ನಿನ್ನ ಹಟವನ್ನು," ಎಂದು ಹೇಳಿದನು ಆಗ ಸತ್ಯಾದೇವಿ 'ಕೃಷ್ಣಾ ! ಕಂಸಮರ್ದನನಾದ ನಿನಗೆ ದೇವಸೈನ್ಯವು ಭಯಂಕರವಾಯಿತೇ ? ನನ್ನನ್ನಂಜಿಸುವೆಯಾ ? ನಾನು ಶಚಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಗಂಡನ ಪೌರುಷದಿಂದ ಗರ್ವಿತಳಾದ ಆ ದೇವರಮಣಿ ನನ್ನನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯಮನುಜಕಾಂತೆಯಂತೆ ಕಂಡಳು ಅವಳ ಗರ್ವಕಾರಣವು ಈ ತರುವೇ ಸರಿ ! ಇದನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ, ಅವಳ ಗರ್ವವನ್ನು ಮುರಿಯುವದೇ ಒಳಿತು" ಎಂದಳು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಪಾರಿಜಾತವನ್ನು ಸಮೂಲವಾಗಿ ಕಿತ್ತಿ ಗರುಡನಮೇಲಿಟ್ಟನು ಇದನ್ನು ವನಪಾಲಕರು 'ಕೃಷ್ಣ ! ಅಮರಪೂಜಿತವಾದ ಈ ಗಿಡವಿಲ್ಲೇ ಇರಲಿ ಇದನ್ನುಕಂಡು ಅಪಹರಿಸುವುದು ಒಳಿತಲ್ಲ ಅದರ ಫಲವನ್ನೀಗಲೇ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದೀತು ! ಈ ಗಿಡವನ್ನು ಬಿಡದೆ, ನಿಮ್ಮೂರನ್ನು ನೀನು ಸೇರಲಾರೆ, ಹಿಂದೆ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬರುವ ವಜ್ರಧರನನ್ನುನೋಡುವೆ" ಎಂದು ಹೆದರಿಸಿದರು

ಕೆಲ ವನರಕ್ಷಕರು ಸುರರಾಜನನ್ನುಕಂಡು "ಶಚೀಪತೇ ! ಎಲ್ಲದೇವವೀರರನ್ನು ಶಚೀದೇವಿಯನ್ನು, ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಡ ಅಲ್ಲಗಳೆದು, ಸತ್ಯಭಾಮಾದೇವಿ ಗಂಡನಬಲದಿಂದ ಗರ್ವಿತಳಾಗಿ, ಹೇಳಿದರೂ ಬಿಡದೆ ಪಾರಿಜಾತವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಳು' ಎಂದು ನುಡಿದರು. ಅಪ್ರಿಯವಾದ ಆ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕೋಲಿನಿಂದ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದ ಹಾವಿನಂತೆ ಕೆರಳಿ,ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಕೂತ ಶಚಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೆಂಡವಾಗಿ, ಅವಮಾನಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆಂದು ದೇವೇಂದ್ರನು ದೇವಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತಡೆದನು,

ಚತುರ್ದಂತವಾದ ಐರಾವತವನ್ನೇರಿ ವಜ್ರವನ್ನು ಪಿಡಿದು ಬರುವ ಇಂದ್ರನ ಹಿಂದೆ ಎಲ್ಲ ದೇವಸೇನಾಪತಿಗಳು, ದಿಕ್ಪಾಲಕರೂ ಬಂದರು ಸ್ರುವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಶತಘ್ನಿಯನ್ನು ಪಿಡಿದು, ಮೇಷವನ್ನೇರಿ ಅಗ್ನಿಯು, ದಂಡ ಧಾರಿಯಾಗಿ ಮಹಿಷವನ್ನೇರಿ ಯಮನು, ಅವನ ಹಿಂದೆ ಮೃತ್ಯುಕಾಲರೂ ಬಂದರು ಖಡ್ಗಹಸ್ತನಾಗಿ ಘೋರ ಪುರುಷನನ್ನೇರಿ ನಿರೃತಿಯು, ಪಾಶಧರನಾಗಿ ಮಕರಿಯನ್ನೇರಿ ವರುಣನು, ಜಿಂಕೆಯನ್ನೇರಿ ತೋಮರ ಹಸ್ತನಾಗಿ ಕೋಣಾಧಿಪವಾಯುವು, ಪುರುಷಧೃತ ಶಿಬಿಕೆಯನ್ನೇರಿ ಮುದ್ಗರಾಯುಧನಾಗಿ ಕುಬೇರನು, ತ್ರಿಶೂಲಧರನಾಗಿ ವೃಷಭವನ್ನೇರಿ ಪ್ರಮಥ ಭೂತಕೋಟಿ ಪರಿವೃತನಾದ ರುದ್ರನೂ, ಇಂದ್ರ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಕಾದಲು ಬಂದರು

ಭೇರೀ ಮೃದಂಗ ಪಣವಾನಕ ಗೋಮುಖಗಳು ತುಮುಲವಾಗಿ ಧ್ವನಿಸುತ್ತಿತ್ತಿರಲು. ಕಂಚಿನ ತಾಳಗಳನ್ನು ಕೊಂಬುಗಳನ್ನು ಊದುತ್ತಾ, ಬಂದ ದೇವ ಸೈನ್ಯವು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಮಾಡಿ 'ಕೃಷ್ಣ ! ನಿಲ್ಲು, ನಿಲ್ಲು, ಓಡಿ

ಹೋಗಬೇಡ ' ಎನ್ನುತ್ತಾ, ಮೇಲೇರಿ ಬಂತು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಝಳಪಿಸಿ, ವಾಹನಗಳನ್ನು ತ್ವರೆಯಿಂದೋಡಿಸಿ, ಧನುಷ್ಟಂಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಾನು ನಾನೆಂದು ದೇವಸೇನೆಯು ನರಿಗಳ ಹಿಂಡು ಸಿಂಹವನ್ನಂತೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೆದುರಿಸಿತು

---

66 ಲೋಕಪಾಲರ ಯುದ್ಧ

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಸುರರು ದಂಡೆತ್ತಿಬರುವುದನ್ನುಕಂಡು, ಜಗದ್ವಲ್ಲಭನು ಸತಿಗಿಂತೆಂದನು

"ಸುಂದರಿ ! ಬಂದರೀಗ ಅತಿಥಿಜನರಾಗಿ ಬೃಂದಾರಕರು–ಬಾಣಗಳ ಔತಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಂಭಾವಿಸುವೆನು. ನೋಡುತ್ತಿರು" ಎಂದನು

ಕೃಷ್ಣನಮೇಲೆ ಶರವೃಷ್ಟಿಯನ್ನುಗರೆವ ದೇವಭಟರನ್ನು ಕಂಡು, ಸಹಿಸದೆ ಸತ್ಯಭಾಮೆ, ಶಾರ್ಙ್ಗವನ್ನೆತ್ತಿಪಿಡಿದು, ತನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ, ಅವರ ಶರಕರಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದಳು. ಆಗ ಕುಬೇರನು ಬಂಗಾರದ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ, ಕನಕ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ, ಬರಲು, ಸತ್ಯಭಾಮೆ, ಅವನ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಮುರಿದು, ಐದುಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಲಲಾಟವನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದಳು ಕುಬೇರನು ಮೂರು ಭಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ದೇವಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದನು ಅವನ್ನು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲೇತುಂಡರಿಸಿ, ಎಂಟು ವತ್ಸದಂತಬಾಣಗಳಿಂದ ಸತ್ಯೇ, ಕುಬೇರನ ಲಲಾಟವನ್ನು ನೋಯಿಸಿದಳು. ಕುಬೇರನು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡಲು, ಏಳೇಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ್ನುಕತ್ತರಿಸಿ, ದೇವಿಯು ಅರ್ಧಚಂದ್ರ ಬಾಣದಿಂದ ಅವನ ಬಿಲ್ಲನ್ನುಮುರಿದಳು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಹಾವಿನಂತೆ ಬುಸುಗುಟ್ಟಿ, ಅವನು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುರಿದಾಗ, "ದೇವಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆ"ನೆಂದು ಪಣತೊಟ್ಟು, ಕುಬೇರನು ಅರ್ಧಚಂದ್ರಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಿದನು ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಕ್ಷುರಪ್ರದಿಂದ ದೇವಿ, ಅವನ ಬಿಲ್ಲು ಮುರಿದಳು. ಕುಬೇರನಾಗ ಮುದ್ಗರವನ್ನು ಗಿರಗಿರನೆ ತಿರುಗಿಸಿ ದೇವಿಯಮೇಲೆಸೆದನು ಅದನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು, ಎಡಗೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕನು ಆಗ ಕುಬೇರನು ರಣರಂಗವನ್ನುಬಿಟ್ಟು ಓಡಿದನು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದೇವಿಯನ್ನು 'ಭಲಾ ! ' ಎಂದಭಿನಂದಿಸಿದನು

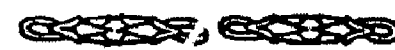
ಇದನ್ನುಕಂಡು ವರುಣನು ಪಾಶವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣನಮೇಲೇರಿ ಬರುವಾಗ ಗರುಡನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು ದೇವಾಸುರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಲಿರಾಜ ಸುರರಾಜರಂತೆ, ಗರುಡ ವರುಣರು ಕಡುಘೋರವಾಗಿ ಕಾದಾಡಿದರು. ಜಲಪತಿಯು ತನ್ನಪಾಶವನ್ನೆಸೆದು ಗರುಡನ ಕಂಠವನ್ನು ಸುತ್ತಿಸೆಳೆದನು. ಗರುಡನು ರೋಷದಿಂದ, ವರುಣನನ್ನೂ, ಅವನ ವಾಹನವಾದ ಮಕರವನ್ನೂ ಪಿಡಿದು, ಎತ್ತಿ, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಎಸೆದುಬಿಟ್ಟನು ಪಾಶವನ್ನು ಪಿಡಿದುಕೊಂಡು ವರುಣನು ರಣಾಂಗಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೋಡಿದನು

ಆಗ ವಾಯುಪಾವಕರು ಕಲೆತು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮುತ್ತಿ, ಮೂರೈದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುರಾರಿಯನ್ನು ಪೀಡಿಸಿ, ಆರ್ಭಟಿಸಿದರು ಗೋವಿಂದನದನ್ನು ಸಹಿಸಿ, ಒಂದೇ ಬಾಣದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದು, ರಣದಿಂಪೋಡಿಸಿದನು, ಮತ್ತು ಏಳು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸಮೀರಣನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು, ಅವನು ಪ್ರಾಣತ್ರಾಣ ಪರಾಯಣನಾಗಿ ಪಲಾಯನಸೂಕ್ತವನ್ನು ಪರಿಸಿದನು

ಯಮನಾಗ ಕೋಪಸಂರಕ್ತ ನೇತ್ರನಾಗಿ, ದಂಡವನ್ನೆತ್ತಿ ಬಂದನು. ಕೃಷ್ಣನು ಗದೆಯಿಂದ ದಂಡವನ್ನು ಕೆಡಹಲು, ಮಹಿಷವಾಹನನು ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಾ, ಹಿಂದಿರುಗಿದನು ಇದನ್ನುಕಂಡು ನಿರೃತಿಯು ದೂರದಿಂದಲೇ ಓಡಿಹೋದನು

ಆಗ ರುದ್ರನು ವೃಷಭವನ್ನೇರಿ, ಶೂಲವನ್ನು ಪಿಡಿದು, ಪ್ರಮಥಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಕೃಷ್ಣನನ್ನೆದುರಿಸಿದನು. ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತ ಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ಶಂಕರ ಕೇಶವರು, ಪರಸ್ಪರ ಗೆಲ್ಲುವಛಲದಿಂದ, ಘೋರವಾಗಿ ಕಾದಾಡಿದರು ಈಶಾನನು ಹತ್ತುಬಾಣಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಐದರಿಂದ ಗರುಡನನ್ನೂ ಹೊಡೆದು 'ನಿಲ್ಲು, ನಿಲ್ಲೆಂ'ದು, ಗರ್ಜಿಸಿದನು ಕೃಷ್ಣನು ಶಾರ್ಙ್ಗಧನುವಿನಲ್ಲಿ, ಒಂದೇಸಲ ಮೂವತ್ತು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ, ರುದ್ರನನ್ನು ಹೊಡೆದನು ಗರುಡನೂ ಬಿಡದೆ, ಕಾಲಿನ ಉಗುರುಗಳಿಂದಲು, ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದಲು, ವೃಷರಾಜನನ್ನು ಪೀಡಸಿ, ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಕೃಷ್ಣನು ಮತ್ತೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡಲು, ನೋಡಿ, ಕೆರಳಿ, ಶಂಕರನು ತ್ರಿಶೂಲವನ್ನೆತ್ತಿ, ಕೃಷ್ಣನಮೇಲೆ ಎಸೆದನು. ಅದನ್ನು ಖಂಡಿಸಲು ಕೃಷ್ಣನು ಕೌಮೋದಕಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಗದಾಶೂಲಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕಾದಾಡಿ, ಉರಿಯುತ್ತಾ, ಕೆಳಗುರುಳಿ, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವು; ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಾರಿ, ಗದಾಶೂಲಗಳು ಹರಿಹರರನ್ನು ಸೇರಿದವು.

ಅನಂತರ ಶಂಕರನು ನಿಶಿತಖಡ್ಗವನ್ನೆತ್ತಿ ಪಿಡಿದು, ಎತ್ತಿನನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ತಿವಿದು, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಡಿಯಲು ಬಂದನು ಗರುಡನಾಗ ವೃಷಭನ ಕೋಡುಗಳನ್ನು ಪಿಡಿದು, ಅವನನ್ನು, ಶಂಕರನನ್ನೂ ಕೂಡ ನೂರುಧನುಸ್ಸಿನಷ್ಟುದೂರ ಎಸೆದು ಬಿಸುಟಿದನು ಅಗ ಶಂಕರನು, ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಿರುತ್ಸಾಹನಾಗಿ, ಪ್ರಮಥರಿಂದ ಕೂಡಿ, ಯುದ್ಧರಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದನು

67. ಇಂದ್ರಪ್ರಾರ್ಥನೆ–ಪಾರಿಜಾತ ಸಮಾನಯನ

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು.

ಕೇಳು, ರಾಜನ್ ! ಇಂದ್ರನಾಗ ಗಜಾರೂಢನಾಗಿ, ಧನುಸ್ತೂಣೀರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಬಂದು, ಶಂಖಧ್ವಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕ್ಷುರಪ್ರದಿಂದ ಎದೆ

ಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದನು ಶಕ್ರಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಪೊಗಳಿ, ಅವನು ಬಿಟ್ಟ ಹತ್ತುಬಾಣಗಳನ್ನು, ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ತುಂಡರಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹತ್ತುಬಾಣಗಳಿಂದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದನು ಆ ಶರಗಳು ಇಂದ್ರಶರೀರವನ್ನು ತೂರಿಬಂದಾಗ, ರಕ್ತವರ್ಣಗಳಾಗಿದ್ದವು ಇಂದ್ರನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹದಿನಾರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡಲು, ಗೋವಿಂದನು ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಖಂಡಿಸಿದನು, ಮೂವತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಇಂದ್ರನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವನ್ನು ಗಾಯಪಡಿಸಿದನು ಇಂದ್ರನಾಗ ಕಟ್ಟಿಗೆಯು ಪೆಟ್ಟಿನ್ನುತಿಂದ ಕರಿನಾಗರದಂತೆ ಕೆರಳಿ, ಗರುಡನನ್ನು ತುಳಿದುಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಐರಾವತವನ್ನು ಅಂಕುಶದಿಂದ ತಿವಿದನು ಐರಾವತವು ಘೀಂಕರಿಸಿ, ತನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಕೋರೆಗಳಿಂದ ಗರುಡನ ಭುಜಮಧ್ಯವನ್ನು ತಿವಿಯಿತು ಗರುಡನು, ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಬಡಿದು, ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಚೀರಿ, ಗಜವನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದನು ಆಗ ಇಂದ್ರನು, ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನೆತ್ತಿ, ಸರ್ವರು ನೋಡುತ್ತಿರಲು, ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆಸೆದನು ಕೃಷ್ಣನದನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಪಿಡಿದು, ನಗುತ್ತಾ, ಕೆಳಗೆಸೆದನು ನಿರಾಯುಧನಾಗಿ ಇಂದ್ರನು, ಗರುಡನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಆನೆಯು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುತ್ತಿರಲು, ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ, ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ, ಓಡಿಹೋದನು

ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಶಚೀ ಪತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ನಗುತ್ತಾ ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಇಂತೆಂದಳು

'ಶಕ್ರ! ಹಿಂದಿರುಗು ಹೋಗಬೇಡ! ಶಚಿಯ ಗಂಡನಾದ ನಿನಗೆ ಪಲಾಯನವು ಸರಿಯಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಪೌರುಷದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿ, ಕಣ್ಣು ಕಾಣದಿರುವ ಶಚಿಯು ರಣವಿಮುಖನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಅವಮಾನಿಸದೇ ಇರಳು'

ಇಂತು ನಿಂದಿಸಿ ನುಡಿದ ದೇವಿಯ ಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ, ಇಂದ್ರನು, ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು, ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಗೆ ಕೈಮುಗಿದಿಂತೆಂದನು

"ಅಮರರು, ಅಸುರರು, ಯಕ್ಷಸಿದ್ಧ ಗಂಧರ್ವರು, ಕಿನ್ನರ ಪಿಶಾಚ ನಿಶಾಚರರು ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವ ಜೀವರನ್ನು ಸೃಜಿಸಿ, ಪಾಲಿಸಿ, ಸಂಹರಿಸುವ ಜಗದೇಕವಲ್ಲಭನ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ನೋಲದವರುಂಟೇ? ಸಾಕಿನ್ನು ವಿರೋಧಗಳು, ಸಣ್ಣಕರು, ತಾನು ಹಾಲು ಕುಡಿಯುವಾಗ, ತಾಯಿಯ ಹುದುಗನ್ನು ತಿವಿದರೆ, ಗೋವಿಗೆ ನೋವೇ? ಅಂತೆಯೇ ಅಂಬ! ಯಜ್ಞ ಪತ್ನಿ ಸ್ವಾಮಿನಿಯಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯು, ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಲೋಕನಾಥನಲ್ಲಿಯು ನಾವು ಅಜ್ಞಾನವಶರಾಗಿ ವಿರೋಧವನ್ನು ತೋರಿದರೂ, ಕರುಣೆಯಿಂದ ನೀವು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ?' ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಪುರಂದರನಿಂತೆಂದನು

ದೇವ ದೇವೇಶ! ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ! ಮಾಧವ! ನನ್ನೆಲ್ಲ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು! ಶರಣಾಗತವತ್ಸಲನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಂಬಿದ ಭಕ್ತನಾದ ನನ್ನ ಮೂರ್ಖತನವನ್ನೆಣಿಸಿ, ನನ್ನ ಕೈಬಿಡಬೇಡ! ಈ ಐರಾವತವೀವಜ್ರಾಯುಧ ವೀಪಾರಿಜಾತ

ವೀ ಅಮರ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲವು ನಿನ್ನದು ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ನಿನ್ನಧೀನವಾಗಿವೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಕಿಂಕರರ ಕಿಂಕರನು ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದುದನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ನಿನಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ ಪಾರಿಜಾತವನ್ನು ಕೊಡಲೊಲ್ಲದ ಕಾರಣವನ್ನುಕೇಳು ! ಮನುಜಲೋಕಗಲ್ಲಿ ಮನುಜರಂತೆ ವಸಿಸುವ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಅದು ಪಾವನವಾಗಿದೆ. ಪಾರಿಜಾತವನ್ನೂ ಒಯ್ದೊಡೆ, ಭೂಲೋಕವೇ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಮೇಲೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಈ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನಿನಗೆ ವಿರೋಧವಮಾಡಿದೆನು, ನಿಜ ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯವನ್ನರಿತು, ನೀನು, ಅರಿಯದ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು !"

ಕೃಷ್ಣನಾವಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ ನಗುತ್ತಾ, ಇಂದ್ರನಿಗಿಂತೆಂದನು "ಶಕ್ರ ! ನಿನ್ನದೇನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ತಪ್ಪಾಗಿರುವುದು ನನ್ನಿಂದ, ನನಗೆ ನಿನಗೆ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ ನೀನು ಮಾಡಿದುದು—ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ—ಕೆಟ್ಟದಾಗಲಿ—ಅದೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನಿಂದ. ನನ್ನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಲ್ಲದಿರೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ನಡೆಯಲಾರದು ಈ ಪಾರಿಜಾತವು—ನಾನು ಭೂಲೋಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೊಡನೆಯೇ—ಬಂದು, ನಂದನವನವನ್ನು ಸೇರುವದು. 'ಚಿಂತೆಬಿಡು' ಇಂದ್ರನಾಗ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಾಕೃಷ್ಣರನ್ನೂ ಗರುಡನನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿ, ನನ್ನ ಮಗನು ನಿನ್ನ ಭಾವಮೈದುನನಾದ-ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಮರೆಯದೆ ಸಲಹುತ್ತಿರು' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ವಜ್ರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಸಕಲದಿಕ್ಪಾಲರೊಡನೆ ಅಮರಾವತಿಯನ್ನು ನೇರವೋದನು

ಪೂರ್ಣಷಡ್ಗುಣನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಗರುಡನಿಗೆ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೊರಡೆಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು ಪುರಾಣ ದಂಪತಿಯರನ್ನು ಪಾರಿಜಾತವನ್ನೂ ಪೊತ್ತು, ಲೀಲೆಯಿಂದ ಹಾರಿ, ಗರುಡನು ದ್ವಾರಾವತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿದನು ತಳಿಲನೀರನ್ನು ಚಲ್ಲಿ, ತೋರಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಪುರಜನರ ಪೂಜಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಸುಧರ್ಮಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆಹುಕ ವಸುದೇವಾದಿಗಳಿಗೂ ಬಲರಾಮನಿಗೂ ವಂದಿಸಿ, ಕಾಂಚನಾಸನವನ್ನಲಂಕರಿಸಿದನು. ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಪ್ರಮುಖ ದೇವಗಣ ಸೇವಿತನಾದ ಇಂದ್ರನಂತೆ ಸಭಾಜನರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು, ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಮಂದಿರದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಪಾರಿಜಾತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು

ಪಾರಿಜಾತವನ್ನು, ಅದನ್ನುತಂದ ಸತ್ಯಾಕೃಷ್ಣರನ್ನು ನೋಡಲುಬಂದು, ವಸುದೇವಾದಿಯಾದವರು, ದೇವಕೀ ರೋಹಿಣಿಯರು, ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾದಿ ಸಪ್ತಮಹಿಷಿಯರು, ರಾಮಸತಿ ರೇವತಿ, ತ್ರಿವಕ್ರೆ, ಚಿತ್ರಾ, ಕಾಲಿಯರು, ನೋಡಿ ಆನಂದತುಂದಿಲರಾದರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕುಸುಮಲಾಜಾಕ್ಷತೆಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ, ಅವರೆಲ್ಲರು, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಗುನಗುತ್ತಾ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

68. ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಜನನ–ಶಂಬರ ವಧೆ

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಲೋಕಸುಖಕರನಾದ ಶಂಕರನನ್ನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ, ರುದ್ರದಗ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಕಾಮನನ್ನು ವರವಾಗಿ ಪಡೆದು ಬಂದನು ಆ ರುದ್ರನಾದರೂ ಕೃಷ್ಣಾಗಮನದಿಂದ ಪ್ರೀತನಾಗಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಪುನಃ ರುಕ್ಮಿಣೀಸುತನಾಗಿ ಜನಿಸೆಂದು, ಕಾಮನಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ತೋರಿದನು ಅನಂಗನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೆನಿಸಿದನು ತಂದೆಗೆ ತಕ್ಕಮಗನೆನಿಸಿ ವೀರ್ಯಬಲ ಜ್ಞಾನಾದಿಗುಣ ಸಂಪನ್ನನಾದನು

ಅವನು ಪುಟ್ಟಿದ ತತ್ಕ್ಷಣವೇ, ಶಂಬರಾಸುರನು ಮಾಯಾಜಾಲವನ್ನೊಡ್ಡಿ, ಅವನನ್ನಪಹರಿಸಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲೆಸೆದು, ತನ್ನ ಮಾರಕನಾದ ಮಾರನು ಮೃತನಾದನೆಂದು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿದ್ದನು ಆ ಕೂಸನ್ನು ಮೀನೊಂದು ನುಂಗಿತು. ಅದನ್ನು ಜಾಲರು ಪಿಡಿದು, ಶಂಬರನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಿತ್ತರು ಅವನ ಅಡಿಗೆಯವರು ಅದನ್ನು ಸೀಳಿ, ಒಳಗಿದ್ದ ಶಿಶುವನ್ನು ಕಂಡು, ಮಾಯಾವತಿಗೆ ಪೇಳಿದರು ನಾರದರಿಂದ ಅವನೇ ತನ್ನ ಗಂಡನೆಂದು ತಿಳಿದು–ಶಂಬರಗೃಹದಲ್ಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮಶಾಪದಿಂದ ಮಾಯಾವತಿ ಎನಿಸಿ ಅವನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ರತೀದೇವಿಯು, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೂಸನ್ನು ರಸಾಯನಾದಿಗಳಿಂದ ಪೋಷಿಸಿದಳು. ಅಚಿರದಲ್ಲೇ ರುಚಿರರೂಪನಾದ ಕಂದರ್ಪನು ಕಾಮಿನೀಜನದರ್ಪಹರನಾಗಿ, ಬೆಳೆದನು ಪದ್ಮದಲ ವಿಶಾಲನಯನನು, ದೀರ್ಘಬಾಹುವಲಯನು, ನರಲೋಕ ಮನೋಹರನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ, ರತಿಯು, ಮುತ್ತಿನಂತಹ ಮಂದಹಾಸವನ್ನು, ಮಾವಿನ ಚಿಗುರೆಲೆಯಂತಹ ಕಡೆಗಣ್ಣನೋಟವನ್ನು ಕನಕರತ್ನ ವಿಕಾಸಗಳನ್ನು ಸೂಸುವ ಮೈಲಾವಣ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಸೇವಿಸಿದಳು ತಾಯಿಯಂತಲ್ಲದೆ, ಮಡದಿಯಂತೆ ನಡೆಯುವ ಮಾನಿನಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಕಾಮನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ರತಿಯು ಇಂತೆಂದಳು

'ನೀನು ನಾರಾಯಣ ಕುಮಾರನು ನಾನು ನಿನ್ನ ನಿಯತ ಪತ್ನಿಯು ಈ ಶಂಬರನು ನಿನ್ನನ್ನು ವೈರಿಯೆಂದರಿತು, ಸೂತಿಕಾಗೃಹದಿಂದ ಕದ್ದು ತಂದು, ಕಡಲಿಗೆ ಹಾಕಿದನು ಅಲ್ಲಿ ಮೀನೋದರದಲ್ಲಿದ್ದ ನೀನು, ಜಾಲರಿಂದ ಕರೆತರಲ್ಪಟ್ಟು, ಪಾಕಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ,ಮಹಾನಸಾಧ್ಯಕ್ಷಿಣಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಸೇರಿದೆ ನಾವು ರತಿಕಾಮರು. ಇದನ್ನು ನಾರದರಿಂದ ತಿಳಿದೆನು ಕರುವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಆಕಳಂತೆ, ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನತಾಯಿ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸು ! ಕುರರಿಯಂತೆ ಅಳುವ ಆ ನಮ್ಮತ್ತೆಯ ಕಣ್ಣೀರನ್ನೊರೆಸು ! ಈ ಪಾಪಿ ಶಂಬರನ್ನು ಮೋಹನಾದಿ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಬಲದಿಂದ ಗೆದ್ದು, ಕೊಲ್ಲು ! ಮಾಯಾವಿಯಾದ ಅವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಮಾಯಾವಿನಾಶಕ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು, ನನ್ನಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸು !" ಎಂದು ರತಿಯು, ಅವನಿಗಾವಿದ್ಯೆಯ

ಸ್ನಿತ್ತು, ಸರ್ವಸಮರ್ಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ. ರಣವಿಜಯಿಯಾಗೆಂದು ಹರಸಿದಳು.

ಕಾಮನು ತುಟಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ, ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನುಡಿದ ಪರುಷ ವಚನಗಳಿಂದ ಕೆರಳಿ, ಶಂಬರಾಸುರನು ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದು, ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದನು ಆ ಗದೆಯ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ತನ್ನಗದೆಯನ್ನೆಸೆದನು ಶಂಬರನಾಗ ಮಾಯಾಜಾಲವನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸಿ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಕಲ್ಲಿನ ಮಳೆ ಸುರಿದನು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಾಗ, ಸರ್ವ ಮಾಯಾ ಮರ್ದನವಾದ ವಿಜ್ಞಾನಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, ಆ ರಾಕ್ಷಸನ ಯಕ್ಷಗಂಧರ್ವ ಪೈಶಾಚೋರಗ ರಾಕ್ಷಸೀ ಮಾಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾಶಮಾಡಿ, ನಿಶಾತ ಖಡ್ಗದಿಂದ, ಕೆಂಪುಮೀಸೆಯ ರಕ್ಕಸನನ್ನು ಕೊಂದು ಕೆಡಹಿದನು ಅದನ್ನುಕಂಡು ದೇವತೆಗಳು ಮದನನ ಶಿರದಿ ಕುಸುಮವರ್ಷವನ್ನುಗರೆದು, ಹೊಗಳಿದರು. ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ರತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು

ಮೇಘದಿಂದಿಳಿದ ಮಿಂಚಿನಂತೆ, ಅಂತಃಪುರ ಮುಖಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಳಿದ ರತಿ ಕಾಮರನ್ನು, ಕೃಷ್ಣರಮಣಿಯರು ನೋಡಿದರು. ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮನು, ಪೀತಾಂಬರಧರನು, ಆಜಾನುಬಾಹುವಿಲಸಿತನು, ರಕ್ತನೇತ್ರನು, ಮಂದಸ್ಮಿತರುಚಿರ ವದನನು, ನೀಲಕುಂಚಿತಕೇಶನು ಆದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೃಷ್ಣನೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ, ಕೆಲ ಕಾಮಿನಿಯರು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಅಡಿಗಿ ನಿಂತರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿ, ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನಂತಿರುವನಿವನಾರೆಂದು ಕುತುಕದಿಂದ, ನಗುತ್ತಾ ಬಂದು, ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತರು ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ--ತನ್ನ ಕುಮಾರನ ನೆನಪುಬಂದು--ಸ್ನೇಹದ ಮಲೆಹಾಲು ಸೂಸಿ ಹರಿಯಿತು.

'ಯಾರೀ ನರವೈಡೂರ್ಯನು ? ಯಾರಮಗನೀಕಮಲದಳನೇತ್ರನು ? ಯಾವ ಪುಣ್ಯವತಿ ಇವನನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ್ದಳು ? ಯಾರಿವಳೀಗ ಇವನ ಕೈಹಿಡಿದು ಬರುತ್ತಿರುವಳು ? ನನ್ನ ಮಗನು ಸೂತಿಕಾ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕಾಣದಾದನಲ್ಲ ! ಅವನೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಇವನಂತೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದನಲ್ಲವೇ ? ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ರೂಪ ಸೌಭಾಗ್ಯವಿವನಿಗೆ ದೊರೆತುದೆಂತು ? ನಡೆ, ನುಡಿ, ರೂಪು, ರಂಗು, ನಗು, ನೋಟಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಹೋಲುವ ಇವನು ನನ್ನಮಗನೇ ಇರಬಹುದೇ ? ಏಕೆ ಇವನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನವಿಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದೆ ? ನನ್ನ ಎಡಭುಜವು ಕಂಪಿಸುತ್ತಾ, ಶುಭವನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದೆ'

ಎಂದು ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಚಿಂತಿಸಿದಳು ಮತ್ತು ದೇವಕಿ ವಸುದೇವಾದಿ ಯಾದವರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ನಾರದನಿಂದ ಕೂಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಸುಮ್ಮನಿರಲು, ನಾರದನೇ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದನು ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರಾನಂದದಿಂದ, ರತೀಪ್ರದ್ಯುಮ್ನರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತವನ್ನಿತ್ತು, ಆಲಿಂ

ಗಿಸಿ, ಸತ್ಕರಿಸಿದರು. ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಮಗನನ್ನಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಾಡಿ, ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ-ಮೃತನೆಂದ ಬಾಲನು ಜೀವಿತನಾಗಿ ಬಂದ'ನೆಂದು ಸಂತೋಷಭರಿತಳಾದಳು ದ್ವಾರಕೆಯ ಜನರ ಆನಂದವನ್ನು ಹೇಳತೀರದು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವನ ನಡೆ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ, ಮನಸಿಜಪರವಶರಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣರಮಣಿಯರೇ ಮೋಸ ಹೋದರೆಂದಮೇಲೆ, ಇನ್ನು ಇತರ ನಾರಿಯರು, ರಮಾರಮಣನ ಅಖಂಡ ಲಕ್ಷಣ ದಿವ್ಯದೇಹದಿಂದ ಜನಿಸಿ ಸಾಕಾರನಾಗಿ ನಿಂತ ಮದನನನ್ನು ನೋಡಿ ಶೃಂಗಾರಚೇಷ್ಟಾಯುಕ್ತರಾಗುವರೆಂದು ಹೇಳಬೇಕೇ ?

---

69. ಪೌಂಡ್ರಕವಧೆ.

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೌಂಡ್ರಕನೆಂಬ ಕಾಶಿರಾಜನು, ಕೃಷ್ಣನಿಲ್ಲದ ಸಮಯವನ್ನರಿತು, ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ರಾತ್ರಿಬಂದು, ಮುತ್ತಿದನು. ಬಲರಾಮ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ವಸುದೇವಾದಿ ಯದುಪುಂಗವರವನಿಂದ ಕಾದಾಡಿ, ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗೆ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನಂತೆ, ಅವನಿಗೆ ಬಾಣಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ, ಪೀಡಿಸಿದರು

ಹಿಂದೆ ಕಾಶೀರಾಜನು, ತನ್ನಮಗಳಾದ ಸುತನು ಎಂಬವಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದೊಂದಿಗೆ ವಸುದೇವನಿಗಿತ್ತು ಮದುವೆಮಾಡಿದನು ಅವಳು ಪೌಂಡ್ರಕನೆಂಬ ಬಲವೀರ್ಯ ತೇಜೋಯುತನಾದ ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ವಸುದೇವಸುತನಾದ ಅವನನ್ನು, ಪುರದ ಸೃಗಾಲನಂತೆ, ವಾಸುದೇವನೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಅವನು ಹುಟ್ಟಿದನಂತರ, ಅವನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನಿತ್ತು, ವಸುದೇವನು ಮಧುರೆಗೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ, ದೇವಕಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು ಅನಂತರ ಕಂಸನ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಸುದೇವನು, ಕಾಶಿಗಾಗಲಿ, ಕರವೀರಪುರಿಗಾಗಲಿ ಹೋಗಲಾಗಲಿಲ್ಲ ಪೌಂಡ್ರಕನು ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಕಾಣದೆ, ತಾಯಿಯ ಸವತಿಯ ಮಕ್ಕಳಾದ ಯದುಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷಮಾಡಿದನು ಒಂದುದಿನ ಅವನು ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿ, ಬಲಭದ್ರನಿಂದ ಸೋತು, ಸೈನ್ಯವನ್ನು, ರಥ ಗಜತುರಗಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಓಡಿಹೋದನು ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಿರಲು, ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದ ಗೋವಿಂದನು, ಆ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಕ್ಕು, ಸುಮ್ಮನಾದನು

ಒಂದುಸಲ ಪೌಂಡ್ರಕನು ತಾನೇ ವಾಸುದೇವನು, ತಾನೇವೇದಪ್ರತಿಪಾದಿತನು, ತಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮನು, ಎಂದು, ಒಬ್ಬ ದೂತನನ್ನು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿದನು. 'ನೀನೇ ವಾಸುದೇವನೆಂಬ ಭಗವಂತನು, ಎಂದು ಮೂರ್ಖರು ಪೊಗಳಿ ವಂಚಿಸಲು ಕೇಳಿ, ಆ ಮೂರ್ಖಾಗ್ರೇಸರನು ' ನಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮ ' ನೆಂದುತಿಳಿದನು ಅವನ ದೂತನು

ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನಿಗಿಂತು ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ದನು

'ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಭಗವಾನ್ ವಾಸುದೇವನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಲ್ಲ. ಸಕಲ ಲೋಕದ ಮಾಶಾಲಿಯಾಗಿ ಅವತರಿಸಿರುವ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು ! ನಿನ್ನ ಸುಳ್ಳು ಹೆಸರನ್ನು ಬಿಡು ! ಮೂಢನಾದ ನೀನು ನನಗಂಜದೆ, ಪಿಡಿದಿರುವ ಚಕ್ರಾದಿ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು, ಈಕ್ಷಣ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟುಕಳಿಸು ! ನನಗೆ ಶರಣೆಂದು ಶಿರಬಾಗು, ಇಲ್ಲವೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು !'

ಪೌಂಡ್ರಕನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಉಗ್ರಸೇನಾದಿ ಸಭಿಕರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕರು ಪರಿಹಾಸ ಚತುರನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ದೂತನನ್ನು ನೋಡಿ 'ಹೋಗು, ನಿಮ್ಮ ರಾಜನಿಗೆ ಈ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಲುಪಿಸು !' ಎಂದು,

'ಮೂಢ ! ಚಕ್ರಗದಾಬಾಣಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಕಳಿಸುವೆನು. ಅವುಗಳಿಂದ ಸತ್ತುಬಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಹೆಣವನ್ನು, ಕಂಕಗೃಧ್ರಬಕಾದಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕಿತ್ತಿ, ತಿನ್ನುವಾಗ, ನೀನು, ಶುನಕಗಳಿಗೆ ಶರಣುಹೋಗು' ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನಿತ್ತು ಕಳಿಸಿದನು.

ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣನು ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಕಾಶೀನಗರವನ್ನು ಮುತ್ತಿದನು. ಪೌಂಡ್ರಕನೋ ಮಹಾಸೈನ್ಯ ಸಮೇತನಾಗಿ, ಊರಹೊರಗೆ ಬಂದು, ಘೋರವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದನು ಗರುಡನ ಗೊಂಬೆಯು ಧ್ವಜವನ್ನೆತ್ತಿ, ರಥದಲ್ಲಿ, ಬಂಗಾರದ ಗರುಡನ ಮೇಲೆ ಕೂತು, ಎರಡು ಕನಕಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿ, ಕೃತಕ ಶಂಖಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಪಿಡಿದು, ಕುರುಳಕೆಂಡದಿಂದ ಎದೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡ ಶ್ರೀವತ್ಸಚಿಹ್ನವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ, ಕೌಸ್ತುಭ ಮಕರಕುಂಡಲ ವನಮಾಲಾ ಪೀತಾಂಬರಗಳ ಆಭಾಸಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ವೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿ ಬರುವ ನಾಟಕ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕನು

ಪೌಂಡ್ರಕಸೈನಿಕರು–ಮೇಘಗಳು ಮಳೆಯಿಂದ ಬೆಟ್ಟವನ್ನಂತೆ-ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ, ಗದಾಪರಿಘ ಪಟ್ಟಿಶಶೂಲ ಖಡ್ಗಾದಿ ವಿವಿಧಾಯುಧಗಳಿಂದ ಭೀಕರವಾಗಿ ಕಾದಿದರು ಪೌಂಡ್ರಕನ ಅಂಗರಕ್ಷಕನಾಗಿ ಕಾಶಿರಾಜನು ತನ್ನ ಮೂರಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೈನ್ಯದಿಂದ, ಕೃಷ್ಣಬಲವನ್ನೆದುರಿಸಿದನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಕಾಶಿರಾಜ ಪೌಂಡ್ರಕರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಳಯಕಾಲ ಭಯಂಕರ ವಹ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ, ಸುಟ್ಟು, ಗದಾ, ಖಡ್ಗ, ಚಕ್ರ, ಬಾಣಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿದನು ರಣರಂಗವು ಭೂತನಾಥನ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣವಾಯಿತು,

ಶೌರಿಯು ಪೌಂಡ್ರಕನನ್ನೆದುರಿಸಿ, ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಇಂತೆಂದನು 'ಎಲವೋ ! ಮೂಢ ! ದೂತನಿಂದ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿದಂತೆ, ನನ್ನ ಚಕ್ರಾದ್ಯಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಿನಗಾಗಿ ಕಳಿಸುತ್ತಿರುವೆನು ಪಾಪ ! ನನ್ನಹೆಸರೇ ಸುಳ್ಳು ಎನಿಸಿರುವೆಯಲ್ಲವೇ ? ಮಿಥ್ಯಾ

ವಾದಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮೈಕ್ಯವಾದಿಯು ಆದ ನಿನ್ನಕೂಡ ಯುದ್ಧವನ್ನೊಲ್ಲದೆ ನಾನು ಶರಣಾಗುವೆನೆಂದು ತಿಳಿದೆಯಾ ? ಕಾದುಕೋ ನಿನ್ನವೇಷವನ್ನು' ಎಂದು ಚಕ್ರದಿಂದ ಗೋವಿಂದನು, ಆ ವೇನಹತಕನ ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಅದನ್ನು, ಕಾಶೀನಗರ ದ್ವಾರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

ಗಾಳಿಗೆಬಂದ ಕಮಲದಂತೆ ಬಿದ್ದಿರು ಆ ಪಶಿರವನ್ನುಕಂಡು, ಕಾಶೀನಗರ ವಾಸಿಗಳು, 'ಏನಿದು ? ಯಾರದೀತಲೆ ?' ಎಂದು ಸಂಶಯಗೊಂಡು, ನೋಡಿ, ತಮ್ಮ ರಾಜನದೆಂದು ತಿಳಿದು, ಹಾಹಾಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಗೋಳಾಡಿದರು ಪೌಂಡ್ರಕನ ಪುತ್ರಕಳತ್ರ ಬಂಧುಜನರೂ ಬಂದು 'ಹೋ' ಎಂದು, ದುಃಖಿಸಿದರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಮತ್ಸರ ದೂಷಿತಮತಿಯಾದ ಪೌಂಡ್ರಕನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಗೇಗೀಯಮಾನ ಪಾವನ ಚರಿತನಾಗಿ, ದ್ವಾರಕೆಗೆ ತೆರಳಿಹೋದನು.

ಕಾಶೀರಾಜನ ಮಗನಾದ ಸುದಕ್ಷಿಣನೆಂಬುವ ದುಷ್ಟನು, ತಂದೆಯ ಮರಣದ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸುವೆನೆಂದು ಛಣತೊಟ್ಟು, ಗುರುಸಹಿತನಾಗಿ, ಶಿವನಿಗೆ ಶರಣಾಗಿ, ಕಠಿನ ತಪವನ್ನು ಮಾಡಿದನು ಅವಿಮುಕ್ತೇಶ್ವರ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಪವನ್ನಾಚರಿಸುವ ಅವನಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಪ್ರೀತನಾಗಿ, 'ವರಬೇಡೆಂದನು ' ಆ ಪಾಪಿಯು ಪಿತೃಹಂತಕನು ಸಾಯುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿ, ತತ್ಸಾಧನವನ್ನು ಕೊಡು' ಎಂದನು ರುದ್ರನಾಗ 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಕೂಡಿ, ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಿಸು. ಅಭಿಚಾರವಿಧಾನ ಪ್ರೀತನಾದ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಕೃತ್ಯೆ ಹುಟ್ಟುವದರಿಂದ ನಿನ್ನಕೆಲಸ ತೀರುವುದು' ಎಂದು, ಮತ್ತೆ, 'ಕೇಳಿಲ್ಲಿ ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿರೋಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ಕ್ಷುದ್ರಮಾಟವು ನಡೆಯುವುದು. ನಡೆ, ' ಎಂದು ಅಂತರ್ಹಿತನಾದನು.

ಸುದಕ್ಷಿಣನು, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಚಾರ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿದನು, ಆಗ ಆ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಿಂದ, ಕೃತ್ಯಾಗ್ನಿಯು ರೂಪುಗೊಂಡು ಮೇಲೆದ್ದು ಬಂತು. ಅದರ ಕೂದಲುಗಳು ಕಾವಕಾಮ್ರದ ಕಡ್ಡಿಗಳಾಗಿದ್ದವು; ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಿಡಿಗಳು ಉದುರುತ್ತಿದ್ದವು ಕೋರೆಗಳನ್ನು ಮಸೆದು,ಹಲ್ಲು ಕಟಕಟ ಕಡಿಯುತ್ತಾ, ಹುಬ್ಬನ್ನು ಹಾರಿಸಿ, ಕೇಕೆಹಾಕುತ್ತಾ, ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ತುಟಿಯನ್ನು ನೆಕ್ಕುತ್ತಾ, ತಾಲವೃಕ್ಷದಂತೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಕಾಲಿನಿಂದ ನಡೆದು ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಡುಗಿಸುತ್ತಾ, ಆ ಕೃತ್ಯೆಯು ಭಯಂಕರವಾಗಿ, ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ, ನಗರವನ್ನು ಸುಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅದನ್ನುಕಂಡು, ಹೆದರಿ, ದ್ವಾರಕಾನಾಗರಿಕರು, ಓಡಿಹೋಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟರು. ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿಗ ಸಿಕ್ಕುಓಡುವ ಮೃಗಗಳಂತೆ, ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು 'ಕೃಷ್ಣ ! ಕೃಷ್ಣ ! ರಕ್ಷಿಸು ' ಎಂದು ಶರಣಾಗತರಾದ, ತನ್ನವರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕಳೆಯಲು, ದ್ಯೂತಕ್ರೀಡಾರತನಾಗಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನು, ತನ್ನ ಚಕ್ರವೇ ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು

ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥವೆಂದು, ಮಾಹೇಶ್ವರೀಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಂದು, ವಾರಾಣಸಿಯನ್ನು ದಹಿಸಿ ಬಾ !' ಎಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಸುದರ್ಶನವನ್ನು ಕಳುಹಿದನು

ಚಕ್ರವು ಪ್ರಳಯ ಕಾಲಾಭೀಲವಹ್ನಿಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಾ, ಏರಿಬರುವದನ್ನು ಕಂಡು, ಭೂನಭೋಂತರವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ ನಿಂತ ಅದರ ತೇಜವನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಲಾರದೆ, ಕೃತ್ಯೆಯು, ಭಯದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಓಡಿಬಂದು, ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸುದಕ್ಷಿಣನ ಕತ್ತನ್ನು ಮುರಿದು, ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಮಾಡಿತು ಅದರ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಿಡದೆ ಬಂದ್ದ ಚಕ್ರವು, ವಾರಾಣಸಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು, ಮಹಾ ಶ್ಮಶಾನವನ್ನಾಗಿರಿಸಿ, ಪುನಃ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕೈಸೇರಿತು

ಈ ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕನ ಪರಾಕ್ರಮ ಲೀಲಾಚರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಕೇಳಿದ ಭಕ್ತಜನರು, ಸರ್ವಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಕರಾಗುವರು. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕಳೆವ ಶ್ರೀಹರಿಚರಿತಶ್ರವಣವು ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಪೊಂದಿಸುವ ಶ್ರೇಯಃಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

---

70. ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ–ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಗಮನ.

ಒಂದುಸಲ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣವಾಗುವುದನ್ನು ಗಣಕವರರಿಂದ ತಿಳಿದು, ಸಕಲ ಭಾರತೀ ಪ್ರಜರು, ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಸ್ಯಮಂತಪಂಚಕಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ಬಂದರು. ಆ ಪುಣ್ಯಕರ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವು ಅನಂತವಾಗುವುದೆಂದು ನಂಬಿ, ಬಂದ ಜನರಿಂದ, ಆ ದೇಶವೇ ತುಂಬಿ ಹೋಯಿತು.

ನಿಃಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮಹೀಮಂಡಲಸಾಧಕನೆನಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಪರಶುರಾಮನು, ರಾಜರಕ್ತದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಐದುಮಡುವುಗಳಲ್ಲಿ, ಆ ಭಗವಂತನ ಪರಾಕ್ರಮ ವಿಲಾಸವನ್ನು ಸ್ಮಾರುತ್ತಿರುವವಲ್ಲವೇ ? ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷ್ಣಾದಿ ಸರ್ವಯಾದವರೂ ಬಂದರು. ಲೋಕಸಂಗ್ರವನ್ನು ಮಾಡಲು, ಶ್ರೀ ಭಾರ್ಗವನು, ಹತ್ಯಾಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ತೋರಿಸಿ ಆಚರಿಸಿದ ಯಜ್ಞಪ್ರದೇಶ ವೆಂದರಿತು, ಪುತ್ರಪೌತ್ರಪರಿಜನ ಸಮನ್ವಿತರಾಗಿ, ವಸುದೇವ, ಬಲರಾಮ, ಗದ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಸಾಂಬ, ಸಾರಣೋದ್ಧವಾಕ್ರೂರರು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಹುಕ, ಕೃತವರ್ಮರು, ನಗರರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಿಂತರು. ಹಯಹೇಷಾರವಗಳು, ಗಜಘೀಂಕ್ಕಾರಗಳು, ರಥನೇಮಿಧ್ವಾನಗಳು, ಭಟರ ಸಿಂಹನಾದಗಳು ಬೆರೆತು, ಕೃಷ್ಣಚರಿತ್ರಗಾನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಸೂತಮಾಗಧವಂದಿ ಜನರ ಮಧುರ ನಿನಾದವು, ಸರ್ವತ್ರ ತುಂಬಿ, ಮೊಳಗಿತು. ಕೃಷ್ಣ ! ಕೃಷ್ಣ ! ಗೋವಿಂದ ! ಎಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಾಡುವ ಸುಜನರ ತಂಡದಗಾನಲಹರಿಗಳು

ತೇಲಿಬಂದು ಕಿವಿಗಿಂಪಾಗಿದ್ದವು ಅವರು ಸ್ಯಮಂತಪಂಚಕವನ್ನು ಸೇರಿ, ಅಲ್ಲಿ ನಾನಾವಿಧ ವಸತಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ನೆಲಸಿದರು. ತೃಣಪರ್ಣಗಳಿಂದಲು ಕಾಷ್ಠಗಳಿಂದಲು, ಕಂಬಳಾಜಿನ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲು ಮಾಡಿದ ಸಾವಿರಾರು ಕುಟಿಗಳು ತಲೆದೋರಿದವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ವೈಶ್ಯರು, ಶೂದ್ರರು, ಹೀನರು, ಅನ್ಯರೇ ಮೊದಲಾದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಜನರಹಿಂಡು ನಾನಾಕಾರ್ಯವ್ಯಗ್ರವಾಗಿತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಂದ ಕೂಡಿ ವಿಖ್ಯಾತವ್ರತರಾದ ಋಷಿಗಳು, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಗಳಿಂದಕೂಡಿ ಗೃಹಮೇಧಿ ಜನರು, ಸ್ನಾತಕರು, ಬಂದರು. ಅಂಧ ಪಂಗು ಬಧಿರಾದಿವ್ಯಂಗಜನರು, ಜಡಮೂಕಾದಿಗಳು, ವಾಮನ ಕುಟಿಲಾಂಗ ಷಂಡ ಜನರು, ಕರ್ಮವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಬಂದರು.

ಗೋವಿಂದ ಚರಣ ರಜವನ್ನು ಪೊತ್ತು, ಭಾರ್ಗವನ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಮಿಂದು, ಕಟಕಾಂಗದ ಹಾರ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ಗಂಧವನ್ನು ಪೂಸಿ, ಪಿತಾಂಬರವನ್ನುಟ್ಟು, ಯಾದವಾದಿ ಸರ್ವ ಜನರು, ಕಳತ್ರ ಪುತ್ರ ಸಮೇತರಾಗಿ, ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದರು. ಕ್ಷೇತ್ರೋಪವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮರುದಿನ ಪಿತೃ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಹೊದಿಸಿ, ಬಂಗಾರದ ಸರವನ್ನಿಟ್ಟು ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಕರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಸಿ, ದಾನ ಮಾಡಿದರು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೇಡಿ, ಬಂಗಾರವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟರು ಆಮೇಲೆ ಉಂಡು, ವೃಕ್ಷಚ್ಛಾಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದರು ತಮ್ಮವರಾರು ಬಂದಿರುವರೆಂದು, ತಿರುಗಿ, ನೋಡಿ, ಪರಸ್ಪರ ಸಂದರ್ಶನ ಸಲ್ಲಾಪಗಳಿಂದ ಹರ್ಷಭರಿತರಾದರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಬಂಧು ಬಳಗದವರನ್ನು ಕಂಡು, ಮುಗುಳು ನಗೆಯಿಂದಲು, ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟದಿಂದಲೂ, ಮಾತಾಡಿಸಿದರು ವೃದ್ಧರಿಗೆ ವಂದಿಸಿದರು ಚಿಕ್ಕವರಿಗೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಕೂತು ಕೃಷ್ಣ ಕಥಾಲೋಲರಾದರು

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪಾಂಡವರೂ ಬಂದಿದ್ದರು ಕುಂತಿಯು ಅಣ್ಣತಂಗಿಯರನ್ನೂ, ಹಿರಿಯರನ್ನು ಅತ್ತಿಗೆ ನಾದಿನಿಯರನ್ನು ನೋಡಿದಳು ಕೃಷ್ಣದರ್ಶನದಿಂದ ಆಕೆಯ ಮನಃಕಮಲವು ಅರಳಿತು.

ಆಗ ಕುಂತಿಯು ವಸುದೇವನನ್ನು ಕಂಡು 'ಅಣ್ಣಾ ! ನಾನು ಎಷ್ಟು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಳು ! ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದು, ಕಷ್ಟಪಡುವ ನಮ್ಮ ಸ್ಮರಣೆ ನಿಮಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ದೇವರ ದಯವಿಲ್ಲದವರನ್ನು ಯಾವ ಬಂಧುಗಳು, ತಂದೆತಾಯಂದಿರು, ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ಕೂಡ ಸ್ಮರಿಸುವುದಿಲ್ಲವಿದು ನಿಜ !' ಎಂದಳು ಆ ಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ, ವಸುದೇವನು ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು 'ತಂಗಿ ! ಏಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೋಪ ? ನಾವೆಲ್ಲರೂ ದೇವರ ಕೈಲಿ ಆಡುವ ಗೊಂಬೆಗಳಲ್ಲವೇ ? ಅವನು ಮಾಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಮಾಡುವೆವಾ

ಗಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರರಲ್ಲ, ಕೇಳು ನಾವೇನು ಸುಖವಾಗಿದ್ದೇವೆಂದು ತಿಳಿದೆಯಾ? ಕಂಸನ ಕಾಟವೆಷ್ಟೆಂದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಯಾದವರಿಂದು, ಗೋವಿಂದನ ದಯದಿಂದ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವರು," ಎಂದು ಸಂತೈಸಿದನು

ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು, ಪತ್ನೀ ಕಳತ್ರ ಸಮೇತರಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು ವಿದುರ ಕೃಪ ಕೇಕಯ ಕುಂತಿಭೋಜ, ನಗ್ನಜಿದ್ದ್ರುಪದ, ಕಾಶಿರಾಜ, ದಮಘೋಷ, ಜನಕ, ಬಾಹ್ಲಿಕಾದಿ ಜನರು, ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಭರಿತರಾದರು; ಕೃಷ್ಣರಾಮರಿಂದ ಸಮ್ಮಾನಿತರಾಗಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು

'ಭೋಜ ಕುಲವೇ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಜನ್ಮದಿಂದ ಪಾವನವಾಯಿತು. ಯಾದವರು ಸರ್ವದಾ ಯೋಗಿ ದುರ್ಲಭನಾದ ಶ್ರೀಶನನ್ನು ನೋಡಿ ತಣಿಯುತ್ತಿರುವರು ಅವರೇ ಧನ್ಯರು! ಅವನ ಮುಖದಿಂದ ಬಂದ ಗೀತಾ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರವು, ಅವನ ಪಾದಾರವಿಂದದಿಂದ ಮಂದಾಕಿನಿಯು, ಜಗತ್ಪಾವನ ಕರಗವಾಗಿವೆ. ಕಲಿಕಾಲ ಬಲದಿಂದ ನಿಸ್ಸತ್ತ್ವಳಾದ ಧರಣಿಯು, ಅವನ ಪಾದಾರವಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧಳಾಗುವಳು ಅಂತಹ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕೂಡಿ ಮಾತಾಡಿ, ಅವನಿಗೆ ನಮಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಅವನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ, ಅವನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆದು, ಶಯನಾಸನ ಭೋಜನ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಬಿಡದೆ, ಜೀವಿಸುವ ಯದು ಪುಂಗವರೇ ಕೃತ ಕೃತ್ಯರು! ನರಕ ಮಾರ್ಗವೆನಿಸುವ ಕೆಟ್ಟ ಗೃಹಾ ಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನರಳುವ ಸುಜೀವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗ ಪದವಿಯನ್ನೀವ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು, ಈ ಯಾದವರೊಡನಾಡುತ್ತಿರುವನಲ್ಲ!.'

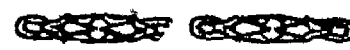
ನಂದನು ಗೋಪಾಲರಿಂದ ಕೂಡಿ, ಕೃಷ್ಣರಾಮರನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದನು. ಚಿರಕಾಲಾನಂತರ ಕಂಡ ನಂದನನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ, ವಸುದೇವನವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು ಕೃಷ್ಣರಾಮರು ನಂದನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಯಶೋದೆಗೆ ನಮಿಸಿ, ಪ್ರೇಮಾಶ್ರುನಯನರಾಗಿ ಮಾತಾಡಲು ಬರದೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತರು ಯಶೋದೆಯು ಅವರನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಮುದ್ದಾಡಿ, ಹರಸಿದಳು. ವ್ರಜರಾಣಿಯನ್ನಾಲಿಂಗಿಸಿ, ದೇವಕೀರೋಹಿಣಿಯರು ಅವಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಪೋಷಣ ಲಾಲನಾದಿಗಳನ್ನು ನೆನೆದು, 'ಯಶೋದೆ! ನೀ ಮಾಡಿದ ಉಪಕೃತಿಯನ್ನು ಮರೆಯಲಾರೆವು. ಇಂದ್ರ ಸಮಾನ ಸಂಪದವನ್ನಿತ್ತರೂ ನಿನ್ನ ಋಣ ತೀರದು. ತಂದೆ ತಾಯಿಯರಿಂದ ಅಗಲಿದ್ದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ಮುದ್ದಾಡಿ, ಕಣ್ಣನ್ನು ರೆಪ್ಪೆಗಳಂತೆ ಸಲಹಿದೆ. ನಾವೂ ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿದ್ದೆವು. ಇಂತಹ ಸಜ್ಜನರ ಸ್ನೇಹವು ಸರ್ವ ಭಯ ನಿವಾರಕವಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು, ಅವಳನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದರು.

ಗೋಪಿಯರು, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಿಡದೆ ನೋಡಿ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎವೆಯಿಟ್ಟ ವಿಧಿಯನ್ನು ಬೈಯುತ್ತಾ, ಕಣ್ಣೊಳಗಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ತಂದು, ಅಲ್ಲಿ, ಮನ ಫಲಕದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಶ್ರೀಶನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ, ತನ್ಮಯರಾದರು ಅವರನ್ನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕಂಡು, ಕುಶಲವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣನು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಇಂತೆಂದನು

ದೀನ ಜನರ ಮೊರೆ ಕೇಳಿ ಮನಕರಗಿ, ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಯಾದವರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನಿಮ್ಮನ್ನುಬಿಟ್ಟು ದೂರವಾದ ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾಪಕ ಇದೆಯೇ ? ಚನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಲು ಭಗವಂತನೇ ಸ್ವತಂತ್ರನು ಅವನು ಜೀವರನ್ನೊಂದುಕಡೆ ಕಲೆಸುವನು, ಅವನೇ ಜೀವರನ್ನು ಅಗಲಿಸುವನು ಗಾಳಿಯು ಮೇಘಜಾಲವನ್ನು ತೃಣ, ತೂಲ, ಧೂಳಿಗಳನ್ನು ಕಲೆಸಿ, ಬೇರ್ಪಡಿಸುವಂತೆ, ಆ ದೇವನ ಆಟವಾಗಿದೆ ಅಂತಹ ಭಗವಂತನಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೇ ಸಂಯೋಗ ವಿಯೋಗರೂಪ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಬಿಡಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿದೆ ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ ನಿಮಗೆ ಅಂತಹಭಕ್ತಿಯು ಅಂಕುರಿಸಿ ಆನಂದಪ್ರದವಾಗಿದೆ ಅನಾದ್ಯನಂತನಾದ ನನ್ನಿಂದ ಪಂಚಭೂತರಚಿತ ಶರೀರಗಳು ಜೀವರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿವೆ ನನ್ನಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ, ನಾನು ಸಕಲ ಭೂತನಿಯಾಮಕನು, ಜೀವಜಡಾಧಾರನು ನಾಶರಹಿತನು '

ಗೋವಿಂದನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಸುಂದರವಚನಗಳಿಂದ, ಅಜ್ಞಾನರಹಿತರಾಗಿ, ಗೋಪಿಯರು, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವನನ್ನಿಂತು ಪೊಗಳಿದರು

'ನಾಥ ! ಅಗಾಧ ಜ್ಞಾನಶೋಭಿತರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಯೋಗಿಜನ ವಂದ್ಯವಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಿಗೆ ನಮೋ ನಮ ! ಸಂಸಾರ ಕೂಪದಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸಿ ಪೊರೆವ ನೀನಲ್ಲದೆ, ಗೃಹಧರ್ಮಮಗ್ನರಾದ ನಮಗಿನ್ನಾರು ಗತಿ ? ಸದಾ ನಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡು ಶ್ರೀಹರೇ !'

71 ಕೃಷ್ಣಪತ್ನೀ ದ್ರೌಪದೀಸಂವಾದ

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಇಂತು ಗೋಪಿಯರನ್ನನುಗ್ರಹಿಸಿ, ಕಳಿಸಿ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದನು ಅವರ – ಅವನ ಪಾದಾರವಿಂದದಲೇ ಮನವಿಟ್ಟು, ಮುದದಿಂದಿಂತೆಂದರು

ಮುಕುಂದ ! ಮಹಜ್ಜನರ ಮುಖಕಮಲದಿಂದ ಸೂಸಿಬರುವ ನಿನ್ನ ಸೊಗಸಾದ ಪಾದಾರವಿಂದ ವರ್ಣನ ಮಕರಂದರಸವನ್ನು ಕರ್ಣಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಕುಡಿವ ದೇಹಧಾರಿಗಳಿಗೆ, ಅಶುಭವೆಲ್ಲಿಯದು ? ನಿನ್ನನ್ನು ಬಾಯಾರ ಪೊಗಳುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅಮಂಗಲವೆಲ್ಲಿಯದು ? ಆತ್ಮಾಶ್ರಯನು, ದೇವಮಾನವ ದಾನವರಿಗೆ ಜಾಗ್ರತ್

ಸ್ವಪ್ನ ಸುಸುಪ್ತಿರೂಪ ಜ್ಞಾನ, ಮಿಶ್ರಜ್ಞಾನ, ಅನ್ಯಥಾಜ್ಞಾನಪ್ರದನು, ಸಕಲಸ್ವಾಮಿಯು, ಆನಂದಮಯನು, ಅವ್ಯಾಹತ ನಿತ್ಯಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪನು, ಕಾಲದಿಂದ ನಷ್ಟಪ್ರಾಯವಾದ ವೇದಾದಿ ಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರವ್ಯಂಜಕನು, ಸ್ವರೂಪಭೂತೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಜನಿಸಿ ಬಂದ ಅಪ್ರಾಕೃತ ದಿವ್ಯದೇಹನು ಆದ ನಿನಗೆ—ಪರಮಹಂಸಮುನಿಗಳು ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ತಿಳಿದು, ವಂದಿಸುವೆವು."

ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ಸಭೆ ಸೇರಿದ ಕೌರವಯಾದವ ನಾರಿಯರೆಲ್ಲರು, ಗೋವಿಂದನ ವರ್ಣನದಿಂದ ಧನ್ಯರಾಗಿ, ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿಂತು ಮಾತಾಡಿದರು

ದ್ರೌಪದಿ 'ರುಕ್ಮಿಣಿ ! ಸತ್ಯಭಾಮೇ ! ಭದ್ರೇ ! ಜಾಂಬವತಿ ! ಮಿತ್ರವೃಂದೆ ! ಲಕ್ಷಣೆ ! ಕಾಲಿಂದಿ, ! ನೀಲೇ ! ಎಲೌ ಕೃಷ್ಣರಮಣಿಯರೇ ! ಲೋಕಾನುಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾರಣಜನ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ಬಗೆ ಹೇಳಿ !' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು

ರುಕ್ಮಿಣಿ ' ಚೈದ್ಯನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು, ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪಿಡಿದುನಿಂತ ರಾಜರಾಜಭಟರ ತಲೆಗಳ ಮೇಲೆ, ತನ್ನ ಕಾಲಧೂಳಿಯನ್ನೆರಚಿ, ಸಿಂಹವು ನರಿ ಕುರಿಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿ ತೂರಿಹೋಗುವಂತೆ, ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿಟ್ಟು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕರೆತಂದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಚರಣದಾಸಿಯು ನಾನು ಎಂದಳು.

ಸತ್ಯಭಾಮೆ, 'ತಮ್ಮನನ್ನು ಕೊಂದನೆಂಬ ಅಪವಾದವನ್ನು ಹೊರಿಸಿದ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ—ನಮ್ಮತಂದೆ—ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಜಾಂಬವಂತನನ್ನು ಗೆದ್ದು ತಂದ ಮಣಿಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನೂ, ಶ್ರೀಶನಿಗಿತ್ತು ಮದುವೆಮಾಡಿದನು ; ಎಂದಳು

ಜಾಂಬವತಿಯು, 'ಇಪ್ಪತ್ತೇಳುದಿನ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದ ನಂತರ ನಮ್ಮತಂದೆ, ತನ್ನ ಕುಲದೈವನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೇ ಬೇರೇ ರೂಪದಿಂದವತರಿಸಿರುವ ಕೃಷ್ಣನೆಂದರಿತು, ಕ್ಷಮಿಸೆಂದು ಬೇಡಿ, ನನ್ನನ್ನೂ ಮತ್ತೂ, ತಾನು ಸಿಂಹವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ತಂದ ಮಣಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, ವಂದಿಸಿ, ಕಳಿಸಿದನು. ಆ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿಯ ದಾಸಿಯೇ ನಾನು, ಪಾಂಚಾಲಿ !" ಎಂದಳು

ಕಾಳಿಂದಿ ' ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪಾದಸ್ಪರ್ಶಕಾಮಳಾಗಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ, ಅರ್ಜುನ ಕೃಷ್ಣರೇ ತಾವಾಗಿ ಬಂದಾಗ, ಶ್ರೀಹರಿಯು ಕೈಪಿಡಿದು, ಅವನ ಮನೆದಾಸಿಯಾಗಿ, ಆನಂದದಿಂದಿರುವೆ' ನೆಂದಳು

ಮಿತ್ರವಿಂದೆ, ' ಸ್ವಯಂವರದಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ರಾಜರನ್ನು ಗೆದ್ದು, ನನ್ನನ್ನೂ ಬೇರೆ ದುಷ್ಟನಿಗೆ ಕೊಡಲಿದ್ದ ಅಣ್ಣಂದಿರನ್ನು ವಂಚಿಸಿ, ದ್ವಾರಕೆಗೆ ತಂದು, ಶ್ರೀನಿವಾಸನು, ಮದುವೆಯಾಗಿರುವನು ಅವನ ಪಾದಾರವಿಂದ ತೀರ್ಥವೆನಗೆ ಜನುಮ ಜನುಮದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವಂತಾಗಲಿ !' ಎಂದಳು.

ನೀಲೆ, 'ಬಲಶಾಲಿಗಳು, ತೀಕ್ಷ್ಣಶೃಂಗಗಳಾದ ಏಳು ಗೂಳಿಗಳನ್ನು, ಜಯಿಸಿ, ಕಟ್ಟಿ, ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆಯಂತೆ, ವೀರ್ಯಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನಿತ್ತು, ನನ್ನ ಕೈಪಿಡಿದ ಕೃಷ್ಣನೇ, ನನ್ನ ಪರದೈವವು' ಎಂದಳು.

ಭದ್ರೆ, 'ದ್ರೌಪದಿ ! ಕೇಳು ! ನಾನು ಕೃಷ್ಣಚಿತ್ತಳಾಗಿಹೆನೆಂದರಿತು, ನಮ್ಮ ತಂದೆ, ಆನಂದದಿಂದ ಗೋವಿಂದನಿಗಿತ್ತು, ದಾಸೀಜನರಿಂದ, ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿಸಿ, ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದನು ಸರ್ವಶ್ರೇಯಃಕಾರಣವಾದ ಶ್ರೀಶನ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶವೆನಗೆ ಸದಾ ಇರಲಿ' ಎಂದಳು

ಲಕ್ಷ್ಮಣೆ ಹೇಳಿದಳು !

ದ್ರೌಪದೀ ! ನಾರದರಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಗುಣವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ನನ ಮನವು ಅವನಲ್ಲೇ ನೆಲಿಸಿತು. ಸರ್ವಲೋಕಪಾಲರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀದೇವಿಯು ಅವನನ್ನೇ ವರಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ? ನನ್ನ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನರಿತು, ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಬೃಹತ್ಸೇನನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೇ ಕೊಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಅನಿತರಸಾಧ್ಯವಾದ ಮತ್ಸ್ಯಯಂತ್ರವನ್ನಿಟ್ಟು, ಸ್ವಯಂವರವನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದನು ಪಾರ್ಥನಿಗಾಗಿಯೇ ಮತ್ಸ್ಯಯಂತ್ರವನ್ನು ನಿಮ್ಮತಂದೆ ಇಟ್ಟಂತೆಯೇ, ಕೃಷ್ಣನಿಗಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮಪ್ಪ ಈ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೂಡಿದನು ಒಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ, ನಮ್ಮಪ್ಪನಿಟ್ಟ ಮತ್ಸ್ಯಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ, ಮೀನು, ಕಾಣದಂತೆ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು ! ಕೆಳಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು ಇಂತು ಕಠಿನತರ ಮತ್ಸ್ಯವೇಧವನ್ನು ಮಾಡಲೆಣಿಸಿ, ರಾಜರು ವಿಫಲ ಪ್ರಯತ್ನರಾದರು. ಕೆಲವರು ಜ್ಯಾಬಂಧವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಬಿಲ್ಲು ಸಿಡಿದು, ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದರು ನರಕದುರ್ಯೋಧನ ಜರಾಸಂಧರು, ದುರ್ಯೋಧನ ಕರ್ಣರು, ಮತ್ಸ್ಯವನ್ನೇ ಕಾಣಲಾರದೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು ಅರ್ಜುನನು ಮೀನನ್ನು ಕಂಡು, ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಡಲು, ಅದು ಮೀನಿಗೆ ತಗಲಿತಗುಲದಂತೆ ಹೋಯಿತು. ರಾಜರು ಭಗ್ನದರ್ಪರಾಗಿ ಹೋಗಲು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಿ, ಮೀನನ್ನು ಜಲದಿ ನೋಡಿ, ಛಿನ್ನಬಾಣದಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ಕೆಡಹಿದನು. ಆಗ ಅಭಿಜಿನ್ಮುಹೂರ್ತವಾಗಿತ್ತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಜಯದಿಂದ ಹರ್ಷಿತರಾಗಿ, ದೇವತೆಗಳು ದುಂದುಭಿಗಳನ್ನು ಮೊಳಗಿದರು, ಪೂಮಳೆ ಗರೆದರು.

ಕೋಮಲ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳ ಪೈಜಣಿಯು ಗಲುಗಲ್ಲೆಂದು ಧ್ವನಿಸುತ್ತಿರಲು, ನೋಡುವ ಜನರ ಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಾ, ಪಟ್ಟಪೀತಾಂಬರವನ್ನುಟ್ಟು, ಬಟ್ಟ ಕುಚಗಳನ್ನು ಉತ್ತರೀಯಾಂಶುಕದಿಂದ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು, ನವಮಲ್ಲಿಕಾದಾಮವನ್ನು ಮುಡಿದು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ವೈಜಯಂತೀಮಾಲೆಯನ್ನು ಪಿಡಿದು, ನಗುತ್ತಾ, ನಾನು ರಂಗವನ್ನು ಪೊಕ್ಕು, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸೇರಿದೆನು. ಶೀತಲ ಮಂದಹಾಸ ಚಂದ್ರಿಕೆ, ಮಕರ ಕುಂಡಲರಂಜಿತಗಂಡ ಕಾಂತಿ, ಚಿಕುರವಿಲಾಸ, ಕಟಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾದ ನನ್ನ

ಮುಖವನ್ನೆತ್ತಿ, ನೋಡಿ, ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಶಿರಬಾಗಿ, ಪೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂಗ ಮುರಾರಿಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿ, ಅವನ ಹೃದಂ. ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ, ಸ್ವಲ್ಪಸ್ಥಲವನ್ನು ಬೇಡುವಂತೆ ನಿಂತೆ

ಆಗ ಮೃದಂಗಪಟಹ ಶಂಖಭೇರಿನೀನಾದಗಳು ತುಮುಲವಾದವು ನಟನರ್ತಕಿಯರಾನಂದದಿಂದ ಆಡಿದರು ಗಾಯಕರು ಪಾಡಿದರು ನಾನು ಶ್ರೀರಮಣನನ್ನು ವರಿಸಿದುದನ್ನು ಸಹಿಸದೆ, ಇತರ ದುಷ್ಟರಾಜರು, ಮೇಲೇರಿ ಬರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಕೃಷ್ಣನು, ನಾಲ್ಕುಕುದುರೆಗಳ, ಗರುಡಧ್ವಜದ, ಕನಕ ನಿರ್ಮಿತ ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂತು, ನನ್ನನ್ನೂ ಕರದುಕೊಂಡು, ಅವರೆಲ್ಲರೆದುರಿಗೇ, ದ್ವಾರಕೆಗೆ ನಡೆದನು ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ತಡೆದ ರಾಜರನ್ನು—ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ –ಸಿಂಹವು ನರಿಗಳನ್ನಂತೆ—ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿದನು ಅಲಂಕೃತವಾದ ದ್ವಾರಕಯಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ತಂದೆತಾಯಿ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಮಹಾ ವೈಭವದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಗಳು, ಶಯನಾಸನ ಭೂಷಣಗಳು, ದಾಸಿಯರು, ರಥಗಜತುರಗಗಳು, ದಿವ್ಯಾಯುಧಗಳು ಮೊದಲಾದವನ್ನಿತ್ತು ನಮ್ಮ ತಂದೆ, ಬೃಹತ್ಸೇನನು, ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಧನ್ಯನಾದನು

ಎಷ್ಟೋ ಜನ್ಮಗಳ ತಪ ಫಲದಿಂದ, ನಾವೆಲ್ಲರು, ಆತ್ಮಾ ರಾಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದಾಸಿಯರಾಗಿರುವೆವು' ಎಂದಳು ಮಹಿಷಿಯರು 'ನಾವು ಭೌಮನ ಕಾರಾಗಾರದಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದೆವು, ಸಂಸಾರಕಾರಾಗಾರ ನಿರ್ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಕೊಡು !" ಎಂದು ಬೇಡಿದ ನಮ್ಮನ್ನು, ನರಕಸಂಹಾರ ಮಾಡಿ ಉದ್ಧರಿಸಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಡದಿಯರಾಗಿ, ಅವನ ಸೇವೆಯೇ ಮ ಹಾಭಾಗ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವವು ದ್ರೌಪದಿ ! ನಮಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಸ್ವರ್ಗರಾಜ್ಯ, ಅಂತರಿಕ್ಷರಾಜ್ಯ, ಪಾತಾಳರಾಜ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮಪದ ಬೇಡ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಶ್ರೀಕುಚಕುಂಕುಮ ಪಂಕರೂಷಿತ ಪದಪಂಕಜ ರಜವನ್ನು ಶಿರದಿ ಧರಿಸಿ ಸುಖಪಡುವಾಗ, ಮೋಕ್ಷವೂ ಬೇಡವೆನಿಸಿದೆ ಕಾಡುಜನರಾದ ಗೋಪತರುಣಿಯರು ಕೂಡ, ಆಕಳ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದೆ ಬರುವ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶಕಾಮರಾಗಲಿಲ್ಲವೇ ?" ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು

72 ಋಷಿ ಸಮಾಗಮ

ಇಂತುನುಡಿದ ಕೃಷ್ಣಕಾಂತೆಯರ ಕಥೆಯನ್ನಾಲಿಸಿ, ಕುಂತೀಗಾಂಧಾರೀ ದ್ರೌಪದೀಪ್ರಮುಖ ನಾರಿಯರು, ಅವರ ಕೃಷ್ಣಾನುರಾಗವನ್ನು ಕಂಡು, ಆನಂದದಿಂದ, ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟು, ಅವರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು

ಆಗ ಕೃಷ್ಣಸಭೆಗೆ, ಅವನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆಂದು, ಮುನಿಗಳು ಬಂದರು ವೇದ ವ್ಯಾಸರು, ನಾರದ, ಚ್ಯವನ ದೇವಲ, ಅಸಿತ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಶತಾನಂದ, ಭಾರ

ದ್ವಾಜ, ಗೌತಮ, ಭಗವಾನ್ ಪರಶುರಾಮ, ವಸಿಷ್ಠ, ಗಾಲವ, ಭೃಗು, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಕಶ್ಯಪ, ಅತ್ರಿ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ದ್ವಿತ, ತ್ರಿತ, ಏಕತ ಸನಕಾದಿಗಳು, ಅಂಗಿರಸ, ಅಗಸ್ತ್ಯ, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ, ವಾಸುದೇವ ಮೊದಲಾದ ಋಷಿವರರು, ಬರಲು, ನೋಡಿ, ರಾಜರೆಲ್ಲ ಎದ್ದು ನಿಂತರು ಕೃಷ್ಣರಾಮರು, ಪಾಂಡವರು, ಅವರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಸ್ವಾಗತವನ್ನಿತ್ತರು. ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯ ಮಾಲ್ಯಧೂಪ, ಗಂಧ, ಫಲಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು ಧರ್ಮರಕ್ಷಣ ದೀಕ್ಷಾದಕ್ಷನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಸಭೆಯ ಜನರು ಕೇಳುತ್ತಿರಲು, ಇಂತು ನುಡಿದನು

'ಇಂದು ನಾವು ಶರೀರಧರಿಸಿ ಪುಟ್ಟಿದುದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ಇಂದು ಕೃತಾರ್ಥರಾದೆವು, ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಕಾಣಸಿಗದ ಯೋಗೇಶ್ವರರ ದರ್ಶನವಾಯಿತು ಪ್ರತಿಮೆಯೇ ದೇವರೆಂಬುವ ಅಲ್ಪಮತಿಗಳಿಗೆ, ಹಾಗೂ ಸ್ವಲ್ಪಪುಣ್ಯವಂತರಿಗೆ ನಿಮ್ಮಂತಹ ಋಷಿವರರ ದರ್ಶನ ಸ್ಪರ್ಶನಾಲಾಪ ವಂದನಾದಿ ಲಾಭವು ಸಿಗುವುದೇ ?

ಗಂಗಾದಿನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಜಲವೇ ತೀರ್ಥವಲ್ಲ ಮಣ್ಣುಕಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಮೆಗಳೇ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತರಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ತೀರ್ಥಮಾನಿಸುರರನ್ನು, ಅನುಸಂಧಾನದಿಂದ ತಿಳಿದು, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸುವವರನ್ನು, ಅವರು ಪಾವನಮಾಡುವರು ಅವನ ಅನುಗ್ರಹವು ಚಿರಕಾಲ ಸೇವೆಯಿಂದ ಲಭಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ತೀರ್ಥಾದಿಸ್ನಾನಕ್ಕಿಂತಲು, ದೇವಪ್ರತಿಮಾ ದರ್ಶನಕ್ಕಿಂತಲು ಬರುವ ಸಜ್ಜನಸಂಗವು ಸಿಗುವುದು, ಅದರಿಂದಜ್ಞಾನವದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷವು- ಸಾಧುಗಳು ಜ್ಞಾನಪ್ರದರಾದ-ಶ್ರೀಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭನ ಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ, ತತ್‌ಕ್ಷಣವೇ ಮನುಜರನ್ನು ಪಾವನಮಾಡುವರು ಅಗ್ನಿ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ತಾರಾ, ಭೂ, ಗಗನ, ಜಲ, ವಾಯು, ವಾಕ್, ಮನೋದೇವತೆಗಳು ಕೂಡ–ಎಷ್ಟು ಸೇವಿಸಿದರೂ–ನಾನೇದೇವರೆಂಬುವ ಮಿಥ್ಯಾವಾದಿಯ ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆಯದಿರುವರು, ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನೂ ಜೀವ ಜಡ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವನ್ನು ಕಂಡ ವಿವೇಕಿಯನ್ನು ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲೇ-ಮಾಡಿದಸೇವೆಗೆ ತೃಪ್ತರಾಗಿ, ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆದು, ಪಾವನಗೊಳಿಸುವರು ದೇವತೆಗಳು ಪರೋಕ್ಷ ಪ್ರಿಯರಾದ್ದರಿಂದ, ಅರ್ಚಾದಿರೂಪದಿಂದ ಒಲಿದು, ಸೇವೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಋಷಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿ, ಜ್ಞಾನಲಾಭವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವರು. ನೀರನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದೇ ತೀರ್ಥವೆಂತಲು, ಶವಸದೃಶವು, ವಾತಪಿತ್ತಶ್ಲೇಷ್ಮಾಕುಲವು ಆದ ಶರೀರವೇ ತಾನೆಂತಲು,, (ಜೀವನೆಂತಲು,) ಪತ್ನೀಸುತರು ತನ್ನವರೆಂತಲು, ಶಿಲಾದಿಪ್ರತಿಮೆಗಳೇ ದೇವತೆಗಳೆಂತಲು ತಿಳಿದು, ಶಾಸ್ತ್ರತತ್ತ್ವಜ್ಞರಾದ ಸುಜನರನ್ನು ಗೌರವಿಸದೆ ಇರುವವನನ್ನು ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಮನುಜನೆಂದು ಪೇಳರು. ಅವನೊಂದು ಹೇಸರಕತ್ತೆಯೇ ಸೈ." ಎಂದು ನುಡಿದ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಕಂಡು, ಭ್ರಮೆಗೊಂಡು, ಅವನ ಮಾತನನ್ನು ಚಿರವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ, ಮುನಿಗಳು, ಸರ್ವೇಶನು, ಸಾಮಾನ್ಯ

ಮನುಜನಂತೆ ನುಡಿದುದು ಲೋಕದ ಜನರಿಗೆ ಧರ್ಮಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಲೆಂದು ಮನಗಂಡು, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಇಂತೆಂದರು

"ತತ್ವವೇದಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆನಿಸಿದ ನಾವು, ಜಗಜ್ಜನನಮರಣಾದಿಕಾರಣರಾದ ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರ ಪ್ರಭೃತಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಲ್ಲಭನೆನಿಸಿ ಮೆರೆವ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಾಕಲ್ಯೇನ ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ಇರುವೆವು. ಈಗ ನೀನಾಡಿದ ಮಾತಿನಿಂದ ನೀನೂ ಒಬ್ಬ ಅಸ್ವತಂತ್ರ ಜೀವನೆಂದೇ ಭ್ರಮಿಸಿದೆವಲ್ಲ ! ನಿನ್ನಚೇಷ್ಟೆಯು ಅತಿರವಣೀಯವು, ಭಕ್ತಿಮಾತ್ರ ಸುಜ್ಞೇಯವು ಆಗಿದೆ ಸ್ವಾಮಿನ್ ! ನಿನ್ನ ವಿಡಂಬನ ವೈಚಿತ್ರ್ಯವು ಮೋಹಕವಾಗಿದೆ ! ಸ್ವಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಸ್ವತಂತ್ರನಾದರೂ, ನೀನು ಪ್ರಕೃತಿ ಗುಣಗಳಿಂದ, ಜೀವಹಿತ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ, ಜನನ ಭರಣ ಹರಣ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಭೂಮಿಯೇ, ಬಹು ನಾಮರೂಪಗಳಿಂದ ಕಾಣುವಾಗ ಆ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಉಪಾದಾನವಾಗಿದ್ದು, ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂತೆ, ನೀನು ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ನಿನ್ನ ರಮಣೀಯ ಚೇಷ್ಟೆಯು ಮನೋಹರವಾಗಿದೆ. ಸತ್ತ್ವವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ, ಸುಜನರ ಸಲಹಲು, ಆಗಾಗ ನೀನವತರಿಸಿ, ದುಷ್ಟರನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವೆ, ವೇದಮಾರ್ಗವು ದೂಷಿತವಾಗದಂತೆ ನಿಷ್ಕಂಟಕವಾಗಿರಿಸುವೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮ ಪರಿಪಾಲನ ಲೀಲನಾದ ಗೋಪಾಲಬಾಲ ! ನಮೋ ನಮಃ ವೇದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಡೆಸಿ ನೋಡಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂದರೆ ನಿನಗೆ ಬಲುಪ್ರೀತಿ ಅವರಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿರುವ ನೀನು ಅವರ ನುಡಿಯಿಂದ ಕಾಣಿಸುವೆ ಸುಶಾಸ್ತ್ರ ಸಮಧಿಗಮ್ಯನು, ಕುತರ್ಕಾಗೋಚರನು, ಪರೋಕ್ಷಪ್ರಿಯನು ಆದ ನೀನು, ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನುಪದೇಶಿಸಿ, ಲೋಕವನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಪೊರೆವೆ; ಆದುದರಿಂದಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವನೆನಿಸಿ ವಿರಾಜಿಸುವೆ

ಇಂದು ನಮ್ಮ ಜನ್ಮ ಸಫಲವಾಯಿತು ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆ, ನಮ್ಮ ತಪಸ್ಸು ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನಾದಿಗಳಿಂದು ಸಾರ್ಥಕವಾದವು ನಿನ್ನ ಸಂಗದಿಂದ ನಾವು ಧನ್ಯರಾದೆವು. ನೀನೇ ನಮ್ಮ ಕುಲ ದೈವವು ಹರೇ! ನಾರಾಯಣ ! ಸ್ವರೂಪ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ನಿನ್ನ ಜ್ಞಾನಾನಂದ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಕಾಣದಂತೆ ಮಾಡಿ, ತೋರುವ ಪರಮಾತ್ಮನೆ ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು ಒಂದು ಕಡೆ ಕೂಡಿ ಆಡಿದರೇನು ! ಈ ಯಾದವರು–ನಿನ್ನ ಮಾಯೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕುರುಡರಂತಾಗಿ–ಕಾಲ ರೂಪಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅರಿಯದಿರುವರು. ಅಂತಹ ನಿನ್ನನ್ನಿಂದು ಕಂಡೆವು. ಸರ್ವಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕವು, ಸರ್ವ ಪಾವನ ಮಂಗಲವು, ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಹೃದಯ ಸರೋಜಾತವು, ಆದ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ಕಂಡೆವು. ಜೀವರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಅನಾದಿ ಬಂಧದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ, ನಿನ್ನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖ

ರೂಪವಾಗಿ, ವಿಹರಿಸುವಂತೆ ! ಅಂತಹ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸು ಪ್ರಭೋ ! ”

ಎಂದು ಪೊಗಳಿ, ಆನಂದಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಸುದೇವಾದಿಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಪೋಗಲು ಹವಣಿಸುವ, ಋಷಿವರರಿಗೆ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ವಸುದೇವನು, ಆದರದಿಂದ ಇಂತು ಕೇಳಿದನು

‘ಸರ್ವದೇವತಾ ಸನ್ನಿಧಾನಯುಕ್ತರಾದ ಋಷಿವರರೇ ! ನಿಮಗೆ ನಮಃ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಅಂದಮೇಲೆ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ, ಕರ್ಮಗಳ ಮೂಲಚ್ಛೇದವು ಹೇಗಾಗುವುದು ? ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ’

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗಿದ್ದ ಋಷಿವರರಿಗೆ ನಾರದನಿಂತೆಂದನು

“ ಋಷಿಗಳೇ ! ಏಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ? ಮನುಜರ್ಸ್ವಭಾವವೇ ಹೀಗಿರುವದು. ತನ್ನ ಶ್ರೇಯಃಕಾರಣವಾವುದೆಂದು ವಾಸುದೇವನಿರಲು, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡ ವಸುದೇವನು ಈಗ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮಗನೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವನು. ಗಂಗಾತೀರನಿವಾಸಿಗಳು ಆ ಮಂಗಳತರಂಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರದ ಬೇರೆ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂದು, ಪಾವನರಾಗಲು ಬಯಸುವಂತೆ ಮನುಜರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಅನಾದರವನ್ನು ತೋರುವರು. ಉತ್ಪತ್ತಿ ಲಯಗಳುಳ್ಳ ಜಗದಂತೆ ಕಾಲಕೃತವಾದ ನಾಶವು ಶ್ರೀಹರಿಗಿಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಂದ, ಪ್ರಕೃತಿಗುಣಗಳಿಂದ, ಅಧರ್ಮಾದಿಗಳಿಂದ, ಯಾವಕಾರಣದಿಂದಲು ನಾಶವಿಲ್ಲ ಅನಂತಕಲ್ಯಾಣಗುಣನಿಗೆ ಕ್ಲೇಶದಾಯಕವಾದ ಕರ್ಮಬಂಧವಿಲ್ಲ, ಸರ್ವೋತ್ತಮನಿಗೆ ಸಮಾನರಿಲ್ಲ ಮೇಘದಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಮಂಜಿನಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ರಾಹುವಿನಿಂದಲೋ ಆಚ್ಛಾದಿತವಾದ ಸೂರ್ಯನು ಪ್ರಕಾಶಹೀನನೆಂದು ತಿಳಿವ ಅಜ್ಞನಂತೆ ವಸುದೇವನು ಅವಿದ್ಯಾ, ಸ್ಮೃಯ, ರಾಗ, ದ್ವೇಷ, ಕರ್ಮಬಂಧ, ತಾಪತ್ರಯ, ಜನನಮರಣಾದಿ ಸರ್ವದೋಷ ರಹಿತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ತನ್ನಂತೆ ಮನುಜನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅವನಿಂದ ತಿಳಿಯಲಿಚ್ಛಿಸದೆ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿದನು ಹೇಳಿ ! ”

ಆಗ ಋಷಿಗಳಿಂತೆಂದರು.

“ವಿಂದ್ವಾಸರು–ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನು, ಸರ್ವಯಜ್ಞ ಫಲಭೋಕ್ತನು ಎಂದು ತಿಳಿದು, ಸಕಲಯಜ್ಞಾದಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವದರಿಂದ ಕರ್ಮಗಳ ನಾಶವಾಗುವುದೆಂದು, ಹೇಳಿರುವರು ಕೆಸರನೀರಿಂದ ಕೆಸರನ್ನು ತೊಳೆಯಲಾಗದು-ಅಂತೆಯೇ ಕರ್ಮದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಕರ್ಮನಾಶವಾಗಲಾರದು ಆದರೂ ಭಗವದೇಕ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ, ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ವಿಹಿತಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶ್ರೀಹರಿಗರ್ಪಿಸಿ, ಚಿತ್ತವನ್ನವನ ಧ್ಯಾನಾಯತ್ತವಾಗಿ ಮಾಡುವುದೇ ಶ್ರೀಹರಿಪ್ರೀತಿ ಸಾಧನವೆನಿಸಿದೆ ಇದು ಕರ್ಮಕ್ಷಯವಾಗುವ ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗವು ಗೃಹ

ಸ್ಥನಾದ ದ್ವಿಜನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ, ನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತ ಧನದಿಂದ, ಹರಿಪೂಜಾತ್ಮಕವಾದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಈಷಣತ್ರಯವನ್ನು ಬಿಡಲು ಯತ್ನಿಸುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವು ವಿತ್ತೇಷಣವನ್ನು ಯಜ್ಞದಾನಗಳಿಂದಲು, ಗೃಹಕರ್ಮಗಳಿಂದ ದಾರಸುತೇಷಣವನ್ನು, ಇಹಾಮುತ್ರ ಭೋಗೇಷಣವನ್ನು ಹರಿಭಕ್ತಿಯಿಂದಲು, ಮೆಲ್ಲನೆ ಜಯಿಸಿ, ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕೊನೆಗೆ, ಸರ್ವ ಗ್ರಾಮ್ಯಸುಖಗಳನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ, ತಪೋವನದಲ್ಲಿ, ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪೊಂದುವುದು ಬುದ್ಧಿವಂತನ ಲಕ್ಷಣವು ತ್ಯಾಗಶಕ್ತಿಯಿದ್ದೊಡೆ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಲಿ, ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಲಿ, ಆಗಿದ್ದು, ಶ್ರೀಹರಿಭಕ್ತಿಯಿಂದೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಬಹುದು ಸನ್ಯಾಸಾನಧಿಕಾರಿಗೆ ಮೂರು ಋಣಗಳಿವೆ, ದೇವಋಣವನ್ನು ಯಜ್ಞದಿಂದಲು, ಋಷಿಋಣವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದಲು, ಪಿತೃಋಣವನ್ನು ಸಂತಾನದಿಂದಲು ತೀರಿಸದ ಗೃಹಸ್ಥನು, ನರಕಭಾಜನನಾಗುವನು ಮೂರು ಋಣಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿ, ಗೃಹಸ್ಥನು ಬೇಕಾದ ವೈರಾಗ್ಯವಿದ್ದೊಡೆ, ಸನ್ಯಸನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಹರಿಶರಣನಾಗಬಹುದು ವಸುದೇವ ! ನೀನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದೆ ಪರಮಪುರುಷನನ್ನು ಭಜಿಸಿರುವೆ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ನಿನಗೆ ಮಗನಾಗಿರುವನು ಬಹುಜನ್ಮಕೃತಪುಣ್ಯದ ಫಲದಿಂದ ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ತಂದೆಯಾದೆ. ನೀನೇ ಧನ್ಯನು'

---

73 ವಸುದೇವಕೃತಯಾಗ

ಆಗ ವಸುದೇವನೊಂದು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಲೆಣಿಸಿ, ಆ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಋತ್ವಿಜರಾಗಿರೆಂದು ಬೇಡಿದನು ರಾಜಸೂಯ ಸಮವೆನಿಸುವ ಉತ್ತಮಯಾಗಗಳನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಿಸುವಾಗ ವಸುದೇವನ ಪತ್ನಿಯರು, ಅಲಂಕೃತೆಯರಾಗಿ, ಮಂಗಳದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಪಿಡಿದು ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಸಂಚರಿಸಿದರು ಮೃದಂಗ ಪಟಹಗಳು ಮೊಳಗುತ್ತಿರಲು, ನರ್ತಕಿಯರಾಡುತ್ತಿರಲು, ಸೂತಮಾಗಧರು ಪೊಗಳಿ ಪಾಡಿದರು ಆಗ ಋತ್ವಿಜರಿಂದ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿ, ದುಕೂಲವಲಯಹಾರನೂಪುರಕುಂಡಲಾಲಂಕೃತೆಯರಾದ ತನ್ನ ಹದಿನೆಂಟು ಪತ್ನಿಯರಿಂದ ಕೂಡಿ, ದೀಕ್ಷಿತನಾದ ವಸುದೇವನು, ತಾರಾಪತಿಯಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದನು ಇಂದ್ರನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಹದಿನೇಳುಜನ ಋತ್ವಿಜರು ನೂತನ ದೀಕ್ಷಾವಸನಗಳನ್ನುಟ್ಟು, ಯಜ್ಞವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು

ಜೀವರೊಡೆಯರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ತಮ್ಮ ಸುತದಾರಸಹಿತರಾಗಿ, ಅಣಿಮಾದಿ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಜಗತ್ಪ್ರಭುಗಳಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿದರು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರೇಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಲಕ್ಷಣಯುಕ್ತವಾದ ಸಪ್ತಪ್ರಾಕೃತ ಕ್ರತುಗಳನ್ನು, ಸೌತ್ರಾಮಣ್ಯಾದಿ

ಉತ್ತರ ಕ್ರತುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ವಸುದೇವನು, ಋತ್ವಿಗ್ವರರನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣಾದಿಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು, ಗೋಭೂಕನ್ಯಾದಾನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು. ಪತ್ನೀಸಂಯಾಜ ವಾದನಂತರ, ಅವಭೃಥವನ್ನೂ ಮಾಡಿ, ವಂದಿಜನರಿಗೆ ಧನವನ್ನಿತ್ತು ಗೌರವಿಸಿದನು ಆ ಚಂಡಾಲಾಂತವಾಗಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ವೃಷ್ಟಾನ್ನವನ್ನುಣಿಸಿ, ಬಂಧುಗಳಿಗುಡುಗೊರೆಗಳನ್ನಿತ್ತು. ಕಳುಹಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ' ವಿದುರ, ದ್ರೋಣ, ಭೀಷ್ಮ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಕೃಪ, ನಾರದ, ವೇದವ್ಯಾಸಾದಿಗಳು, ಯದುಬಂಧುಗಳನ್ನು ಬಿಡಲಾರದೆ ಬಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಪೋದರು

ಕೃಷ್ಣರಾಮರು ನಂದನನ್ನು ಬಲು ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಕೆಲದಿನವಿರೆಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು ತನ್ನ ಯಜ್ಞಮಹೋತ್ಸವವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಸಾಂಗವಾದುದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ, ವಸುದೇವನು, ನಂದನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ಅವನು ಮಾಡಿದುಪಕಾರವನ್ನು ನೆನೆದು, ಕೈಯಿಂದ ಕೈಪಿಡಿದಿಂತೆಂದನು.

'ತಮ್ಮನೇ ! ಸ್ನೇಹವೆಂಬುವ ಜಗದೀಶನ ಪಾಶದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಸುರಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಿವರನಾದ ನೀನು ನಮಗೆ ಮಾಡಿದ ಸ್ನೇಹೋಪಕಾರಗಳಸದಳವಾಗಿವೆ ನಾವು ಮರೆತರೂ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಮರೆಯದೆ, ನಮ್ಮ ಸುತರನ್ನು ಅತಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ,ಯಾವ ಫಲಾಶೆಯು ಇಲ್ಲದೆ, ಪಾಲಿಸಿ, ಪೋಷಿಸಿದೆ, ಹಿಂದೆ ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿ ನಿನಗೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಈಗ ಸಮರ್ಥರಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೀಮದಾಂಧರಾಗಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಬೇಡಪ್ಪಾ ! ಈ ರಾಜ್ಯಾದಿ ಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧಿ ! ಶ್ರೇಯಸ್ಕಾಮನಿಗೆ ಇದು ಒಳಿತಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮದನು ಕಣ್ಣಿದ್ದು ಕಾಣದೆ, ಸ್ವಜನರು, ಬಂಧುಜನರು, ಭೃತ್ಯರು ಎನ್ನದೆ, ಸರ್ವರನ್ನೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಕೆಡುವನು ' ಎಂದು ವಸುದೇವನು, ಸ್ನೇಹರಸವೇ ಉಕ್ಕಿಬಂದಂತಾಗಿ, ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟು, ನಂದನನ್ನು ಕೆಲದಿನ ವಿದ್ದು ಹೋಗೆಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಾರದೆ ನಂದನು ಕೆಲತಿಂಗಳು, ಯಶೋದಾದಿ ಪರಿವಾರದಿಂದಿದ್ದು, ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ವಸುದೇವ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನ ಬಲರಾಮ ಭೀಮರವಸಿಗೆ, ಉಡುಗರೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಕಳುಹಿದನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಚರಣಪಂಕಜ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಮನಃ ಕೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ, ಗೋಪಮಾನಿನಿಯರು, ಮಧುರೆಗೆ ಮರಳಿ ಪೋದರು ಅನಂತರ ದ್ರೋಣ ಭೀಷ್ಮ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಿದುರಾದಿಗಳು, ಮೂರುತಿಂಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಸವು ಪವಿತ್ರವಾಯಿತೆಂದು, ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಹಸ್ತಿನಾಪತಿಗೂ, ಕೃಷ್ಣವಿರಹಾಸಹಿಷ್ಣುರಾಗಿ ಪಾಂಡವರು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಪುರಿಗೂ, ಹೊರಟು ಹೋದರು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಾ, ಯಾದವರೆಲ್ಲರಾನಂದದಿಂದ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋದರು

74 ದೇವಕೀಮೃತಪುತ್ರ ಸಮರ್ಪಣ

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು.

ಒಂದುದಿನ ತನಗೆ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ, ಬಂದು, ವಂದಿಸಿದ ಗೋವಿಂದ ರಾಮರನ್ನು ಕಂಡು, ವಸುದೇವನು– ಮುನಿಗಳಾಡಿದ ಮಕ್ಕಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನೆನೆದು–ಶ್ರೀವಾಸುದೇವ ಸಂಕರ್ಷಣರೆಂದು ತಿಳಿದ--ಆಲಿಂಗಿಸಿ-ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಇಂತೆಂದನು

"ಕೃಷ್ಣ ! ಮಹಾಮಹಿಮ ! ರಾಮ ! ಸಂಕರ್ಷಣ ! ಜಗದ್ವಿಲಕ್ಷಣರಾದ ವಾಸುದೇವ ಸಂಕರ್ಷಣರೇ ನೀವಾಗಿ ಅವತರಿಸಿರುವಿರೆಂದು, ನಿಮ್ಮ ದಯದಿಂದ, ಅರಿತಿರುವೆನು ಕೃಷ್ಣ ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಈ ಜಗವಿದೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ಬದುಕಿದೆ. ನಿನಗಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಆಹಾರವಾಗುವುದಿದೆ. ನಿನ್ನದೆಶೆಯಿಂದ ಇದರ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಗಳು ನಡೆ ಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ ಇದಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಸ್ವಾಮಿಯು ಇದರ ಇಚ್ಛಾ, ಜ್ಞಾನ, ಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಿನ್ನಧೀನವಾದ್ದರಿಂದ, ಇದೇ ನೀನೆಂಬರು ಜ್ಞಾನಿವರರು ನೀನಿಲ್ಲದಿರೆ ಯಾವ ಜೀವರೂ, ಏನೂ ಮಾಡಲಾರರು. ಜಡವಾದರೂ ನಿನ್ನಿಂದ ವಿಕಾರಹೊಂದಿ ಪುನಃ ನಿನ್ನಲ್ಲೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಲೀನವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದೆ ಜೀವನಪ್ರದನಾಗಿ ಜೀವನನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ನೀನೂ ಜೀವನೆನಿಸಿ, ಜನ್ಮರಹಿತನಾಗಿರುವೆ ಜೀವನನ್ನು ನಡೆಸುವ ಇಂದ್ರಿಯಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು ಕೂಡ ಅಸ್ವತಂತ್ರರು ಅವರ ಶಕ್ತಿಗಳು ನೀನಾಗಿ ದಯಪಾಲಿಸಲು, ಅವರಿಗೆ ಬಂದಿವೆ ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಸರ್ವಜೀವ ಜಡವಿಲಕ್ಷಣನು, ಸರ್ವೋತ್ತಮನೂ ಆಗಿರುವೆ ಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿ, ಅಗ್ನಿಯ ತೇಜಸ್ಸು, ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಭೆ, ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ವೀರ್ಯ, ಪರ್ವತಗಳ ಸ್ಥೈರ್ಯ, ಭೂಮಿಯ ಗಂಧ,ಸಸ್ಯಾದಿಗಳ ಜೀವನತ್ವ,– ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಆಳುತ್ತಿವೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿಕಾಣುವ, ತರ್ಪಣ, ಪ್ರಾಣನ, ದ್ರವತ್ವ, ರಸತ್ವಗಳೂ, ವಾಯುವಿನ ಓಜಸ್ಸಹೋಬಲ ಚೇಷ್ಟಾಗಮನಗಳೂ, ಆಕಾಶದ ಅವಕಾಶ, ಶಬ್ದಧ್ವನಿಗಳೂ, ಸರ್ವವರ್ಣಗಳೂ, ಸರ್ವರೂಪಗಳೂ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಷಯಗ್ರಹಣ ಶಕ್ತಿಗಳೂ, ನಿನ್ನಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ ಬುದ್ಧಿಯ ಜ್ಞಾನ ಜನಕಶಕ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಸಕಲದೇವತೆಗಳ ಅನಿಮೇಷಾದಿ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಕಾಲ, ಜೀವನ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ, ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನಧೀನವಾಗಿದೆ ಪಂಚಭೂತ ಕಾರಣವಾದ ತಾಮಸಾಹಂಕಾರವು, ಇಂದ್ರಿಯ ಕಾರಣವಾದ ತೈಜಸಾಹಂಕಾರವು, ಜರಾದಿಶೂನ್ಯ ವಿವಿಧ ದೇವಶರೀರ ಕಾರಣವಾದ ವೈಕಾರಿಕಾಹಂಕಾರವು, ಜೀವರಿಗೆ ಸಂಸಾರವನ್ನೊಡ್ಡುವ ಮಹತ್ತು, ಪ್ರಕೃತಿಗಳು, ಇವೆಲ್ಲವೂ, ಮತ್ತು, ತದಭಿಮಾನಿ ದೇವಸಮೂಹವು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಅಧೀನವಾಗಿದೆ. ನಶ್ವರವಾದ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ, ಅನಶ್ವರನು, ಶಶ್ವದೇಕಪ್ರಕಾರನಾಗಿ ನೀನು ಸ್ವಾಮಿ ಎನಿಸಿರುವೆ ಪೃಥಿವ್ಯಾದಿ ದ್ರವ್ಯಕಾರಣವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯಂತೆ, ಘಟಾದಿಕಾರಣವಾದ ಪರಮಾಣು ಪುಂಜದಂತೆ, ಕಾರಣವು ಶಾಶ್ವತ

ವಾಗಿರುವುದಂತೆಯೆ ನೀನು, ನಿಮಿತ್ತಕಾರಣನಾಗಿ, ಪ್ರಕೃತಿಗೂ ಭಿನ್ನನಾಗಿ, ನಿರ್ವಿಕಾರನಾಗಿ ರಾರಾಜಿಸುವೆ ತ್ರಿಗುಣಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿದ್ದು, ಅವಿಲ್ಲದಿದ್ದೆಡೆಯೂ ಇರುವ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ಭೂತಸಾಮರ್ಥ್ಯವು, ಗುಣಪೂರ್ಣನಾದ ನಿನಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ ನೀನಿಲ್ಲದಿರೆ, ಅನಾಧಾರವಾಗಿ, ಯಾವ ಜೀವಜಡಜಾತವು ನಿಲ್ಲಲಾರದು ಆದ್ದರಿಂದ ವಿವಿಧ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ನೀನಿದ್ದು ನಡೆಸುತ್ತಾ, ಬೇಕಾದಾಗ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಬೇಡಾದಾಗ ಬಿಟ್ಟು, ಆಳುವ ನಿನ್ನಮಹಿಮೆ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾಗಿದೆ ಇಂತಹ ನಿನ್ನನ್ನು ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯದೆ, ಸ್ಥೂಲಮತಿಗಳು, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸಾಯುತ್ತಾ, ನರಳುವರು.

ಸ್ವಾಮಿ ! ನಿನ್ನದಯದಿಂದ ಬಂತೀ ನರಜನ್ಮ ಸುಸಮರ್ಥವಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ದುರ್ಲಭವಾದೀ ದೇಹದ ಲಾಭವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾನು - ನನ್ನದೆಂದು, ನಿನ್ನ ಮರೆತೆನು ವಯಸ್ಸು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಳೆದುಹೋಯಿತು ಈ ನಾನು—ನನ್ನದು ನನ್ನಕುಲ, ಎಂಬ ಸ್ನೇಹಪಾಶವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಬಿಗಿದು, ಜಗವನ್ನಾಡಿಸುವ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣ ! ನೀನು ನನ್ನ ಮಗನಲ್ಲ ಈ ರಾಮನು ಪ್ರಧಾನಕಾರಣವಾದ ಅಹಂತತ್ವನಿಯಾಮಕನಾದ ಶೇಷನು—ನನ್ನ ಮಗನಲ್ಲ ತಿಳಿಯಿತು ಭೂಭಾರ ಭೂತರಾದ ದೈತ್ಯರಾಜರನ್ನ ಳಿಸಿ, ಸುಜನರನ್ನು ಸಲಹಲು, ಅವತರಿಸಿರುವ ನಿಮ್ಮ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳಿಗೆ, ಶರಣಾಗತನಾಗಿರುವೆನು. ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಹೆಬ್ಬಾವಿಗೆ ಹೆದರಿ ಬಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪೊರೆ! ದೀನಬಂಧೋ ! ಗೋವಿಂದ ! ಸಾಕು ಸಾಕು ! ಇಂದ್ರಿಯ ದಾಸನಾಗಿ, ಶರೀರವೇ ನಾನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಮಾಡಿದ ಪಾಪವನ್ನೆಂತು ಕಳೆಯಲಿ ? ನಿನ್ನನ್ನು ಮಗನೆಂದೆನು- ಆಹಾ ! ನನ್ನಬುದ್ಧಿಗೆ ಮಂಕು ಕವಿಯಿತು ! ಸೂತಿಕಾಗೃಹದಲ್ಲಿ, ನೀನು ದಿವ್ಯ ಸುಂದರ ರೂಪದಿಂದ ಕಾಣಿಸಿ "ಯುಗಯುಗದಿ ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆಗೆಂದು ಅವತರಿಸುವ ಅಧೋಕ್ಷಜನೆಂದು ತಿಳಿ ! ಅವ್ಯಾಕೃತಾಕಾಶದಂತೆ ಸವತ್ರವ್ಯಾಪ್ತನಾದರೂ, ಭಕ್ತರಿಗಾಗಿ ಅವರ ಭಾವನೆಯಂತೆ ಧರಿಸಿಬಂದ ರೂಪವೆಂದು ತಿಳಿ" ಎಂದು ಎಷ್ಟು ಚನ್ನಾಗಿ ಭೋಧಿಸಿದೆ, ಉರುಗಾಯ ! ಅದನ್ನು ಮರೆಸಿದ ನಿನ್ನಬಂಧಕ ಶಕ್ತಿಗೆ ನಮೋ ನಮಃ ! "

ಇಂತಾಡಿದ ತಂದೆಗೆ ಪುನಃವಂದಿಸಿ, ನಸುನಕ್ಕು, ಮಧುರ ವಚನಗಳಿಂದ ಗೋವಿಂದನಿಂತೆಂದನು

ತಾತ ! ನಿನ್ನಮಾತು ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಮ್ಮತವಾಗಿದೆ, ನಿಜ, ಒಪ್ಪಿದೆನು ನಾವು ಪುತ್ರರೆಂಬ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದೆ ಇದು ನಿನ್ನ ದಯೆ ನಾನು, ನೀನು, ನನ್ನ ಈ ಅಣ್ಣ, ದ್ವಾರಕಾವಾಸಿಗಳು, ಚರಾಚರ ಜಗವೆಲ್ಲವು, ಭಗವಂತನಿಗಧಿಷ್ಠಾನವಾಗಿದೆ ಅವನು ಸ್ವಪ್ರಕಾಶನು, ಚತುರ್ವಿಧ ನಾಶರಹಿತನು, ಪ್ರಕೃತಿಗುಣಕಾರ್ಯಲೇಪವಿದೂರನು, ಆನಂದ ಜ್ಞಾನಾದಿಗುಣಪೂರ್ಣನು, ಆಗಿರುವನು ಅವನಿಂದ ಸೃಷ್ಟವಾದೀ ಜೀವಜಡರಲ್ಲಿ

ಅವನು ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ತತ್ತನ್ನಾಮರೂಪ ಕ್ರಿಯಾವೃತ್ತಿ ಕಾರಣನಾಗಿರುವನು ಪೃಥಿವ್ಯಾದಿ ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಒಳಹೊರಗಿದ್ದು, ಏಕಪ್ರಕಾರನಾಗಿದ್ದೂ ನಾನಾರೂಪಿಯಾಗಿ ತೋರುವನು ಮಹತ್ತಮನಾಗಿದ್ದೂ ಅಣುವಿನಲ್ಲಿರುವನು ಅವನು ಸರ್ವೋತ್ತಮನು–ಸರ್ವಜಗದ್ವಿಲಕ್ಷಣನು, ದಿವ್ಯಸ್ವರೂಪನು''

ಆ ಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ ವಸುದೇವನು, ಅನಾದ್ಯನಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಬಂದ ಕುತ್ಸಿತವಾದ ಮನೋವಿಕಾರ ರೋಗವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಸಂತೋಷದಿಂದಿದ್ದನು. ಆಗ ಸರ್ವ ದೇವತಾನುಗ್ರಹಪಾತ್ರಳಾದ ದೇವಕಿಯು–ಕೃಷ್ಣರಾಮರು ಗುರುಪುತ್ರನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನೆನೆದು, ಕಂಸಹಿಂಸಿತರಾದ ಷಟ್ಕುಮಾರರನ್ನೂ ನೆನೆದು, ಹರ್ಷಶೋಕಗಳನ್ನೊಂದೇ ಸಲ ಪೊಂದಿ, ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಾ ಇಂತೆಂದಳು

ರಾಮ ! ಕೃಷ್ಣ ! ನಿಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾಗಿದೆ. ನೀವು ಜಗತ್ಕಾರಣರಾಗ ವಾಸುದೇವಸಂಕರ್ಷಣರೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆನು ದುರ್ಮಾರ್ಗರಾಜರನ್ನು ಶಾಸಿಸಿ, ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಅವತರಿಸಿರುವ ನಿಮಗೆ ಶರಣಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆನು ವಿಶ್ವಸೃಜನರಕ್ಷಣಸಂಹರಣ ನಿರತರಾದ ನಿಮಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಗುರುಗಳ ಮಗನನ್ನು ಯಮಲೋಕದಿಂದ ತಂದು, ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿತ್ತ, ನಿಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ–ನನ್ನಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಂದು, ನೋಡಿಸಬೇಕೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಪಾಪಿಕಂಸನು ಕೊಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಲು ಬೇಡುವುದು ತಾಯಿಯ ಕರುಳ ತಪ್ಪೇ ? "

ತತ್‌ಕ್ಷಣವೇ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ತಮ್ಮ ನೈಜಮಹಿಮೆಯಿಂದ, ಸುತಲವನ್ನು ಪೊಕ್ಕು, ಬಲಿಯ ಮಂದಿರವನ್ನು ಸೇರಿದರು ತನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿಯು ಬಂದಿರುವುದ ಸ್ನರಿತು, ಬಲಿರಾಜನು ಅವರ ದರ್ಶನದಿಂದ ಮನವು ಆನಂದವಿವಶವಾಗುತ್ತಿರಲು, ಓಡಿಬಂದು, ವಂದಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ದಿವ್ಯಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ, ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಗಳನ್ನಿತ್ತು, ಸತ್ಕರಿಸಿದನು ಪಾದಜಲವನ್ನು ಶಿರಸಾ ಧರಿಸಿ, ಪಾವನನಾದೆನೆಂದನು ಪೂಜಿಸಿ ಪುನೀತನಾದೆನೆಂದನು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಂಧ ಧೂಪ-ದೀಪ, ಫಲಾಮೃತ ರಸಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ, ಇಂದ್ರಸೇನನು, ಪ್ರೇಮಾನಂದಗಳು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರಾಗಿ, ತುಳುಕುತ್ತಿರಲು, ಮೈನವಿರೆದ್ದು, ಮಾತಾಡಲು ಬರದಂತೆ ಸೆರೆಬಿಗಿದು, ಮೆಲ್ಲನೆ ಇಂತೆಂದನು

'ಅನಂತ ! ಕೃಷ್ಣ ! ಸರ್ವಜಗತ್ಕಾರಣ ! ನಿಮಗೆ ನಮಃ ಯಥಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನ ವಿಸ್ತಾರಕನೇ ! ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರತಾರಕನೇ ! ನಿಮಗೆ ನಮಃ. ನಿಮ್ಮದರ್ಶನವು ಅತಿದುರ್ಲಭವಲ್ಲವೇ ? ಅದರಲ್ಲಿ ರಜಸ್ತಮ. ಸ್ವಭಾವರಾದ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ, ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವಾಯಿತೆಂದರೆ–ಅದು ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹವೇ ಸರಿ ! ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಂತೆ, ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ತೋರುವ, ಅಪ್ರಾಕೃತ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಧಾಮನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೈರವನ್ನು ಮಾಡುವದೀ ರಾಕ್ಷಸಜಾತಿಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ ನಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನವನ್ನು ವೈರದಿಂದ ಮಾಡಿದರೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಕೆಲವರು ಚೈದ್ಯಾದಿಗಳಂತೆ, ದ್ವೇಷ

ಮಾಡಿ, ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಸಿದ್ಧರಾದರೆ, ಕೆಲವರು ಗೋಪಿಯರಂತೆ ಕಾಮದ ಸೇವದಿಂದ ನಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವರು ಸುರಗಂಧರ್ವಾದಿ ಸುಜನರು ಉದ್ರಿಕ್ತಸತ್ವಗುಣರಾದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರಾಣಾಪಾಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ದೃಢಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶುದ್ಧಭಕ್ತರಾಗಿರುವರು ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನಿಜನರು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಜಗತ್ಸರ್ಜನಾದಿ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಾರರೆಂದಮೇಲೆ, ಅಸುರಯೋನಿಜನಿತರಾದ ನಮ್ಮಂತಹರನ್ನೇನು ತಿಳಿಯುವರು !

ಪುತ್ರಾದಿ ಸ್ನೇಹಪಾಶಶತಬಂಧಕವಾದ ಗೃಹಾಂಧಕೂಪದಿಂದ ಹೊರಬಂದು, ನಿನ್ನ ನಂಬಿರುವ ಭಕ್ತಜನರ ಸಂಗದಲ್ಲಿ ಚರಿಸಿ, ಯೋಗಿಜನರು ಅರಸುವ ನಿನ್ನ ಚರಣಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ಮನವಿರಿಸಿ, ಸಕಲರಕ್ಷಕನಾದ ನಿನ್ನ ಚರಣಸೇವೆಯಿಂದ ಜೀವಿಸಿ, ನಿನ್ನ ದೃಢಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು ! ನಿನ್ನ ಶಾಸನವು ಶಾಸ್ತ್ರರೂಪವಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ನಡೆದವನು ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಶಾಸಿಸು ! ನನ್ನ ಕಾಮಗಳನ್ನು ನಾಶಿಸು ! ಏನು ಮಾಡಲಿ ಆಜ್ಞಾಪಿಸು !"

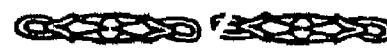
ಭಗವಂತನಿಂತೆಂದನು.

"ಇಂದ್ರಸೇನ ! ಕೇಳು ! ಸ್ವಾಯಂಭುವ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮರೀಚಿಗೆ, ಊರ್ಣಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ, ಸ್ಮರ, ಉದ್ಗೀಥ, ಪರಿಷ್ವಂಗ, ಪತಂಗ' ಕ್ಷುದ್ರಭೃತ್, ಘೃಣಿ' ಎಂಬುವ ಆರುಜನ ಸುತರಿದ್ದರು ಅವರೊಂದುದಿನ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೈದು ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ದೇವಲ ಋಷಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕರು ಅವನು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ, ಅಸುರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿರೆಂದನು ಆಗ ಆವರು ಕಾಲನೇಮಿಯ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು, ಅವರು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಅವಧ್ಯರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿ, ತಪವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ವಿಧಾತನು 'ಸರೀ' ಎಂದನು 'ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನೀವು ಅನ್ಯರನ್ನು ಭಜಿಸಿದಿರಿ–ಆದ್ದರಿಂದ ಗರ್ಭದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಕೂಡಲೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯೇ ಕೊಲ್ಲಲಿ !' ಎಂದು ದೈತ್ಯರಾಜನಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಶಾಪವೂ ಇತ್ತು ಶ್ರೀ ಭಗವಂತನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ, ದುರ್ಗಾದೇವಿಯು, ಅವರಿಗೆ ಸಾವಿಲ್ಲದ ನಿದ್ರೆಯನ್ನಿತ್ತು, ಸೆಳೆದುತಂದು, ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಟ್ಟಳು ಅವರನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಂಸನು ಕೊಂದನು ಈಗ ಅವರು ಯಥಾಪೂರ್ವವಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವರು ಕಾಲನೇಮಿಯಾದ ಕಂಸನಿಂದ ಸಂಹೃತರಾದರೂ ಬ್ರಹ್ಮವರದಿಂದ, ಮತ್ತೆ, ಬಂದಿಲ್ಲಿರುವರು. ಇದು ದುರ್ಗೆಯ, ಅನಿತರ ಸಾಧ್ಯಮಹಿಮೆ ! ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯು, ಅವರನ್ನು ಪುನಃ ನೋಡುವ ತವಕದಿಂದ, ನಮ್ಮನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುವಳು ಅವರನ್ನಿಲ್ಲಿಂದ ಕರೆದೊಯ್ದು, ತಾಯಿಗಿತ್ತು, ಆಕೆಯ ಶೋಕವನ್ನು ಕಳೆಯುವೆವು ಅವರೂ ಶಾಪಮುಕ್ತರಾಗಲಿ!".

ಆಗ ಇಂದ್ರಸೇನನವರನ್ನು ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಮರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಅವರು, ಆ ಬಾಲಕರನ್ನು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಲು, ದೇವಕಿಯು ಆನಂದದಿಂದ, ಅವರನ್ನಪ್ಪಿ, ಮುದ್ದಾಡಿ, ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಸೂಸಿಬಂದ ಹಾಲನ್ನಿತ್ತು, ಹರಿಸಿದಳು. ಆಹಾ ! ಭಗವಂತನ ಸೃಷ್ಟಿಕಾರಣವಾದ ಬಂಧಕಶಕ್ತಿಯು ಬಹು ವಿಚಿತ್ರವಲ್ಲವೇ ? ರಾಜನ್ ! ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕಾರಾಗಾರ ಮೋಚನ ಕಾಲದಲ್ಲಿತ್ತು ಪಾವನವಾದ ಸ್ತನಗಳನ್ನುಂಡು, ಅವರು ಪಾವಿತರಾದರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನವು ಜನಿಸಿತು ಅವರು ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ದೇವಕೀವಸುದೇವ ಬಲರಾಮರಿಗೂ ನಮಿಸಿ, ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಿರಲು, ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದ, ತಮ್ಮ ದೇವಲೋಕವನ್ನೈದಿದರು ಕೃಷ್ಣನ ಮಹಾಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿ, ದೇವಕೀವಸುದೇವರು, ಆಶ್ಚರ್ಯ ಸಂತೋಷಭರಿತರಾದರು. ಇಂತು ಅನಂತ ವೀರ್ಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾವನ ಚರಿತೆಗಳನಂತವಾಗಿವೆ.'

ಎಂದು ಶುಕರು ನುಡಿದರೆಂದು ಹೇಳಿ ಸೂತನು, ಶೌನಕಾದಿಗಳಿಗಿಂತೆಂದನು.

ನಿರ್ಮಲ ಕೀರ್ತಿಯಾದ ಮುರಾರಿಯ ಪವಿತ್ರಚರಿತ್ರವನ್ನು–ಶ್ರೀಶುಕನು ವರ್ಣಿಸಿದುದನ್ನು (ಶ್ರೀಭಾಗವತ)-ಕೇಳಿದವನು, ಹೇಳಿದವನು ಕೂಡ, ಭಗವಂತನ ಭಕ್ತನಾಗಿ, ಆ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಅಂತೆಯೇ ಜಗತ್ತಾಪಸರ್ವಸ್ವನಿರ್ವಾಪಣವಾದ ಅವನ ಚರಿತವನ್ನು, ಗೀರ್ವಾಣಾದಿ ಸುಜನರು ಕರ್ಣಭೂಷಣವಾಗಿ, ಸತತ ಧರಿಸಿ, ಸುಖಿಸುತ್ತಿರುವರು.

75. ರುಕ್ಮಿಣೀ ಕೃಷ್ಣ ಸಂವಾದ.

ರಾಜನು ಕೇಳಿದನು.

'ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ತನ್ನಲ್ಲೇ ಪ್ರೇಮವು ಹೆಚ್ಚೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅವನನ್ನು ಭಜಿಸಿ ರಮಿಸುವ ರಮಣಿಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು, ಸಮನಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದನೋ ? ಅಥವಾ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಒಬ್ಬಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡನೋ ? ಹೇಳು.'

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಮಹಿಷಿಯರಲ್ಲಿ ಮಾಧವನಿಗಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಾದವಳೆಂದರೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯೇ; ಅವಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿದನೆಂಬುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವೇ ಆಗಿದೆ. ಕೇಳೊಂದು ಕಥೆಯನ್ನು–ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿ, ಕಲಹವಾಡಿ, ಕೃಷ್ಣನವಳನ್ನು ಸಂತೈಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವೆನು.

ಒಂದು ದಿನ ಸೌಧಾಗ್ರಭಾಗದ ಚಂದ್ರ ಶಾಲೆಯ ಹಂಸತೂಲಿಕಾತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಸುಖಾಸೀನನಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ಪತಿಯನ್ನು

ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ವ್ಯಜನವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಸಖೀ ಜನರೂ ದೂರ ನಿಂತು ಪರಿಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು

ರಾಜನ್! ಹರಿ ಚರಿತವತಿಚಿತ್ರವೋ! ಲೀಲೆಯಿಂದ ಜಗವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಸಲಹಿ, ಸಂಹರಿಸುವ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ, ತಾನು ಹೇಳಿದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು, ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನೆಂದು ಅವತರಿಸಿರುವನಲ್ಲವೇ ?

ಆ ಅಂತಃಪುರಮಂದಿರವು ಸುಂದರವಾಗಿ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿತ್ತು. ಮೇಲೆ ಚಾಂದಿನಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಮುತ್ತಿನ ಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನಿಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮಣಿಮಯ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಕನಕ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಸ್ತಂಭಗಳಿಗಾತು ನಿಂತಿದ್ದವು ಕಟ್ಟಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಹಾರಗಳ ಮಕರಂದ ರಸವನ್ನು ಹೀರಲು ಬಂದ ಭ್ರಮರಗಳ ಝಂಕಾರವು ಶ್ರುತಿ ಮನೋಹರವಾಗಿತ್ತು ಚಂದ್ರನು ಕಿರಣಗಳಿಂದ ತೂರಿ ಬಂದು, ಚಂದ್ರ ವಂಶ ಲಲಾಮನು, ಚಂದ್ರ ಮುಖಿಯನ್ನು ಅಳಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು, ಹೊಂಚಿ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಮಂದಿರದ ಹಿಂದಿನ ವನದಿಂದ ಬಂದ ಮಂದಾರ ಪಾರಿಜಾತ ಸುಮಗಂಧವು ಒಳಗಿನ ಅಗರು ಧೂಪದ ವಾಸನೆ ಹೊತ್ತು, ಭಾರವಾಗಿ, ಸೌಧ ಧಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು, ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವ ರಸಿಕರ ಘ್ರಾಣತರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡು ತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಲಿನ ನೊರುಗಿನಂತೆ ಶುಭ್ರವಾದ ತನ್ನ ಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಕೂತು ತನ್ನಕಡೆ ನೋಡಿ ನಗುವ ಜಗದ್ವಲ್ಲಭನನ್ನು, ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ಕಾಲಿನ ಪೈಜಣಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರೂತಿಗೂಡಿಸಿ ಮಂದ್ರಮಧುರವಾಗಿ ಕೈಕಂಕಣಗಳು ಝಣಝಣತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ರತ್ನದಂಡಮಂಡಿತ ವ್ಯಜನದಿಂದ ಬೀಸಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ವಲಯಾಂಗುಲೀಯಕಾಂತಿಯು ಬಾಹುಮೂಲರುಚಿಯಿಂದ ಚಲ್ಲಾಟವಾಡುತ್ತಿತ್ತು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೂರಿ ಹೊರಬರುವ ಬಟ್ಟಕುಚಗಳ ಕುಂಕುಮರಾಗದಿಂದ, ಹಾರವಾಗಿದ್ದ ಮಲ್ಲಿಗೆಗಳು ಪಾಟಲಗಳಾದವು ನಡುವಿನಲ್ಲಿಟ್ಟ ವಜ್ರದ ಒಡ್ಯಾಣ ದಿಂದ ನಿಂತು, ಇಲ್ಲದಿರೆ ಮುರಿಯುವಂತಿದ್ದ ಕಟಿಯು ಬಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ತಾನು ನಡೆದಂತೆ ನಡೆದು, ಅನನ್ಯಗತಿಕಳಾದ ಲೋಕಜನನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವಳ ಮುಖದ ಮಂದಹಾಸಕ್ಕೆ ಹೆದರಿದಂತೆ ಹಿಂಜರಿದು ನಿಲ್ಲುವ ಕುಂಡಲ ಕಂಠಾಭರಣ ಚೂಡಾಮಣಿಗಳ ಬೆಳುಚಾದ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ನಗುತ್ತಾ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನಿಂತೆಂದನು.

"ರಾಜಪುತ್ರಿ! ಲೋಕಪಾಲರನ್ನು ಮೀರಿಸುವ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತ ರಾಜರು ನಿನ್ನ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದರಲ್ಲವೇ ? ಓಹೋ! ಏನು ಆ ಮಹಾನುಭಾವರ ರೂಪ! ಎಂತಹ ಔದಾರ್ಯ! ಎಷ್ಟು ಬಲ! ನಿನ್ನನು ಬೇಡುವ ಸ್ಮರ ದುರ್ಮದ ರಾದ ಆ ಚೈದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು–ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಮೆರೆವರನ್ನು–ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ- ಬಿಟ್ಟು, ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ವರಿಸಿದೆ ?

ನಾವು ರಾಜರಿಗೆ ಹೆದರಿ, ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವೆವು ಬಲವಂತರಿಂದ ನಮಗೆ ದ್ವೇಷವಿದೆ ; ಆದ್ದರಿಂದ ಕ್ಷೇಮವಿಲ್ಲ , ನಮಗೆ ಪ್ರಾಯಃ ರಾಜ ಸಿಂಹಾಸನಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ , ಲೋಕವಿಲಕ್ಷಣನಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಗಂಡನ ಕೈಪಿಡಿದ ರಾಜ ಪುತ್ರಿಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ ನಾವು ನಿಷ್ಕಿಂಚನರು , ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರದವರೂ ನಿಷ್ಕಿಂಚನರೇ. ಪ್ರಾಯಃ ಧನಿಕರು ನಮ್ಮಗೊಡವೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಕೇಳು ! ಸಮಾನಐಶ್ವರ್ಯ, ಸಮಾನಧನಸಂಪತ್ತಿ, ಸಮಾನವೈಭವ, ಸಮಾನರೂಪ, ಸಮಾನಕುಲವುಳ್ಳವರಿಗೇ ಪರಸ್ಪರ ವಿವಾಹವಾಗಲಿ, ವಿವಾದವಾಗಲಿ ಚಂದ , ಉತ್ತಮಾಧಮರಿಗೆ ಎರಡೂ ಚಂದವಲ್ಲ. ರುಕ್ಮಿಣಿ ! ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ, ದೂರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡದೆ, ಭಿಕ್ಷುಕರ ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ಮನಸೋತು, ಗುಣಹೀನನಾದ ನನ್ನ ಕೈಪಿಡಿದೆ. ಆದರೇನಾಯಿತು ? ಈಗ ನಿನಗೆ ತಕ್ಕ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸಿಂಹನನ್ನು ವರಿಸು ! ಅವನಿಂದ ನಿನ್ನ ಇಹಪರಲೋಕ ಸುಖಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿ ! ಶಿಶುಪಾಲ ಶಾಲ್ವ ಜರಾಸುತರಿಗೆನ್ನನ್ನು ಕಂಡರಾಗದು. ನಿಮ್ಮಣ್ಣರುಕ್ಮಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ! ಆ ದರ್ಪವಂತರ ಗರ್ವವನ್ನು ಮುರಿಯಲು ನಿನ್ನನ್ನು ತಂದೆನು; ಆದರೂ ನನಗೆ ಸ್ತ್ರೀಪುತ್ರಮಿತ್ರರಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಸುಖಲಾಭವೇ ನಮಗೆ ಸಾಕು. ಇನ್ನಾವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇತರ ಮನುಜರಂತೆ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡದೇ ತೀರದೆಂದಿಲ್ಲ" ಸದಾಬಿಡದಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ, ತಾನೇ ಪ್ರಿಯತಮಳೆಂದು ನಂಬಿ, ಸದಾಬಿಡದಿರುವ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ದರ್ಪವನ್ನು ಮುರಿಯಲೆಂಬಂತೆ–ಲೋಕೇಶನಾಡಿದ ಅಪ್ರಿಯ ವಚನಗಳನ್ನು–ಹೊಸತಾಗಿ ಅಂದು ಕೇಳಿ, ಭಯದಿಂದ ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗಿ, ರುಕ್ಮಿಯು, ದುರಂತ ಚಿಂತಾಕಾಂತ್ರಳಾದಳು ಕೆಂಪುಉಗುರಿನ ಸೊಂಪಾದಪಾದದಿಂದ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ ನಿಂತಳು ಕುಂಕುಮವಂಕವನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ ಬಿಂಕದ ಸ್ತನಗಳ ಮೇಲೆ, ಕಾಡಿಗೆ ಕಣ್ಣಿನ ಕಪ್ಪುಕಣ್ಣೀರು, ಬಿದ್ದು ಪುಟಿದು, ತಲೆಬಾಗಿನಿನಿಂತ ತಲೋದರಿಯ ದುಃಖಾವೇಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಮಾತಾಡಲು ಬರದೆ ಅವಳ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಸೆರೆಬಿಗಿದು ಬಂತು ದುಃಖಭಯಶೋಕಗಳು ಮುಪ್ಪುರಿಪಾಶವಾಗಿ ಬಿಗಿಯಲು, ಎಚ್ಚರತಪ್ಪಿದ ಅವಳಕೈಯಿಂದ ಸಡಿಲವಾದ ಕಂಕಣಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಬೀಸಣಿಕೆಯೂ ಬೀಸಿ ಬಿತ್ತು. ದೇಹವು ಅವಶವಾಗಿ, ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಬಾಳೆಯ ಗಿಡದಂತೆ, ಕೆಳಗುರುಳುತ್ತಿರಲು, ಕೇಶ ರಾಶಿ ಹಾರಾಡಿತು.

ಅದನ್ನುಕಂಡು, ಪ್ರಿಯಳ ಪ್ರೇಮಬಂಧನದ ಬಿಗಿಯನ್ನರಿತು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ತಾನಾಡಿದ ಹಾಸ್ಯದ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನರಿಯದೆ ಬಳಲುವ ಭಾಮೆಯಲ್ಲಿ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕರಗಿ, ಮರುಗಿದನು. ತಟ್ಟನೆ ತಲ್ಪದಿಂದಿಳಿದು, ಚತುರ್ಭುಜನಾಗಿ, ತನ್ವಿಯನ್ನು ಪಿಡಿದು, ಬಿಳ ದಂತೆ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ, ಮಂಚದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಮಡದಿಯ ಹತ್ತಿರಕೂತನು ಅವಳ ಕಣ್ಣೀರನ್ನೊರೆಸಿ, ಬಡಿಯುವ ಎದೆಯನ್ನು ನೇವರಿಸಿ, ಕೈಗಳಿಂದಾಲಿಂಗಿಸಿ,

ಅನನ್ಯವ್ರತಳಾದ ಸತಿಯನ್ನು ಕೃಪೆಯಿಂದ, ಸಂತೈಸಿದನು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದರೂ, ತಿಳಿಯದೆ ತತ್ತರಿಸುವ ತರುಣಿಯನ್ನು ನೋಯಿಸಿದೆನೆಂದು ನೊಂದು, ಶ್ರೀಹರಿಯು ಮೆಲ್ಲನೆ ಇಂತೆಂದನು

'ವಿದರ್ಭರಾಜಪುತ್ರಿ–ಅಲ್ಲ–ರುಕ್ಮಿಣಿ–ಪ್ರಿಯೇ ! ಯಾಕಿಷ್ಟು ಅಸಮಾಧಾನ ? ನೀನು ನನ್ನ ಪರಮಭಕ್ತಳೆಂದು ನನಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು–ನಿನ್ನನರ್ಮ ವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಣಿಯಬೇಕೆಂದಾಡಿದ ಹಾಸ್ಯದ ಮಾತಿನಿಂದಿಷ್ಟಾಯಿತು ! ಇರಲಿ ಪ್ರೇಮ ರಸರಂಜಿತ ಮುಖಕಮಲವು ಕೆಂಪಾಗಿ, ತುಟಿಗಳನ್ನು ಕಚ್ಚಿ, ಇಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕುಡಿನೋಟವನ್ನುಬೀರಿ ಹುಬ್ಬನ್ನುಗಂಟಿಕ್ಕಿ, ಪ್ರಣಯಕೋಪ ಮನೋಹರಳಾದ ಸತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಹಿಗ್ಗುವ ಗೃಹಸ್ಥರೇ ಧನ್ಯರು ! ಪ್ರಿಯಳಿಂದ ಕೂಡಿ ನರ್ಮಾಲಾಪಗಳಿಂದ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆವರೇ ಪುಣ್ಯವಂತರು '

ಇಂತು ಸಂತೈಸುವ ಕಾಂತನ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಹಿಂದಾಡಿದ ತ್ಯಾಗವಚನವು ಪರಿಹಾಸವೆಂದು ತಿಳಿದು, ರುಕ್ಮಿಣಿಯು, ಭಯರಹಿತಳಾದಳು ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಮುಖವನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿನೋಡಿ, ಲಜ್ಜಾಪ್ರೇಮಗಳು ನಾ ಮುಂದು-ನಾ ಮುಂದು-ಎಂದು ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿರಲು, ಅವೆರಡನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಭಕ್ತಿಭರದಿಂದ ನಗುತ್ತಾ, ಇಂತೆಂದಳು

'ನಿಜ ! ಅರವಿಂದ ನಯನ ! ದೇಶಕಾಲ ಗುಣಗಳಿಂದ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನನಾದ ನಿನಗೆ ಮತ್ತಿನ್ನಾರು ಸಮರು ? ನಿನಗೆ ನೀನೇ ಸಮನು ಐಶ್ವರ್ಯಾದಿ ಭದ್ರಗುಣ ಸಮುದ್ರನಾಗಿ ನಿರಪೇಕ್ಷನಾದ ನೀನೆಲ್ಲಿ ? ಸತ್ವಾದಿಗುಣಪ್ರವರ್ತಕಳು, ಸಕಲ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿವಂದಿತಪಾದಳಾದರೂ ಅನಂತಗ ಣಾವರಳಾದ ನಾನೆಲ್ಲಿ ? ತ್ರಿಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತ್ರಿಗುಣರಹಿತನು ನೀನೆಂದು ತ್ರಿವೇದಗಳು ಸಾರುತ್ತಿವೆ ಲೋಕಪಾಲರನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಅವರ ಪದವಿಗಳನ್ನಿತ್ತುಪಾಲಿಸುವ ನಾನು ಅಪ್ರಾಕೃತಳಾದರೂ ನಿನ್ನಧೀನಳಾಗಿ ನಿನಗೆ ಅಸಮಳೇ ಆಗಿದ್ದೇನೆ ಬಲಿರಾಜಶಿರಃ ಕಿರೀಟರತ್ನರಂಜಿತಪಾದ ! ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವುದು ನಿಜ–ಆದರೆ ರಾಜರಿಗೆ ಭಯಪಟ್ಟಲ್ಲ, ಸಂಸಾರಕಾರಣವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಗುಣಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದವನು ಸಮುದ್ರಾದಿ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಒಳಿತೆಂದು ತೋರಿಸಲು ಭೂತಮಯ ಶರೀರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದು, ಅಂಗುಷ್ಠಮಾತ್ರನಾಗಿ, ಭೂತಕೃತವಿಕಾರಗಳು, ಜೀವಸುಖ ದುಃಖಾದಿಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟದಂತೆ ದೂರವಿಟ್ಟು ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನಾನಂದಮಯನಾಗಿಲ್ಲವೇ ? ಸ್ವರೂಪಸುಖವನ್ನುಂಡು, ದುಃಖಲೇಶವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ, ಬಲವದಿಂದ್ರಿಯಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸ್ವರೂಪ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಜಯಿಸಿ ಮುಟ್ಟದೆ, ಸ್ವರೂಪೇಂದ್ರಿಯ ರಮಣಶೀಲನಾದ ನಿನಗೆ, ಇಂದ್ರಿಯದಾಸರಾದ ರಾಜರು ಸಮರೆಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗೈದ ನಾನು ದುಷ್ಟನೃಪರನ್ನು ಅಂಧತಮದಲ್ಲಿ ಕೆಡಹಿ ಬಿಟ್ಟೆರು

ವೆನು ಸುಜನರಂಜಕನಾದ ನಿನಗೆ ನೃಪಾಸನವೇಕೆ ? ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ನಿನ್ನ ದಯೆ ಇಲ್ಲದಿರೆ, ತತ್‌ಕ್ಷಣವೇ ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದುರುಳಿ ಬೀಳುವರು ನರಪಶುಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ಲೋಕವಿಲಕ್ಷಣ ಮಹೋದಾರಚರಿತೆ ಅರ್ಥವಾಗುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದ ಮಕರಂದ ಪಾನನಿರತರಾದ ಭಕ್ತರಿಗೆ, ನಿನ್ನ ಚರಿತೆ ನಿನ್ನ ನಡತೆ, ಸದಾ ಪ್ರಕಾಶಿತ ವಾಗಿವೆ ಪೂರ್ಣಗುಣನಾದ ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನರಿತು ಸದಾ ತದ್ವಿಧೇಯಳಾಗಿ ನಾನು ನಡೆಯುತೇನು ನಿನಗನುಕೂಲಳಾಗಿ ನಡೆಯುವ ನನ್ನ ವರ್ತನವೇ ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿ ಯಲಾಗದೆಂದ ಮೇಲೆ, ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ವರ್ತನವನ್ನು ಅವರೆಂತು ಬಲ್ಲರು ? ಎಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಿಷ್ಕಿಂಚನನು ನೀನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾವುದೂ ಇಲ್ಲ, ನಿಜ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವರು

ಐಶ್ವರ್ಯ ಮದಾಂಧರು ನಿನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯರು ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ನೀನು ಸಿಗದಿರುವೆ ಲೋಕಪೂಜಿತರಾದ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ನಡೆಸುವ ನೀನು, ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವನೆಂದು, ಆ ಇಂದ್ರಿಯ ಲೋಲುಪರು ತಿಳಿಯದೆ, ಕೆಡುವರು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಿಯತಮನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಮುಕ್ತ ರಾಗುವರು

ಪರಮಾನಂದ ಸ್ವರೂಪನಾದ ನೀನು ಸಮಸ್ತ ಪುರುಷಾರ್ಥಪ್ರಧಾನನಾಗಿರುವೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೇ ಮೋಕ್ಷಾನಂದ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಫಲಸ್ವರೂಪನು ನೀನೇ ನೀನು ಒಲಿದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಸರ್ವವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿಬಿಡುವರು ಅಂತಹವರಿಗೇ ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ ಸುಜನರು ದೇವವಿಹಿತ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ತತ್ಪರರಾ ದರೆ, ನೀನು ವೇದಮುಖ್ಯಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನು ಜೀವರು ಸುಖದು ಖವಂತರಾದರೆ, ನೀನು ಕೇವಲ ಸುಖಸ್ವರೂಪನು, ಮತ್ತು ಜೀವರಿಗೆ ಸುಖದು ಖರೂಪ ಕರ್ಮಫಲ ಪ್ರದಾತನು

ನಿರ್ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ಗ್ರಾಮರಾದ ಭಿಕ್ಷುವರರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿಕೊಂಬ ಮಹಾಮಹಿಮೆ ನಿನ್ನದು ಸಾಯುಜ್ಯ ಮುಕ್ತಿಪ್ರದನಾದ ಜಗದ್ವಲ್ಲಭನೆಂದರಿತು, ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಸನ್ನೆ ಯಂತೆ ನಡೆಯುವ ಕಾಲದ ಸೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಹೇಳಹೆಸರಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗ್ಗವ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರ ಸುರೇಂದ್ರ ಚಂದ್ರಾದಿ ವೃಂದಾರಕರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ದೀರ್ಘಾಯುಗಳಲ್ಲದ ಶಿಶುಪಾಲಾದಿ ಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿನೋಡದೆ, ನಿನ್ನನ್ನೇ ವರಿಸಿದ ನಾನುದಡ್ಡಳೇ ? ತನ್ನ ಬಲಿಯನ್ನು ನರಿಗಳ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿ ತೂರಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಸಿಂಹದಂತೆ, ನನ್ನನ್ನು ರಾಜರು ನೋಡು ತ್ತಿರಲು, ಹರಿಸಿ ತಂದ ಶಾರ್ಙ್ಗ ಧನುರ್ಧರನಿಗೆ ಭಯವೇ ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ! ಅಂಗ, ಪೃಥು, ಭರತ, ಯಯಾತಿ, ಗಯ ಮುಂತಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಗಳು, ಅಖಂಡಭೂಮಂಡಲಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ನಿನಗಾಗಿ ತೊರೆದು ವನವನ್ನು ಸೇರಿ ಕೆಟ್ಟರೇ ? ಅವರಿಗೆ ಆಗಲೇ ನಿನ್ನಪಾದಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೇ ? ಅವರಂತೆ

ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ತೊರೆದ ಸ್ಥಿರಮತಿಗಳಾದ ಸತಿಯರೂ-ನಿನ್ನನ್ನು ಭಜಿಸಿ, ಸುಖಪಟ್ಟವರಿಲ್ಲವೇ ? ಮಹಜ್ಜನ ಮುಖರಿತವಾದ ಮಧುಜಿಚ್ಚರಿತವು, ಸಂಸಾರ ತಾಪನಿವಾರಕವೆಂದು ಕೇಳಿ, ಶ್ರೀರಮಣೀಶರಣವಾದ ನಿನ್ನ ಚರಣಾರವಿಂದ ಗಂಧವನ್ನೊಂದು ಸಲ ಸೇವಿಸಿ-ಗುಣಗಣನಿಲಯನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು,-ಸಾವಿಗಂಜುವ ಹಾಗೂ ಆಯುವಿನಸ್ಥಿರವಿಲ್ಲದ ಮನುಜನನ್ನು, ಯಾವ ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ಸರ್ವ ವಿಲಕ್ಷಣತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾದ ತರುಣಿಯು ವರಿಸುವುಳು ? ನೀನು ಇಹಾಮುತ್ರ ಸರ್ವಕಾಮಪೂರಕನು, ಜಗದೇಕವಲ್ಲಭನೆಂದು ತಿಳಿದು, ನನಗೆ ಸರಿಯಾದವನೆಂದೇ ನಿನ್ನನ್ನು ವರಿಸಿರುವೆನು ತಾನು ಭ್ರಮಿಸದೆ, ಅನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಭ್ರಮಿಸುವ ಜೀವರನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಚರಣವೇ ಶರಣವಾಗಿರಲಿ ! ನಾಶರಹಿತ ! ನೀನು ನುಡಿದ ಶಾಲ್ವ,ಜರಾಸುತರಾದ ರಾಜರಗೊಡವೆ ಎನಗೇಕೆ ? ತಮ್ಮ ತರುಣಿಯರಿಗೆ, ಕತ್ತೆಯಂತೆ ಭಾರ ಹೊರುವ, ಎತ್ತಿನಂತೆ ಮುಗುದಾಣಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ವಶರಾಗಿರುವ ನಾಯಿಯಂತೆ ಹಿಂದಿರುಗುವ, ಬೆಕ್ಕಿನಂತೆ ಕದ್ದು ತಿನ್ನುವ ಭೃತ್ಯರವರು. ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿ ದಿವ್ಯ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಸಾರಲ್ಪಡುವ ನಿನ್ನ ಪಾಪಹರ ಮನೋಹರಚರಿತವನ್ನು ಕೇಳುವ ಭಾಗ್ಯವು ಅವರ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಕಿವಿಗಳಿಗೆ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ

ಹೊರಗೆ ಚರ್ಮ, ಮೀಶೆ, ರೋಮ, ನಖ, ಕೇಶಗಳ ಹೊದಿಕೆ, ಒಳಗೆ ರಕ್ತ ಮಾಂಸಶಲ್ಯಗಳಗೂಡು, ಸುತ್ತುಬಿಗಿದಿರುವ ನಾಡಿಗಳ ಕರುಳುಗಳ ಸೆಳೆತ, ನಾರುವ ಬೆವರು,ಮಲಮೂತ್ರಗಳ ನಾತ. ಇದು ಜೀವ ವಿಲ್ಲದಿರೆ ಶವವಾಗುವ ಮನುಜಶರೀರದ ಕತೆ. ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದದ ಸವಿಗಂಡವಳಾವಳೂ ಮೂಢಳಾಗಿ, ಅಂತಹಮನುಜನನ್ನು ಸೇವಿಸುವದಿಲ್ಲ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪರವಾನುಗ್ರಹವು ನಿನಗಿದೆ ಸ್ವರಮಣನಾದ ನಿನ್ನ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಅನವರತ ರತಿಯು ನನಗಿದೆ. ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹರಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ನನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ರಜಸ್ಸತ್ವತಮೋಗುಣಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲೋಸುಗ, ಕಟಾಕ್ಷಭಾಗ್ಯವನ್ನಿತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುವೆ; ಆಗ ನನ್ನದೇ ಮಹಾಭಾಗ್ಯ ಅಂತಹ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆ ಎನ್ನಲ್ಲಿ ಸದಾಇದೆ.

ಪ್ರವಿಮಲಾಕಾರ ! ಭಕ್ತಮಂದಾರ ! ನಿನ್ನ ಮಾತು ಸರ್ವಥಾಸುಳ್ಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ಯಾಪ್ರದಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತೆಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಪಟ್ಯವಿರುವುದೇ ? ಇಲ್ಲ. ಯೌವನಸಮದದಿಂದ ಸ್ವೈರಿಣಿಯು ಪುರುಷಾಂತರಾಸಕ್ತಳಾದುದನ್ನು ಕಂಡ ಪರಿಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಪತಿಯು, ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವನು ಅವಿವೇಕಿಯಾಗಿ, ಇಂದ್ರಿಯಲೋಲನಾಗಿ ಅವಳಲ್ಲೇ ರತನಾದನೆಂದರೆ, ಇಹಪರಲೋಕ ಸುಖದೂರನಾಗುವನು ನೀನು ಸರ್ವಜ್ಞನು, ನಿಯತಪತಿಯು ಆಗಿರುವೆ. ನಾನು ನಿಯತಪತಿವ್ರತೆಯೂ ಅಹುದು."

ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದ ತನ್ನ ರಾಣಿಯ ಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ, ನಗುತ್ತಾ, ಶ್ರೀಭಗವಂತನು. ಇಂತೆಂದನು

'ಸಾಧ್ವಿ ! ನಿನ್ನವಚನಗಳು ಶ್ರವಣಸುಖಕರಗಳಾಗಿವೆ ಇಂತು ನೀನಾಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದೇ, ನಾನಾವಚನಗಳನಾಡಿದೆನು. ನಿಜ. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯವಚನಗಳೆಂದು ಪರಮಪತಿವ್ರತಾಮಣಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಕಂಡುಬಂದವು ನನ್ನಿಂದ ನಿನಗೇನಾಗಬೇಕೋ ಕೇಳು ! ಏಕಾಂತಭಕ್ತಳಾದ ನಿನಗೆ ನಿತ್ಯವೂ–ಸಪ್ತದ್ವೀಪಗಳು, ಸಪ್ತಸಮುದ್ರಗಳು, ಮಣಿಕಾಂಚನ ಪರ್ವತಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಪ್ರಜರು–ಎಲ್ಲವೂ ಕರಗತವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವೆನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿರುವೆ ನೀನು ಪತಿವ್ರತಾಶಿರೋಮಣಿಯು–ಏಕೆಂದರೆ ನಾನಾಡಿದ ಕಿಡಿಮಾತುಗಳಿಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಕೆಡದೆ, ಶುದ್ಧಬುದ್ಧಿಯಾಗಿರುವೆ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮೋಕ್ಷೇಶನಾದ ನನ್ನಿಂದ, ದಾಂಪತ್ಯಸುಖಾದಿ ಕಾಮಗಳನ್ನು ಬೇಡುವವರು–ನನ್ನ ಬಂಧಕಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ದಾಟಿಲ್ಲ ಮೋಕ್ಷಾದಿ ಸಕಲಪುರುಷಾರ್ಥಪ್ರದನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ, ಮತ್ತೆ ವಿಷಯಸಂಪತ್ತನ್ನೇ ಬೇಡುವವರು ಮಂದಭಾಗ್ಯರೇ ಸರಿ ! ಹಂದಿ, ನಾಯಿ, ನರಿಗಳಿಗೂ, ಊಟ, ನಿದ್ರೆ, ಸಂತಾನ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಸುಖಗಳು, ಬೇಡದಂತೆ ಬರುತ್ತಿವೆ, ಎಂದರಿತೂ, ಅವನ್ನೇ ಬೇಡಬೇಕೇ ?

ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನೇ ! ದೇವಿ ನೀನು ದೊಡ್ಡ ಭಕ್ತಳಿರುವೆ, ಭವಮೋಚಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಇಂದ್ರಿಯಾರಾಮರಿಗೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪತಿಯಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟಳಾಗಿ, ಕೆಟ್ಟಮಾತಾಡುತ್ತಾ, ತನ್ನಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯಲು ಅವನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ನಾರಿಯರಿಗೂ, ನನ್ನ ಭಕ್ತಿಗೂ–ನರಿಗೂ ನಾಕಕ್ಕು ಇರುವಷ್ಟು ದೂರ

ಬಂದರಾಜರನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿನೋಡದೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ರಹಸ್ಯಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳಿಸಿದ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಅಣ್ಣನನ್ನು ತಲೆಬೋಳಿಸಿ, ಯುದ್ಧರಂಗದಿಂದ ಕಳಿಸಿದುದಲ್ಲದೆ–ಮದುವೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಗಡೆ ಆಟವನ್ನಾಡುತ್ತಾ ನಮ್ಮಣ್ಣ, ಅವನನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿದುದನ್ನೂ ಪಿಟ್ಟೆನ್ನದೆ ಸಹಿಸಿದ ನಿನ್ನ ತಿತಿಕ್ಷಾಕ್ಷಮಾಗುಣವನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲ. ನೀ ಕಳುಹಿದ ವಿಪ್ರನು ಆಲಸ್ಯಮಾಡಿದಾಗ–ಚಿಂತೆಯಿಂದ–ಅನನ್ಯಯೋಗ್ಯವಾದೀ ಶರೀರವನ್ನೇ ಬಿಡುವೆನೆಂದ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಮರೆತಿಲ್ಲ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ ಸತ್ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ನಿನಗೆ ಸತ್ಪತಿಯಾದ ನಾನು ವಶನಾಗಿರುವೆನು "

ಎಂದು ನರ್ಮಾಲಾಪಗಳಿಂದ ಗೋವಿಂದನು ನರಲೋಕ ವಿಡಂಬನೆಯನ್ನು ತೋರಿ, ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯನ್ನು ರಮಿಸಿ ಲಾಲಿಸಿದನು. ಇತರ ತರುಣಿಯರ ಮನೆಗ

ಳಲ್ಲೂ, ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾದ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಲೋಕವನ್ನೂ ನಡೆಸುತ್ತಾ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು

76. ಕೃಷ್ಣಸಂತಾನ-ರುಕ್ಮಿವಧೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪತ್ನಿಯರಿಗೆ ಹತ್ತು ಹತ್ತುಜನ ಕುಮಾರರು ಹಾಗೂ ಕುವರಿಯರೂ ಜನಿಸಿದರು ತಂದೆಯಂತೆ ಅನ್ಯೂನಶರೀರಸೌಂದರ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ರಾಣಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದಿದ್ದರು ತಾನೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರಳೆಂದು ಪ್ರತಿಒಬ್ಬಳೂ ತಿಳಿದಿದ್ದಳು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲೆಸಿ ರಮಿಸುವ ರಮಾರಮಣನ ವಿಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ, ಸ್ವರಮಣನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಂದಹಾಸ, ಪ್ರೇಮರಸ ಪೂರ್ಣಕಟಾಕ್ಷ, ಭ್ರೂಭಂಗ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖಾರವಿಂದದ ಸೊಬಗಿನಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ವಶೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ತರುಣಿಯರು ತಾವೇ ಸೋತು ಪೂರ್ಣಗುಣ ಸಮುದ್ರನ ವಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು ಬೆಡಗಿನಿಂದ ಕೂಡಿ ರಮಿಸುವ ರಮಣಿಯರು ಸ್ವರಮಣನಾದ ಶ್ರೀಶನ ಮನವನ್ನು ಕರಗಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಸುರತಮಂತ್ರಗಳು ಕಾಮಜನಕನಿಗೆ ವಿಕಾರಜನಕವಾಗಲಿಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನು, ತಮ್ಮಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಚಾರೂಢನಾಗಿರಲು, ಆ ಮಹಾನುಭಾವನ ಲಾವಣ್ಯರಸಮಯ ರೂಪಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು, ಸ್ತಂಭದ ಹಿಂದೆನಿಂತು-ಹೊಸತಾಗಿ ಬಂದ ಸೊಸೆಯಂತೆ-ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ನೋಡಿ, ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಹೀರಿ, ನಿತ್ಯನೂತನನಾದ ಶ್ರೀಲಲನಾಲಲಾಮನ ಲಾಲನೆಯಿಂದ ಧನ್ಯರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ನಗುವಾಗ, ತಾವೂ ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಬೀರಿ, ಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ತೊರೆದು, ಕೃಷ್ಣಾಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿಸಬೇಕೆಂದು, ಪಟಾದಿಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಮುಖಾದಿಗಳನ್ನೂ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮುಖಾದಿಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿ, ಕಷ್ಟವಾದರೂ ಸಹಿಸಿ, ಚುಂಬನಾದಿನಿರತೆಯರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜನ್ ! ಆ ತರುಣಿಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಒಂದು ಎರಡು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದನು ಪುತ್ರಸಂತಾನವನ್ನು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ವಿವರಿಸುವೆನು, ಕೇಳು

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಚಾರುದೇಷ್ಣ, ಸುದೇಷ್ಣ, ಚಾರುದೇಹ, ಸುಚಾರು, ಚಾರುಗುಪ್ತ, ಭದ್ರಚಾರು, ಚಾರುಚಂದ್ರ, ಅತಿಚಾರು, ಚಾರುಮಂತರು ಶ್ರೀ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯ ಪುತ್ರರು

ಭಾನು, ಸುಭಾನು, ಸ್ವರ್ಭಾನು, ಪ್ರಭಾನು, ಭಾನುಮಾನ್, ಚಂದ್ರಭಾನು, ಬೃಹದ್ಭಾನು, ಅತಿಭಾನು, ಶ್ರೀಭಾನು, ಪ್ರತಿಭಾನುಗಳು ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಸುತರು.

ಸಾಂಬ, ಸುಮಿತ್ರ, ಪುರುಜಿತ್, ಶತಜಿತ್, ಸಹಸ್ರಜಿತ್, ವಿಜಯ, ಚಿತ್ರ ಕೇತು, ವಸುಮಾನ್, ದ್ರವಿಣ, ಕ್ರತುಗಳು ಜಾಂಬವತಿಯ ಮಕ್ಕಳು.

ಭಾನುಚಂದ್ರ, ಅಶ್ವಸೇನ, ಚಿತ್ರಗು, ವೇಗವಾನ್, ಕೃತಿ, ವೃಷ, ಆಮ, ಶಂಕು, ವಸು, ಶ್ರೀಮಂತರು ನೀಲಾದೇವಿಯ ಸುತರು.

ಶ್ರುತ, ಕವಿ, ವೃಷ, ಸುಬಾಹು, ಭದ್ರ, ಏಕಲ, ಶಾಂತಿ, ದರ್ಶ, ಪೂರ್ಣ ಮಾಸ್ಯ, ಸೋಮಕರು ಕಾಳಿಂದಿಯ ನಂದನರು,

ಪ್ರಘೋಷ, ಗಾತ್ರವಾನ್, ಸಿದ್ಧ, ಬಲ, ಪ್ರಬಲ, ಊರ್ಧ್ವಗ, ಮಹಾಶಕ್ತಿ, ಸಹ, ಓಜ, ಅಪರಾಜಿತರು ಲಕ್ಷಣಾದೇವಿಯ ಮಕ್ಕಳು

ವೃಕ, ಅರ್ಹಕ, ಅನಿಲ, ನೀಲ, ಬಹ್ವನ್ನ, ಅನ್ನಾದ, ಮಹಾಶ, ಪಾವನ, ವಹ್ನಿ , ಕೃತಿಗಳು ಮಿತ್ರವಿಂದೆಯ ಪುತ್ರರು.

ತಾಮ್ರಪತ್ರ, ಬೃಹತ್ಸೇನ, ಪ್ರಹರಣ, ಅರಿಜಿತ್, ಜಯ, ಸುಭದ್ರ, ವಾಮ, ಆಯು, ಸಾತ್ಯಕ, ದೀಪ್ತಿಮಂತರು (ಸು)ಭದ್ರಾದೇವಿಯ ಮಕ್ಕಳು

ಇವರಲ್ಲದೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಚಾರುಮತಿ, ಸತ್ಯಭಾಮೆಗೆ ಭಾನು, ಗ್ರಾಮಣಿಕೆ, ತಾಮ್ರಪತ್ರೆ, ಜಲಂಧರೆ; ರೋಹಿಣಿ ಅಂದರೆ ಜಾಂಬವತಿಗೆ ತಾಮ್ರಪತ್ರೆ, ಮುಂತಾದ ಕುಮಾರಿಯರು, ಸಕಲ ತರುಣಿಯರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಅನೇಕ ಸುತೆಯರು, ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳೆನಿಸಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಭೋಜಕಟವಾಸಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಯು, ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನಿತ್ತಿದ್ದನು. ರುಕ್ಮವತಿ ಎಂಬ ಅವಳಿಗೆ ಅನಿರುದ್ಧನು ಜನಿಸಿದನು ಅವನು ಬಹು ಬಲಶಾಲಿ ಯಾದನು

ಈ ಹದಿದಾರು ಸಾವಿರ ಸತಿಯರು ಸುತರು, ಸುತಸುತರ ಬಹುಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯಾ ಕರಾಗಿದ್ದರು.

ಆಗ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಜನು 'ಸ್ವಾಮಿ! ಹಿಂದೆ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅವಮಾನಿತನಾದ ರುಕ್ಮಿಯು ಅವನ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾದಿದ್ದನಲ್ಲವೆ ? ಅಂತಹ ರುಕ್ಮಿಯು, ಶತ್ರು ಪುತ್ರನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೊಟ್ಟನು, ದ್ವೇಷಿಗಳು ಬೀಗರು ಆದ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ?, ಎಂದುಕೇಳಲು, ಶ್ರೀ ಶುಕನಿಂತೆದನು.

ರಾಜನ್ , ರುಕ್ಮಿಯು ಪೂರ್ವವೈರವನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಆದರೂ, ತಂಗಿ ಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಸಂತೋಷಪಡಲೆಂದು, ಸೋದರಳಿಯನಾದ ಮದನನಿಗೆ ಮಗಳಾದ ರುಕ್ಮವತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು,

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾವಮಾನಿತನಾದ ರುಕ್ಮಿಯು, ಶ್ರೀಶೈಲವನ್ನು ಸೇರಿ, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ತೀವ್ರತಪವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ 'ವರ ಬೇಡು' ಎಂದ ರುದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ, ರುಕ್ಮಿಯು, 'ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಜೇಯವು,

ಅಚ್ಛೇದ್ಯವು ಆದ ನಿನ್ನ ಪಿನಾಕವನ್ನು ಕೊಡು' ಎಂದನು ಆ ಪಾಪಿಯು ದುರಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನರಿತು, ಶಂಕರನು 'ಒಳ್ಳೇದು, ತೆಗೆದುಕೋ, ಎಂದು, ಧನುವನ್ನಿತ್ತು, ಮತ್ತು ಇಂತೆಂದನು

'ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ವಿರೋಧವನ್ನು ಮಾಡಿದ ತತ್‌ಕ್ಷಣವೇ ಈ ಧನುವು ನಿನ್ನನು ಬಿಟ್ಟು, ನನ್ನನ್ನೇ ಸೇರುವುದು ತಿಳಿ' ಎಂದುನುಡಿದು, ಶಂಕರನು, ಮತ್ತೆ ಮಾತಿಗಾಸ್ಪದ ವೀಯದೇ ಅಂತರ್ಹಿತನಾದನು.

ಆ ಧನುವನ್ನು ಪಿಡಿದು ರುಕ್ಮಿಯು ಭೋಜಕಟವನ್ನು ಸೇರಿದನು ಆ ಧನುಸ್ಸಿನಭಯದಿಂದ ಪರಾಕ್ರಮವಂತರಾದ ಭೂಪಾಲರು ಬಹುಜನರು ರುಕ್ಮಿವಶರಾದರು ಪೂರ್ವವೈರವನ್ನು ಮರೆಯದಿದ್ದರೂ, ಶಿವನ ಮಾತನ್ನು ನೆನೆದು, ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂಬ ಭಯದಿಂದ, ಕೃಷ್ಣನಮೇಲೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದೆ, ರುಕ್ಮಿಯು, ನಿಗೂಢದ್ವೇಷಿಯಾಗಿದ್ದನು

ಅವನು ರುಕ್ಮವತಿಯ ಸ್ವಯಂವರವನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನರಿತು, ಸಾಂಗವಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದ ಅನಂಗನು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನೆರೆದರಾಜರನ್ನು ಗೆದ್ದು, ರುಕ್ಮವತಿಯನ್ನು ತಂದು ಮದುವೆಯಾದನು. ಅವರಮಗನೇ ಮಹಾರಥನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನು. ಬಾಣಪುತ್ರಿಯಾದ ಉಷಾದೇವಿಯ ಆದೇಶದಂತೆ ಚಿತ್ರರೇಖೆಯು ಅವನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ, ಉಷೆಗಿತ್ತು—ಅವಳನ್ನು ಸನಾಥಳನ್ನಾಗಿರಿಸಿದಳು. ಅನಿರುದ್ಧನ ನೆವದಿಂದ ನಡೆದಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಕೈಗಳ ಅಸುರ ಬಾಣನು, ನಾಲ್ಕುಕೈಗಳ ಪ್ರಮಥಬಾಣನಾಗಿ ಉಳಿದನು

ರುಕ್ಮಿಣೀತನಯಳಾದ ಚಾರುಮತಿಯನ್ನು ಕೃತವರ್ಮನ ಮಗನಾದ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷನು ಮದುವೆಯಾದನು ದೌಹಿತ್ರನೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ರುಕ್ಮಿಯು ಅನಿರುದ್ಧನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗನ ಮಗಳಾದ ರೋಚನಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಿದನು ತಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ರುಕ್ಮಿಯು, ವೈರವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು ತೋರಗೊಡದೆ, ಬಂದ ಬೀಗರಾದ ರಾಮಕೇಶವಾದಿಗಳನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಮದುವೆ ಒಂದೆಡೆ ಮಹಾಸಂರಂಭದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು, ಮತ್ತೊಂಡೆ ಕಳಿಂಗಮುಂತಾದರಾಜರು ಜೂಜಾಡುತ್ತಿದ್ದರು

ಅವರು ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ನೋಡಿ 'ರಾಜನ್ ! ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಜೂಜೆಂದರೆ ಬಲು ಇಷ್ಟ- ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಜೂಜಾಡಲುಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಜೂಜಿನಲ್ಲಿಯಾದರ ಸೋಲಿಸಿ, ನಿನ್ನಮನಸ್ಸಿನ ಹಗೆಯನ್ನು ತೀರಿಸು, ಎಂದರು ಆಗ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಕರೆದು ರುಕ್ಮಿಯು ದ್ಯೂತವನ್ನಾಡತೊಡಗಿದನು ನೂರು, ಸಾವಿರ,ಲಕ್ಷ ಹೊನ್ನುಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಬಲರಾಮನು ಸೋತಾಗ, ಕಳಿಂಗನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕನು. ಅದನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ಬಲರಾಮನು ಲಕ್ಷವರಹಗಳನ್ನು ಪಣವಾಗಿ

ಟ್ಟನು ಈ ಸಲ ಬಲರಾಮನು ಗೆದ್ದಿದ್ದರೂ, ರುಕ್ಮಿಯು ಮೋಸದಿಂದ 'ನಾನೇ ಗೆದ್ದೆ' ನೆಂದು, ಪಣವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಲರಾಮನು ದಶಲಕ್ಷ ಪಣವನ್ನಿಟ್ಟು, ಗೆದ್ದನು. ರುಕ್ಮಿಯು ತಾನೇ ಗೆದ್ದದ್ದೆಂದು ಛಲದಿಂದ ನುಡಿದು, ಬೇಕಾದರೆ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳೆಂದನು ರುಕ್ಮಿಯೇ ಗೆದ್ದನೆಂದು ಕಳಿಂಗನು ನುಡಿಯಲು ಕೇಳಿ, ಕಿಡಿಯಾಗಿ ಬಲರಾಮನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು ಆಗ ಆಕಾಶ ವಾಣಿಯು, 'ಧರ್ಮದಿಂದ ಬಲರಾಮನೇ ಗೆದ್ದಿರುವನು ರುಕ್ಮಿಯು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳು ತ್ತಿರುವನು ಎಂದು ಸಾರಿತು ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ, ರುಕ್ಮಿಯು, ದುಷ್ಟರಾಜರ ಮಾತನ್ನುಕೇಳಿ, ಕೇಡುಮಾಡಿ, ಬಲರಾಮನನ್ನು ನೋಡಿ, ನಕ್ಕು, ಇಂತೆಂದನು

'ನೀವು ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರು ನಿಮಗೇನು ಗೊತ್ತು ಪಗಡೆಯಾಟದ ಗತ್ತು! ರಾಜ ರಿಗೇ ಪಗಡೆಯಾಟ ! ರಾಜರಿಗೇ ಯುದ್ಧದಾಟ ! ನಿಮ್ಮಂತಹವರಿಗಲ್ಲ,

ಆ ಬಿರುನುಡಿಯನ್ನಾಲಿಸಿ, ರಾಜರು ಘೊಳ್ಳೆಂದು ನಕ್ಕದ್ದನ್ನೂಕೇಳಿ, ಕೆರಳಿದ ಸಿಂಹದಂತಾಗಿ, ಬಲರಾಮನು, ಪಗಡೆ ಆಟದ ಮಣೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ಹೊಡೆದು ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಕೆಡಹಿದನು, ಕಳಿಂಗನು ಭಯದಿಂದ ಓಡುತ್ತಿರಲು ಹತ್ತು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುವಷ್ಟರಲ್ಲೆ, ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಅವನ ವಕ್ರದಂತಗಳನ್ನು ಹೊಡೆ ದು ಉರುಳಿಸಿದನು ಇತರರಾಜರ ಕೈಕಾಲು ಕತ್ತುಗಳನ್ನು ಮುರಿದು, ಮದುವೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ರಕ್ತದ ಓಕುಳಿಯನ್ನು ಹರಿಸಿದನು ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕೊಂದ ಭಾವನನ್ನು ಕಂಡು, ಕೃಷ್ಣಭಯದಿಂದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು ಹೌದೆಂದರೆ ಹೆಂಡತಿ ಮುನಿವಳು, ಅಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅಣ್ಣ ಸಿಡಿವನು, ಎಂದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು, ಮಾತನಾಡದೆ, ರೋಚನಾನಿರುದ್ಧರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ರಥವನ್ನಾರೋಹಿಸಿ, ದ್ವಾರಕೆಗೆಬಂದನು

---

77. ನಾರದಕೃತ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಸಂದರ್ಶನ.

ಶ್ರೀ ಶುಕನು ಹೇಳಿದನು.

ರಾಜನ್ ! ಇಂತು ಕಾಂತಾಮನಃಕಾಂತನಾಗಿ, ಸಕಲಕಾಂತೆಯರ ಕಾಮಾದಿ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಶನು ಎಂತು ಮಾಡಿದನೆಂಬ ಚಿತ್ರಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು !

ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದು ತಂದ ತರುಣಿಯರನ್ನು—ಹದಿನಾರುಸಾವಿರ ಸುಂದ ರಿಯರನ್ನು—ಒಂದೇಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ—ಅಷ್ಟುರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಮದುವೆಯಾದನೆಂಬ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತುಕದಿಂದ ನಾರದನು ಒಂದುಸಲ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದನು. ಸುಂದರ ಸುಮಗಂಧಿತವಾದ ಉದ್ಯಾನಗಳು, ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಜಲದಿಂದೊಪ್ಪುವ ಸರೋವರಗಳು, ಅಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಕಮಲಕಲ್ಹಾರ ಕುಮುದೋತ್ಪಲಾದಿಲತೆಗಳು, ತೀರದಲ್ಲಿ ನಲಿಯುವ ಹಂಸಸಾರಸಚಕ್ರಶಾರಿಕಾದಿ

ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಲಕಲನಾದ, ಅದನ್ನಾಲಿಸುವ ರಮಣೀಗಣ—ಅವರಿಂದ ತಿರುಗುವ ಸರಸವಚನ ಚತುರನರಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಪ್ರಾಕಾರವನ್ನು ದಾಟಿದನು

ರಾಜವೀಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಪನ್ನೀರನ್ನು ಚಲ್ಲಿ, ಎರಡು ಬದಿಯ ಸೌಧಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತೋರಣ ಧ್ವಜಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದರು. ಮನೆಗಳು ಮಾಣಿಕ್ಯರಚಿತವಾಗಿದ್ದವು ಮರಕತಕುಟ್ಟಿಮಗಳಲ್ಲಿ, ರತ್ನಕಂಬಳಿಗಳನ್ನು ಹಾಸಿದ್ದರು ಚತ್ವರ ಶೃಂಗಾಟಕಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಸಭಾ, ಶಾಲಾ, ಸುರಾಲಯಗಳು ಕಣ್ಣಿಗಿಂಪಾಗಿದ್ದವು. ಮನೆಗಳೊಳಗಿಂದ ಬರುವ ಮಾರ್ಗೀಸಂಗೀತವು ಕಿವಿಗಿಂಪಾಗಿ, ನಾರದನನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸಿತು.

ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾಗಿ ಸರ್ವೈಶ್ವರ್ಯಯುಕ್ತವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದಿವ್ಯಾಂತಃಪುರವು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಕಲಾಕೌಶಲದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರುಸಾವಿರಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಂದಿರಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸಿದ್ದವು ಒಂದು ಭವನವನ್ನು ನಾರದನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು

ವಿದ್ರುಮಸ್ತಂಭಗಳು, ವೈದೂರ್ಯ ಫಲಕಗಳು, ಇಂದ್ರನೀಲಕುಡ್ಯಗಳು, ಮರಕತಗವಾಕ್ಷಗಳು, ಮೇಲೆಕಟ್ಟಿದ ವಿತಾನದಿಂದ ಜೋತಾಡುವ ಮುತ್ತಿನ ಸರಗಳು, ದಂತದ ಆಸನಗಳು, ಮಂಚಗಳು, ಮಣಿಮಯ ಪರಿಕರಗಳು, ಸಾಲಾಗಿ ನೋಡುವ ನಾರದನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊರೆದವು ಕಾಸಿನ ಸರಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ಪಟ್ಟೆದುಕೂಲವನ್ನುಟ್ಟ ದಾಸಿಯರು, ಕಂಚುಕವನ್ನುಟ್ಟು, ರುಮಾಲನ್ನಿಟ್ಟ ದಾಸರು ಅಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರು ರತ್ನದೀಪಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲು ಸುಳಿಪಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಒಳಗಿಟ್ಟಿದ್ದ ಧೂಪಪಾತ್ರೆಗಳಿಂದ ಹೊರಸೂಸಿ, ಗವಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ತೂರಿಬಂದ ಅಗರುಧೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ, ಚಂದ್ರಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಲಿಯುವ ನವಿಲುಗಳು, ಮೇಘವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದವು ಸಮಾನ ರೂಪಗುಣ ವಯೋಲಸಿತರಾದ ವಿಲಾಸಿನಿಯರು ದಾಸಿಯರಾಗಿ, ಸೇವಿಸುತ್ತಿರಲು, ಮಹಿಷಿಯು, ತಾನಾಗಿ ರತ್ನದಂಡಮಂಡಿತ ವ್ಯಜನವನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಾ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು

ಬಂದ ನಾರದನನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಓಡಿಬಂದು, ಎದುರ್ಗೊಂಡು, ಕಿರೀಟಖಚಿತಮಣಿಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ, ಬಾಗಿ, ನೀರಾಜನವಿತ್ತು, ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು ಸಕಲ ಧರ್ಮಪ್ರವರ್ತಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀಶನು, ನಾರದನ ಪಾದಗಳನ್ನುತೊಳೆದು, ಪಾದೋದಕವನ್ನು ಶಿರಸಾ ಧರಿಸಿದನು. ಸಮಸ್ತತೀರ್ಥನಿಲಯವು, ಸಮಸ್ತಜಗತ್‌ಪ್ರಶಸ್ತವು ಆದ ಪದಪಂಕಜದಿಂದ, ಜಗತ್ಪಾವನೆಯಾದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಪೆತ್ತ ಜಗದ್ಗುರುವು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಾದೋದಕವನ್ನು ಶಿರಸಾಧರಿಸಿ, ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂತಲೇ, ಅವನ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವನೆಂಬ ಬಿರುದುಸಾರ್ಥಕವಾಗಿದೆ

ಪುರಾಣ ಪುರುಷನಿಂತು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ನಿರೂಪಿಸಿರುವಂತೆ, ವಿಪ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಮಿತವು, ಹಿತವು ಆದ ವಚನಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ, ಪ್ರಭೋ ! ಏನಾ

ಗಬೇಕು ನನ್ನಿಂದ ? ಕೇಳು ಎಂದನು

ಆಗ ನಾರದನಿಂತೆಂದನು. ' ಸಕಲ ಸುಜನಶರಣ್ಯನು ದುಷ್ಟದಮನನು ಆದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿವಿಪ್ರ ಪೂಜಾದಿಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅವತರಿಸಿ, ಜಗತ್ತಿನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದ ದ್ವಂದ್ವವನ್ನಿಂದು ಕಂಡೆನು. ಸಕಲ ಜನನ ಮರಣ ರೂಪ ಸಂಸಾರಕೂಪದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಕಾಪಾಡುವ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಜ್ಞಾನಿಜನವಂದ್ಯ ಚರಣಾರವಿಂದವನ್ನು ಸದಾ ನೆನೆಯುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು !

ಆ ಯೋಗೇಶ್ವರ ಸ್ವರೂಪಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಿಚ್ಛಿಸಿ, ನಾರದ ನಿನ್ನೊರ್ವಮಹಿಷಿಯ ಮನೆಯನ್ನು ಪೊಕ್ಕನು ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನರಾಣಿಯಿಂದಲು ಉದ್ಧವನಿಂದಲು ಕೂಡಿ, ಪಗಡೆಗಳನ್ನಾಡುವ ಲೋಕದೊಡೆಯನನ್ನು ನೋಡಿದನು ಕೃಷ್ಣನು ನಾರದನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಏನೂಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವನಂತೆ 'ಮುನಿವರ ! ಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ನಿಮಗೆ ಅಪೂರ್ಣರಾದ ನಮ್ಮಿಂತಹರಿಂದೇನು ? ಆದರೂ ಹೇಳು ! ಏನಾಗಬೇಕು ? ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೂಳಿಸು ! ಎಂದನು. ಅದನ್ನುಕೇಳಿ, ವಿಸ್ಮಿತನಾದ ನಾರದನು, ಎದ್ದು, ಅಲ್ಲಿಂದಹೊರಟು, ಇನ್ನೊಂದು ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದನು

ಒಂದೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಕಂಡು ನಾರದನು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆ ಗೊಂಡನು ಒಂದೆಡೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನಾಡಿಸುತ್ತ, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಬೇರೆ ಕಡೆ ಪಂಚ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಹೀಗೆಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನುಣಿಸುತ್ತಾ, ತಾನು ಉಣ್ಣುತ್ತಾ, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಓಂ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಾ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕತ್ತಿ ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಾ, ಆನೆ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನೇರಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾ, ಉದ್ಧವಾದಿಗಳಿಂದ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಾಡುತ್ತಾ, ವೇಶ್ಯೆಯರ ನರ್ತನವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ಗೋದಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಪುರಾಣವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ, ಪ್ರಿಯಳಿಂದ ಹಾಸ್ಯವಾಡುತ್ತಾ, ಅರ್ಥ ಕಾಮ ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನಾಲೋಚಿಸುತ್ತಾ, ಗುರು ಸೇವೆಗೈಯುತ್ತಾ,ಸಜ್ಜನ ಮಂಗಳವೆಂತೆಂದು ಬಲರಾಮನಿಂದಾಲೋಚಿಸುತ್ತಾ, ವಿವಾಹೋಪನಯನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ,ಕುವರಿಯನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತಾ, ಸೊಸೆಯನ್ನು ತರುತ್ತಾ, ಕೂಪಾರಾಮ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾ, ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾ, ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ,-ಬಹು ವೈಭವದಿಂದ ಮೆರೆವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು—ಆ ಮಹಾನುಭಾವನ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿ ನಾರದನು, ಮನುಜನಂತೆ ನಟಿಸುವ ಮಾಧವನ ಮಹಿಮೆಗೆ ಮಾರು ಹೋಗಿ, ನಗುತ್ತಾ, ಇಂತೆಂದನು.

'ಯೋಗೇಶ್ವರ! ಯೋಗಿ ವರರಿಗೂ ನಿಲುಕದ ನಿನ್ನ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು-ನಿನ್ನ ಪರಮ ಕರುಣೆಯಿಂದ, ಇಂದು, ತಿಳಿದೆನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು! ಈ ಲೋಕಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿ ಚಂದ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸುವ ದಾಸನಾಗಿ, ಭುವನ ಪಾವನನಾದ ನಿನ್ನ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಪಾಡುತ್ತಾ, ತಿರುಗುವೆನು.' ಆ ಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ, ಶ್ರೀಶನು 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮ! ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುವವನು-ಮತ್ತು ಮಾಡುವವನೂ ಆಗಿರುವೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಡೆಸುವವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ಬಲು ಪ್ರೀತಿ ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮಾಡುವ ನನ್ನ ಲೀಲೆಗೆ, ಮೋಸ ಹೋಗಬೇಡ!' ಎಂದು, ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು

ಸರ್ವ ಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ, ಸರ್ವ ಧರ್ಮ ಪರಿಪಾಲಕನಾಗಿ ವಾಸಿಸುವ ವಾಸುದೇವನ ಯೋಗ ಮಾಯಾ ಮಹೋದಯವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರ ಕಂಡು, ನಾರದನು, ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪ್ರೇಮಾನಂದ ರಸಗಳು ಮುಪ್ಪಿರಿಯಾಗಿ ಒಸೆದು ತುಂಬಿದ ಮನವು ವಿವಶವಾಗಲು, 'ಕೃಷ್ಣ! ಕೃಷ್ಣ' ಎಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಪಾಡುತ್ತಾ, ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಇಂತು ಸಕಲ ಸುಜನ ಲೋಕಕ್ಷೇಮಾರ್ಥವಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಸುದತಿಯರ ಹಾಸ, ಕಟಾಕ್ಷ, ವಿಲಾಸ, ಪ್ರೇಮ ರಸಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ, ಮಾಡಿದ ಲೋಕೋತ್ತರ ಪಾವನ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದವನಿಗೆ, ಕೇಳಿದವನಿಗೆ-ಅನುಮೋದಿಸಿದವನಿಗೂ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತಿ ಭಾಗ್ಯವು ದೊರೆಯುವದು

---

78. ರಾಜಶರಣಾಗತಿ—ನಾರದವಚನ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಡದಿಯರು, ಉಷಃಕಾಲವಾಗುವಾಗ-ಕೂಗುವ ಕೋಳಿಗಳನ್ನು ಸೀಳಬೇಕೆಂಬಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ-ಎದ್ದು-ಕೃಷ್ಣ ವಿರಹವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಕಾರ್ಯನಿರತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು

ವಂದಿಗಳಂತೆ ಶುಕಸಾರಿಕಾದಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಕಲಕಲರವದಿಂದ ಪೊಗಳುತ್ತಿದ್ದವು ಹಿಂದಿನ ಮಂದಾರವನದಿಂದ ಬಂದ ಸುಗಂಧವು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹರಡಿತ್ತು. ಸೊಗಸಾದ ಉಷಸ್ಸು, ಪ್ರಿಯತಮನ ಪರಿರಂಭಣವನ್ನು ದೂರಮಾಡುವುದರಿಂದ, ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಲಿಲ್ಲ

ಪಾತಃ ಕೃತ್ಯಗಳಾದ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮಾಧವನು, ಪ್ರಸನ್ನಮನಃ ಫಲಕದಲ್ಲಿ, ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಸ್ವಗತಭೇದರಹಿತನು, ಪರಮ ಪ್ರಕಾಶ ಸಹಿತನು, ಅಸಮಾನಾಧಿಕನು, ನಿತ್ಯನಿರಸ್ತದೋಷನು, ಜಗಜ್ಜನ್ಮಕ್ಷೇಮ ಪ್ರಳಯರಚನಾಶೀಲ ದಿವ್ಯವಪುಷ್ಮನು, ಆದ ತನ್ನಧ್ಯಾನವು, ಪರಮಾನಂದ ಸಂಧಾಯಕವೆಂದು, ತನ್ನವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣನು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವ

ನ್ನಿತ್ತು, ದೇವಋಷಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣವಿತ್ತನು ಹಿರಿಯರಿಗೆ, ವಿಪ್ರರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು ವಿಪ್ರರಿಗೆ, ಬಂಗಾರದಕೊಂಬು, ಬೆಳ್ಳಿಯಗೊರಜು, ಮುತ್ತಿನಮಾಲೆ, ಹೊದಿಸುವದುಕೂಲ, ಕರಸುವಪಾತ್ರೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದಗೋವುಗಳನ್ನು, ಕರುಗಳಿಂದಕೂಡಿಸಿ, ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಎರಡರಂತೆ, ಗೋದಾನಮಾಡಿದನು ದೇವಗುರುವೃದ್ಧರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ತನ್ನಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ ಮಂಗಲವಾದ ತಿಲ, ಹಿರಣ್ಯ' ದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು ತಾನೂ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು, ಸರ್ವವರ್ಣದವರನ್ನು, ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು ಮೊದಲು ವಿಪ್ರರಿಗುಣಿಸಿ, ತಾಂಬೂಲದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಾನುಂಡು, ಇತರರಿಗೂ ಅನ್ನವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಿತ್ತು, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು

ಅನಂತರ ದಾರುಕನು ತಂದ ರಥವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿನಮಿಸಿ, ಅವನ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಏರಿಕುಳಿತು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಉದ್ಧವ, ಬಲರಾಮರು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರುತ್ತಿರಲು, ಅಂತಃಪುರದಿಂದ ಪೊರಮಟ್ಟು, ಸುಧರ್ಮಸಭೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಅಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಾಸನಾಸೀನನಾಗಿದ್ದನು ಅವನ ದಿವ್ಯಕಾಂತಿಯಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳು ಬೆಳಗಿದವು ನಕ್ಷತ್ರ ಗಣಮಧ್ಯದಿ ವಿರಾಜಿಸುವ ಚಂದ್ರನಂತೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಟನರ್ತಕಿಯರು, ಕುಣಿದುಪಾಡಿ, ಸೇವಿಸಿದರು ಸೂತಮಾಗಧ ವಂದಿಗಳು ನುತಿಸಿದರು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಪ್ರವರರು, ಪೂರ್ವ ರಾಜರ್ಷಿವರರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದರು ಇದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನಿತ್ಯ ಕೃತ್ಯವಾಗಿತ್ತು

ಒಂದು ದಿನ ಒಬ್ಬ ವಿದೇಶೀಯ ಪುರುಷನು, ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು, ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ-ಜರಾಸಂಧನು, ಯುದ್ಧದಿಗೆದ್ದು, ಸೆರೆಯಿಟ್ಟ ರಾಜರ ದೂತನು ತಾನೆಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ರಾಜರ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಇಂತು ಹೇಳಿದನು

"ಕೃಷ್ಣ ! ಶರಣಾಗತ ಭಯ ಹರಣನೆಂದರಿತು, ನಾವು ನಿನಗೆ ಶರಣಾಗತರಾಗಿರುವೆವು. ನಮಗೆ ಬಂದಿರುವ ಅನ್ಯಥಾ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ, ಅದರ ಕಾರ್ಯವಾದ ಸಂಸಾರ ಭಯವನ್ನೂ ಕಳೆದು ಉದ್ಧರಿಸು. ನೀನು ಪೇಳಿರುವಂತೆ, ನಿನ್ನಪಾದಾರವಿಂದವನ್ನರ್ಚಿಸದೆ, ಕ್ಷೇಮಂಕರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಕೆಟ್ಟಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಜೀವರು—ನೂರುವರ್ಷಬಾಳುವೆವೆಂದು ಮೈಮರೆತಿರಲು- ನೀನು ಕಾಲವೆಂಬ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಅವರ ಆಶಾಪಾಶಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಡುವೆ. ಪ್ರಮತ್ತನಾಗದೆ ಕಾಲಕಾಲದಿ ಜಗದ ಸುಜನರನ್ನು ಪೊರೆದು, ಕುಜನರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಾದ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಯುವವನಿಗೆ ಕ್ಷೇಮವು ಉಂಟೇ? ಯಾರಿಗೆ ಕ್ಷೇಮ, ಯಾರಿಗೆ ದುಃಖ—ಎಂಬುದು ನಿನಗೇಗೊತ್ತು.

ರಾಜ್ಯಸುಖವು ಸ್ವಪ್ನದಂತೆ ನಶ್ವರವು—ಸ್ವಾಧೀನವಲ್ಲ, ದೇಹವು ನಿಶ್ಚಿತಮರಣವಾದುದರಿಂದ ಮೃತಕಲ್ಪವೇ ಸರಿ; ಆದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಹೊರುವ ನಮಗೆ

ಸುಖವೆಲ್ಲಿಯದು ? ಆದರೂ, ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ, ನಿಷ್ಕಿಂಚನ ಜನರಿಗೆ ಸಿಗುವ ಮನಸ್ಸಂತೋಷದಿಂದ ದೂರರಾಗಿ, ಕಷ್ಟಪಡುವ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೃಪೆದೋರು ! ಮಾಗಧನ ಕಾರಾಗಾರವೆಂಬ ಕರ್ಮಪಾಶದಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡಿಸು ನಿನ್ನ ಪಾದ ಮಧುಪಾನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೋಭ್ರಮರವನ್ನಿರಿಸು ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಆನೆಗಳ ಬಲವುಳ್ಳ ಈ ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ—ಸಿಂಹವನ್ನುಕಂಡ ಕುರಿಗಳಂತೆ—ನಾವು ಹೆದರುತ್ತಿರುವೆವು ಹದಿನೇಳುಸಲ ನಿನಗೆ ಸೋತು, ಅನಂತವೀರ್ಯನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಹದಿನೆಂಟನೆಯಸಲ ಗೆದ್ದೆನೆಂದು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಜರಾಸಂಧನು, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವನು, ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಬಂದು, ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡು ”

ಆಗ ಪಿಂಗಳ ಜಟಾಭಾರನು, ಧವಳ ಶರೀರನು ಆದ ನಾರದನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು ಅವನು ವೀಣಾತಂತಿಗಳನ್ನು ಮೀಟಿದಾಗ, ಪಾಪಸಂಘವು ಕೂಡ ಸಿಡಿದು ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಮೃದುಮಧುರಗಾನ ಲಹರಿಯಲ್ಲಿ ಜಗವೇ ಮುಳುಗಿ ಆನಂದಮಯವಾಗಿತ್ತು ಅವನಿಗ ಸರ್ವಸಭ್ಯರಿಂದ ಕೂಡಿ ಎದುರ್ಗೊಂಡು, ಕರತಂದು, ಕೃಷ್ಣನು ವಂದಿಸಿದನು, ಕೂಡಿಸಿ, ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಅಮೃತವಚನಗಳಿಂದಿಂತೆಂದನು.

“ ಪೂಜ್ಯನೇ ! ಲೋಕದ ಜನರಿಗೆ ಕುಶಲವೇ ? ಕುಶಲಾ ಕುಶಲ ವಿಚಾರದಿಂದ ತಿರುಗುತ್ತಾ, ಲೋಕದ ಜನರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ನೀನು ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯು, ನಿನಗೆ ಭಗವಂತನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಪಾಂಡವರೆಂತಿರುವರು ? ಅವರ ವಿಷಯವೇನು ? ”

ನಾರದನಿಂತೆಂದನು. “ ವಿಭೋ ! ಸರ್ವಜ್ಞನು, ಜಗದೇಕ ಕಾರಣನು, ರಮಾರಮಣನು ಆದ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು, ಎಷ್ಟೋ ನೋಡಿರುವೆನು, ಆದರೂ ಅವು ಅನಂತವಾಗಿವೆ. ದಾರುವಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕಾಣದಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ, ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ನಿಗೂಢನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ತಿಳಿಯಲಾಗದು. ಜೀವರು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನೂ ತಮ್ಮಂತೆ ಪರಾಧೀನನೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು ಸ್ವತಂತ್ರನು, ಸ್ವಾಮಿಯು ಆದ ನೀನು ಸರ್ವವಿಲಕ್ಷಣನಾಗಿರುವೆ ಅನರ್ಥ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುವ ಸಂಸಾರಾಂಧಕಾರವನ್ನು,ನಿನ್ನ ಲೀಲಾವತಾರವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಯಶಶ್ಚಂದ್ರಿಕೆಯಿಂದಲ್ಲದೆ, ಸಜ್ಜನ ಕರುಣಾ ದೀಪದಿಂದಲ್ಲದೆ, ದಾಟಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಆ ಯಶೋಗಾನವೆನಗೆ ಸದಾ ಇರಲಿ ! ನರದೇವನಾಗಿ ನರರಲ್ಲಿ, ನಟಿಸುವ ನಿನಗೆ, ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯಂತೆ, ಭಕ್ತಪಾಂಡವರ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು

ಧರ್ಮರಾಜನು ರಾಜಸೂಯಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಿನಗಾ ಪುಣ್ಯವನ್ನರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವನು ಅದು ಬ್ರಹ್ಮಪದಪ್ರಾಪ್ತಿಕಾರಣವಲ್ಲವೇ ? ಅದು ನಿನ್ನ ದಯದಿಂದ, ಆ ಭೀಮಾಗ್ರಜನಿಗೆ ಕೈಗೂಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಆ ಯಜ್ಞವನ್ನುನೋಡಲು ರಾಜರ್ಷಿಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳು, ಬರುವಂತಾಗಲಿ, ನಿನ್ನ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಚಂಡಾಲನೂ

ಪವಿತ್ರನಾಗುವನು, ಅಂದಮೇಲೆ ನಿನ್ನದರ್ಶನ ವಂದನಗಳಿಂದ ಸಕಲರೂ ಪಾವನ ರಾಗುವರೆಂದು ಹೇಳಬೇಕೇ ? ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದರಜವನ್ನು ಪೊತ್ತು, ನಿನ್ನ ಪಾದಸಂಕಜಕುಮಾರಿಯಾದ ಗಂಗೆ, ಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲ ಪಾವನಮಾಡುವಳು ಪಾತಾಳ ಭೂತಲಸ್ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯು ತುಂಬಿ ನಿನ್ನ ಅಮಲಯಶೋಗಾನ ದುಂಧುಭಿಯು ಮೊಳಗುತ್ತಿರುವದು ಶ್ರೀಶಾ ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು ! ”

/9. ಉದ್ಧವವಚನ-ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಗಮನ.

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೆಳಿದನು.

ನಾರದನಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕೃಷ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಅರಿತು, ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಉದ್ಧವನು ಇಂತೆಂದನು

‘ ದೇವ ! ನಾರದನ ನುಡಿಯಂತೆ-ನಿನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮಕ್ಕಳು, ಅನನ್ಯಶರಣಭಕ್ತರು ಆದ ಪಾಂಡವರಿಗೆ, ನೀನು ಸಹಾಯಕನಾಗಿ, ರಾಜಸೂಯವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುವುದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಕಾಪಾಡೆಂದು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದ ರಾಜರರಕ್ಷಣೆಯೂಮಾಡದಿರಬಾರದು ರಾಜಸೂಯಯಾಗದಿಂದ, ಜರಾಸಂಧವಧೆ, ರಾಜರಕ್ಷಣೆ, ಪಾಂಡವ ಕೀರ್ತಿಪ್ರಸಾರಗಳೆಂಬ ಬಹುಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಗುವುದು. ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳಬಲಉಳ್ಳ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಗೆಲ್ಲದೆ, ರಾಜಸೂಯ ವಿಲ್ಲ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು, ಭಿಮನಲ್ಲದೆ, ಅನ್ಯವೀರರಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಾದಾಡಿ ಭೀಮನು, ನಿನ್ನ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ, ಜರಾಸಂಧಪಶುವಿನನ್ನು ಕೊಂದು, ಬಂದ ಪುಣ್ಯರಾಶಿಯನ್ನು ನಿನಗರ್ಪಿಸಲಿ ! ಭೀಮನೇ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ-ಮುಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮಪದವಿಯನ್ನೈದುವ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣನಲ್ಲವೇ ? ಅವನು ರಾಜಸೂಯದ ಮುಖ್ಯ ಫಲ ಭಾಜನನಾಗಿರುವನು. ವಿರಿಂಚರುದ್ರರು ಕಾಲ ರೂಪಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಸಂಹಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು , ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಮಾಡುವ ಕಿಂಕರರಾಗಿರುವರು, ಮುಂದೆ ರಾಜನ್ಯರು, ನಿನ್ನಿಂದ ರಕ್ಷಿತರಾಗಿ, ಅವರವರಮನೆ ಸೇರಲು ನೋಡಿ, ಹಿಗ್ಗಿ, ಅವರ ರಮಣಿಯರು, ಜಗದ್ರಕ್ಷಕನಾದ, ನಿನ್ನಯಶವನ್ನು ಮುಕ್ತ ಕಂಠದಿಂದ ಪೊಗಳುವರು. ಮಕರಿಯನ್ನುಕೊಂದು, ಕರಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ ಕರುಣನೆಂದೂ, ಕುವಲಯಾಪೀಡ ಚಾಣೂರ ಮುಷ್ಟಿಕ ಕಂಸಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ತಂದೆ-ತಾಯಂದಿರನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ ಕಂದನೆಂದು, ರಾವಣಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ ವೀರನೆಂದೂ, ಗೋಪಿಯರು, ನಾವು ವಾಲ್ಮೀಕಾದಿ ಮುನಿಗಳು ಪೊಗಳಿದಂತೆ, ಈಗಲೂ ಜರಾಸುತನನ್ನು ಕೊಂದು, ರಾಜಸೂಯ ರಾಜರಕ್ಷಣಾದಿ ಬಹುಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ಲೋಕದ ಜನರು ಪಾಡಿ ಪೊಗಳಲಿ ! ಈ ಕಾರ್ಯವು ನಿನಗೂ ಸಮ್ಮತವೆಂದೆ ತಿಳಿದಿರುವೆನು

ಆ ಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ, ಬಲರಾಮ, ನಾರದ, ವಸುದೇವಾದಿ ಸರ್ವಯದುಪುಂಗವರು, ತಮ್ಮ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು, ದಾರುಕನು ತಂದ ದಿವ್ಯರಥವನ್ನೇರಿ, ರಥಗಜ ತುರಗಪದಾತಿ ಬಲದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಮೃದಂಗ ಭೇರೀ ಶಂಖ ಗೋಮುಖಗಳು ಮುಖರಿತವಾಗುತ್ತಿರಲು, ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದನು ಪರಿಜನರು ಪಟಕುಟಿಗಳು, ವಾರಯುವತಿಯರು, ಪರಿಕರಗಳು ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಧ್ವಜಛತ್ರಚಾಮರ ಕಿರೀಟಾದ್ಯಾಭರಣ ಕಾಂತಿಗಳು ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳಂತೆ ಅಂಬರವಿ ತುಂಬಿದವು. ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲ ಕಲ್ಲೋಲವಾದ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ತೋರಿ ನಡೆಯುವ ಸೈನ್ಯದ ತುಮುಲನಾದವು ಮುಗಿಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು, ನಾರದನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿತ್ತ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹರಿಲೀಲೆಯನ್ನು ಪಾಡುತ್ತಾ, ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದನು ರಾಜದೂತನಾದರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಮೃತಾಭಯ ವಚನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಹೋಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಅರುಹಿದನು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಆನರ್ತ, ಸಾವಿರ, ಕುರುದೇಶಗಳನ್ನೂ, ದೃಷದ್ವತೀ ಸರಸ್ವತೀ ನದಿಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿ, ಪಂಚಾಲ, ಮತ್ಸ್ಯದೇಶಗಳನ್ನ ತಿಕ್ರಮಿಸಿ, ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದನು ಕೃಷ್ಣ ಬಂದನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಪಾಂಡವರು, ವಾದ್ಯವೈಭವಗಳಿಂದ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಸಚಿವರಿಂದ ಕೂಡಿಬಂದು, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಎದುರ್ಗೊಂಡರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ, ಪ್ರಾಣವೇ ಎದ್ದು ಒಂದಂತಾಗಿ, ಧರ್ಮಜನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅವನನ್ನಾಲಿಂಗಿಸಿದನು ಆ ರಮಾರಮಣನ ಗಾತ್ರಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ,ಅವನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾದವು, ಆನಂದವು ಉಕ್ಕೇರಿ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿನೀರಾಗಿ ಹರಿಯಿತು; ಹೃದಯವು ಕರಗಿತು, ಮನವು ಅವಶವಾಯಿತು, ಮೈ ನವಿರೆದ್ದಿತು, ಮಾತಾಡಲು ಬಾರದಂತಾಯಿತು ಭೀಮಸೇನನು ಇಷ್ಟದೈವನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಲಿಂಗನವನ್ನು ಪೊಂದಿ ಪರಮಾನಂದ ಪೂರ್ಣನಾದನು ಅರ್ಜುನನನ್ನಾಲಿಂಗಿಸಿ, ನಕುಲಸಹದೇವರಿಗಾಶೀರ್ವದಿಸಿ, ಶ್ರೀಶನು ಹಿರಿಯರನ್ನು, ವಿಪ್ರರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು, ನರ್ತನ ಕೀರ್ತನಗಳಾದುವು. ಪುರವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಿ ತಾವೂ ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಂಡು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪುರಜನರು, ತಳಿಲುತೋರಣಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು ನರನಾರಿಯರು ಭೂಷಿತರಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದರು ದೀಪಗಳನ್ನು, ಪೂರ್ಣಕಲಸಗಳನ್ನು, ದ್ವಾರದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ರಂಭಾಸ್ತಂಭಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದ ಮಂದಿರಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತು, ನಾರಿಯರು, ವಿಮಾನಾರೂಢರಾದ ದೇವವನಿತೆಯರಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದರು ಅವರು ಪತ್ನೀಸಮೇತನಾಗಿ ಬರುವ ಮುರಾರಿಯ ಮನೋಹರ ಸೌಂದರ್ಯ ರಸವನ್ನೆವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿಪಿಡಿದ ಕುಸುಮಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣನಿಗರ್ಪಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣಪತ್ನಿಯರ ಪುಣ್ಯಾತಿಶಯವನ್ನು ಪೊಗಳಿ ಪಾಡಿದರು

ಪುರಜನರು, ವಿಪ್ರರು, ವೈಶ್ಯರುಬಂದು ನೀಡಿದ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು, ಆಶೀರ್ವಾದ ಗಳನ್ನು, ರತ್ನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವರಿಗೆ ಅಖಂಡ ಪುಣ್ಯವನ್ನಿತ್ತನು ಮುಂದೆ ನಡೆದು, ಗೋವಿಂದನು ರಾಜಮಂದಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಂತಿಯು, ಸೊಸೆಯರಿಂದ ಕೂಡಿ, ಎದುರ್ಗೊಂಡು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನಪ್ಪಿ, ಹರಿಸಿದಳು. ಧರ್ಮರಾಜನು ಮನೆಗೆಬಂದ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ, ಏನುಮಾ ಡಬೇಕೆಂಬ ದಿಕ್ಕುತೋಚದಂತಾಗಿ, ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುತ್ತಾ, ನಿಂತನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನು ಕುಂತಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು, ದ್ರೌಪದಿಯ ವಂದನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ತಂಗಿ ಎಂದೆಣಿಸಿ, ಸಲಹುವೆನೆಂದನು ಅತ್ತೆಯ ಮಾತಿನಂತೆ ದ್ರೌಪದಿಯು ಅಷ್ಟಮಹಿಷಿ ಯರನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿ, ಅನ್ಯರನ್ನೂ ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಅವರಗೆ ಗಂಧಮಾಲ್ಯ ಕುಂಕುಮ ವಸ್ತ್ರ ಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದಳು ಕೆಲಕಾಲವಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಸಪರಿವಾರನಾಗಿ ವಾಸವಾ ಗಿದ್ದನು ಆಗ ಖಾಂಡವವನ್ನು ಅಗ್ನಿಗಾಹುತಿಯಾಗಿತ್ತು, ಮೆಚ್ಚಿಸಿ, ಗಾಂಡಿವವನ್ನ ರ್ಜುನನಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿ, ಸಲಹಿದಮಯನಿಂದ ಮಹಾಸಭೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಧರ್ಮರಾಜನ ವೈಭವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದನು.

---

80. ಜರಾಸಂಧವಧೆ.

ಒಂದುದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯಪ್ರಜರು, ಮುನಿಗಳು, ಆಚಾರ್ಯರು, ಬಂಧುಜನರು ಕೂತು, ಕೇಳುತ್ತಿರಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿ ಗಿಂತೆಂದನು

'ಗೋವಿಂದ ! ರಾಜಸೂಯಯಾಗದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನೂ, ನಿನ್ನ ಸನ್ನಿಧಾನ ಪಾವ ನರಾದ ಇಂದ್ರಾದಿದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಸೇವಿಸಲು ತವಕಿಸುವ ನನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನೀಡೇ ರಿಸು! ಸಕಲಶುಭವಿಧ್ವಂಸಕವಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸೇವಿಸುವ ಸುಜನರು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವರು ಒಂದುವೇಳೆ ಅವರುಬೇಡಿದರೆ, ಐಹಿಕ ಸುಖವೂ ಅವರಿಗೆ ಸಿಗದಿರದು, ಆದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೇವಿಸದವರಿಗೆ, ಎರಡೂಇಲ್ಲ ಅಂತಹ ನಿನ್ನ ಹೃದಯಂಗಮ ಚರಣಾರವಿಂದ ಸೇವೆಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಕಲ ಜನರು ಕಣ್ಣಾರ ನೋಡಲಿ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಭಜಿಸುವರಿಗಾಗುವ ವೈಭವವನ್ನು, ಭಜಿಸ ದವರಿಗೆ ಆಗುವ ಅನರ್ಥವನ್ನು ಕೂಡ ನೋಡಿ, ತಿಳಿಯಲಿ ! ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿಯು, ಪೂರ್ಣಾನಂದಾನುಭವಸರೂಪನು ಆದ ನಿನಗೆ ವೈಷಮ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯೋಗ್ಯತೆಯಂತೆ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ನಿನಗೆ ನೈರ್ಘೃಣ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸುರತರುವು ಸೇವೆಯನ್ನರಿತು ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ, ನೀನೂ ಜನರ ಯೋಗ್ಯತೆಯಂತೆ ವಿಬುಧಾಸುರ ಸೌಖ್ಯ ದುಃಖಸತ್ಕಾ ರಣನಾಗಿರುವೆ "

ಶ್ರೀಭಗವಂತನಿಂತೆಂದನು

'ರಾಜನ್ ! ನಿನ್ನ ನಿಶ್ಚಯವು ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಇದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯು ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯು ತುಂಬಿ ಬೆಳಗುವುದು ಋಷಿದೇವ ಬಂಧುಮಿತ್ರರಿಗೆ, ನಮಗೂ, ನಿನ್ನ ರಾಜಸೂಯ ವೈಭವವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದಿದೆ ಈ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರು ಲೋಕಪಾಲ ಸಮರಾಗಿರುವರು ನಿನಗೇನುಕಡಿಮೆ ? ನಾನು ನಿನ್ನವಶನಾಗಿ ನಿಂತಿರುವೆನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ದಾಸರಾಗಿ ಕುಣಿಯುವ ಕುಜನರಿಗೆ ಸಿಗದನಾನು, ನನ್ನ ದಾಸರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಂಪತ್ತು, ಕೀರ್ತಿ, ತೇಜಸ್ಸು, ವೈಭವ ಮುಂತಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮಿಗಿಲೆನಿಸುವೆನು ಯಾವ ನರರಾಜನೂ ಅವರನ್ನು ಮೀರಲಾರನು. ಸರ್ವರಾಜರನ್ನೂ ಗೆದ್ದು, ಅವರಿಂದ ಕಪ್ಪವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಸರ್ವ ಸಾಂಭಾರಗಳನ್ನು ಅಣಿಯಾಗಿರಿಸಿ, ಯಜ್ಞವನ್ನಾರಂಭಿಸು !"

ಭಗವದ್ವಚನವನ್ನಾಲಿಸಿ, ಧರ್ಮರಾಜನು ಪ್ರೀತನಾದನು. ವಿಷ್ಣುಪ್ರಭಾವ ಯುತರಾದ ಭೀಮಾರ್ಜುನ ನಕುಲ ಸಹದೇವರನ್ನು, ಕ್ರಮವಾಗಿ, ಪೂರ್ವ, ಉತ್ತರ, ಪಶ್ಚಿಮ, ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಲು, ಕಳಿಸಿದನು. ಅವರು ದಿಗ್ವಿಜಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ತಂದ ಧನರಾಶಿಯು ಅಗಣಿತವಾಗಿತ್ತು ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಗೆಲ್ಲದೆ, ರಾಜಸೂಯಯಾಗವು ನಡಯಲಾರದೆಂದರಿತು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಉದ್ಧವನು ಪೇಳಿದ್ದ ಉಪಾಯವನ್ನು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗರುಹಿದನು

ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಹೆದರಿ ಯಾಗವನ್ನೇ ಬಿಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಾ ಇಂತೆಂದನು ಭೀಮಸೇನನು ಜರಾಸುತನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವನು ನಾನು, ಅರ್ಜುನ ಹಾಗೂ ಭೀಮನು, ವಿಪ್ರರೂಪರಾಗಿ ಹೋಗಿ, ಯುದ್ಧವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿ, ಆ ದುಷ್ಟನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬರುವೆವು

ಇಂತು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಗಿರಿವ್ರಜವನ್ನು, ಸೇರಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಕಂಡರು. "ರಾಜನ್ ! ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ನಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನೀಡೇರಿಸು ಧೀರರಿಗೆ ಸಹಿಸಲಾಗದ್ದಿಲ್ಲ, ದುರ್ಮಾರ್ಗರಿಗೆ ಮಾಡಬಾರದ್ದಿಲ್ಲ: ಸಮದರ್ಶಿಗಳಿಗೆ ಶತ್ರುಗಳಿಲ್ಲ, ದಾನಶೌಂಡರಿಗೆ ಕೊಡಲಾರದ್ದೂ ಇಲ್ಲ ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೂ, ಅನಿತ್ಯವಾದ ಶರೀರದಿಂದ ನಿತ್ಯವಾದಯಶವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸದವನ ಜನ್ಮವ್ಯರ್ಥವೇಸರಿ! ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ, ರಂತಿದೇವ, ಶಿಬಿ, ಬಲಿರಾಜ, ವ್ಯಾಧ ದಧೀಚಿ, ಕಪೋತ, ಉಂಚ, ವಿಪ್ರ, ಮೊದಲಾದವರು ನಶ್ವರ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನುಗಳಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ?" ಎಂದಾಡಿದ ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತನ್ನುಕೇಳಿ, ಜರಾಸಂಧನಿಂತು ಚಿಂತಿಸಿದನು

'ಇವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲ ಸ್ವರದಿಂದ, ನಡೆನುಡಿಗಳಿಂದ, ಇವರನ್ನೆಲ್ಲೋ ನೋಡಿದಂತಿದೆ, ಇವರ ಭುಜಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಗೈಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾಯಿಕಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು

ಕಂಡಾಗ ಇವರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ ಇರಬೇಕೆನಿಸುತ್ತಿದೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಷದಿಂದ ಬಂದು ಬೇಡಿದರೆಂದಮೇಲೆ ಏನಾದರೂ ಕೊನೆಗೆ ದುಸ್ತ್ಯಜ ಶರೀರವನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುವೆನು ಹಿಂದೆ ತನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಕಸಿದು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಕೊಡಲಿಚ್ಛಿಸಿ, ವಿಷ್ಣು ಮೂರ್ತಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಟುವಾಗಿ ಬಂದುಬೇಡಿದಾಗ, ಬಲಿರಾಜನು, ಶುಕ್ರನು ಬೇಡವೆಂದರೂ ಕೇಳದೆ, ತಿಳಿದು-ತಿಳಿದೂ, ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆದು, ಕೀರ್ತಿ ಯನ್ನುಗಳಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ? ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಳಿದ ಜೀವನ ಪ್ರಯೋ ಜನವಿಲ್ಲ ವಿಪುಲ ಯಶಃ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಶರೀರದ ಲೆಕ್ಕವೇನು ? ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ, "ವಿಪ್ರರೇ ! ನಿಮಗೇನು ಬೇಕು ? ಕೇಳಿ ! ತಲೆಯನ್ನಾದರೂ ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೊಡುವೆನು" ಎಂದು ನುಡಿದನು

ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂತೆಂದನು.

'ರಾಜೇಂದ್ರ ! ನಮಗೆ ಯುದ್ಧಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡು ! ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವನ್ನು ಬೇಡಿ ಬಂದವರಾಗಲಿ ಅನ್ನವನ್ನಲ್ಲ ಇವನು ವೃಕೋದರನು, ಇವನು ಅವನ ತಮ್ಮ ಅರ್ಜುನನು, ಇವರೀರ್ವರಿಗೂ ಮಾತುಲೇಯನು, ನಿನಗೆ ಶತ್ರುವೂ ಆದ ಕೃಷ್ಣನೇ ನಾನು ' ಆ ಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ, ಅರ್ಜುನನು, ಹೆದರುತ್ತಿರಲು, ಜರಾಸಂಧನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿನಕ್ಕು, ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಇಂತೆಂದನು

'ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೋಡಿದ ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು ಯುದ್ಧವನ್ನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮಥು ರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಡಗಿದವನಲ್ಲವೇ ನೀನು ? ಇನ್ನು ಈ ಅರ್ಜುನನು ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ಹುಡುಗನು, ಬಲದಿಂದ ನನಗೆ ಸಮನಲ್ಲ ಇವನಿಂದ ಯುದ್ಧ ನನ ಗೇಕೆ. ಸಮಬಲನಾದ ಭೀಮಸೇನನಿಂದಲೇ ನಾನು ಕಾದಾಡುವೆನು'

ಆ ಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ, ಅರ್ಜುನನು, ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟು, ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟನಲ್ಲ ! ಎಂದು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾದನು ಆಗ ಜರಾಸಂಧನೊಂದು ಗದೆಯನ್ನು ಪಿಡಿದು, ಭೀಮ ನಿಗೊಂದನ್ನಿತ್ತು, ಊರಹೊರಗಿರುವ ಬೈಲನ್ನು ಸೇರಿದರು ಅವರ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧ ವನ್ನು ನೋಡಲು ಸಕಲ ಪೌರರು ಬಂದು ನೆರೆದರು

ಸಮಬಲರು, ಮಹಾವೀರರು ಆದ ಭೀಮ ಜರಾಸುತರು ಗದಾಯುದ್ಧವನಾ ರಂಭಿಸಿ, ಬಲ ಎಡಗಳಿಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಾ, ಗದೆಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು, ಕಟಿ, ಪಾದ ಹಸ್ತ, ತೊಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ, ಭೀಕರವಾಗಿ, ಕಾದಾಡಿದರು ವಜ್ರಾಘಾತ ದಂತೆ ಅವರ ಗದೆಗಳು ಖಣ್ ಖಣ್ ಎಂದು ಶಬ್ದಿಸಿದವು. ಆನೆಗಳಂತೆ ಹೊಡೆದಾ ಡುವ ಅವರ ಪದಾಘಾತದಿಂದ, ಅಲ್ಲಿಯ ಭೂಪ್ರದೇಶವು ಚೂರ್ಣಿತವಾಯಿತು ಗದೆಗಳು ಮುರಿದುಬಿದ್ದವು. ಆಗ ಅವರು ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿ ದರು. ಚಪ್ಪಾಳೆ ಇಕ್ಕುತ್ತಾ, ತೊಡೆಗಳನ್ನು ತಟ್ಟಿ, ಗರ್ಜಿಸುವ ಅವರ ಮುಷ್ಟಿ ಯುದ್ಧವು ಭಯಂಕರವಾಗಿತ್ತು.

ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಜರಾಸುತನ ಜನ್ಮಪ್ರಕಾರವನ್ನು ನೆನೆದು, ಶತ್ರುಜಯುವನ್ನುಗಳಿಸುವ ಉಪಾಯುವನ್ನು ಭೀಮನಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದನು ; ಸಣ್ಣ ರೆಂಬೆಯನ್ನು ಎರಡಾಗಿ ಸೀಳಿ ಭೀಮನನ್ನೆಚ್ಚರಿಸಿ, ತಾನೂ ಭೀಮನಲ್ಲಿ ತೇಜೋಬಲರೂಪದಿಂದ ನಿಂತನು, ಆಗ ಭೀಮಸೇನನು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿಪಿಡಿದು ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಕೆಡಹಿ, ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಕಾಲುಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ, ಎರಡು ಭಾಗವಾಗುವಂತೆ ಸೀಳಿದನು ಆನೆಯು ರೆಂಬೆಯನ್ನಂತೆ ಭೀಮನು ಜರಾಸುತನ ಗುದಸ್ಥಾನದಿಂದ ನಿಲುವಾಗಿ ತಲೆಯುವರೆಗೂ ಅವನ ಶರೀರವನ್ನು ಇಬ್ಭಾಗಮಾಡಿ, ಕೊಂದನು ಒಂದುಪಾದ, ಒಂದುತೊಡೆ, ವೃಷಣ, ಕಟಿ, ಜಘನ, ಸ್ತನ, ಭುಜ, ಕೈ, ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೊಂದಾಗಿರಲು, ಎರಡು ತುಂಡಾಗಿಬಿದ್ದರಾಜನನ್ನುನೋಡಿ ಪ್ರಜರು ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡಿದರು ಅರ್ಜುನಕೃಷ್ಣರು ಭೀಮನನ್ನಪ್ಪಿ ' ಭಾಪು ! ಬಳಿರೇ ! ' ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು ಆಗ ಭಗವಂತನು, ಜರಾಸುತ ಪುತ್ರನಾದ ಸಹದೇವನಿಗೆ ಮಗಧರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನುಮಾಡಿಸಿ, ಕಾರಾಗಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಡಿಸಿದನು

18. ರಾಜವಿಮೋಕ್ಷಣ

ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರದ ಎಂಟುನೂರು ರಾಜಪುತ್ರರು ಗಿರಿಕಂದರಗಳಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡರು. ಬಡವಾಗಿ, ಮುಖಬಾಡಿ, ಮೀಯದೆ ಮಲಿನರಾಗಿ, ಕಾರಾಗಾರವಾಸದಿಂದ ನೊಂದರಾಜಸ್ಯರು, ಮೋಚಕನಾಗಿಬಂದ ಶ್ರೀಶನನ್ನು ಕಂಡರು ಘನಶ್ಯಾಮ ಶರೀರನು, ಪೀತಾಂಬರಧರನು, ಶ್ರೀವತ್ಸಯುತನು, ಚತುರ್ಬಾಹು ವಿಲಸಿತನು, ಪದ್ಮದಲನಯನನು, ಪ್ರಸನ್ನವದನನು, ಮಕರಕುಂಡಲ ಭೂಷನು, ಮನೋಹರವೇಷನು, ಪದ್ಮ ಶಂಖ ಗದಾಚಕ್ರ ವಿರಾಜಿತನು, ಕಿರೀಟ, ಹಾರ, ಕಟಕ, ಕಟಿಸೂತ್ರ, ಭುಜಕೀರ್ತಿ ಮುದ್ರಿಕಾದಿ ಸರ್ವಾಭರಣ ಶೋಭಿತನು, ಕೌಸ್ತುಭವಿಲಾಸನು, ಸುಂದರ ಮಂದಹಾಸನು ಆದ ಶ್ರೀರಮಣನನ್ನು, ಕಣ್ಣಿಂದ ಕುಡಿಯುವರೋ ! ಜಿಹ್ವೆಯಿಂದ ಸವಿಯುವರೋ ! ಮೂಗಿನಿಂದ ಮೂಸುವರೋ ! ಮನದಿಂದ ಪೊಂದ ಬೇಡುವರೋ ! ಎಂಬಂತೆ ಕಂಡು, ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿ, ಕೈಜೋಡಿಸಿ, ನಿಂತರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸಂದರ್ಶನದಿಂದ ಉಕ್ಕಿಬಂದ ಆನಂದರಸದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಾರಾಗಾರದಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಕ್ಲೇಶಗಳು ಕೊಚ್ಚಿಹೋದವು.

'ದೇವದೇವೇಶ ! ನಂಬಿದವರ ಪಾಪವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವೆ. ಶ್ರೀಶ ! ನಂಬಿಬಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದೆ. ಮುಂದೆಯೂ, ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸೆರೆಯಿಂದ ನೀನೇ ಬಿಡಿಸು ! ಮಾಗಧನಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಸಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಸಿದು, ಸೆರೆಯಿಟ್ಟು,ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನದರ್ಶನ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪೊಂದಿಸಿದ ಜರಾಸುತನು ನಮಗೆ

ಉಪಕಾರಿ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸುವೆವು ನಿನ್ನ ಬಂಧಕಶಕ್ತಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ, ಸಂಪತ್ತುಶಾಸ್ವತ ವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ, ಐಶ್ವರ್ಯ ರಾಜ್ಯ ಯೌವನ ಬಲಗಳಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿದ ಜನರಿಗೆ ಶ್ರೇಯ ಸ್ಸಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನೀರೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಮೂರ್ಖ ರಂತೆ,ಅನಿತ್ಯವಾದ ಅಶ್ವರಥ ಮಾತಂಗ ಕನಕ ಮಾಲ್ಯಾದ್ಯೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನಿತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರೂ ಮೂರ್ಖರೇ ಸರಿ ! ನಾವು ಅಂತೆಯೇ ರಾಜ್ಯೈಶ್ವರ್ಯ ಮದಮತ್ತರಾಗಿ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಾಡಿದೆವು , ಪ್ರಜರನ್ನು ಕೊಂದು, ಕರುಣೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಮೆರೆವ ನಾವೂ ಸಾಯುವೆವೆಂದು ತಿಳಿಯದಿದ್ದೆವು ಗಂಭೀರವೇಗದಿಂದ, ಕಾಣದೆ ನುಂಗಲು ಬರುವ ಕಾಲಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ, ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಇಂದು ನಿನ್ನದಯದಿಂದ ದರ್ಪವನ್ನು ತೊರೆದು, ಚರಣಾರವಿಂದವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರುವೆವು. ದೇಹವೂ ಚಂಚಲವು, ರಾಜ್ಯವೂ ಚಂಚಲತರವು. ಅದನ್ನು ಬೇಡುವದು ಪಾಪ ವನ್ನು ಬೇಡಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ ನಾವುಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ, ನಿನ್ನ ಶ್ರವಣಮನೋ ಹರ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ತಿಳಿದು, ನಿನಗೆ ಶರಣಾಗತರಾಗಿ, ಬದುಕಿದೆವು ಮುಂದೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗುವ ನಮ್ಮ ಮನವು, ನಿನ್ನ ಚರಣಾರವಿಂದವನ್ನು ಮರೆಯ ದಿರುವಂತೆ ಕರುಣಿಸು ! ಕೃಷ್ಣ ! ವಾಸುದೇವ ! ಸರ್ವಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕ ! ನತದುಃಖ ನಿವಾರಕ ! ವೇದವೇದ್ಯ ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು ”

ಇಂತು ಸ್ತುತಿಸಿದ ರಾಜರನ್ನು ನೋಡಿ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನಿಂತೆಂದನು. ರಾಜನ್ಯರೇ ! ನೀವು ಬೇಡಿದಂತೆ ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿಯಾದ ನನ್ನ ಚರಣಾರವಿಂದ ದ್ವಂದ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃಢಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವೆನು ರಾಜ್ಯ, ಸಂಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಮದವೇರಿ ಕಾದಾಡುವ ಜನರಪಾಡನ್ನು ನೋಡಿ, ನೀವು ಮದದೂರರಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದುದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ ಈ ಸುಬುದ್ಧಿಯು ನಿಮಗಂಕುರಿಸಿರುವುದು. ನಿಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟವೆಂದೇ ತಿಳಿಯಿರಿ ಹೈಹಯ, ನಹುಷ, ವೇನ, ರಾವಣ, ನರಕಾದಿ ದುಷ್ಟರಾಜರು, ಅಹಂಕಾರದಿಂದಲೇ ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟರಾದರು. ದೇಹಾದಿಗಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟು, ಸಾವು, ರೋಗ, ಜರೆಗಳು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪ್ರಜರನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿರಿ ! ನನ್ನಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ, ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರಿ ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮನವಿಟ್ಟು, ಮುಟ್ಟಿಭಜಿಸಿ, ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುವಿರಿ.’

ಎಂದವರಿಗೆ ಮಜ್ಜನಾದಿ ಶುಭಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಭೂಷಣ ವಸನ ಲೇಪನ ಭೋಜನಗಳನ್ನಿತ್ತು, ರಾಜೋಚಿತಸತ್ಕಾರಗಳಿಂದ, ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ, ಅವರವರ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಕಳಿಸಿದನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚರಣಾರವಿಂದವನ್ನೇ ನೆನೆ ಯುತ್ತಾ, ಆ ರಾಜರು, ತಮ್ಮರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಪೋಗಿ, ಪ್ರಜರಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚರಿತವನ್ನು ಪೇಳಿ, ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರು

ರಾಜಸೂಯಯಾಗ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಭೀಮಸೇನನಿಂದ, ಜರಾಸುತ ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ, ಭೀಮಾರ್ಜುನರಿಂದ ಕೂಡಿ, ಸಹದೇವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿ, ಹೊರಟು, ಶ್ರೀಶನು ಇಂಗ್ರಪ್ರಸ್ಥವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ, ಶಂಖವನ್ನೂದಿ, ತನ್ನ ವರಿಗೆ ಹರ್ಷವನ್ನಿತ್ತನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಡನೆ ಬಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನನ್ನೂ, ಭೀಮಾರ್ಜುನರನ್ನೂ ಎದುರ್ಗೊಂಡು, ಪುರಜನರು, ಅಭಿವಂದಿಸಿದರು ಧರ್ಮರಾಜನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಜರಾಸುತನ ಮರಣದಿಂದ ನಿರ್ಭೀಕನಾಗಿ, ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು ಅವರು ಗೆದ್ದುತಂದ ಧನದಿಂದ ರಾಜ ಸೂಯುವನ್ನು ಮಾಡಲೆಣಿಸಿ, ಧರ್ಮರಾಜನು, ಕೃಷ್ಣಾನುಗ್ರಹದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನ ರಿತು ಆನಂದ ತುಂದಿಲನಾದನು

---

82. ರಾಜಸೂಯಯಾಗ. ಶಿಶುಪಾಲವಧೆ.

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಆಗ ಧರ್ಮರಾಜನಿಂತೆಂದನು

'ತ್ರಿಲೋಕ ಗುರುಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆ ಯನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಶಿರದಿವಹಿಸಿ, ಪಾಲಿಸುವರು ಅರವಿಂದಾಕ್ಷ! ರಾಜರೆಂಬ ದುರಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ನಮ್ಮಂತಹ ದೀನರ ಅನುಶಾಸನವನ್ನು ನೀನು ಪಾಲಿಸು ವುದು ಅತ್ಯಂತ ಮೋಹಕವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಭೋ! ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿಯು, ಸಮಾನಾಧಿಕ ರಹಿತನು, ಗುಣ ಗಣನಿಲಯನು, ಜೀವನಿಯಾಮಕನು ಆದ ನಿನ್ನಮಹಿಮೆ, ನಾವು ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ, ಮಾಡದಿರೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಕೃಪಾಪಾತ್ರರಾದ ಭಕ್ತರಿಗೂ ದುರಭಿಮಾನ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ, ನನ್ನದೆಲ್ಲವು ಒಳಿತು–ಇನ್ನಿತರರದೆಲ್ಲವು ಕೆಡಕೆಂಬುವ ಪಶುಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಡ ಶ್ರೀಶ!"

ಅನಂತರ ಧರ್ಮರಾಜನು ಒಳ್ಳೆಯ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞವನ್ನಾರಂಭಿಸಿ ದನು. ಕೃಷ್ಣನ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ವೇದಚತುರರಾದ ವಿಪ್ರರನ್ನು ಋತ್ವಿಜ ರನ್ನಾಗಿ ವರಿಸಿದನು ವ್ಯಾಸರು ಪರಶುರಾಮರು ಪರ್ಯವೇಕ್ಷಣ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು, ಸುಮಂತು, ಗೌತಮ, ಅಸಿತ, ವಸಿಷ್ಠ, ಚ್ಯವನ, ಕಣ್ವ, ಮೈತ್ರೇಯ, ಕವಷ, ತ್ರಿತ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ವಾಮದೇವ, ಸುಮತಿ, ಜೈಮಿನಿ, ಕ್ರತು, ಪೈಲ, ಪರಾಶರ, ಗರ್ಗ, ವೈಶಂಪಾಯನ, ಅಥರ್ವಣ, ಕಶ್ಯಪ, ಧೌಮ್ಯ, ಆಸುರಿ, ವೀತಿಹೋತ್ರ, ಮಧು ಚ್ಛಂದ, ವೀರಸೇನ, ಅಕೃತವ್ರಣ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪಾದಿಗಳು ಋತ್ವಿಜರಾಗಿ ನಿಂತರು

ಭೀಷ್ಮ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರು, ದುರ್ಯೋಧನಾದಿ ಸುತಶತಸಹಿತರಾಗಿ ಬಂದರು. ವಿದುರನೂ ಬಂದನು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣದವರು ಯಜ್ಞವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದರು.

ದೇವಯಜನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಿಪ್ರರು ಬಂಗಾರದ ನೇಗಿಲುಗಳಿಂದ ಉತ್ತು, ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿದರು ಧರ್ಮರಾಜನು ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು ಧರ್ಮರಾಜನ ಯಜ್ಞಪಾತ್ರೆಗಳು, ಸ್ರುಕ್‌ಸ್ರುವಚಮಸಾದಿಗಳು, ಎಲ್ಲವೂ ಬಂಗಾರದ್ದಾಗಿತ್ತು ಇಂದ್ರಾದಿಲೋಕಪಾಲರು, ಭೂಲೋಕದ ಪ್ರಜರು ಕೂಡ ಧರ್ಮಜ ರಾಜಸೂಯ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಕಂಡು, ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವವಿದೆಂದು ತಿಳಿದು, ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು, ದೇವತೇಜಸ್ಕರಾದ ಋತ್ವಿಗ್ಜನರು ಮಾಡಿಸುವ ಆ ಧರ್ಮಜನಯಾಗವು ವರುಣನ ರಾಜಸೂಯದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು ಪಶುಸಂಜ್ಞಪನವಾದ ಮೇಲೆ, ಧರ್ಮಜನು ಸದಸಸ್ಪತಿಗಳಾದ ವೇದವ್ಯಾಸ ಪರಶುರಾಮರನ್ನೂ, ಯಾಜಕರನ್ನೂ. ಇತರ ರಾಜರನ್ನೂ ತಕ್ಕಂತೆ ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಅಗ್ರ್ಯಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು ಯಾರಿಗೆ ಮಾಡುವುದೆಂದು ಸಂಶಯಪಡುತ್ತಿರಲು, ಸಹದೇವನಿಂತು ನುಡಿದನು.

ಸಾತ್ವತ ತಂತ್ರಜ್ಞರಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನು. ಸರ್ವದೇವಪ್ರಧಾನನು, ದೇಶಕಾಲವಸ್ತುನಿಯಾಮಕನು, ಸರ್ವಜಗದಾಧಾರನು, ಸರ್ವಯಜ್ಞ ಫಲಭೋಕ್ತನು ಆದವನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ! ಅಗ್ನಿ, ಆಹುತಿಗಳು, ಮಂತ್ರಗಳು, ಜ್ಞಾನ, ಕರ್ಮಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಅವನ ಅಧೀನವಾಗಿವೆ. ಅವನಿಗೆ ಸಮಾನರಿಲ್ಲ; ಅಧಿಕರಿನ್ನೆಲ್ಲಿ ? ಜೀವರಿಗೆಲ್ಲ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯು, ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿ ಲಯಕಾರಣನು, ಅನಪೇಕ್ಷನು, ಧರ್ಮರಕ್ಷಕನು ಆದೀಕೃಷ್ಣನಿಗೇ ಅಗ್ರಪೂಜೆಯು ಸಲ್ಲುವದು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪೂಜೆಯಿಂದ ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಂತೆಯೇ ಆಗುವುದು. ತಾನು ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿ ಎಂದು ಅರಿತಿರುವ ದೇವನಿಗಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮನ್ನರಿಯದ ಇತರರಿಗೆ ಅಗ್ರಪೂಜೆ ಸಲ್ಲದು. ಪೂರ್ಣನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೊಡುವ ಪೂಜೆಯು ಅನಂತಫಲಪ್ರದವಾಗುವುದು".

ಆ ಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ, ಭೀಷ್ಮನ ವಚನವನ್ನೂ ಕೇಳಿ, ಧರ್ಮರಾಜನು, ಸಭೆಯು ಜಯಜಯಕಾರದಿಂದ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗಗ್ರಪೂಜೆಯನ್ನ ರ್ಪಿಸಿದನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪದಪಂಕಜಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು, ಪಾವನ ಪಾದೋದಕವನ್ನು, ತಾನೂ, ತಮ್ಮಂದಿರು, ತರುಣಿ ದ್ರೌಪದಿ, ತಾಯಿಕುಂತಿ, ಪರಿವಾರದವರು ಶಿರದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದರು. ಪೀತಾಂಬರಗಳನ್ನು, ಆಭರಣಗಳನ್ನು, ಗಂಧ ಹಾರಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಸ್ವಾಮಿಯ ಸೊಬಗನ್ನು ನೋಡಿ ಕಣ್ಣು ತುಂಬಿ ತುಳುಕಲು, ಮನವು ವಿವಶವಾಗಲು, ಮಾತಾಡಲು ಬರದೆ ಸುಮ್ಮನೆ, ಆನಂದಭರದಿ ತಲೆಬಾಗಿ ನಿಂತನು.

ಆಗ ಸದಸ್ಯರೆದ್ದು ನಿಂತು ಕೈಜೋಡಿಸಿ, 'ನಮೋ ನಮೋ ! ಜಯ ಜಯ ! ಕೃಷ್ಣ !' ಎಂದು ವಂದಿಸಿದರು ಆಕಾಶದಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಸುಮವರ್ಷವನ್ನು ಗರೆದರು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ' ಸಹಿಸದೆ, ಎದ್ದು ನಿಂತು, ಕೈಗಳನ್ನೆತ್ತಿ, ಪರುಷವಚನಗಳಿಂದ, ಶಿಶುಪಾಲನು ಸಭಿಕರಿಗಿಂತೆಂದನು

'ಕಾಲವೆಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟುಬಂತು ! ಕಾಲಬಲವನ್ನು ಮೀರಲಾಗದೆಂಬ ಶ್ರುತಿಯು ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ಹಿರಿಯರೆನಿಸಿ ಕೊಂಡವರ ಬುದ್ಧಿಯು ಕೂಡ, ಹುಡುಗನಮಾತಿಗೆ ಮತಿಗೆಟ್ಟು, ಕೆಡಬೇಕೇ ? ಪಾತ್ರಾಪಾತ್ರ ವಿಚಕ್ಷಣರಾದ ನೀವು ಬಾಲ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬಹುದೇ ? ಸಭಿಕರೇ ! ಸದಸಸ್ಪತಿಗಳೇ ! ಈ ಕೃಷ್ಣನು ಅಗ್ರ ಪೂಜಾರ್ಹನೇ ? ತಪಸ್ಸು, ವಿದ್ಯೆ, ವ್ರತ, ಜ್ಞಾನ, ಪಾಪರಾಹಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ದೊಡ್ಡ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳನ್ನು, ಲೋಕಪಾಲ ಪೂಜಿತರಾದ ಸದಸಸ್ಪತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಕುಲಪಾಂಸನನಾದ ಈ ಗೋಪಾಲನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವದು ಚಿತವೇ ? ಪುರೋಡಾಶವನ್ನು ಕಾಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತಾಯಿತು ! ಇವನಿಗೆ ವರ್ಣವೇ ? ಕುಲವೇ ? ಯಾವ ಧರ್ಮದವನಿವನು ? ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಂತೆ ತಿರುಗುವ, ಗುಣಗಳಿಲ್ಲದ, ಲೋಕ ವಿಲಕ್ಷಣ ವರ್ತನನಾದ ಇವನಿಗೆ ಅಗ್ರಪೂಜೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ನೀವೆ ಕೆಟ್ಟಿರಿ ! ಯಯಾತಿ ಶಾಪದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಭ್ರಷ್ಟನಾದ ಯದು ಕುಲದವನಿಗೆ ಕುಲವಾವುದು ? ಕುಡಿದವನಂತೆ ಉನ್ಮತ್ತನಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಗಣಸೇವಿತವಾದ ಪವಿತ್ರ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬ್ರಹ್ಮತೇಜೋವಿ ರಹಿತವಾದ ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಂಜುಬುರುಕನಿಗೆ, ಕಳ್ಳನಿಗೆ, ಪೂಜಾ ಪ್ರಿಯನಿಗೆ, ಬಂಧು ಪ್ರೀತಿ ವರ್ಜಿತನಿಗೆ, ಅಗ್ರಪೂಜೆಯನ್ನು ನಾನು ವಿರೋಧಿಸುವೆನು.'

ಇಂತು ಕೇಡುಗಾಲವು ಒದಗಿ ಬಂದು, ಅಮಂಗಲ ವಚನಗಳನ್ನಾಡುವ ಶಿಶುಪಾಲನ ಕೂಗನ್ನು, ಸಿಂಹವು ನರಿಯ ಕೂಗನ್ನಂತೆ, ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಅಧೋಕ್ಷಜನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು ಭಗವಂತನ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಲಾರದೆ, ಸಭಾಸದರು, ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ಬೈಯುತ್ತಾ, ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಸಭೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಹೊರಬಂದರು

ಭಗವನ್ನಿಂದೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ಭಕ್ತರ ನಿಂದೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಕೇಳುತ್ತಾ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡದೆ, ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ನಿಂತಿರುವ ಮನುಜನು, ತನ್ನ ಪುಣ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವನು

ಆಗ ಭೀಮಸೇನನು ಅಚ್ಛಿನ್ನ ಭಗದ್ಭಕ್ತನಾದುದರಿಂದ, ಶ್ರೀಹರಿ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಸಹಿಸದೆ, ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ಕೊಂದು ಬಿಡುವೆನೆಂದು, ಗದೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ಬಂದನು. ಭೀಷ್ಮನವನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಮತ್ಸ್ಯ, ಕೈಕೇಯ ಸೃಂಜಯಾದಿ ಬಂಧುಗಳೂ ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು, ಉದ್ಯತಾಯುಧ ಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ಮೇಲೇರಿ

ಬಂದರು ಶಿಶುಪಾಲನು ಜಗ್ಗದೆ, ಕತ್ತಿಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪಿಡಿದು, ಅವರನ್ನು ಬೈಯುತ್ತಾ ಎದುರಿಸಿದನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಿವಾರಿಸಿ, 'ಶಿಶುಪಾಲನು ಮಾಡಿದ ವಧಾರ್ಹವಾದ ನೂರು ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದೆನಿನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ' ವೆಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಚಕ್ರದಿಂದ ಶಿಶುಪಾಲನ ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಶಿಶುಪಾಲನು ಮೃತನಾಗಲು, ಸಭೆಯು ಗಗ್ಗೋಲಾಯಿತು. ದುಷ್ಟರಾಜರು ಭಯದಿಂದ ಸಭೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟೋಡಿದರು ಚೈದ್ಯ ದೇಹದಿಂದ ಜೀವಜ್ಯೋತಿಯು, ಮೋಘದಿಂದ ಬಂದ ಉಲ್ಕೆಯು ಭೂಮಿಯನ್ನಂತೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚರಣಾಂಕಿತವಾಯಿತು. ಮೂರು ಜನುಮಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷ ಭಾವನಾ ಸಂರಂಭದಿಂದ ಅಸುರ ಜೀವನೂ, ಭಕ್ತಿಯುತ ಸಂತತ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಜಿಯನೂ, ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಸ್ವಯೋಗ್ಯವಾದ ತಮೋ ವೈಕುಂಠ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪೊಂದಿದರು. ಭಕ್ತಿಯೇ ಪರಮ ಮಂಗಲಕರವು; ದ್ವೇಷವು ಅಮಂಗಲ ತಮವು ವೈಕುಂಠ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಜಯ ವಿಜಯರ ಚರಿತವನ್ನು ರಾಜನ್! ನಿನಗೆ, ನಾನು, ಬಹುಸಲ ವರ್ಣಿಸಿರುವೆನು.

ಆ ಮೇಲೆ ಧರ್ಮರಾಜನು ಋತ್ವಿಗ್ಜನರನ್ನು, ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಅವಭೃಥವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು ಧರ್ಮರಾಜನ ಯಾಗವನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟು, ಸರ್ವಸಮರ್ಥನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು, ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಮಾನಂದ ಭರಿತನಾದನು. ದೇವಮಾನವಗಂಧರ್ವಾದಿಗಳು, ಧರ್ಮರಾಜನಿಂದ ಪೂಜಿತರಾಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಧರ್ಮಜಾದಿಪಾಂಡವರನ್ನು, ಯಾಗ ವೈಭವವನ್ನು, ಪೊಗಳುತ್ತಾ, ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು ರಾಜರನ್ನು ಸೆರೆಯಿಂದಬಿಡಿಸಿ, ಜರಾಸಂಧಾಂತಕನಿಂದ ವಂದಿತನಾಗಿ, ರಾಜಸೂಯವನ್ನು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿಸಲು, ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ದುರ್ಯೋಧನ ಕುಲಾಂತಕನಾಗಲು ಹವಣಿಸುವ ಶ್ರೀಶನಕಥೆಯನ್ನುಹೇಳಿ, ಕೇಳಿದವರು ಸರ್ವಪಾಪ ಮುಕ್ತರಾಗುವರು

---

83 ರಾಜಸೂಯ ಸಮಾಪ್ತಿ.

ರಾಜನು ಕೇಳಿದನು

ಧರ್ಮರಾಜನ ರಾಜಸೂಯ ವೈಭವವನ್ನು ನೋಡಿ ಸರ್ವಜನರೂ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರೆಂದೆ ಆದರೆ ದುರ್ಯೋಧನನು ದುಃಖಪಟ್ಟನೆಂದು ನಾವು ಕೇಳಿರುವೆವು! ಏಕೆ? ಆಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳು!

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ರಾಜನ್! ನಿಮ್ಮತಾತನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಪಡದವರೆಂದರೆ ಕೌರವರೇ; ಮತ್ತಾರಿಲ್ಲ.

ಆಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಭೀಮನು ಪಾಕಶಾಲಾಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿದ್ದನು ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೋಶಾಧಿಪನು. ಸಹದೇವನು ಮಾನಮರ್ಯಾದೆಗಳ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ನಕುಲನು ದ್ರವ್ಯಸಂಪಾದಕನು ಸಜ್ಜನರ ಕೊರತೆಗಳ ನೀಗಲು ಅರ್ಜುನನು, ಅವರ ಪಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಳನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಕೃಷ್ಣನು ನಿಂತರು ದ್ರೌಪದಿ, ಬಡಿಸುವುದನ್ನು ಪರ್ಯವೇಕ್ಷಿಸಿದಳು ಕರ್ಣನು ದಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ನಿಯೋಜಿತನಾದನು ಇಂತು ಸಾತ್ಯಕಿ, ವಿಕರ್ಣ, ಕೃತವರ್ಮ, ವಿದುರ, ಭೂರಿಶ್ರವ ಸಂತರ್ದನಾದಿಗಳು, ನಾನಾಕಾರ್ಯ ರತರಾಗಿದ್ದರು. ಋತ್ವಿಗ್ಜನಸನ್ಮಾನ, ಸದಸ್ಯಸತ್ಕಾರಗಳಾದ ಮೇಲೆ, ಧರ್ಮಜಾದಿಗಳು, ಅವಭೃತ ಸ್ನಾನಮಾಡಲು ರಥಾರೂಢರಾಗಿ, ಗಂಗೆಗೆ ಹೊರಟರು ಮೃದಂಗ ಶಂಖಪಣವತೂರ್ಯ ಗೋಮುಖಾದಿ ವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗುತ್ತಿರಲು, ವಂದಿಮಾಗಧರು ಸ್ತುತಿಸುವ, ಗಾಯಕರು ಪಾಡುವನಿನಾದವು, ಬ್ರಹ್ಮಘೋಷವನ್ನು ಕೂಡಿ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕೇಳಬರುತ್ತಿರಲು, ಧರ್ಮಜನು, ಕುರುಸೃಂಜಯ ಕೇಕಯಾದಿ ಬಂಧುಜನರು ರಥ ಗಜತುರಗಾರೂಢರಾಗಿ ಹಿಂಬಾಲಿಸಲು, ಹೊರಟುಗಂಗಾತೀರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದನು. ವಿಚಿತ್ರವಸನಗಳನ್ನುಟ್ಟು ನರನಾರಿಯರು, ಗಂಧತೈಲಾದಿಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಹರಿದ್ರಾಕುಂಕುಮ ಕೇಸರೋದಕಗಳಿಂದ ವಸಂತೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ರಾಜತರುಣಿಯರು ಭಟರಕ್ಷಿತರಾಗಿ ತಾವೂ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಚತುರ ಸರಸೋಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ, ಗಂಧಕರ್ಪೂರ ಕೇಸರಪರಿಮಳ ಮಿಳಿತ್ಯಮನೀಯ ವಸಂತ ಜಲಗಳಿಂದ ಓಕುಳಿಆಟವನ್ನಾಡಿದರು ಉಟ್ಟಪಟ್ಟೆದುಕೂಲಗಳು ತೊಯ್ದು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಪಿಡಿಯಲು, ಎದ್ದುಕಾಣುವ ಸ್ತನಕಲಶಗಳಿಂದ, ಕೇಶಶೈವಾಲದಿಂದ, ಸಂಭ್ರಾಂತನೇತ್ರ ಮೀನಗಳಿಂದ, ಜಘನಪುಲಿನಗಳಿಂದ, ಉದುರುವ ಹಾರಸುಮಗಳಿಂದ ನಿಂತು, ಪತ್ನೀಸಂಯಾಜವನ್ನು ಮಾಡುವ ರಮಣಿಯರು ಮಹಾಮೋಹಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಧೂರ್ತವಿಷಯಾಸಕ್ತದುಷ್ಟ ಚಿತ್ತಗಳು ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಗಳಂತೆ ತೇಲಿಹೋದವು

ಅವಭೃಥವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸರ್ವ ವರ್ಣದವರು ಪುನೀತರಾದರು. ಆಕಾಶದಿ ದೇವ ದುಂದುಭಿಧ್ವಾನವು ಕೆಳಗೆ ನರ ದುಂದುಭಿಗಳ ಸದ್ದನ್ನಡಗಿಸಿತು ಪೂಮಳೆಯು ಹೇರಳವಾಯಿತು ಧರ್ಮರಾಜನು ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತನಾಗಿ, ವಿಪ್ರರಿಗೆ, ಅಂಬರ ಭೂಷಣ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನಿತ್ತು, ಬಂಧು ಮಿತ್ರರನ್ನೂ, ಅಚ್ಯುತನನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದನು ಮಣಿ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು, ಪೂಮಾಲೆಗಳನ್ನು, ಉಷ್ಣೀಷ ಕಂಚುಕಗಳನ್ನು, ದುಕೂಲ ಮಣಿಹಾರಗಳನ್ನು, ಧರಿಸಿದ ನರಪುಂಗವರು, ಕುಂಡಲ ಚೂಡಾಮಣಿ ಕನಕಮೇಖಲ ವಲಯಾದಿ ಭೂಷಣಗಳನ್ನಿಟ್ಟ ತರುಣೀರತ್ನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಧರೆಗಿಳಿದು ಬಂದಸುರರಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದರು.

ಋತ್ವಿಗ್ಜನರು, ರಾಜರು, ವಿಪ್ರರು, ಇತರ ಜನರು ತೆರಳಿಹೋದಮೇಲೆ, ಧರ್ಮರಾಜನು, ಹರಿಯ ದಾಸ್ಯವೆಂಬ ಮಹಾಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪೊಂದಿದವನಿಗೆ ಇತರ ಭಾಗ್ಯಗಳು ದುರ್ಲಭವಲ್ಲ' ವೆಂಬ ನುಡಿಗೆ, ಸಾಕ್ಷೀಭೂತನಾಗಿ, ಸುಖವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು ಬಂಧು ಜನರು ಕೂಡ ಹೊರಟು ಹೋದರು ಧರ್ಮರಾಜನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಳಿಸಲಾರದೆ, ಸಾಂಬಾದಿ ಯದುವೀರರನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡನು

ಇಂತು ಧರ್ಮಜನು ಮನೋರಥ ಸಮುದ್ರವನ್ನು, ಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ಹಡಗಿನಿಂದ ಸುಖವಾಗಿ ದಾಟಿ, ಮನೋವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮುದದಿಂದಿದ್ದನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತನ ಸಿರಿಸಂಪತ್ತು, ರಾಜಸೂಯ ಮಹೋದಯಗಳು ದುರ್ಯೋಧನನ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿದವು. ಬ್ರಹ್ಮನಿರ್ಮಿತವಾದ ದೇವಮಾನವ ದಾನವ ರಾಜೇಂದ್ರರ ಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲೆತಿದ್ದವು ಆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು, ಅದನ್ನನುಭವಿಸುವ ಪಾಂಡುಸುತರನ್ನು, ಅವರನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ದ್ರೌಪದ್ಯಾದಿ ಲಲನಾ ಮಣಿಗಳನ್ನೂ ಕಂಡ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ, ಗುಂಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಂಡವೇ ಸುರಿದಂತಾಯಿತು. ಮಧುಸೂದನ ಮಾನಿನಿಯರ ಹಾವಭಾವ ವಿಲಾಸಗಳು ಅವನನ್ನು ಕೋತಿಯನ್ನಂತೆ ಕುಣಿಸಿದವು ಮಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮಂದಿರಿಂದ ಕೂಡಿ, ಕೃಷ್ಣಕೃಪಾಛತ್ರದಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತನಾಗಿರುವ ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಪೊಗಳುವ ವಂದಿಮಾಗಧರ ಗಾನವು ಕುರುರಾಜನಿಗೆ ಕರ್ಣಶೂಲವಾಯಿತು. ಚಾಮರವ್ಯಜನಗಳಿಂದ ದೇವಪತಿಯಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಧರ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಅಧರ್ಮನು ಸಹಿಸದಾದನು.

84. ದುರ್ಯೋಧನಪರಾಭವ–ಸಾಲ್ವತಪಸ್ಸು.

ಒಂದು ದಿನ ದುರ್ಯೋಧನನು, ತನ್ನ ಅನುಜರಿಂದಲು, ಅನುಚರರಿಂದಲು ಕೂಡಿ, ಮಯಸಭೆಯನ್ನು ಪೊಕ್ಕನು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗವು, ಬಾಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವನಿಂದಾಧೂಮವು, ಕಲೆತು ಹೃದಯದ ಅಸೂಯಾಗ್ನಿಯ ಧೂಮಜ್ವಾಲೆಗಳೆಂಬಂತೆ, ಆಡುತ್ತಿದ್ದವು ಹರಿನೀಲರಚಿತವಾದ ಸ್ಥಲವನ್ನು ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ, ಆ ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನಿಯು ತನ್ನ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿಹಿಡಿದು ನಡೆದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಖೊಳ್ಳೆಂದು ನಕ್ಕರು ಸ್ಫಟಿಕರಚಿತಪುಷ್ಕರಣಿಯನ್ನು ಸ್ಥಲವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ, ದರ್ಪವೇಗದಿಂದ ಮುಂದೆಸಾಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪುತ್ರಾಗ್ರೇಸರನನ್ನು ನೋಡಿ ಭೀಮನು, ಅವನ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ದ್ರೌಪದಿಯು,ಇತರ ನರನಾರಿಯರು ಕೂಡ,ಧರ್ಮರಾಜನು ಕೂಡದೆಂದರೂ ಕೇಳದೆ, ಕೃಷ್ಣನ ಕಣ್ಣಸನ್ನೆಯಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕರು ಆಗ ಧರ್ಮರಾಜನು, ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತಿನಂತೆ, ಒಣಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು, ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಾಧಾನದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೌರವೇಶನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಅವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳದೆ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಧೀರ ಧೂರ್ತನಾದ ದುರ್ಯೋ

ಧನನು, ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಬಾಗಿದ ತಲೆಯನ್ನೆತ್ತದೆ, ಧರ್ಮನನ್ನು ಸೇರಪೋಗದೆ, ಹಸ್ತಿಪುರವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು ಅವನ ಹೃದಯವು ಅಗ್ನಿಪರ್ವತವಾಗಿತ್ತು, ಮನಸ್ಸು ಹಾಲಾಹಲಸರವಾಗಿತ್ತು; ಅವನ ದುಶ್ಶಾಸನಾದಿಪರಿಜನರೂ ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಧರ್ಮರಾಜನಿದೆಲ್ಲವನ್ನು ಕಂಡು ಮನದಿನೊಂದು, ಗೋವಿಂದನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಂದುದಾಗಲೆಂದು ಸುಮ್ಮನಾದನು ಭೂಭಾರ ಹರಣ ವಿಚಕ್ಷಣನಾದ ನಾರಾಯಣನು ಬೇಕೆಂದೇ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು, ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಧರ್ಮಯುದ್ಧದ ಮಹಾವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅಂದು ಬೀಜವನ್ನು ನಟ್ಟು, ಆನಂದದಿಂದಿದ್ದನು ಆಗ ನಾರದನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದಲು, ಧರ್ಮರಾಜನಿಂದಲು ಪೂಜಿತನಾಗಿ, ಆಸನವನ್ನಲಂಕರಿಸಿದನು, ಪೃಥಿವೀಮಂಡಲದಿ ಮಹಾಶೂರನಾರೆಂದು ಕೇಳಿದ ಧರ್ಮರಾಜನಿಗಿಂತು ನುಡಿದನು

"ಅಪ್ರಮೇಯ ಪರಾಕ್ರಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೂ, ನಿನ್ನ ವೀರವರ ಸೋದರರಿಗೂ ಸೋತರಾಜರು ಈಗ ದರ್ಪರಹಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನಿರುವರು. ಆದರೆ ದುರಾಗ್ರಹಿಯಾದ ಸಾಲ್ವನು ಮಾತ್ರ ಸೊಕ್ಕಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವನು. ಅವನ ಅಣ್ಣಂದಿರಾದ ಹಂಸಡಿಭಿಕರನ್ನು ಕೊಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲಿನ ಹಗೆಯಿಂದ ಸಾಲ್ವನು, ಕುಂಡಿನ ನಗರದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟರಾಜರನ್ನೊಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ, ಅವರ ಮುಂದೆ 'ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಯಾದವರಿಲ್ಲವೆನಿಸಿ ಬಿಡುವೆ'ನೆಂದು, ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು ಸಾಲ್ವನು ತಪವನ್ನು ಮಾಡಲು ವನಕ್ಕೆ ಹೋದವನು ಬಹುಕಾಲ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಪಟ್ಟಗಟ್ಟಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಲ್ವನು ವನದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಮರಳನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾ, ಕಠಿನ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಒಂದು ವರ್ಷವು ಮುಗಿಯುತ್ತಿರಲು, ಶಿವನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದನು, "ವರವನ್ನು ಬೇಡು" ಎಂದನು ಸಾಲ್ವನು ದೇವಾಸುರ ಗಂಧರ್ವೋರಗ ರಾಕ್ಷಸ ಮಾನವರಿಗೆ ಅಭೇಧ್ಯವು, ಕಾಮಗಮನವು, ಯದುಕುಲ ಭಯಂಕರವು ಆದ ವಿಮಾನವನ್ನು ಕೊಡೆಂದು ಬೇಡಿದನು, ಆಗ ಶಂಕರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಮಯನು ಸೌಭವೆಂಬ, ಉಕ್ಕಿನ ವಿಮಾನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಸಾಲ್ವನಿಗಿತ್ತನು ಅದು ರಹಸ್ಯರಕ್ಷಣ ಸ್ಥಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ನೀಲಮಾಣಿಕ್ಯ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ತುಂಬಿ, ದುರಾಸದವಾಗಿತ್ತು. ಅಂತಹ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪುರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ, ಸಮಗ್ರಬಲವಾಹನನಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಾಲ್ವನೇ ಈಗ ಮಹಾದರ್ಪಶಾಲಿ ಎನಿಸಿರುವನು"

ಆ ಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ, ಧರ್ಮರಾಜನು ನಸುನಗುತ್ತಾ, ಕೃಷ್ಣನ ಮುಖವನ್ನೀಕ್ಷಿಸಿದನು. ಧೈರ್ಯಸಾರಸರ್ವಸ್ವ ನಿಧಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ, ನಿರಾಕುಲನಾಗಿ 'ಇರಲಿ ! ನೋಡುವೆ' ನೆಂದು, ನಕ್ಕು ಸುಮ್ಮನಾದನು ಶತ್ರುಶೌರ್ಯಸಾಹಸಗಳಿಗೆ ಹೆದರದೆ, ಗಂಭೀರ ವದನರಾಗಿರುರುವುದು ಮಹಾತ್ಮರ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲವೇ !

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾಗ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಕೃತವರ್ಮ, ಅಕ್ರೂರ, ಉಗ್ರಸೇನಾದಿ ಯದು ಪುಂಗವರನ್ನು ದ್ವಾರಾವತಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆಂದು ಕಳಿಸಿ, ತಾನೂ ಹೊರಡಲನುವಾದನು.

85. ಸಾಲ್ವನ ದಂಡ ಯಾತ್ರೆ.

ಜರಾಸಂಧ ಶಿಶುಪಾಲರ ಮೃತಿಯನ್ನು ರಾಜಸೂಯ ಕ್ರತು ಸಮಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಾಲ್ವನು ದುರ್ವಿಷಹ ಕ್ರೋಧ ವಶನಾದನು ; ಆಲಸ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ದ್ವಾರಾವತೀ ಪುರವನ್ನು ಮಹಾ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಬಂದು ಮುತ್ತಿದನು. ಅವನ ಸೈನಿಕರು ಕೂಟ ಯುದ್ಧ ಚತುರರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು, ಪ್ರಾಕಾರೋಪವನಗಳನ್ನೂ, ಗೋಪುರ ದ್ವಾರಗಳನ್ನು, ಅಟ್ಟಾಲ ಪ್ರತೋಲಿಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿದರು ಸೌಭನ ವಿಮಾನ ದಿಂದ ಶಸ್ತ್ರವೃಷ್ಟಿ ಶಿಲಾವೃಷ್ಟಿಗಳು ಸುರಿದವು. ಸರ್ಪಗಳು ಆಣೆಕಲ್ಲುಗಳು, ಮೇಲಿಂದ ಉದುರಿದವು. ಬಿರುಗಾಳಿಯಿಂದೆದ್ದ ದೂಳಿ, ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿತುಂಬಿ, ಜನರಕಣ್ಣು ಕಾಣದಂತಾಗಿ, ಅವರು ಭಯಾಕ್ರಾಂತರಾದರು ತನ್ನ ಪುರಜನರ ಪಾಡನ್ನುಕಂಡು, 'ಭಯಪಡಬೇಡಿ' ಎಂದು ಅವರಿಗಭಯವಿತ್ತು, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು, ಸಾಲ್ವನನ್ನು ಎದು ರಿಸಿ ನಿಂತನು. ಸಾತ್ಯಕಿ, ಚಾರುದೇಷ್ಣ,ಸಾಂಬ, ಅಕ್ರೂರ, ಕೃತವರ್ಮ, ಭಾನುವಿಂದ, ಗದ, ಶುಕ, ಸಾರಣಾದಿ ಯದುವೀರರು ಧನುರ್ಬಾಣಧರರಾಗಿ, ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿ ಸಲು ಹೊರಟರು ರಥಗಳನ್ನೇರಿ, ಕವಚಕಿರೀಟಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ಆನೆಕುದುರೆ ಪದಾ ತಿಗಳ ಬಲವು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿರಲು, ಅವರು ಸಾಲ್ವನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಿರೋಧಿಸಿ, ಕಾದಿ ದರು ದೇವಾಸುರಸಮರಭೀಕರವಾದ ಆ ರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಸಾಲ್ವನನ್ನೆ ದುರಿಸಿದನು.

ಸಾಲ್ವನಮಾಯೆಯನ್ನು ರುಕ್ಮಿಣೀಸುತನು ಕತ್ತಲನ್ನು ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಾಶಗೊಳಿಸಿ, ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸಾಲ್ವನ ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದನು; ನೂರುಬಾಣಗಳಿಂದ ಸಾಲ್ವನನ್ನು, ಒಂದೊಂದು ಬಾಣದಿಂದ ಅವನ ಸೈನಿಕರನ್ನು, ಹತ್ತುಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನು, ಮೂರು ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಪುರ ಜನರು ಮೆಚ್ಚಿ ಜಯಜಯಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಸಾಲ್ವನ ವಿಮಾನವು ಅಲಾತಚಕ್ರದಂತೆ, ಒಂದು ಸಲ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯು ಮತ್ತೊಂದುಸಲ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯು ಕಾಣಿಸುತ್ತಾ ತಿರುಗುತ್ತಿತ್ತು, ಸಾಲ್ವನಮಂತ್ರಿ ಯಾದ ದ್ಯುಮಂತನು ಗದೆಯಿಂದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಆಗ ಪ್ರದ್ಯು ಮ್ನನ ಎದೆಗೆ ಗಾಯವಾಗಿ, ಅವನು ಮೂರ್ಛೆಹೊಂದಿದನು. ಅವನಸಾರಥಿ ರಣ ಧರ್ಮವನ್ನರಿತು, ರಥವನ್ನು ರಣರಂಗದಿಂದ ದೂರಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಒಂದೇ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಮೈತಿಳಿದು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ದಾರುಕಸುತನನ್ನು ನೋಡಿ, “ಅನ್ಯಾಯವಮಾಡಿದೆ ರಣರಂಗದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದನೆಂಬ ಅಪಕೀರ್ತಿಯನ್ನೆನಗೆ ತಂದೆ ಯದುಕುಲದಲ್ಲಿ ರಣಹೇಡಿಗಳೆಂದರೆ ನನ್ನೊಬನನ್ನು ಹೊರತು ಅನ್ಯರಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನಿಂದ ನನಗೆ ನಿಂದೆ ಬಂದೊದಗಿತು—ರಾಮ ಕೇಶವರ ಮುಖವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಲಿ ! ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ ! ಭಾವ ಮೈದುನರು, ಸೋದರರು ನನ್ನನ್ನುನೋಡಿ ರಣಹೇಡಿ ಎಂದು ನಗುವರಲ್ಲ ! ರಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಬಾಣದಿಂದ ನನಗೆ ಎಚ್ಚರಬರುವಂತಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಥವಾ ರಣಮರಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಲೇಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು” ಎಂದನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದಾರುಕಸುತನು, ‘ಆಯುಷ್ಮನ್ ! ಧರ್ಮವನ್ನರಿತೇ ನಾನು ನಿನ್ನ ರಥವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದಿರುವೆನು ಶತ್ರುಗದೆಯ ಆಘಾತದಿಂದ ನೀನು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿರಲು ಮತ್ತೇನು ಮಾಡಲಿ ! ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ರಥಿಕನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಸೂತನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ ನಾನು ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಿನಗಿದರಿಂದ ಕುಂದೂ ಇಲ್ಲ ”

---

86. ಸಾಲ್ವವಧೆ.

ಆಗ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ರಣರಂಗವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ದ್ಯುಮಂತನನ್ನು, ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಅವನ ಸೂತನನ್ನು, ಎಂಟು, ನಾಲ್ಕು, ಎರಡು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪೀಡಿಸಿ, ಎರಡು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಧ್ವಜಪತಾಕೆಗಳನ್ನುರುಳಿಸಿದನು, ಮತ್ತು ಬಿಡದೆ ಒಂದು ನಿಶತಬಾಣದಿಂದ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಕೆಡಹಿದನು ಗದ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಅಕ್ರೂರ, ಸಾಂಬ, ಶುಕ, ಸಾರಣ ವಸುದೇವ, ಉಗ್ರಸೇನ ಮುಂತಾದವೀರರು, ಸಿಡಿಲಕುಡಿಗಳಂತೆ ಆಡರಿ, ಶತ್ರುಸೈನಿಕರನ್ನು ಕೊಂದು ವೀರವಿಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು ಇಂತು ಇಪ್ಪತ್ತೇಳುದಿನಗಳ ಭಯಂಕರ ಸಂಗ್ರಾಮವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು, ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದುಃಶಕುನಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ಧರ್ಮರಾಜಾದಿಗಳನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು, ಬಂಗಾರದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂತುಬರುವ ತನ್ನ ಶೃಂಗಾರವತಿಯರಿಂದ ಮತಂಗ ತುರಂಗ ಸ್ಯಂದನ ವೀರಭಟಬಲದಿಂದ, ಕೂಡಿ, ಪಯಣಿಸಿ, ದ್ವಾರಕಾನಗರವನ್ನು ತಲುಪಿದನು. ಸಾಲ್ವನು ದೇಶವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿ, ರಣರಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೋಡಿ, ತನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ಸೇರಿದನೆಂದು ಕೇಳಿದನು

ಸಾಂಬನು ಸಾಲ್ವನ ಹಿಂದೆ ಬಿಡದೆ ಪೋಗಿ ಅವನ ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿಯನ್ನು, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ವಿವಿಂಡನೆಂಬ ಸೇನಾನಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಸಾಲ್ವನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಯ ಪಾಡನ್ನು ನೋಡಿ, ಕುಪಿತನಾಗಿ, ಸೌಭವನ್ನು ಚೂರುಮಾಡಿ, ಸಾಲ್ವನನ್ನು ಕೊಂದು ಬರುವದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ, ಅಶ್ವಚತುಷ್ಟಯಯುಕ್ತವು, ಆಯುಧ ಸಹಸ್ರನಿಕ್ಷೇಪವು, ದಾರುಕ ಚೋದಿ

ತವು, ಗರುಡಧ್ವಜವು ಆದ ರಥವನ್ನೇರಿ, ಸಮುದ್ರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೌಭವನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಲ್ವನನ್ನು ಕಂಡನು.

ಸಾಲ್ವನೂ ಶೌರಿಯನ್ನುಕಂಡು, ಭಯಂಕರವಾದ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ದಾರುಕನಿಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟುಎಸೆದನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅದನ್ನು ಮಧ್ಯೇಮಾರ್ಗದಿ ತುಂಡರಿಸಿ, ಸೂರ್ಯನಕಿರಣಗಳಂತೆ ನಿಬಿಡವಾದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸೌಭವಿಮಾನವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ, ಅರ್ಭಟಿಸಿದನು ಸಾಲ್ವನು ನಿಶಿತಬಾಣದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು, ಶಾರ್ಙ್ಗವು ಜಾರಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿತ್ತು ಆಗ ಸಾಲ್ವನು ನಕ್ಕು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗಿಂತೆಂದನು.

'ದುರಾತ್ಮ ! ನನ್ನ ಅಣ್ಣಂದಿರಾದ ಹಂಸಡಿಭಕರನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ಯಮುನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಡಹಿ ಕೊಂದೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗುವವಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ, ಮದುವೆಯಾದೆ. ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಪ ! ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ಕೊಂದೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜರು ಹೇಡಿಗಳು, ನಿನಗೆ ಹೆದರಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರು. ಇಂದು ಸಿಕ್ಕಿರುವೆ, ನಿನ್ನಸೊಕ್ಕನ್ನು ಮುರಿದು, ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಾರದ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸುವೆನು. ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲು ! ನನ್ನಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಆಟ ಸಾಗದು" ಎಂದು ನಿಂದಿಸಿದ ಸಾಲ್ವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಶಾರ್ಙ್ಗವನ್ನು ಮತ್ತೆಪಿಡಿದು, "ಮಂದಬುದ್ಧೀ ! ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾತನ್ನಾಡಬೇಡ ! ತೋರು ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಸಾಲ್ವನನ್ನು ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದನು ಸಾಲ್ವನು ರಕ್ತವನ್ನು ಕಾರಿ, ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಮತ್ತೆ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು, ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿ, ಸಾಲ್ವನು ಮಾಯಾ ಬಲದಿಂದ, ವಸುದೇವನನ್ನು ಪಿಡಿದು ತಂದು, ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ, ಸೌಭದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕೂತನು ಅದನ್ನು ಕಂಡು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಪಿತೃಮರಣ ಸಂತಾಪದಿಂದ ಮೂರ್ಛಿತನಾದಂತಾಗಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ, ಎಚ್ಚೆತ್ತು, ಸರ್ವಜ್ಞನಾದುದರಿಂದ, ಇದೆಲ್ಲವೂ ಸಾಲ್ವನ ಮಾಯಾಜಾಲವೆಂದರಿತನು. ಪಿತೃಕಳೇವರವಾಗಲಿ, ದೈತ್ಯನಾಗಲಿ ಕಾಣಬರದಾದಾಗ, ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡು ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ತಿಳಿಯುವ ಮನುಜನಂತೆ, ನರಲೋಕ ವಿಡಂಬನನಾದ ಶ್ರೀಶನು, ಸೌಭವನ್ನೂ ಸಾಲ್ವನನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಲು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದನು.

ರಾಜರ್ಷೇ ! ಖೇಚರರು, ಮುನಿಗಳು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ, "ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಶೋಕ ಮೋಹ ಭಯಗಳಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಇದೆ ಈಗ ನಾವು ನೋಡಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮೋಹವು ಅಸುರರನ್ನು ಮೋಹ ಪಡಿಸಲು, ಶ್ರೀಶನು ತೋರಿದ ಲೀಲಾಜಾಲವೇ ಹೊರತನ್ಯವಲ್ಲ ಶೋಕ ಮೋಹ, ಸ್ನೇಹಭಯಗಳು ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ- ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸ್ವತಂತ್ರನು, ಸರ್ವಜ್ಞನು, ಸರ್ವದಾ ಜಯಶೀಲನು ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದ ಬಂದ ಅಜ್ಞಾನ ಶೋಕ ಮೋಹಾದಿಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾನಿ ಜನರು, ಶ್ರೀಶನ

ಪಾದಪಂಕಜ ಸೇವೆಯಿಂದ ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರು ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪಾನಂದಾ ವಿರ್ಭಾವವನ್ನು ಪೊಂದುತ್ತಿರುವರು ಅಂತಹ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮೋಹವೆಲ್ಲಿಯದು ? " ಎಂದು ಪಾಡಿ ಪೊಗಳಿದರು

ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಿಶಿತ ಚಕ್ರವನ್ನು, ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು, ಚಕ್ರವು, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ಪರ್ಯಂತವು ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಭಯಂಕರ ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ಉರಿ ಯುತ್ತಾ ಬಂದು ಸೌಭ ವಿಮಾನವನ್ನು ಎರಡು ತುಂಡಾಗಿ ಕಡಿದು, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಡಹಿ, ಪುನಃ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸೇರಿತು.

ಸಾಲ್ವನು ಗದಾಪಾಣಿಯಾಗಿ ಬಂದು, ಅದನ್ನು ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆಸೆದನು ಆಗ ಬಂದ ದೈತ್ಯಸೈನ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿ, ರಥಾರೂಢನಾಗಿ, ಬಾಣವರ್ಷವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ ಬರುವ ಸಾಲ್ವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಅವನ ಗದೆಯನ್ನು ಬಾಣಗಳನ್ನು ನಡುವೇ ತುಂಡರಿಸಿದನು ಶಂಖವನ್ನೂದಿ ಸಿಂಹನಾದಮಾಡಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಂದು ಬಾಣದಿಂದ ಸಾಲ್ವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮುರಿದನು, ಒಂದರಿಂದ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಹಾರಿಸಿದನು; ಗದೆಯಿಂದ ರಥವನ್ನು ಚೂರಾಗಿಸಿದನು ಆಗ ಸಾಲ್ವನು ಭೂತಲದಿನಿಂತು ಗದೆಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಹವಣಿಸುವಾಗ, ಶೌರಿಯು ಅವನ ಕೈಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಚಕ್ರದಿಂದ ಅವನ ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು ವಜ್ರದಿಂದ ಕಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ವೃತ್ರನಂತೆ ಕೆಳಗುರುಳಿದ ಸಾಲ್ವನನ್ನುನೋಡಿ, ಜನರು ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡಿದರು ಪಾಪಿಯ ಸೌಭವು ಸಮುದ್ರದ ಪಾಲಾಗಿ, ಸಾಲ್ವನು ನರಕದಪಾಲಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಜರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೊಗಳಿದರು ದೇವತೆಗಳು ದುಂದುಭಿಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸಿ, ಪೂಮಳೆಗರೆದರು. ಮುನಿಗಳು ನುತಿಸಿದರು ಸೂತಮಾಗಧ ವಂದಿಗಳು ಪೊಗಳಿ ಪಾಡಿದರು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸುಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ದ್ವಾರವತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ವಿಜಯೋತ್ಸವ ವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು.

87. ನೃಗರಾಜ ಚರಿತೆ.

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಒಂದು ದಿನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸುಧರ್ಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರಲು, ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದಿಂದ-ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋರ್ವನು, ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, 'ಧರ್ಮಜನು ಅಧರ್ಮಪರನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನಿಂದ ವಂಚಿತನಾಗಿ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಸೋತು, ತಮ್ಮಂದಿರಿಂದಲು, ತರುಣಿಯರಿಂದಲು ಕೂಡಿ, ವನವಾಸ

ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು ದುಸ್ಸಹವಾದ ಆ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಕ್ರೋಧೋದ್ದೀಪಿತನಾಗಿ, ರಥವನ್ನೇರಿ, ಸತ್ಯಾದೇವಿಯನ್ನು, ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು, ಪಾಂಡವರಿದ್ದ ದ್ವೈತವನವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದನು ವಿಪ್ರರಿಂದ ಕೂಡಿ ವನವಾಸ ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನನುಭವಿಸುವ ಪಾಂಡುಸುತರನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೇಶವನು ಖಿನ್ನನಾದನು ಆ ರಾತ್ರಿಯನ್ನಲ್ಲಿ ಕಳೆದು, ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ವಚನಗಳಿಂದ ಧೈರ್ಯ ವನ್ನು ತುಂಬಿ, ಪಾಂಚಾಲೀ ಸಹಿತರಾದ ಪಾಂಡವರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಸುಭದ್ರಾಭಿಮನ್ಯು ಸಹಿತನಾಗಿ ದ್ವಾರವತಿಗೆ ಬಂದು ನೇರಿದನು ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಂದ ವ್ಯಸನದಿಂದ, ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ವಿಧಾನವನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಒಂದುದಿನ ಸಾಂಬಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಚಾರುಭಾನು ಗದಾದಿ ಯದುಕುಮಾರಕರು ನಗರೋಪವನದಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಾ, ಶ್ರಮದಿಂದ ನೀರಡಿಸಿ, ಒಂದು ಬಾವಿಯನ್ನು ಸೇರಿದರು ಅದರಲ್ಲಿ ನೀರಿರಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಒಂದುದೊಡ್ಡ ಒಣ್ಣೆಕೇತವು ಅದರಲ್ಲಿದ್ದುದು ಕಾಣಬರಲು, ಯದುವೀರರು ಚರ್ಮಪಾಶಗಳಿಂದಲು ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲು ಕಟ್ಟಿ ಅದನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು ಅದನ್ನೆತ್ತಲಾರದೆ, ಅವರು ಆ ವೃತ್ತಾಂತ ವನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು ಅರವಿಂದನಯನನು ಅಲ್ಲಿಗೆಬಂದು, ತನ್ನ ಎಡ ಗೈಯಿಂದ ಆ ಕೃಕಲಾಸವನ್ನೆತ್ತಿ, ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆಸೆದನು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕರಾರವಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ವಿಗತಪಾಪನಾಗಿ, ಕೃಕಲಾಸರೂಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ದಿವ್ಯರೂಪದಿಂದ ನಿಂತ ಮಹಾ ಪುರುಷನು ಶ್ರೀಶನಿಗೆವಂದಿಸಿದನು, ಧರ್ಮಪ್ರಖ್ಯಾಪನ ಚತುರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ತಾನುಸರ್ವಜ್ಞನಾದರೂ, ತನ್ನವರು ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದು ನಡೆಯಲೆಂದು, ಆ ಪುರುಷನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.

' ಮಹಾಭಾಗ ! ನೋಡಿದರೆ ದೇವನಂತಿರುವೆ. ನಿನಗೆ ಈ ಹಾಳುಜನ್ಮವು ಬಂದಬಗೆಹೇಳು ನಿನ್ನ ಚರಿತವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ನಾವು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿರುವೆವು ! ಆಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ ಅವನಿಂತೆಂದನು.

"ನಾನು ಇಕ್ಷ್ವಾಕುನಂದನನು, ನನ್ನನ್ನು ನೃಗನೆಂಬುವರು. ದಾನಿಜನರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನೂ ಗಣಿಸುವದುಂಟು. ಶ್ರೀಶ ! ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ್ದುಂಟೇ ? ಆದರೂ ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ಕೇಳು !

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮರಳಿನ ಕಣಗಳಿಗು, ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಜಲಕಣ ಗಳಿಗು, ಗಗನದಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಗೂ, ಮಿಗಿಲಾದಷ್ಟು ಗೋವುಗಳನ್ನು ನಾನು ದಾನಮಾಡಿರುವೆನು ಆಕಳುಗಳೆಲ್ಲವು, ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಲನ್ನೀಯುವವು, ಮುದಿಯಲ್ಲ, ರೂಪದಿಂದ ಚಂದವಾದವು, ಒದೆಯುವವಲ್ಲ, ಬಂಗಾರದ ಕೋಡು, ಬೆಳ್ಳಿಯಗೊರಜನ್ನಿಟ್ಟು, ಪೀತಾಂಬರಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿ, ಕರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಸಿ, ಕರಸುವ ಪಾತ್ರೆ, ಮೇವು, ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಅನಂತ ಗೋದಾನವನ್ನು

ಮಾಡಿರುವೆನು; ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಗೋವುಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು. ಒಳ್ಳೆಯವರಾದ ವಿಪ್ರರಿಗೆ, ಪಾತ್ರರೆಂದರಿತು ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು. ಬಡವರು, ಕುಟುಂಬಿಗಳು, ಸುವ್ರತರು, ತಪೋಧನರು, ವೇದಚತುರರು, ಅಲ್ಲದವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಗೋದಾನವೇ ಅಲ್ಲದೇ ಭೂಮಿ ಬಂಗಾರ, ಮನೆ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಕನ್ಯೆ, ತಿಲ, ಶಯ್ಯೆ, ವಸ್ತ್ರ, ರತ್ನ, ಕಂಬಳ, ಭೂಷಣ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಹೇರಳವಾಗಿ ದಾನಮಾಡಿದೆನು. ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆನು ಕೆರೆ, ಬಾವಿ, ಆರಾಮ ತಟಾಕಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿದೆನು.

ಒಂದು ದಿನ ನನಗೊಂದು ಪಾಪವು ಘಟಿಸಿತು. ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಆಕಳೊಂದು, ತಪ್ಪಿಬಂದು, ನನ್ನ ಮಂದೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿತು. ಆ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅದನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಲಾರದ ನಾನು, ಮರುದಿನ, ಅದನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವಿಪ್ರನಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿದೆನು. ಅವನು ಅದನ್ನು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ, ಪ್ರಥಮನು ಬಂದು ಇದು ನನ್ನದೆಂದು ಅವನನ್ನು ತಡೆದನು ದ್ವಿತೀಯನು ರಾಜನೀಗ ನನಗೆ ಇದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವನು—ಈ ಗೋವು ನನ್ನದು ಎಂದನು ಅವರೀರ್ವರು ಜಗಳವಾಡುತ್ತಾ, ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಬಂದರು ಪ್ರಥಮನು "ನೀನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ನೀನೇ ಅಪಹರಿಸಿದೆ" ಎಂದನು; ದ್ವಿತೀಯನು ನೀನೀಗ ಕೊಟ್ಟು, ಇಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದೇ ನೋಡು!" ಎಂದನು. ನನಗೆ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದಂತಾಯಿತು ಅವರೀರ್ವರನ್ನು ನಾನು ಬೇಡಿಕೊಂಡೆನು. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರು ಈ ಆಕಳನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಬಿಡುವರೋ ಅವನಿಗೆ ಲಕ್ಷ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ! ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಉದ್ಧರಿಸಿ ! ಕೇಳಿ ! ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳದಂತೆ ಕಾಪಾಡಿ ! " ಎಂದು ಎಷ್ಟು ದೀನನಾಗಿ ಯಾಚಿಸಿದರೂ, ನನ್ನ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮಬಲದಿಂದ, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರರು, ಕಾದು, ಕಾದು, "ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೇ ಆಕಳಗೊಡವೆ ಬೇಡ—ಕೊಟ್ಟರೆ ಆ ಗೋವನ್ನೇ ಕೊಡು" ಎಂದು, ಕೊನೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಯಿಸಿದ ನೀನು ಒಣ್ಣೆಕೇತವಾಗಿ ಹಾಳು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳು" ಎಂದು ಶಪಿಸಿ, ಹೊರಟು ಹೋದರು

ಕೆಲ ಕಾಲವಾದ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಮರಣವು ಒದಗಿ ಬಂತು ಯಮ ದೂತರು ನನ್ನನ್ನು ಯಮರಾಜನ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಯಮರಾಜನು, 'ರಾಜನ್ ! ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯ ಲೋಕ ಸುಖವು ಅನಂತವಾಗಿದೆ ನೀನು ಬಹು ದಾನ ಮಾಡಿರುವೆ ನಿಜ ಆದರೆ ಕಿಂಚಿತ್ಪಾಪವೂ ಇದೆ ಅಶುಭ ಫಲವನ್ನು ಮೊದಲು ಉಣ್ಣುವೆಯೋ ? ಅಥವಾ ಶುಭ ಫಲವನ್ನೋ ? ಹೇಳು' ಎಂದನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ! ನಾನಾಗ 'ಮೊದಲು ಪಾಪ ಫಲವನ್ನುಅನುಭವಿಸುವೆನು' ಎಂದೆನು 'ಬೀಳು' ಎಂಬ ಯಮರಾಜನ ವಚನದೊಂದಿಗೆ, 'ಗೋವಿಂದ ಕರಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ನಿನಗೆ ಮೋಕ್ಷವಾಗಲಿ' ಎಂಬ ಅಭಯ ವಚನವು ಕೇಳಿಸಿತು. ನಾನು ಕೃಕಲಾಸ

ಸವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದೆ ಗೋವಿಂದ! ಪುರುಷೋತ್ತಮ! ಪುಣ್ಯ ಶ್ಲೋಕ ಶಿಖಾ ಮಣೀ! ನಿನ್ನ ದಯದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದೆನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು! ಪುಣ್ಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ನೀನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಮನವು ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದ ರತವಾಗಿರುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು! ಸರ್ವ ಸ್ವಾಮಿಯು, ಅನಂತ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ನನು, ಲೋಕ ಪಾಲಕ ಪಾಲಕನು, ಆದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು" ಇಂತು ಪೇಳಿ, ಭಕ್ತನಾದ ನೃಗನು ಶಿರಬಾಗಿ ನಮಿಸಿ, ವ್ಯೋಮಯಾನವನ್ನಧಿರೋಹಿಸಿ ಹೊರಟು ಹೋದನು

ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ರಾಜರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು, ಧರ್ಮಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು, ಶಿಕ್ಷಿಸಲೆಣಿಸಿ, ತನ್ನವರಿಗಿಂತೆಂದನು

'ಮಕ್ಕಳಿರಾ! ಕೇಳಿ! ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವವನ್ನು ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಅಪಹರಿಸಬಾರದು. ಎಷ್ಟು ತೇಜೋವಂತರಿಗೂ ಅದನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಲಾಹಲವಷ್ಟು ಭಯಂಕರವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಉಂಟು: ಆದರೂ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವವೇ ನಿಜವಾದ ವಿಷವು, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಇಲ್ಲ ವಿಷವು ತಿಂದವನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಲ್ಲುವುದು, ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವವು ಕುಲವನ್ನು ಸಮೂಲವಾಗಿ—ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ತಲೆಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯನಾಶವನ್ನೂ, ನರಕದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಾಶವನ್ನು ಬೇಡುವ ರಾಜರಿಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವವನ್ನು ಕದಿಯಬೇಕೆಂತಲು, ಅಥವಾ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಕಸಿದು, ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂತಲು ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಪುಟ್ಟುವದು. ವದಾನ್ಯರು, ಕುಟುಂಬಿಗಳು, ಆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು—ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಸಿದು ಅಳಿಸುವ ರಾಜರು, ರಾಜಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೂಡ, ಅವರ ಕಣ್ಣೀರಲ್ಲಿ ತೊಯ್ದ ಮಣ್ಣಿನ ಕಣಗಳಷ್ಟು ಸಾವಿರವರ್ಷಗಳು ನರಕದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರಯಾತನೆಯನ್ನು ಪೊಂದುವರು ತಾನೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಗಲಿ, ಪರರಿತ್ತದ್ದಾಗಲಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕದ್ದವನು, ಅರವತ್ತುಸಾವಿರವರ್ಷಗಳ ಕಾಲವೂ ವಿಷ್ಠಾಕ್ರಿಮಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಸಾಯುತ್ತಿರುವನು ಬ್ರಹ್ಮಧನವನ್ನು ತಿಂದವನ ಆಯುಸ್ಸೇ ನಾಶವಾಗುವದು ಅದನ್ನು ತಿಂದ ರಾಜರು ಅಲ್ಪಾಯುಷ್ಕರು, ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟರು, ಶತ್ರುಪರಾಭೂತರು, ಆಗಿರುವರು ಒಂದುವೇಳೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತಪ್ಪುಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಅವನಿಗೆ ನೀವು ದ್ರೋಹವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡಿ! ನನ್ನವರಾದ ನಿಮಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದ್ರೋಹವು ಒಳಿತಲ್ಲ ವಿಪ್ರರು ಬೈದರೂ, ಹೊಡೆದರೂ ನೀವು ಕೋಪಿಸದೆ, ಅವರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿರಿ! ನೋಡಿ! ನಾನು ನಿತ್ಯವೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ವಿಪ್ರರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವೆನು ಅಂತೆಯೇ ನೀವೂ ನಮಸ್ಕಾರ, ಹಿತವಚನ, ದಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾಗಿರಿ! ಇಲ್ಲದಿರೆ ಜಗತ್ಪಾಲಕನಾದ ನನ್ನ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವಿರಿ! ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನೃಗರಾಜನಿಗಾದ ಗತಿಯನ್ನಾದರೂ ನೋಡಿ, ಎಚ್ಚರದಿಂದ ನಡೆಯಿರಿ!"

ಎಂದು ಮುಕುಂದನು ದ್ವಾರಕಾಪುರ ಜನರನ್ನು ಅನುಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮಂದಿರವನ್ನು ಸೇರಿದನು

ರಾಜನ್ ! ಸಜ್ಜನಸಮಾಗಮದಿಂದ ನೃಗನಿಗೆ ಭಗವದನುಗ್ರಹವು ದೊರೆಯಿತು ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಧುಜನರ ದರ್ಶನ, ಸ್ಪರ್ಶನಗಳು, ಅವರ ನಾಮ ಸ್ಮರಣೆಯುಕೂಡ, ಗಂಗಾದಿತೀರ್ಥಗಳಂತೆ, ಅತ್ಯಂತ ಪಾವನವು ಸಜ್ಜನರ ಸೇವೆ, ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಪರಿವರ್ಜನಗಳು ಅವಶ್ಯಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು, ವರ್ತಿಸುವವರು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪೊಂದುವರು

88 ಬಲಭದ್ರ ಮಹಿಮೆ

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಒಂದುಸಲ ಭಗವಾನ್ ಬಲರಾಮನು ಬಂಧುಮಿತ್ರರನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ರಥದಲ್ಲಿ ಪಯಣಿಸಿ, ನಂದಗೋಕುಲವನ್ನು ಸೇರಿದನು ಅಲ್ಲಿ ನಂದ ಯಶೋದೆಯರ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದು, 'ದಾಶಾರ್ಹಕುಲಾವತಂಸ ! ತಮ್ಮನಿಂದ ಕೂಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಮರೆಯದೆ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿರು' ಎಂದಾಡಿದ ಅವರ ಸ್ನೇಹ ಪೂರ್ಣನೇತ್ರ ಬಾಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದನು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪಾಪಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಗೌರವವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕೇಳುವ ನಂದಗೋಪಾದಿಗಳ ಮುಂದೆ, ಬಂಧುಜನರ ಕುಶಲವನ್ನು, ಕಂಸವೈರಿಯ ಪವಿತ್ರಚರಿತ್ರವನ್ನು, ದ್ವಾರಕೆಯ ವೈಭವವನು ವರ್ಣಿಸಿದನು

ರಾಮಸಂದರ್ಶನದಿಂದ ಮುದಿತರಾದ ಗೋಪಿಯರು, ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ಕೂತು, ಕೃಷ್ಣವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು

ಕೃಷ್ಣನು ಸುಖವಾಗಿರುವನೇ ? ಮಥುರೆಯ ನಾರಿಯರಿಗೆ ಅವನ ದರ್ಶನ್ನ ಆನಂದವಾಗುವುದೇ ? ನಮ್ಮನ್ನೂ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಸ್ಮರಿಸುವನೇ ? ನಮ್ಮಸೇವೆಯು ಅವನಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದರೆ ಸಾಕು ನಾವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗಾಗಿ, ತಂದೆತಾಯಿ ಬಂಧು ಬಳಗವನ್ನು ಪತಿಸುತರನ್ನು ಕೂಡ ಬಿಟ್ಟು, ಅವನಲ್ಲೇ ಮನವಿಟ್ಟು, ಅವನ ಪ್ರೀತಿಯೇ ಸ್ವರ್ಗವೆಂದಿದ್ದೆವು ಇಂತಹ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಹೋದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಾವು ಹೇಗ ನಂಬುವೆವು ? ಅವನು ಸ್ಥಿರಮನಸ್ಕನಲ್ಲ ನಾವು ಮಾಡಿದ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮರೆತ, ಆ ಕೃತಘ್ನನ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ ಬಿವನು ಬರುವೆನೆಂದವನು ಬರಲಿಲ್ಲ ಅವನ ನರ್ಮಾಲಾಪಗಳನ್ನು, ಸುಂದರಮಂದಹಾಸವನ್ನು, ಪ್ರೇಮಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ನೆನದು, ನಾವು ವಿರಹತಾಪದಿಂದ ನೊಂದಿರುವೆವು ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು

ಅವನಕಥೆ ಬೇಡ ! ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ? ನಾವಿಲ್ಲದಿರೆ ಅವನಿಗೆ ಲೋಪವಿಲ್ಲ ನಮಗೂ ಅವನಿಲ್ಲದಿರೆ ಲೋಪವಿಲ್ಲ !'

ಇಂತು ಕೃಷ್ಣವಿಲಾಸವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ, ಮಧುರಸ್ವರದಿಂದ ಹಾಡಿ, ರೋದಿಸುವ ಗೋಪಿಕೆಯರನ್ನು ಬಲರಾಮನು, ಸರಸಾಲಾಪಗಳಿಂದ ಸಂತೈಸಿದನು. ಚೈತ್ರ ವೈಶಾಖ ಮಾಸಗಳನ್ನಲ್ಲೇ ಕಳೆದು ಶ್ರೀರಾಮನು, ಶುಕ್ಲಕೇಶಾವೇಶಯುಕ್ತನಾದುದರಿಂದ ಅಚಿಂತ್ಯಾದ್ಭುತ ಲೀಲೆಗಳನ್ನಾಡಿ, ಗೋಪಿಯರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು.

ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಧವಲಿತವಾದ ಯಮುನೋಪವನಗಳಲ್ಲಿಯು, ಶೀತಲ ಪುಲಿನತಲಗಳಲ್ಲಿಯು, ಸ್ತ್ರೀಗಣಯುತನಾಗಿ ವರುಣಪ್ರೇಷಿತಳಾಗಿ ಬಂದ ವಾರುಣೀ ಮದಿರೆಯು ವೃಕ್ಷಕೋಟರದಿ ಸುರಿಯಲು, ಆ ಸುಗಂಧದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತನಾಗಿ, ಅದನ್ನು ತಾನು ತರುಣಿಯರು ಪಾನಮಾಡಿ, ವಿಹರಿಸಿದರು ಆಗ ದೇವ ದುಂದುಭಿಗಳು ಮೊಳಗಿದವು ಗಂಧರ್ವರು ಪಾಡಿ, ಪೂಮಳೆಗರೆದರು ಶ್ರೀಬಲರಾಮನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಋಷಿಗಳು ಕೊಂಡಾಡಿದರು ಮಹೇಂದ್ರಗಜೇಂದ್ರನಂತೆ ಮಧುಪಾನಮತ್ತನಾದ ಬಲಭದ್ರನು ಜಾತರೂಪ ವಜ್ರನಿರ್ಮಿತವಾದ ಏಕಕುಂಡಲವನ್ನು, ವೈಜಯಂತೀಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸ್ವೇದಹಿಮಜಲಬಿಂದುಸಂದೋಹ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖಪಂಕಜದಿಂದ ಮನೋಹರನಾಗಿದ್ದನು ಸಮರ್ಥನಾದ ಸಂಕರ್ಷಣನು ಜಲಕ್ರೀಡೆಗೆಂದು ಯಮುನೆಯನ್ನು ಕರೆದರೂ, ಆ ನದಿಯು ಬಾರದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಕುಪಿತನಾದನು 'ಪಾಪಿನೀ ! ಕರೆದರೂ ಬಾರದಿರುವಷ್ಟು ಸೊಕ್ಕೇ ? ಈ ಲಾಂಗಲಾಗ್ರದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೆಳೆದು ನೂರು ಸರಳಾಗಿರಿಸುವೆನು. ನೋಡು ! ' ಎಂದು ಭರ್ಜಿಸಿದ ಬಲಭದ್ರನಿಗೆ ಹೆದರಿ, ಮೂರ್ತಿಮತಿಯಾದ ಯಮುನೆಯು ಅವನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಿಸಿ, 'ರಾಮ ! ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸಾಸಿವೆ ಕಾಳಿನಂತೆ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಲೀಲೆಯಾಗಿ ಪೊತ್ತು ಧರಿಸಿರುವ ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಶರಣಾಗತಳಾಗಿ ಬಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು !' ಎಂದು ಬೇಡಿದಳು ಆಗ ಅವಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಕಳಿಸಿ, ಬಲರಾಮನು ರಾಮೆಯರಿಂದ ಕೂಡಿ ಜಲಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನಾಡಿದನು. ಆಗ ಯಮುನೆಯು, ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಸಂಕರ್ಷಣನಿಗೆ ನೀಲಾಂಬರ ಯುಗ್ಮವನ್ನು ಸಂಪಿಗೆಯ ಮಾಲೆಯನ್ನು, ಕನಕಹಾರಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ವ್ರಜಕಾಮಿನಿಯರ ಮಧುರವಿಲಾಸ ವಶನಾಗಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಕೂಡ ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿಯಂತೆ ತೋರಿತು ರಾಜನ್ ! ಇಂದುಕೂಡ ಅನಂತವೀರ್ಯನಾದ ಸಂಕರ್ಷಣನ ಪರಾಕ್ರಮದ ಸಾಕ್ಷಿ ಎಂಬಂತೆ ಯಮುನೆಯ ದಡವು, ಅಲ್ಲಿ, ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ವಕ್ರಗತಿಯಿಂದ ಹರಿಯುವ ನದಿಯಿಂದ ವಕ್ರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ

89 ದ್ವಿವಿದವಧೆ

ರಾಜನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು

"ಅದ್ಭುತ ಕರ್ಮನಾದ ಬಲರಾಮನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೇಳು ಅನಂತನ ಮಹಿಮೆಯೂ ಅನಂತವಲ್ಲವೇ ? "

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ನರಕಾಸುರ ಸಖನಾದ ದ್ವಿವಿದನೆಂಬ ವಾನರನಿದನು ಅವನು ಹಿಂದೆ ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಸುಗ್ರೀವಸಖನಾಗಿದ್ದನು ಅವನ ಅಣ್ಣನೇ ಮೈಂದನು, ಅವರೀರ್ವರು ಅಶ್ವಿನೀದೇವದ್ವಯಾಂಶಸಂಭೂತರು, ದ್ವಿವಿದನು ಅಸುರಾವೇಶದಿಂದ ನರಕಸಖನಾಗಿ, ಅವನನ್ನು ಕೊಂದ ಕೃಷ್ಣನಮೇಲೆ ಹಗೆಯಿಟ್ಟು, ದುಷ್ಟನಾಗಿ, ಪುರಗ್ರಾಮ ವನ ವ್ರಜಗಳಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಿಯಿಟ್ಟು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ದೇಶಗಳಮೇಲೆ ಸೆದು, ತನ್ನ ಸಖನಾದ ನರಕನ ವೈರಿ ಎನಿಸಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿರುವ ಆನರ್ತದೇಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಒಂದೊಂದು ಸಲ, ಆ ಉನ್ಮತ್ತನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೈಗಳಿಂದ ನೂಕಿ ಮೇಲುಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡಿ ತೀರಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು ಆಶ್ರಮಗಳ ಫಲವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಮುರಿದು, ಅಗ್ನಿಕುಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಮಲಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿ, ನರನಾರಿಯರನ್ನು ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ದೂಕಿ ಬಂಡೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಕುಲನಾರಿಯರ ಶೀಲವನ್ನು ಕಲಕಿ, ಎದುರಿಲ್ಲದೆ ತಿರುಗುತ್ತಾ ದ್ವಿವಿದನು, ಒಂದುದಿನ ಮಧುರ ಸಂಗೀತವನ್ನಾಲಿಸಿ, ರೈವತಕ ಪರ್ವತಕಂದರವನ್ನು ಸೇರಿದನು ಅಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು, ಲಲನಾಜನಸೇವಿತನಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಆ ದುಷ್ಟನು, ಗಿಡದ ಮೇಲೇರಿ ಗಿಡದ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಅಲಾಡಿಸಿ, ಕಿಲಕಿಲರಾವವನ್ನು ಮಾಡಿದನು ಮೊದಲೇ ಕೋತಿ, ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಆನೆಗಳ ಬಲವುಳ್ಳ ಮದ, ದುಷ್ಟಸಂಸರ್ಗ, ಎಲ್ಲವೂ ಕಲೆತು ದ್ವಿವಿದನು ಮತಿಗೆಟ್ಟು, ಆಡಿದ ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಾರಿಯರು ನಕ್ಕರು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ದ್ವಿವಿದನು ತಾನೂ ನಕ್ಕು, ಹುಬ್ಬನ್ನೇರಿಸಿ, ಗುದವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ರಾಮನನ್ನೂ ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಅಣಕಿಸಿದನು ಬಲರಾಮನು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಕಲ್ಲಿಂದ ಹೊಡೆದನು ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ವಾನರನು ಮಧುಕಲಶವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಸಳೆದಾಡಿ, ಕುಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೋರಿದನು ಅವನ ದುರ್ನಯವನ್ನು ಕಂಡು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಬಲರಾಮನು ಮುಸಲವನ್ನೆತ್ತಿ ಬಂದನು ದ್ವಿವಿದನು ಒಂಡೆಗಲ್ಲನ್ನೆತ್ತಿ ಅದನ್ನ ಬಲರಾಮನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆಸೆದನ ಅದನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕೆಡಹಿ, ರಾಮನು ಮುಸಲದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು, ದ್ವಿವಿದನ ತಲೆಒಡೆದು, ಗಿರಿಯು ಗೈರಿಕಧಾತುವಿಂದಂತೆ, ಅವನ ಮೈಎಲ್ಲವೂ ರಕ್ತದಿಂದ ಕೆಂಪಾಯಿತು ದ್ವಿವಿದನು ಹೆದರದೆ ಗಿಡವನ್ನೊಂದನ್ನು ಕಿತ್ತಿ, ಬಲರಾಮ

ನನ್ನು ಹೊಡೆದನು ಅದನ್ನು ಬಲರಾಮನು ನೂರು ಚೂರಾಗಿ ಕಡಿದು, ಇಂತು ಅವನೆಸಗಿದ ಗಿಡಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚೂರಾಗಿಸಿ ಕೆಡಹಿದನು ಗಿಡಗಳಿಲ್ಲದಂತಾಗಲು, ಕಲ್ಲುಗಳ ಮಳೆ ಸುರಿಯುವ ವಿವಿದನನ್ನು ಮುಸಲಾಯುಧನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸಿದನು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಮೇಲೇರಿ ಬಂದು ವಿವಿದನು ಎದೆಗೆ ಗುದ್ದಲು, ಬಲರಾಮನು ಮುಷ್ಟಿಯನ್ನೆತ್ತಿ, ಅವನ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಗುದ್ದಿದನು ವಾನರನಾಗ ರಕ್ತವನ್ನು ಕಾರಿ, ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಮೃತನಾದನು. ಅವನು ಬಿದ್ದಾಗ, ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ನೌಕೆಯು ಬಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಕಂಪಿಸುವಂತೆ, ಭೂಮಿಯು ನಡುಗಿತು ಆಕಾಶದಿಂದ "ಜಯ ! ನಮೋನಮಃ ! ಸಂಕರ್ಷಣ ! ಜಯ" ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ಕೇಳಬಂದವು. ಮುನಿಸಿದ್ಧರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಲರಾಮನ ಶಿರದಿ ಪೂಮಳೆಗರೆದರು ಇಂತು ಜಗದುಪದ್ರವಕರನಾದ ವಾನರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಬಲರಾಮನು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಸೇರಿದನು

90. ಲಕ್ಷಣಾಹರಣ.

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ರಾಜನ್ ! ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಗಳಾದ ಲಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪದಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿ, ಸಾಂಬನು, ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಧಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕುರುಗಳು ಕುಪಿತರಾಗಿ ಇಂತೆಂದರು

"ಎಂತಹ ದುರ್ವಿನೀತನೀ ಬಾಲಕನು ! ತನ್ನನ್ನು ವರಿಸದ ಮುನ್ನ, ನಮ್ಮ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕದ್ದೋಡುವ ಈ ದುಷ್ಟನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಡಿ. ನಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದು, ನಾವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುವ ಯಾದವರಿಗಿಷ್ಟು ಕೊಬ್ಬೇ ? ಮಗನನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟರೆಂದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಯಾದವರೊಂದುವೇಳೆ ಬಂದರೆ, ಬರಲಿ ! ಹಲ್ಲುಕೀಳಿದ ಹಾವಿನಂತೆ, ನಿರ್ವೀರ್ಯರಾದ ಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ." ಎಂದು ಕರ್ಣಶಕುನಿ ದುಶ್ಶಾಸನರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನು, ಗಾಂಧಾರೀ ವಿದುರರು ವಾರಿಸಿದರೂ ಕೇಳದೆ, ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಾದಿಗಳು ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡದೆ, ಸೈನ್ಯಸಮೇತನಾಗಿ ಸಾಂಬನನ್ನು ಮುತ್ತಿದನು ಅವರನ್ನುಕಂಡು ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮನಾದ ಸಾಂಬನು ನಿಂತನು. ಕರ್ಣಾದಿಗಳು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪೀಡಿಸಲು, ಅವನು, ದಂಡತಾಡಿದ ಭುಜಂಗದಂತೆ ಕೆರಳಿ, ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಸಿಂಹನಾದಮಾಡಿದನು ಆಗ ನಾಲ್ಕುಜನ ಮಹಾರಥರು ಕೂಡಿ, ಅವನನ್ನು ಮುತ್ತಿ, ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕೆಡಹಿ, ಧನುವನ್ನು ಮುರಿದು, ವಿರಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅತಿಕಷ್ಟದಿಂದ ಪಿಡಿದು, ಕಾರಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿದರು

ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನಾರದನು ಯದುಸಭೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದನು. ಉಗ್ರಸೇನಾ

ದಿಗಳು ಉಗ್ರರಾಗಿ, ಸಂಗ್ರಾಮಸನ್ನದ್ಧರಾದರು ಕುರುವೃಷ್ಣಿಗಳಿಗೆ ಕಲಹವನ್ನು ಸಹಿಸದ ಬಲರಾಮನು, ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಸಾಂಬಕುಮಾರರನ್ನು ಸುಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ತರುವೆನೆಂದು ವಚನವಿತ್ತು, ರಥದಿಂದ ಪಯಣಿಸಿ, ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯ ಬಾಹ್ಯೋದ್ಯಾನದಲ್ಲಿಳಿದು, ಕೌರವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು, ಉದ್ಧವನನ್ನು ಕಳುಹಿದನು ಉದ್ಧವನು ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಬಾಹ್ಲಿಕರಿಗ ವಂದಿಸಿ, ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳಿಗೆ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ, ಗೌರವಿಸಿ, ಬಲರಾಮಾಗಮನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು

ಕೌರವರು ಅತಿಪ್ರಿಯ ಮಿತ್ರನಾದ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಮಂಗಲವಸ್ತುಹಸ್ತರಾಗಿಬಂದು, ಅರ್ಘ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿ, ಸತ್ಕರಿಸಿದರು ರಾಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನರಿತವರು ಶಿರಸಾ ವಂದಿಸಿದರು ಉಭಯಕುಶಲಾದಿವಿಚಾರಾನಂತರ, ರಾಮನು ಗಂಭೀರವಚನಗಳಿಂದ ಇಂತೆಂದನು

'ರಾಜಾಧಿರಾಜನಾದ ಉಗ್ರಸೇನನು ನಿಮಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ! ಅದರಂತೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯಿರಿ ! ನೀವು ಅನೇಕರು ಅಧರ್ಮಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬನೇ ಆಗಿದ್ದ ಕುಮಾರನನ್ನು ಮೋಸಮಾಡಿ ಬಂಧಿಸಿರುವಿರಿ ಇರಲಿ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಹಿತಕರನಾದ ನಾನು ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಿರುವೆನು ಈಗ

ಇಂತು ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೌರವರು ಕುಪಿತರಾಗಿ, ವೀರ್ಯಶೌರ್ಯಬಲ ಶಕ್ತಿಸಂಪನ್ನನಾದ ರಾಮನನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ. ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕು ಇಂತುನುಡಿದರು

'ಎಂತಹ ಮಾತು ಕೇಳಬಂತು ! ಕಾಲಗತಿಗೇನೆನ್ನಬೇಕು ? ಕಾಲಪಾಪಾಸು ತಲೆಗೇರಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದೆ ! ಈ ಯಾದವರು ಹೆಣ್ಣುಕೊಟ್ಟ ಬಂಧುಗಳೆಂದು ನಾವು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದುದರ ಫಲವಿದು ! ಶಯನ, ವಸನ, ಅಶನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸಮಾನಸ್ಕಂಧರಂತೆ ನೋಡಿ, ಚಾಮರವ್ಯಜನಗಳನ್ನು ಛತ್ರಗಳನ್ನು, ಕಿರೀಟಸಿಂಹಾಸನಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರಲು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ ನಮ್ಮದೇ ತಪ್ಪು ! ಸಾಕಿನ್ನು ಅವರಿಗಾವೈಭವಗಳೇಕೆ ? ದಾನಕೊಟ್ಟು ಪೋಷಿಸುವ ನಮ್ಮನ್ನೇ ಧಿಕ್ಕರಿಸುವ ಯಾದವರು, ಹಾಲನ್ನಿಟ್ಟವನನ್ನು ಹೆಡೆ ಎತ್ತಿ ಕಚ್ಚುವ ಹಾವಿನಂತೆ ಕೃತಘ್ನರೇ ಸರಿ! ನಮ್ಮ ದಯೆಯಿಂದ ಬದುಕಿರುವ ಯಾದವರು ನಮಗೇ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲು ಹೊರಟರಲ್ಲ! ಇವರಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಇದೆಯೇ ? ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣ ಭೀಮಾರ್ಜುನಾದಿಗಳು ದಯಮಾಡಿ ನೀಡದ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಇಂದ್ರನಿಗಾದರೂ ಪಡೆಯಲಹುದೇ ? ಸಿಂಹದ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದ ಕುರಿಯಂತೆ ಈ ಯಾದವರು ಕಬಲವನ್ನಾದರೂ ತಿಂದು ಬದುಕುವರೇ ? ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಈ ತುಚ್ಛರಿಗೆ ಯಮದರ್ಶನವನ್ನೀಯುವ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದ ನಮಗೆ ಯಾರ ಉಪದೇಶವೂ ಬೇಡ. ಯಾರ ಆಜ್ಞಾನುವರ್ತಿಗಳೂ ನಾವಲ್ಲ '!

ಎಂದು ದುರ್ವಚನಗಳನ್ನಾಡಿ, ದುರ್ಮದರಾದ ಕೌರವರು ಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದರು ಆಗ ಬಲರಾಮನು ಸಾವಿರ ಹೆಡೆಗಳ ಶೇಷನೇ ಆಗಿ, ಕೋಪಸಂರಂಭ ದುರ್ನಿರೀಕ್ಷ್ಯನಾದನು ' ಈ ಮದೋನ್ಮತ್ತರು ಶಾಂತಿಸಮಾಧಾನ ವಚನಗಳಿಗೆ ಬಾಗರು ಇವರಿಗೆ ದಂಡೋಪಾಯವೇ ಲೇಸು ಪಶುಗಳಿಗೆ ಲಗುಡದಂತೆ ದುಃಶೀಲರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯೇ ತಕ್ಕ ಮದ್ದು ಆಹಾ ! ಕೋಪದಿಂದ ಉರಿದೆದ್ದ ಉಗ್ರಸೇನಾದಿಗಳನ್ನು ತಡೆದು, ಸಿಟ್ಟಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿ, ಸಂಧಿಗಾಗಿ ನಾನು ಬಂದರೆ, ಈ ಮಂದಮತಿಗಳು ಕಲಹಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಕೆದರುತ್ತಿರುವರು ! ನನ್ನನ್ನೇ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ, ಆಡಬಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಹೋದರಲ್ಲ ! ಭೋಜವೃಷ್ಣ್ಯಂಧಕರೊಡೆಯನಾದ ಉಗ್ರಸೇನ ರಾಜನೇ ಅಲ್ಲವಂತೆ ! ಶಕ್ರಾದಿ ಲೋಕಪಾಲಕರು ಶಿರದಲ್ಲಿ ಯಾವನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಧರಿಸುವರೋ ಯಾವ ಮಹಾಮಹಿಮನು ಸುಧರ್ಮಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನಾಸೀನನಾಗಿ, ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವನೋ, ಯಾವ ವೀರನ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಅಮರ ಪಾರಿಜಾತವು ಜಯಸ್ತಂಭದಂತೆ ನಿಂತಿರುವುದೋ, ಯಾವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಪದಾರವಿಂದವನ್ನು ಜಗಜ್ಜನನಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಬಿಡದೆ ಸೇವಿಸುವಳೋ ಅಂತಹ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಿಂಹಾಸನಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವಂತೆ ! ಆ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯ ಪದಪಂಕಜ ಪರಾಗವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವವರರೂ ಶಿರಸಾ ವಹಿಸಿ, ಧನ್ಯರಾಗುತ್ತಿರುವರು. ಆ ಪರಮಪಾವನನ ಪಾದವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ, ಭಾಗೀರಥ್ಯಾದಿ ತೀರ್ಥಗಳು ಇತರ ಪಾಪಕ್ಷಾಲನಶೀಲವಾಗಿವೆ ಬ್ರಹ್ಮನು, ರುದ್ರನು, ನಾನು, (ಶೇಷನು) ಮೊದಲಾದ ದೇವೇಶರು ಕೂಡ ಅವನ ಭಿನ್ನಾಂಶರಾಗಿ, ಅವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ಮಾಡುವೆವು ಅಂತಹ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ನೃಪಾಸನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲವಂತೆ ! ಕುರುರಾಜರು ಕೊಟ್ಟ ಭೂಮಿಯ ತುಂಡನ್ನು ನಾವು ಆಳುತ್ತಿರುವೆವಂತೆ ! ಅಹೋ ! ನಾವು ಕೌರವಹತಕರಿಗೆ ಪಾಪಾಸಾದೆವೇ ? ಅವರು ತಲೆಯಾದರೇ ? ಆಗಲಿ ! ಈ ರಾಜ್ಯಸಂಪನ್ಮತ್ತರಿಗೆ ಹೆದರಿ, ಲೋಕಶಾಸಕನಾದ ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡುವೆನೇ ? ಇಂದೇ ಕೌರವ ಹುಳುವಿಲ್ಲವೆಂದೆನಿಸಿ ಬಿಡುವೆನು" ಹೀಗೆಂದು ಬಲಭದ್ರನು, ರೋಷಭೀಷಣನಾಗಿ, ಹಲವನ್ನು, ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯ ಬುನಾದಿಗೆ ಹಾಕಿ ಸೆಳೆದು, ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ (ಯಮುನೆಯಲ್ಲಿ) ಕೆಡಹಿಬಿಡುವೆನೆಂದು ಹಲವನ್ನು ಸೆಳೆದನು, ಆಗ ಪುರವು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ನಡುಗುವ ನಾವೆಯಂತೆ, ಕಂಪಿಸಿ, ಬಾಗಿ, ನದಿಗೆ ಬೀಳತೊಡಗಿತು ಮನೆಗಳು ಉರುಳಿದವು, ನಗರವೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಕಲ್ಲೋಲವಾಯಿತು. ಕೌರವರು, ಭಯಭ್ರಾಂತರಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಗಳ ನಾಶವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರ ನೋಡಲಾಗದೆ, ಓಡಿಬಂದು, ಬಲಭದ್ರನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು, ಕಾಪಾಡೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು ಲಕ್ಷಣಾಸಾಂಬರನ್ನು ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿ, 'ರಾಮ ! ರಾಮ ! ' ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿದರು

"ರಾಮ ! ಅಖಿಲಾಧಾರ ! ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿಯದೆ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು ! ನೀನೂ ಲೋಕ ಕುಟುಂಬಿಯು ಮತ್ತು ಲೋಕಪಾಲಕನು ಅಂದಮೇಲೆ ಕುಟುಂಬಿಗಳಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡು ! ಈ ಜಗದ ಜನ್ಮಪಾಲನ ಸಂಹರಣ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನೇ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸಂಕರ್ಷಣ ರೂಪದಿಂದಿರುವನು. ಸರ್ವಲೋಕವನ್ನು ನೀನು ವಹಿಸಿ, ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವೆ ಎಲ್ಲ ಜನರು ನಿನ್ನ ಆಟದ ಗೊಂಬೆಗಳಂತೆ ನಿನ್ನ ಅಧೀನರು ನಿನ್ನ ಸಾವಿರ ತಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಒಂದರಲ್ಲಿ, ಅಖಂಡಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಸಾಸಿವೆಕಾಳಿನಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೊತ್ತಿರುವೆ ಕೊನೆಗೆ ನಿನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಬಂದ ಅಗ್ನಿ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಳಯವಾದಾಗ, ನೀನು ಶ್ರೀ ಭಗವಂತನ ಉದರದಲ್ಲಿ, ಅವನನ್ನು ಭಜಿಸುತ್ತಾ ನಿವಸಿಸುವೆ ನಿನ್ನಂತರ್ಯಾಮಿಗೆ ಸಮಾನಾಧಿಕರು ಎಂದಿಗೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕೋಪವು ದ್ವೇಷದಿಂದಲ್ಲ, ಮತ್ಸರದಿಂದಲ್ಲ, ನಮ್ಮನ್ನು ದಾರಿಗೆ ತರಲು ನಿನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು. ಸತ್ವಗುಣದಿಂದ ಪಾಲನತತ್ಪರನಾಗಿರುವ ನಿನಗೆ ನಾವು ಶರಣಾಗತರಾಗಿ, ರಕ್ಷಿಸೆಂದು ಬೇಡುತ್ತಿರುವೆವು ಪ್ರಪಂಚದ ಸುಜನರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲು ವಿಲಕ್ಷಣಾದ್ಭುತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು" ಎಂದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಸುಜನರು ಬೇಡಿದಂತೆ, ದಯಮಾಡಿ, ಅವರಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನಿತ್ತು ಬಲರಾಮನು, ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯನ್ನು ಅಳಿಸದೆ, ಉಳಿಸಿದನು

ದುರ್ಯೋಧನನಾಗ ಮಗಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಇಪ್ಪತ್ತುಸಾವಿರ ಆನೆಗಳನ್ನು, ಲಕ್ಷ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು, ಆರುಸಾವಿರ ರಥಗಳನ್ನು, ಸಾವಿರ ದಾಸೀರತ್ನಗಳನ್ನು, ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು ಬಲರಾಮನು, ಮಗನನ್ನು, ಸೊಸೆಯನ್ನು, ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು, ಕೌರವರ ಗರ್ವರಹಿತ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿ, ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಬಂಧುಜನರಿಗೆ, ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನರುಹಿ, ಸಂತಸವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದನು

ರಾಜನ್ ! ರಾಮಪರಾಕ್ರಮಚಿನ್ಹವಿಂದಿಗೂ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯಲ್ಲಿದೆ ನೋಡು ! ನಿಮ್ಮ ನಗರವಿಂದೂ, ಎಡಗಡೆ, ಯಮುನೆಯ ಕಡೆ ಬಾಗಿದಂತಿದೆ. ಶ್ರೀ ಬಲಭದ್ರನಿಗೆ ನಮಃ

---

91 ಶ್ರುತದೇವ ಬಹುಲಾಶ್ವ ಚರಿತೆ.

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು.

ಶ್ರುತದೇವನೆಂಬ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠನಿದ್ದನು ಅವನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಿಯೇ ಭಾಗ್ಯವೆಂದು, ವಿಷಯಲಂಪಟನಾಗದೆ, ಜ್ಞಾನವಂತನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ವಿದೇಹ ದೇಶದ ಮಿಥಿಲಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅವನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಗೃಹಸ್ಥನಾದರೂ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ

ದ್ದರಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗಿ, ಅಂದು ದೊರಕಿದ ವಸ್ತುವನ್ನಂದೇ ವಿನಿಯೋಗಿಸುತ್ತಾ, ಜಪ ತಪೋನಿಯಮ ತತ್ಪರನಾಗಿದ್ದನು ಅವನಂತೆ ಆ ದೇಶದ ರಾಜನಾದ ಬಹುಲಾಶ್ವನೂ ನಿರಹಂಕಾರಿಯೂ, ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ದಾರುಕ ಸಾರಥಿಕವಾದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂತು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಕೂಡಿ ಪಯಣಿಸಿ, ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಬಂದನು ನಾರದ, ವಾಮದೇವ, ಅತ್ರಿ, ಕಣ್ವ, ಅಸಿತ, ಅರುಣಿ, ನಾನು (ಶುಕ) ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ಕಣ್ವ, ಮೈತ್ರೇಯ, ಪರಾಶರ, ವಸಿಷ್ಠ, ಕಶ್ಯಪ, ಭರದ್ವಾಜ, ಗೌತಮ, ಮೊದಲಾದವರು ಪರಶುರಾಮರನ್ನು, ವೇದವ್ಯಾಸರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟೆವು

ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹರಿಯ ಮನೋಹರಮುಖಕಮಲ ಸೌಂದರ್ಯ ಮಕರಂದವನ್ನು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕುಡಿಯುವ ಜನರ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಳೆದು, ಶ್ರೀಹರಿಯು, ಅವರಿಗ ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವನ್ನಿತ್ತನು ದಿಗಂತ ವಿಶ್ರಾಂತವು ಚಂದ್ರಿಕಾಧವಲವು ಲೋಕಪಾಪ ವಿಧ್ವಂಸಕವು ಆದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಉದಾರ ಯಶವನ್ನು ಸುರಮುನಿಗಳು ಪಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮಿಥಿಲಾನಗರದ ಪುರಜನರು, ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ನೆರೆದುನಿಂದು, ಮೆರೆದುಬರುವ ಮುಂವೈರಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿ, ಲಾಜಾಪುಷ್ಪಾಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಶಿರದಿ ಸುರಿದು, ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನಿತ್ತು, ವಂದಿಸಿದರು

ಮಿಥಿಲಾಧಿಪನು, ಶ್ರುತದೇವನು ಒಂದೇಸಲ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಒಂದರು ಶ್ರೀಶನಿಗೆ ನಮಿಸಿ 'ಪ್ರಭೋ ! ಮುನಿವರರಿಂದ ಕೂಡಿ, ನನ್ನಮನೆಗೆ ಬಂದು, ನನ್ನನ್ನು ಧನ್ಯನನ್ನಾಗಿಸು' ಎಂದು ಕೈಜೋಡಿಸಿ, ಬೇಡಿಕೊಂಡರು ಭಗವಂತನು ಅವರೀರ್ವರಿಗೂ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದನು ಎರಡು ರೂಪಗಳಿಂದ ಆ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯು, ಒಂದೇಸಲ ಅವರೀರ್ವರ ಮನೆಗಳನ್ನು ಪೊಕ್ಕನು ಮುನಿಗಳು ಕೆಲವರಿಲ್ಲಿ, ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಪೋದರು ಬಹುಲಾಶ್ವನು ತನ್ನಮನೆಗೆ ಬಂದ ಲೋಕಪಾವನರಾದ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಅವರ ಪಾದವನ್ನು ಕನಕಕಲಶದ ಉಷ್ಣೋದಕದಿಂದ ಬೆರೆತ ಆನಂದಾಶ್ರುಜಲದಿಂದ ತೊಳೆದು, ದಿವ್ಯಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ತೊಳೆದು, ಅಪಾರ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತವಾದ ಆ ಪಾದೋದಕವನ್ನು ಶಿರಸಾ ಧರಿಸಿ, ಕುಟುಂಬದ ಜನರಿಗೂ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿದನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಗಳನ್ನಿತ್ತು, ಗಂಧವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಪೂಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಧೂಪದೀಪಗಳನರ್ಪಿಸಿ, ಗೋದಾನ ಮಾಡಿದನು ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ನಿಧಿಯಂತೆ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಮೆಲ್ಲನೆ ಒತ್ತುತ್ತಾ, ಮಧುರ ವಚನಗಳಿಂದಿಂತೆಂದನು.

'ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯು, ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯು, ಅನಿಮಿತ್ತ ಬಂಧುವು, ಸರ್ವಸ್ವಾ

ಮಿಯು ಆದ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯದರ್ಶನದಿಂದ, ಇಂದು ನಾವು ಪಾವನರಾದೆವು ಏಕಾಂತ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯನೆಂಬ ನಿನ್ನಬಿರುದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ನಿಷ್ಕಿಂಚನ ಜನರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಪರೋಕ್ಷವೀವ ನಿನ್ನ ಚರಣಾಂಬುಜ ಸೇವೆಯನ್ನು ಯಾವ ರಸಜ್ಞನು ಮರೆಯಲಾದೀತು? ಯದುವಂಶದಲ್ಲವತರಿಸಿ, ಸಂಸಾರತಾಪನಿವಾರಕವಾದ ಧವಲಯಶಶ್ಚಂದ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಬೀರಿ, ಮೂರು ಲೋಕದ ಜನರ ಪಾಪತಮವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕುವಲಯಬಂಧುವೇ ! ನಿನಗೆ ನಮಃ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ಆನಂದದಿಂದ ಕ್ರೀಡಿಸುವ ನಾರಾಯಣನೇ ನಿನಗೆ ನಮಃ. ಪರಿವಾರ ಸಹಿತನಾಗಿ ಕೆಲದಿನ ನನ್ನಲ್ಲಿರು ! ಮಿಥಿಲಾನಗರ ನರನಾರಿಯರು ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯದರ್ಶನದಿಂದ ಪುನೀತರಾಗಲಿ ! '

ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರುತ ದೇವನು, ತಂದೆಯಂತೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ತನ್ನಮನೆಗೆ ಬಂದ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು ಹಿಂದೆಬಂದ ಮುನಿಜನರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ಆನಂದವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ, ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಹೊದ್ದವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಹಾಕುತ್ತಾ, ಕುಣಿದಾಡಿದನು. ಮುನಿಗಳನ್ನು ಚಿಟ ಚಾಪೆ ಹಾಸಿಕೂಡಿಸಿ, ಅವರ ಕಾಲನ್ನು ತೊಳೆದು, ಮನೆಗೆ, ಮಡದಿಗೆ ಆ ನೀರನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ, ತಾನೂ ಶಿರದಿ ಧರಿಸಿದನು ತನ್ನ ಸರ್ವ ಮನೋರಥಗಳು ಕೈಗೂಡಿದವೆಂದು ಆನಂದಭರಿತನಾದನು. ಬಿಳಿಸಾಸಿವೆ, ಬಾಡದ ಬೇರು, ಅಗ್ರೋದಕ, ತೊಗರಿಮಣ್ಣು, ಕಸ್ತೂರಿ, ತುಲಸಿ, ಕುಶ, ಕಮಲದಳಗಳು ಮೊದಲಾದ ಪವಿತ್ರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಂದು ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಮೀರಿ, ಪೂಜಿಸಿ, ಮನದಲ್ಲಿ ಇಂತು ಚಿಂತಿಸಿದನು

"ಆಹಾ ! ಸರ್ವತೀರ್ಥಗಳಿಗೆ ನಿಧಾನವಾದ ಪಾದಪಂಕಜದಿಂದ ಭುವನವನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೆಲ್ಲಿ ? ಸಂಸಾರಕೂಪದಿಂದ ಪತಿತನಾದ ನನ್ನಂತಹ ಪಾಮರನೆಲ್ಲಿ ? ಶ್ರೀಶನನ್ನು ಹೃದಯಮಂದಿರದಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವ ಈ ಮಹಾನುಭಾವರ-ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಸಂಗವು ಯಾವ ಜನುಮದ ಪುಣ್ಯಫಲವೋ ನಾ ಕಾಣೆ."

ಆತಿಥ್ಯವೆಲ್ಲವು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ತನ್ನವರಿಂದ ಕೂಡಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಡಿದಾವರೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಶ್ರುತದೇವನು ಪಾದವನ್ನೊತ್ತುತ್ತಾ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದಿಂತೆಂದನು.

'ಪರಮಪುರುಷ ! ಶ್ರೀ ಹರೇ ! ಇಂದು ನಿನ್ನ ದರುಶನವನ್ನಿತ್ತೆಯಾ ? ನಿನ್ನವಳಾದ ಶ್ರೀ ದೇವಿಯಿಂದಲು, ಮಹದಾದಿ ತತ್ವಗಳಿಂದಲು ಕೂಡಿ, ಜಗವನ್ನು ಸೃಜಿಸುವೆ, ಅದನ್ನು ನಿಯಮಿಸಲು, ಒಳಗೆ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವೆ. ನಿದ್ರಿಸುವ ಮನುಜನು ಶ್ರೀಶನಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವನಿಂದಲೇ ಸ್ವಪ್ನಾಂತವನ್ನೂ ಹೊಂದುವನು. ಆಗ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ರೂಪವಾಗಿರುವ ಕರಿತುರಗಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯು, ತನ್ನಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ ತಿಳಿಯುವನು ಅಂತೆಯೇ

ಶ್ರೀಹರಿಯು, ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಸತ್ಯಭೂತವಾದ ಜೀವಜಡಾತ್ಮಕ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಭಿನ್ನನಾಗಿಯೇ ಇರುವನು, ಇಂತಹ ನೀನು, ನಿನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುವ, ಹೇಳುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳುವ, ನಿನ್ನಲ್ಲೇ ಮನಸಿಟ್ಟು ಧ್ಯಾನಿಸುವ ಸದಮಲಚಿತ್ತಸದನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುತ್ತಿರುವೆ ಅನೇಕಕರ್ಮಫಲಾಸಕ್ತರ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನೀನಿದ್ದರೂ ತೋರದೇ ದೂರನಾಗಿರುವೆ ಕೇವಲ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾಗದು ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವು ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ; ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಲು ಸತ್ವಾದಿಗುಣ ನಿರ್ಮಿತ ದೇಹದವನಲ್ಲ, ನೀನು ಅಪ್ರತಿಹತ ಜ್ಞಾನಾನಂದದೇಹನಾದುದರಿಂದ ಒಳಗಣ್ಣಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೋಚರಿಸುವೆ ಅಂತಹ ನೀನಿಂದು ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಬಂದೆ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವು ಸರ್ವದುಃಖಕರ್ಶನವಾಗಿದೆ ನಿನ್ನ ಕಿಂಕರನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸು ! ಏನು ಮಾಡಲಿ ? '

ಪ್ರಣತಕ್ಲೇಶನಾಶನನಾದ ವಾಸುದೇವನಾಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ. ಕೈಯಿಂದ ಶ್ರುತದೇವನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ನಸುನಗುತ್ತಾ ಇಂತೆಂದನು.

"ಜ್ಞಾನಿಯೇ ! ಕೇಳು ಈ ಮುನಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲ ಇವರ ಪಾದರಜದಿಂದ ಲೋಕಗಳು ಪಾವನವಾಗುವವು ಇಂತಹ ಮಹಾನುಭಾವರು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ತೋರಲು ಬಂದಿರುವರು ದೇವತೆಗಳು, ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ತೀರ್ಥಗಳು, ಅರ್ಚನ ದರ್ಶನ ಸ್ಪರ್ಶನಗಳಿಂದ ಮನುಜರನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸುವವು ಆದರೆ ಬಹುಕಾಲ ಸೇವೆಯಿಂದ ಪ್ರೀತರಾಗಿ, ಸಜ್ಜನ ಸಂಗವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅವರ ದ್ವಾರಾ ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದನೆಯಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವು, ತತ್‌ಕ್ಷಣವೇ—ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿಯು ಅಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಜನ್ಮದಿಂದಲೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನು, ಇನ್ನು ತಪಸ್ಸು, ಜ್ಞಾನ, ನನ್ನ ಕಥಾಕಥನದೀಕ್ಷೆ ಇದ್ದವನು ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕೇ ? ಸರ್ವವೇದಗಳಲ್ಲಿಯು ಸರ್ವದೇವತಾ ಪ್ರಧಾನನು ನಾನೆಂದು (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೆಂದು) ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿದ ನನ್ನ ಭಕ್ತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ನಾನಿಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರೀತಿ, ನನ್ನ ಚತುರ್ಭುಜ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ ದುಷ್ಟರು ಅಸೂಯಾ ದೂಷಿತ ಮತಿಗಳಾಗಿ ವಿಪ್ರನು ನನ್ನ ಸನ್ನಿಧಾನ ಪಾತ್ರನೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ, ಅವನನ್ನು ಅವಮಾನಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದ್ವೇಷಿಗಳು ಒಂದುವೇಳೆ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ, ಆ ಪೂಜೆಯು ನನ್ನ ಅವಮಾನವೇ ಸರಿ ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದೇವರೆಂದರೇ ನಾನೇ ! ಅವರಿಲ್ಲದಿರೆ ನನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನೋಪದೇಶಕರಿಲ್ಲದೆ, ಲೋಕವು ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರಬಂಧುರವಾಗಿ ನಾಶವಾದೀತು ! ಚರಾಚರವಿಶ್ವವೆಲ್ಲ ವಿಪ್ರಾಶ್ರಿತವಾಗಿದೆ ಅಂತಹ ವಿಪ್ರರನ್ನು ಪೂಜಿಸು; ನಾನು ಪ್ರೀತನಾಗುವೆನು. ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಎಷ್ಟು ವೈಭವದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೂ, ಅದನ್ನು ನಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸದಿರುವೆನು "

ಆಗ ಶ್ರುತದೇವನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ವಿಪ್ರವರರನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದನು.

ಏಕಾಂತಭಕ್ತನಾದ ಬಹುಲಾಶ್ವನಂತೆ, ಶ್ರುತದೇವನು ಕೂಡ ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಪೊಂದಿದನು ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಶ್ರೀಶನು ಕೆಲವು ದಿನವಲ್ಲಿದ್ದು, ಪುನಃ ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಬಂದು ಸೇರಿದನು —

---

92. ವೃಕದಾನವವಿನಾಶ—ಶಿವಕ್ಲೇಶನಿರಾಸ

ಶ್ರೀರಾಜನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು

"ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ–ದಿಗಂಬರನು, ಪದ್ಮರಾಗಾದಿಭೂಷಣರಹಿತನು,ಹಿಮಾಚಲನಿಲಯನು ಆಗಿ ನಿರ್ಧನನಾದ ಶಿವನನ್ನು ಭಜಿಸಿ ಧನಿಕರಾದವರು ದೇವಾಸುರಮಾನವರು ಅನೇಕರಿರುವರು ಆದರೆ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಭಜಿಸಿದವರು ದರಿದ್ರರಾಗುವರು ಈ ವಿಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಕುತೂಹಲವಾಗಿದೆ. ನಿರ್ಧನಸಧನರಾದ ಪ್ರಭುವರರನ್ನು ಭಜಿಸಿದವರು ಸಧನನಿರ್ಧನರಾಗಿ ಕಾಣಬರುತ್ತಿರುವರು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? "

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ರಾಜನ್ ! ಶಿವನು ಸ್ವಲ್ಪಸತ್ವ, ಹೆಚ್ಚಾದ ರಜಸ್ತಮೋಗುಣಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಅಹಂಕಾರತತ್ವರಚಿತದೇಹನಾಗಿರುವನು ಆ ಲೋಕೇಶನು ಹರಿನಿಯತ ಪ್ರಕೃತಿ ಗುಣಬದ್ಧನಾಗಿರುವನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯು ದೇವದಾನವ ಮಾನವರೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧ ಜೀವರಿರುವರು ಅವರ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪೂಜಿಸಿ, ಅವರು ಯೋಗ್ಯತೆಯಂತೆ ಫಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವರು ಶಿವನು ಪ್ರಕೃತ್ಯತೀತನಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿ ಬಾಹಿರವಾದ ಮೋಕ್ಷಾದಿ ಫಲಗಳನ್ನೀಯಲಾರದೆ, ಶೀಘ್ರಪ್ರಸಾದ ಶೀಲನಾದುದರಿಂದ, ಭಜಿಪರು ವಾಂಛಿಸುವ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸುಖಗಳನ್ನು, ಧನಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವನು. ವೈಕಾರಿಕ ರುದ್ರನು, ಸಾತ್ವಿಕರ ಮನವನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ತೈಲಧಾರೆಯಂತೆ ಹರಿಸಿ, ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯಗಳನ್ನಿತ್ತು, ಗುರುವಾಗಿ ಸಲಹುವನು. ತೈಜಸರುದ್ರನು, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ವಿಷಯಪರವನ್ನಾಗಿಸಿ, ರಾಜಸರನ್ನು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ನರಳಿಸುವನು. ತಾಮಸರುದ್ರನು ದೈತ್ಯರನ್ನು ಕೇವಲ ಪೃಥಿವೀಕನಕ ರಜತಾದಿ ಸಂಪದಗಳನ್ನಿತ್ತು, ದುರ್ಮದರನ್ನಾಗಿರಿಸಿ, ಕೆಡಿಸುತ್ತಿರುವನು

ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅಪ್ರಾಕೃತನು ತನ್ನನ್ನು ಭಜಿಪ ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ ಸಂಪದಾದಿ ಪ್ರಕೃತಿಬಂಧವನ್ನು ಕೊಡಲು ಮನಮಾಡದೆ, ಅವರನ್ನು ಐಹಿಕ ದಾರಿದ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತರಾದರೆ, ಅಪ್ರಾಕೃತವಾದ ಸ್ವರೂಪಾನಂದವನ್ನಿತ್ತು, ಕಾಪಾಡುವನು. ಸಾತ್ವಿಕ ಸಂಪತ್ತಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಬೇಡವೆಂದರೂ, ಶ್ರೀಹರಿಯು ತಾನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಬಂದೇಬರುವದು. ಹೇರಳವಾದ ಸಂಪತ್ತಿದ್ದಗೂ ಸುಜನರು ಭಕ್ತಿಭಾಗ್ಯವನ್ನೇ ನಂಬಿ, ದುರ್ಮದರಾಗದೆ, ಶ್ರೀಹರಿಕೃಪಾಪಾತ್ರರಾಗುವರು

ಶ್ರೀಹರಿಯು ನಿರ್ದೋಷಜ್ಞಾನಾನಂದದೇಹನಾದುದರಿಂದ, ತನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಯಥಾ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ನಿರ್ದೋಷರನ್ನು, ಜ್ಞಾನಾನಂದಾನುಭವವಂತರನ್ನು ಮಾಡಿ ಭಕ್ತರಲ್ಲದ ಅಸುರರಿಗೆ ತಮಸ್ಸನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತಿರುವನು ಶಿವನು ದೈತ್ಯಭಜಕರಿಗೂ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನರಿಯದೆ ವರವನ್ನಿತ್ತು, ಐಹಿಕ ಸಂಪನ್ಮದದಿಂದ ಅವರು ತನ್ನನ್ನೇ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದಾಗ, ಶ್ರೀಹರಿಶರಣನಾಗಿ, ಅವರ ಉಪದ್ರವವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಪಶ್ಚಾತ್ತಪ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಹಿಂದೆ ನಿಮ್ಮ ಪಿತಾಮಹನು ಉತ್ತಮ ಕಲ್ಪದ ತ್ರಿಗುಣಫಲಕವಾದ ಐದಶ್ವಮೇಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆ ಪುಣ್ಯವನ್ನರ್ಪಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಧರ್ಮರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಶನಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದನು. ಆಗ ಈ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಕೇಳಲಾಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಕೇವಲ ಭೂಭಾರಹರಣವಲ್ಲದೆ, ಸಂಸಾರ ನಿರ್ಮೂಲನರೂಪ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವೂ ತನ್ನ ಅವತಾರ ಪ್ರಯೋಜನವಾದುದರಿಂದ, ನಿಮ್ಮ ಪಿತಾಮಹನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುವೆನು, ಕೇಳು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗಿಂತೆಂದನು

"ಯಾವ ಮನುಜನನ್ನು ನನ್ನವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಎಣಿಸಿ ನಾನು ಮೆಲ್ಲನೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವೆನೋ, ಅವನನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ದೂರಮಾಡುವ ಅವನ ಹಣವನ್ನು ಕಳೆದುಬಿಡುವೆನು ಆಗ ದರಿದ್ರನಾದುದರಿಂದ ಕಷ್ಟಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದ ಅವನನ್ನು ಸ್ವಜನರು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವರು ಅವನು ಮಾಡಿದ ಧನಾರ್ಜನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವವು ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿ, ಅಂತರ್ಮುಖನಾಗುವನು; ನನ್ನ ಭಕ್ತರಾದ ಜ್ಞಾನಿಜನಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ, ನನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ ಹೊಂದುವನು ನಾನು ವೇದಾಂತವೇದ್ಯನು, ಅಣೋರಣೀಯನು, ನಿತ್ಯಾವ್ಯಕ್ತನು, ಜ್ಞಾನಾನಂದದೇಹನು, ಪ್ರಕೃತಿವಿಕಾರರಹಿತನು, ಪ್ರಶಾಂತನು, ದೇಶಕಾಲ ಗುಣಗಳಿಂದ ಅನಂತನು—ಅದುದರಿಂದಲೇ ದುರಾರಾಧ್ಯನೆಂದು ತಿಳಿದು ರಾಜಸತಾಮಸರು ನನ್ನನ್ನು ಭಜಿಸುವದಿಲ್ಲ ಶೀಘ್ರವರದಾನ ಕಾತರರಾದ ಇತರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಭಜಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ಬೇಕಾದ ಸಿರಿಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿ, ದುರ್ಮದರಾಗಿ, ಆ ದೇವತೆಗಳನ್ನೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವರು."

ರಾಜನ್ ! ಶಾಪವನ್ನಾಗಲಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನಾಗಲಿ ಕೊಡುವ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶರಲ್ಲಿ, ಮಹೇಶನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ವರವನ್ನು ಕೊಡುವವನು, ಮತ್ತು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಶಾಪವೀಯುವವನೂ ಅಹುದು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭನಲ್ಲ ಶ್ರೀಹರಿಯಂತೂ ಅಪರೀಕ್ಷಿತದಾತನಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಈವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾತನವಾದೊಂದು ಇತಿಹಾಸವಿದೆ—ಕೇಳು.

ಶಕುನಿ ಎಂಬ ದೈತ್ಯನ ಮಗನಾದ ವೃಕಾಸುರನು ಒಂದುದಿನ, ನಾರದನನ್ನು ಕಂಡನು ಕೆಟ್ಟಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಆಪಾಪಿಯು, ಮೂರುಜನ ದೇವೇಶರಲ್ಲಿ ಆಶುತೋಷ

ನಾರೆಂದು ಕೇಳಲು, ನಾರದನು, ಗಿರಿಶನು ಆಶುತೋಷನು ಸ್ವಲ್ಪಗುಣದಿಂದ ವರದನೂ, ಸ್ವಲ್ಪದೋಷದಿಂದ ನಾಶಕನೂ ಆಗಿರುವನು ಹಿಂದೆ ದಶಕಂಧರ ಸ್ತುತಿಗೆ ಮನಸೋತು, ಸುಂದರಿಯನ್ನೇ ಕೇಳಿದಾಗ ಬಲುನೊಂದನು ಬಾಣನ ಸುತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನಿತ್ತು, ಅವನು, ಬಾಗಿಲಕಾಯುವ ದ್ವಾರರಕ್ಷಕನಾಗೆಂದಾಗ, ಸಂಕಟಕ್ಕೀಡಾದನು.' ಎಂದು ನುಡಿದನು

ಆ ಮಾತಿನಂತೆ ವೃಕನು ಕೇದಾರವನ್ನು ಸೇರಿ, ತನ್ನ ಮಾಂಸವನ್ನೇ ಆಹುತಿಯನ್ನಾಗಿರಿಸಿ, ಹೋಮಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆರುದಿನಗಳಾದರೂ, ಶಿವನು ದರ್ಶನವಿತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಕುಪಿತನಾಗಿ, ಏಳನೆಯದಿನ ಅವನು ಸ್ನಾನಜಲದಿಂದ ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕುವ ತಲೆಯನ್ನು ಖಡ್ಗದಿಂದ ಹೋಮಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಕತ್ತರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಿದ್ಧನಾದನು. ಆಗ ಕರುಣಾಸಮುಪ್ರನಾದ ಮಹಾದೇವನು ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಿಂದ ಮೂರ್ತಿಮಂತನಾಗಿ ಎದ್ದುಬಂದು, ಅವನ ಕೈಹಿಡಿದು ತಡೆದು, ಇಂತೆಂದನು

'ಪ್ರಿಯವೃಕ ! ನಿಲ್ಲು ಸಾಹಸಿಸಬೇಡ ! ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಬೇಡು, ಕೊಡುವೆನು ಮೊದಲುನೀನು ಸರ್ವಾವಯವ ಸಂಪನ್ನನಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವೆನು. ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟೆ ! ಶರೀರವಿದ್ದರಲ್ಲವೇ ಸುಖಸೌಭಾಗ್ಯಗಳು ? ಅಂತಹ ದೇಹವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಮಾಡಿದೆ ! ಇರಲಿ; ಕೇಳು ವರವನ್ನು !'

ಆ ಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ ಆ ಪಾಪಾತ್ಮನು 'ಯಾರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೈಯಿಡುವೆನೋ, ಅವನು ಸುಟ್ಟುಬೂದಿಯಾಗಲಿ !' ಎಂದು, ಸರ್ವಭೂತ ಭಯಂಕರವಾದ ವರವನ್ನು ಬೇಡಿದನು. ಆ ಮಾತುಕೇಳಿ ರುದ್ರನು 'ಹರಿ ! ಹರಿ !' ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೊಂದು, ತೋರಗೊಡದೆ, ನಗುತ್ತಾ, 'ಓಂ' ಎಂದು ಅವನ ವರವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದನು. ತತ್‍ಕ್ಷಣವೇ ಆ ದುರಾತ್ಮಕನು ವರವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವೆನೆಂದು, ಶಿವನ ಶಿರದಿ ಕರದಾನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಮುಂದೆಬಂದನು ತಾನು ಕೊಟ್ಟವರದಿಂದ ತಾನೇ ಭೀತನಾಗಿ ಶಿವನು, ಓಡಿಹೋದನು ವೃಕನು ಆ ದೇವನನ್ನು ಬಿಡದೆ, ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬಂದನು. ಭೂಪಾತಾಲನಾಕಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯು ಬಿಡದೆ, ಕೈಯಿಡಲು ಒರುವ ವೃಕಾಸುರನ ಪೀಡೆಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನರಿಯದೆ, ಸುರೇಶರು ಅವನಿಗೆ ಹದರಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರು. ಶಿವನಾಗ ತಮಸ್ಸಿಗೆ ದೂರವಾದ ವಿಕುಂಠ ನಿಲಯವನ್ನು, ಆರ್ತನಾಗಿ– "ನಾರಾಯಣಾ ! ಭಕ್ತಜನರಿಗೆ ನೀನಲ್ಲದೆ ಗತಿಯಾರಯ್ಯ ! ನಿನ್ನ ಲೋಕವನ್ನು ಪೊಂದುವ ಮಹಾತ್ಮರು ಸರ್ವಭೂತ ದಯಾಪರರು ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತಿನಿಷ್ಠರು. ಅಂತಹ ದಯಾಶಾಲಿ ಜನವಂದ್ಯನಾದ ಗೋವಿಂದಾ ! ರಕ್ಷಿಸು" ಎಂದು ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಾ, ಸೇರಪೋದನು

ಶ್ರೀಹರಿಯು ಆ ಮೊರೆಯನ್ನಾಲಿಸಿದನು, ರಕ್ಷಿಸುವೆನೆಂದನು; ವಟುವಾಗಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬಂದನು; ವೃಕನ ಮುಂದೆ ನಿಂದನು, ಅವನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹೀಗೆಂದನು.

"ಶಾಕುನೇಯ ! ಏನು ಓಡುತ್ತಿರುವೆ ? ಎಷ್ಟು ಆಯಾಸಪಡುತ್ತಿರುವೆ ಸ್ವಲ್ಪನಿಲ್ಲು ! ಶರೀರವನ್ನು ಕಷ್ಟಪಡಿಸಬಾರದು ಅದು ಸರ್ವಕಾಮಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ, ಸಮರ್ಥನಾದ ನಿನಗೆ ದುರ್ಘಟವಿಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳು ! ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲೆಂದರೆ ಬಿಡು ! ಎಲ್ಲ ಪುರುಷರೂ ಸ್ವಾರ್ಥಕುಶಲರೇ ನಿಜ !

ಇಂತು ಅಮೃತರಸಪೂರ್ಣವಾದ ಭಗವಂತನ ವಚನಗಳನ್ನಾಲಿಸಿ, ಶ್ರಮ ನೀಗಿದಂತಾಗಿ, ವೃಕನು ನಡೆದ ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದನು ಆಗ ವಟುವಿಂತೆಂದನು.

'ಹೀಗೇನು ? ರುದ್ರವಚನದಲ್ಲಿ ನಮಗಂತು ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ ! ಅವನು ದಕ್ಷಶಾಪದಿಂದ ಪ್ರೇತಪಿಶಾಚನಾಥನಾಗಿರುವನು ಅವನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ರೋಷಕ್ರೋಧಗಳು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿವೆ ಆ ಕ್ರೋಧನಾಥನ ನುಡಿಯನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದು ಬಂದ ನೀನು ಮೂಢನೇ ಸರಿ ! ದಾನವನಾಥ ! ಕೇಳಿಲ್ಲಿ ! ತಲೆ-ಕೈಗಳೆರಡೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿವೆ. ಇಡು ಕೈಯನ್ನು ನಿನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ! ಆಗ ಶಂಭುವಚನವು ಅಸತ್ಯವೆಂದು ಕಂಡು ಬಂದರೆ, ತತ್‌ಕ್ಷಣವೇ ಆ ಸತ್ಯದೂರನನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಡು. ಮತ್ತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಹೀಗಾಗಬಾರದು ನೋಡು" ಎಂದು ಮನೋಹರ ವಚನಗಳನ್ನಾಡುವ ಮಾಯಾ ಮಾಣವಕನ ಮಾತಿಗೆ ಮನಸೋತು, ತಲೆಕೆಟ್ಟು, ವರದ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಮರೆತು, ಆ ಪಾಪಿಯು ತನ್ನಕೈಯನ್ನೆತ್ತಿ, ತಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ತತ್‌ಕ್ಷಣವೇ ತಲೆ ಒಡೆದು, ವೃಕನು, ವಜ್ರದ ಆಘಾತದಿಂದೆಂಬಂತೆ, ಕೆಳಗೆಬಿದ್ದು, ಸುಟ್ಟು, ಬೂದಿಯಾದನು

ಆಗ ಆಕಾಶದಿಂದ "ಜಯ ! ನಮೋ ನಮಃ ! ಸಾಧು !" ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ಕೇಳಬಂದುವು, ಹೂಮಳೆಗರೆಯಿತು ದೇವಋಷಿಪಿತೃಗಂಧರ್ವಾದಿಗಳು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು ಶಿವನು ಸಂಕಟದಿಂದ ಪಾರಾದನು ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಶಿವನಿಗಿಂತೆಂದನು.

"ಶಿವ ! ಮಹಾದೇವ ! ಆ ಪಾಪಿಯು ತನ್ನ ಪಾಪದಿಂದ ತಾನೇ ಹಾಳಾದನು. ಪಾಪಕೃತ್ಯವನ್ನೆಸಗಿದವನಿಗೆ ಕ್ಷೇಮವು ಉಂಟೇ ? ಅದರಲ್ಲಿ ಸರ್ವಪುರುಷ ಸಂಹಾರವನ್ನೆಸಗಿ, ಸರ್ವನಾರೀಜನಾಭಿಮರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದ ಮಹಾಪಾಪಿಗೆ ಕ್ಷೇಮವೇ ? ವಿಶ್ವೇಶನು, ಜಗತ್ತಿಗೆ ಗುರುಪ್ರಾಯನು ಆದ ನಿನಗೆ ದ್ರೋಹವನ್ನೆಸಗಿದ ಮಹಾಸುರನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಾಸ್ತಿ ಆಯಿತು"

ಅಪ್ರಾಕೃತದಿವ್ಯಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾರಿನಿಧಿಯಾದ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು, ಶಿವನನ್ನು ಸಂಕಟದಿಂದ ಪಾರಾಗಿಸಿದ ಪವಿತ್ರ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಕೇಳಿದ ಭಕ್ತರು ಸಂಸಾರ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಪಾರಾಗುವರು—ಮತ್ತು ಅವರ ಶತ್ರುಜನರು ನಷ್ಟರಾಗುವರು.

93. ಭೃಗುಕೃತ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ದರ್ಶನ.

ಶ್ರೀ ಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಹಿಂದೆ ಸರಸ್ವತಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಪರಮರ್ಷಿಗಳು ಸತ್ರಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರಲ್ಲಿ ಸಭೆಕೂಡಿದಾಗ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಉತ್ತಮರು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂತು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಒರಲು ಚತುರಾನನಕುಮಾರನಾದ ಭೃಗುಋಷಿಯೇ ಸಮರ್ಥನೆಂದು ಅವರು, ಭೃಗುವಿನನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು

ಭೃಗುವು ಬ್ರಹ್ಮಸಭೆಯನ್ನು ಸೇರಿ, ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿ ಪ್ರಾಕೃತವಿಕಾರಗಳಿಲ್ಲದವನೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲು ಬಂದವನಾದ ಕಾರಣ, ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸದೆ, ಸ್ತುತಿಸದೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಿದ್ದನು ಅದನ್ನುಕಂಡು ತಂದೆಯಾದ ಚತುರ್ಮುಖನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು, ಮತ್ತೆ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದುದರಿಂದ, ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಮಟ್ಟಿಕ್ಕಿ, ಶಾಂತನಾದನು

ಅಲ್ಲಿಂದ ಭೃಗುವು ಕೈಲಾಸವನ್ನು ನೇರಿದನು ತಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿ, ಶಿವನು ಆಲಿಂಗಿಸಲು ಬಂದನು ಕಪಾಲಮಾಲಿ, ಶ್ಮಶಾನವಾಸಿಯಾದುದರಿಂದ ಅಶುಭಾಚಾರನೆಂದು ಭೃಗುವು ಮುಟ್ಟದೆ ದೂರಸರಿದನು ತತ್‌ಕ್ಷಣವೇ ರುದ್ರನು ಶೂಲದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಂದನು. ಕೆಂಡಗಣ್ಣಿನ ಶಿವನನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಗಿರಿಜೆ, ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದಳು. ಅಂತೂ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ. ಭೃಗುವು ಕೈಲಾಸದಿಂದ ವೈಕುಂಠವನ್ನು ಪೊಂದಿದನು ಲೋಕ ಸಂಶಯ ನಿವಾರಣಕ್ಕೆಂದು ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಕಳಿಸಿರಲು, ಅಸಮಾನಾಧಿಕನು, ಸರ್ವೋತ್ತಮನು ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಅನ್ಯರಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದೂ, ಭೃಗುಋಷಿಯು ವೈಕುಂಠದಿ, ಶೇಷತಲ್ಪದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀದೇವೀ ಲಾಲಿತ ಚರಣಾರವಿಂದನಾದ ಗೋವಿಂದನನ್ನು, ಸತ್ವಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿ, ಎದೆಯಲ್ಲಿ, ಪದದಿಂದ ಒದೆದನು ಶ್ರೀ ದೇವಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಶ್ರೀ ಭಗವಂತನು ಎದ್ದು ಬಂದು, ಮುನಿಗೆ ಶಿರಸಾ ನಮಿಸಿದನು, ಮತ್ತು ನಗುತ್ತಾ, ಇಂತೆಂದನು.

"ಬ್ರಹರ್ಷಿವರನೇ ! ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಗತವು ! ಕೂಡೀ ಆಸನದಿ ! ಕಾಣದೆ ನಾವು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು ! ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸುವ ನಿನ್ನ ಪಾದೋದಕದಿಂದ, ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನು, ನನ್ನವರಾದ ಸರ್ವ ಲೋಕಪಾಲರನ್ನು ಪವಿತ್ರೀಕರಿಸು ! ಇಂದು ನಾನು ನಿನ್ನ ಪಾದಚಿನ್ಹವನ್ನು, ಶ್ರೀ ವತ್ಸದಂತೆ ಧರಿಸಿ, ಸಕಲಭಾಗ್ಯನಿಲಯನಾದೆನು ನಿನ್ನ ಪದವು ನನ್ನ ನಿತ್ಯಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪದಂತೆ, ಸಕಲ ಪಾಪನಿವಾರಕವಾಗಿದೆ "

ಇಂತು ನುಡಿದ ಶ್ರೀವೈಕುಂಠಪತಿಯ ಮಧುರ ವಚನಗಳಿಗೆ ಮಾರು ಹೋಗಿ, ಭೃಗುಋಷಿಯು ಭಕ್ತಿಭರದಿಂದ ಬಾಗಿ, ಶ್ರೀಹರಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಆನಂದ

ಬಾಷ್ಪಪೂರ್ಣನೇತ್ರನು, ಪುಲಕಾಂಚಿತಗಾತ್ರನು ಆಗಿ, ಮಾತಾಡಲು ಬರದೆ ನಿಂತನು. ಮತ್ತೆ ಸತ್ರಯಾಗ ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದು, ಮುನಿಗಳಿಗೆ ತನ್ನನುಭವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುನಿವರರೆಲ್ಲರು ಏಕಮನಸ್ಕರಾಗಿ, ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು, ಚನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಲೋಕ ಜನರ ಸಂಶಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದರು "ಶ್ರೀ ಹರಿಯಿಂದ ಮೋಕ್ಷ; ಶ್ರೀ ಹರಿಯಿಂದ ಸಂಸಾರತಾಪ ನಿವೃತ್ತಿ; ಶ್ರೀ ಹರಿಯಿಂದ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಲಬ್ಧಿ ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು, ಅಷ್ಟವಿಧೈಶ್ವರ್ಯಗಳು, ಕೀರ್ತಿ, ಪಾಪ ನಿವಾರಣೆ, ಎಲ್ಲ ಶ್ರೇಯವೂ ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಶಾಂತರು, ಸಮಚಿತ್ತರು, ಹಿಂಸಾರಹಿತರು, ನಿಷ್ಕಿಂಚನರು, ಆದ ಸಾಧು ಜನರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೇ ಪರಮಗತಿ. ಅವನ ಶರೀರವು ನಿತ್ಯನಿರ್ದುಃಖ ನಿರತಿಶಯಾನಂದ ಜ್ಞಾನಮಯವು, ಅವನಿಗಿಷ್ಟರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು; ಅವನನ್ನು ಪೊಂದುವರು ನಿಷ್ಕಾಮರಾಗಿ, ಸರ್ವಕರ್ಮಗಳನ್ನವನಿಗರ್ಪಿಸಿ, ಬಿಡದೆ ಭಜಿಸುವ ಸುಜನರು. ಅವನು ಸೃಜಿಸಿ, ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ನಿಯಮಿಸುವ ಮೂರುಗುಣಗಳಲ್ಲಿ, ಸತ್ವವೇ ಅವನನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ" ಎಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಸಾರಸ್ವತವಿಪ್ರವರರು, ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಪಾದಾರವಿಂದ ಸೇವೆಯಿಂದ, ದಿವ್ಯ ಗತಿಯನ್ನು ಪೊಂದಿದರು

ಇಂತು ನಾರದ ಭೃಗುಮುಖಮುನಿವರರು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದಂತೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕಥಾಮೃತ ಮರ್ಮವನ್ನರಿತು, ಸಂಶಯವಿಪರ್ಯಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶ್ರೀಹರಿಕಥಾಮೃತವನ್ನು ಶ್ರವಣಪುಟದಿ ತುಂಬಿ, ಸದಾ ಸೇವಿಸುವ ಮನುಜಪಾಂಥನು, ಸಂಸಾರಾಟವೀಪರಿಭ್ರಮಣಾಯಾಸವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಮುಕ್ತಿಸುಖವನ್ನು ಪೊಂದುವನು.

94. ಶ್ರುತಿಗೀತೆ.

ರಾಜನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯೇ !

'ಸರ್ವವೇದಗಳು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವವೆಂದು ವೇದವಚನವೇ ಇದೆ ಅದೃಶ್ಯತ್ವಾದಿ ಗುಣಕನಾದ ಶ್ರೀಶನನ್ನು ಅವು ಹೇಳುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ? ಲಕ್ಷಣಾವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತವೆ ಎಂದರೆ ಅವನು ಕೇವಲ ನಿರ್ಗುಣನು. ನಿರ್ಗುಣನಿಗೆ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವುದಾದರೂ ಎಂತು ? ಈವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸಂಶಯವಿದೆ ದಯಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಸಂಶಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸು '

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಸರ್ವಸಮರ್ಥನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು, ಶಬ್ದಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು, ಪುಣ್ಯವನ್ನು, ಪರಮಾತ್ಮಪ್ರೀತಿಯನ್ನು, ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವನ್ನು, ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪೊಂದುವ ಜೀವರಿ

ಗಾಗಿ, ಬುದ್ಧಿ, ಮನಸ್ಸು, ಇಂದ್ರಿಯ, ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಿಕೊಟ್ಟನು ಬುದ್ಧೀಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳುಳ್ಳ ಜೀವನು, ಶಬ್ದವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿತಿಳಿದು ವಿನಿಯೋಗಿಸುವುದರಿಂದ, ಪರಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪೊಂದುವನು, ಕೇಳಿದ ಆನಂದ ಜ್ಞಾನಾದಿಗುಣಗಳನ್ನು ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಧ್ಯಾನಿಸುವನು, ಅದರಿಂದ ಭಗವತ್ಪ್ರಸಾದವನ್ನು, ಅದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇದಾದಿಶಬ್ದಗಳು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿಯೇ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿವೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅದೃಶ್ಯ, ಅವಾಚ್ಯನೆಂಬ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ, ಸಾಕಲ್ಯೇನ ಅವಾಚ್ಯನೆಂದು ಅರ್ಥವೇಆಗಲಿ, ಸರ್ವಥಾ ಅವಾಚ್ಯನೆಂದಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ರಾಜಸರು ವಿಷಯಭೋಗರೂಪಸಂಸಾರಕ್ಕೆಂದು ಇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಶ್ರೀಹರಿಕೊಟ್ಟ ಇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೆಲವರು ದುಷ್ಟವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಹರಿಯನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ ತಮಸ್ಸನ್ನು ಪೊಂದುವರು

ಶ್ರೀಹರಿಯು ನಿರ್ಗುಣನೆಂದರೆ ಸತ್ವರಜಸ್ತಮೋಗುಣರಹಿತನು, ಅಪ್ರಾಕೃತನೆಂದರ್ಥವಾಗಲಿ, ನಿರ್ಧರ್ಮನೆಂದಲ್ಲ ಆನಂದಾದಿಸಮಸ್ತ ಕಳ್ಯಾಣಗುಣಗಣನಿಧಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಗುಣವೃತ್ತಿಗಳಾದ ವೇದಗಳು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಪೊಗಳುವವು. ಎಲ್ಲಾ ಶಬ್ದಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿನಿಮಿತ್ತಗಳಿಗೂ ಶ್ರೀಶನೇ ಮುಖ್ಯಾಶ್ರಯನಾದುದರಿಂದ, ವೇದ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥನಾಗಿ ಸರ್ವದಾ ವಿರಾಜಿಸುವನು ಕರ್ಮದೇವಕಾಂಡಗಳು ಸ್ಥಿತಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ನಿಜ, ಆದರೆ ಆಗಲು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನೇ ಮುಖ್ಯವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸುವುವಾದುದರಿಂದ, ಅವನು ಅವಾಚ್ಯನಲ್ಲ ಚಕ್ಷುರ್ನಿಮೀಲನರೂಪ ಯೋಗನಿದ್ರಾಮುದ್ರಿತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು, ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿಯು, ದುರ್ಗಾದೇವಿಯು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರುವಳು ಆಗ ಸ್ತುತಿರೂಪವಾಗಿರುವ ವೇದವಚನಗಳು, ಸ್ಥಿತಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಮುಖ್ಯಾರ್ಥವನ್ನೂ ಪೇಳುತ್ತಿರುವವು, ವೇದಗಳಿಗೆ ಮೂರರ್ಥವಲ್ಲವೇ ? ಜೀವದುಃಖವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಶ್ರುತಿಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಆದುದರಿಂದ ಗುರುಶಿಷ್ಯರದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿ, ದುಃಖಮುಕ್ತರಾಗಲೆಂದೇ ಶ್ರೀಶನು ಜೀವರಿಗೆ ಬುದ್ಧೀಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತಿರುವನು. ವರ್ಣಾತ್ಮಕ ಶಬ್ದಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಧ್ವನ್ಯಾತ್ಮಕ ಶಬ್ದಗಳು ಕೂಡ ಶ್ರೀಹರಿವಾಚಕಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು, ವೇದವೇದ್ಯನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಭಜಿಸುವರು.

ಶ್ರೀನಾರಾಯಣ ಬುದ್ಧಿಸ್ಥವಾದ ವೇದಗಳು ಅನಾದಿನಿತ್ಯಗಳು—ಅಪೌರುಷೇಯಗಳು. ಅದನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯಜನರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿರುವರು. ಗುಣಪೂರ್ಣನಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ವೇದಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯಪೂರ್ಣನಾಗಿ ಪಠಿಸಿದ ನರನು,ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಅದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂಪಡೆಯುವನು ಶ್ರುತಿತಾತ್ಪರ್ಯನಿರೂಪಕವಾದ ಶ್ರುತಿಗೀತೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುವೆನು. ಶ್ರುತಿಗಳು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಎಂತು—ನಿರೂಪಿಸುವವೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ನಾರದ

ನಾರಾಯಣ ಋಷಿಸಂವಾದರೂಪವಾದ ಗಾಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು.

ಒಂದುಸಲ ಭಗವತ್ಪ್ರಿಯನಾದ ನಾರದನು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಾ, ಸನಾತನ ಋಷಿವರನಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ನೋಡಲು, ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಭರತವರ್ಷದ ಸುಜನರ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಬಯಸಿ, ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಿ ತಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನಲ್ಲವೇ ? ಧರ್ಮ, ಜ್ಞಾನ, ಶಮ, ದಮಾದಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣ ಸಮುದ್ರನಾದ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ, ಕಲಾಪಗ್ರಾಮವಾಸಿ ಋಷಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಆಶ್ರಮತರುಖಂಡದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದನು ನಾರದನು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ವೇದನಿರೂಪಣ ವಿಧಾನವನ್ನು ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ಸ್ವಾಮಿಯು, ಆ ಋಷಿವರರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಜನೋಲೋಕನಿವಾಸಿಗಳು ನಡೆಸಿದ ಸತ್ರಯಾಗವಿವರವನ್ನು, ನಾರದನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು

'ನಾರದಾ ! ಜನಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರರೂಪ ಸತ್ರಯಾಗವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರರಾದ ಸನಕಾದಿಗಳು ನಡೆಸಿದರು ಊರ್ಧ್ವರೇತಸ್ಕರಾದ ಆ ಮಹನೀಯರ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ, ನೀನಿದ್ದಿಲ್ಲ ಅನ್ಯವಿಷಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೇವಲ ಹರಿಗುಣಬೋಧಕಗಳಾಗಿ ವೇದಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಗುಣವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರುವವಂತಹ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪಕ್ಕೆ–ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗಿದ್ದೆ ಆಗ ಜನೋಲೋಕದ ಸತ್ರಯಾಗವು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು, ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಪ್ರವಚನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಕಲವರು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಸನಂದನನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದಲು, ವಯಸಾಜ್ಯೇಷ್ಠನಾದುದರಿಂದಲು, ಕೂತು, ಪ್ರವಚನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

"ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಳಯವಾದಾಗ ಜಗತ್ತನ್ನು ಉಪಸಂಹರಿಸಿ, ಶ್ರೀಭೂದುರ್ಗಾರೂಪಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ, ಯೋಗನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು, ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಳಯಾವಸಾನದಲ್ಲಿ, ವೇದಗಳು ಸಂಸಾರನಿರ್ಮೂಲನ ದಕ್ಷನಾದ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ, ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸಿದವು. ಅನಂತ ವೇದಾಭಿಮಾನಿನಿಯಾದ ದುರ್ಗೆಯು, ವಂದಿಜನರು ಪ್ರತ್ಯೂಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಪಾಡಿಪೊಗಳುವಂತೆ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ವೀರ್ಯವಿಜ್ಞಾನ ಕಾರುಣ್ಯ ಸಮಗ್ರೈಶ್ವರ್ಯ ಯಶೋವಿಭವಗಳನ್ನು ಪೊಗಳುತ್ತಾ, ಇಂತು ನುಡಿಯುವಳು.

ಹೇ ಅಜಿತ ! ನೀನು ಸದಾ ಜಯಶೀಲನಾಗಿರುವೆ ನಿನ್ನ ಜಯಶೀಲತೆಯನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು ! ಜನನ ಮರಣ ದುಃಖಾಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ ಜೀವನ ಜ್ಞಾನಾದಿಗುಣಗಳು ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಆ ಜೀವಗುಣಾಚ್ಛಾದನವನ್ನು ನಾಶಮಾಡು ! ಪರಮೇಶಾ ! ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಾದ ಪರಮಾಚ್ಛಾದಿಕೆಯನ್ನು ದೂರಸರಿಸಿ, ನೀನು ದೃಗ್ಗೋಚರನಾಗು ! ನೀನು ಸ್ವತಂತ್ರನು ಸುಖಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನು ಆವರಣ ರಹಿತವು, ಆದುದರಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ಐಶ್ವರ್ಯಾದ್ಯನಂತಗುಣ ನಿಧಿಯೇ ಆಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನ

ಪ್ರತಿಬಿಂಬನಾದ ಜೀವನಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿಬಂಧವು ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ನಾಶವಾಗಿ, ಅವನಿಗೆ ಸ್ವರೂಪಭೂತ ಜ್ಞಾನಾದಿಗುಣಗಳ ಪ್ರಕಾಶವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು ! ಜಗತ್ತಿಗೆ ಆಶ್ರಯಭೂತರಾದ ಶ್ರೀಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಸೃಜನ ರಕ್ಷಣ ಸಂಹರಣ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಅವರನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಸರ್ವೋತ್ತಮನು ನೀನು ತತ್ವ ನಿಶ್ಚಾಯಕವಾದ ವೇದವು ಸೃಷ್ಟಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀವರಿಂದಲು ಜಡಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದಲು ಕೂಡಿ ಆಡುವ ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತವನ್ನನುಸರಿಸಿ, ವಿಧಿನಿಷೇಧರೂಪವಾಗಿರುವುದು, ಲಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಧಿನಿಷೇಧರಹಿತನು ಜೀವಜಡಪ್ರಪಂಚನಿಕ್ಷೇಪನು ಆದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇವಲಸ್ತುತಿರೂಪಳಾಗಿ ವೇದಮಾನಿ ದುರ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ಅಭಿಮಾನಿ ಸುರರಿಂದಕೂಡಿ ಪಾಡುತ್ತಿರುವಳು ನಿನ್ನಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ವಿಧಿಗಳು, ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದಿರಲು ನಿಷೇಧಗಳು: ನಿನ್ನ ನಾಮಗಳೇ ಸರ್ವವೇದಗತಶಬ್ದಗಳು ! ಅವುಗಳ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥವು ಕರ್ಮಗಳು, ನೀನೇ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಲಸ್ಯ ಮಾಡದೆ ನಮಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಜೀವರಿಗಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿಬಂಧವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡು ! (ಶಾಂಡಿಲ್ಯಶ್ರುತಿ)

ತಮಸ್ಸಿನ ಪಾರದಲ್ಲಿ ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಗೂ ಉತ್ತಮನಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗುಣನಾದ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವೇದಗಳು ಸಾರುತ್ತಿವೆ ಭೂತಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮಳು ಭೂದೇವಿಯು, ಭೂಮಿಗುತ್ತಮರು ಜಲಮಾನಿವರುಣನು, ಬುಧನು ಅವರಿಗುತ್ತಮನು ಓಷಧೀಶರಾದ ಚಂದ್ರಾದಿಗಳು, ಅವರಿಗೂ ಉತ್ತಮರು ಪುರುಷಮಾನಿ ರುದ್ರಶೇಷಗರುಡರು: ಅವರಿಗುತ್ತಮಳು ಸರಸ್ವತಿ. ಆ ದೇವಿಯು ತಾನಾಗಿ ವಾಕ್ಕಿಗೆ ನಿಯಾಮಕಳಾಗಿದ್ದು, ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ ಸನ್ನಿಧಾನ ವಿಶೇಷಯುಕ್ತಳಾದಾಗ ಋಕ್ಕಿಗೂ ಅಭಿಮಾನಿಯಾಗಿರುವಳು, ಆಕೆಗುತ್ತಮನು ಸಾಮನಾಮಕ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನು. ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭನೇ ಉದ್ಗೀಥನಾಮಕ ಶ್ರೀರಮೇಶನು. ಅವನಿಗುತ್ತಮರಿಲ್ಲ. ಅವನೇಪರಾಗತಿಯು ಅವಿಕೃತತಮೋಮಾನಿ ದುರ್ಗೆಗೂ ಅಗಾಧವಾದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಪ್ರಾಕೃತ ಗುಣಲೇಪರಹಿತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು ತಿಳಿದು ಜ್ಞಾನಿಜನರು ಮನಸಾ ಭಜಿಸಿ, ವಚಸಾಸ್ತುತಿಸಿ ಕಾಯೇನ ಸೇವಿಸಿ ಅಂತೆಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೊಂದುತ್ತಿರುವರು. ಮನುಷ್ಯನು ಭೂಮಿಯ ಏಕದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅವನನ್ನು ಭೂಸಂಚಾರಿಎಂತೇ ಅನ್ನುವರು. ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸಾಕಲ್ಯೇನ ತಿಳಿಯಲಾರದಿದ್ದರೂ, ಏಕದೇಶಜ್ಞಾನದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವರು ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದಂತಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶ್ರೀಹರಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ಯಥಾಗತಿ ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸರ್ವಥಾ ಅವಾಚ್ಯನೆಂದು ಹೇಳಬಾರದು. (ಉದ್ದಾಲಕಾಯನ ಶ್ರುತಿ)

ಶ್ರೀವಿಧಜೀವಾಧಿಪತೇ! ಸರ್ವೋತ್ತಮು' ಅಖಿಲಲೋಕ ಪಾಪಕ್ಷಾಳನ ಕ್ಷಮವಾದ ನಿನ್ನಕಥಾಮೃತ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸರ್ವತಾಪರಹಿತರಾಗುವರು, ಇನ್ನು ಅನನ್ಯಾಶ್ರಯನಾದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಪೊಂದಿ, ನಿನ್ನ ದಯದಿಂದ ದುಃಖಶೋಕಾದಿ ಮನೋವಿಕಾರಗಳನ್ನು, ಜನನಮರಣಾದಿ ಕಾಲೋಪದ್ರವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮುಕ್ತಜೀವರು, ನಿತ್ಯಾಭಿವ್ಯಕ್ತ ಸುಖ ಜ್ಞಾನಾನುಭವ ಸುಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸದಾ ಭಜಿಸುತ್ತಾ, ತಾವು ಸರ್ವತಾಪದೂರರಾಗಿ ಸುಖಿಸುವರೆಂದು ಹೇಳಬೇಕೇ ? (ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ನಶ್ರುತಿ)

ಸ್ವಾಮಿನ್ ! ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿ, ಅವರ ದೇಹವೆನಿಸಿರುವ ಮಹತ್ತತ್ವ, ಅಹಂಕಾರತತ್ವ ಮೊದಲಾದ ತತ್ವಗಳು, ನೀನುಅವರಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ,ಸಾಮರ್ಧ್ಯವನ್ನಿತ್ತಾಗ, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು ಸೃಜಿಸಲು ಶಕ್ತರಾದರು ಇಂತು ಅತ್ಯಂತೋಪಕಾರಕನು, ಅನಿಮಿತ್ತಬಂಧುವು ಆದ ನಿನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವರು–ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ವಮಿಥ್ಯಾತ್ವವಾದಿಗಳು ನಿರ್ಗುಣವಾದಿಗಳು-ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂದುಪಾಸಿಸುವರು ಆಗಿ ಗಳಿಸಿದ ಪಾಪಪರಿಪಾಕದಿಂದ ಅಂಧಂತಮಸ್ಸನ್ನು ಸೇರುವರು ಅಲ್ಲಿ ದುಃಖಭರಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿ ಕಮ್ಮಾರತಿತ್ತಿ (ತಿದಿ)ಗಳಂತೆ ಕಷ್ಟದಿಂದ ನಿಟ್ಟುಸುರಿಟ್ಟು ಗೋಳಾಡುವರು. ಆದರೆ ನಿನ್ನಭಕ್ತರಾದ ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯರು ಮೂರು ವಿಧರಾದವರು ಕೂಡ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ವಿಧೇಯರು, ಅನುಚರರು ಆಗಿರುವರು ಚರಮರಾದ ಮನುಷ್ಯೋತ್ತಮರು, ಮಧ್ಯಮರಾದ ಋಷಿಗಂಧರ್ವರು, ಉತ್ತಮರಾದ ರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಕೂಡ ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯರು ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಯು, ಮೂರ್ತಾಮೂರ್ತ ಜಗದ್ವಿಲಕ್ಷಣನು, ಪೂರ್ಣಸುಖನು, ಸ್ವಗತ ಭೇದವಿವರ್ಜಿತನು, ಶಶ್ವದೇಕಪ್ರಕಾರನು ಆದ ಶ್ರೀರಮಾರಮಣನನ್ನು ತಿಳಿದು, ಇತರ ಯೋಗ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವನೋ, ಅವನು ಪುರುಷಶರೀರ ನಿಯಾಮಕನಾಗಿ, ಪುರುಷನಂತಿರುವ ಪೂರ್ಣಷಡ್ಗುಣನಾದ ನಿನ್ನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಸಾಯುಜ್ಯಾದಿ ಮೋಕ್ಷ ಸುಖವನ್ನು ಪೊಂದುವನು. (ಪೈಂಗಿಶ್ರುತಿ)

ಬ್ರಹ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವಿಷಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ಶರ್ಕರಾಕ್ಷರೆಂಬುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿ ಋಷಿಗಳು, ಪರಿಸರನೆನಿಪ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನಲ್ಲಿ ಪರಮಾನುಗ್ರಹಮಾಡಿ, ಆವನಿಂದ ಕೂಡಿ ಶರೀರಪ್ರವೇಶಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಶ್ರೀಶನನ್ನು, ಉದರದಲ್ಲಿ, ಉಧರನಾಮಕನಾಗಿ ನಿರ್ದೋಷನಾಗಿರುವನೆಂದು, ಉಪಾಸಿಸಿ, ಅಂತಹ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೀ ಕರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮುಕ್ತರಾಗುವರು. ಆರುಣಿಗಳೆಂಬ ಋಷಿಗಳು, ಧಹರನೆಂಬ ಅಣುಪರಿಮಾಣನಾಗಿ ಹೃದಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಹೃದಯನೆನಿಸುವ ಶ್ರೀಶನನ್ನು ಹೃದಯದಿ ಉಪಾಸಿಸಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮುಕ್ತರಾಗುವರು. ಕೆಲವರಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನಲ್ಲಿ ಉಪಾಸಿಸಿ,

ಬ್ರಹ್ಮನಾಡೀಮಾರ್ಗದಿಂದ ಶಿರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸೇರಿ, ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಅಪರೋಕ್ಷೀಕರಿಸಿಕೊಂಡ, ಮುಕ್ತರಾಗುವರು ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇಂತೆಯೇ ಶ್ರೀಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಪತಿಯಾದ ರಮಾರಮಣನ ದಯದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ, ಮತ್ತೆ ಯಮರಾಜನ ಬಾಯತುತ್ತಾಗದೆ ಸಂಸಾರ ದುಃಖದೂರರಾಗುವರು ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನೇ ಸರ್ವಜೀವೋತ್ತಮನು ಅವನು ಶ್ರೀದೇವಿಗದೀನನು ಶ್ರೀದೇವಿಯು ನಾರಾಯಣಪ್ರಿಯಳು ಶ್ರೀಹರಿಯು ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನಿಂದ ಶರೀರದಿಂದ ಉತ್ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಶರೀರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಜೀವರಿಗೆ ಮಾಡಿಸುವನು ಪ್ರಾಣನಹಿಂದೆ ಇತರ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರಾಣನಿಗೆ ಮಿಗಿಲಾದ ಶ್ರೀಹರಿಭಕ್ತರಿಲ್ಲ ಪ್ರಾಣನಿಂದ ಜೀವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಾನಂದ ಸಾಧನವಾದ ಶ್ರೀಹರಿಪ್ರಸಾದ (ಹಿರಣ್ಯನಾಭಶ್ರುತಿ)

ನೀನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸುರನರಾದಿ ನಾನಾವಿಧ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ನಿಯಾಮಕನಾಗಿರುವೆ ಶ್ರೀಶ! ಆದರೆ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕಾಷ್ಠವನ್ನು ಕೊಂಡು ಪೋಗುವಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ಉರಿಯುವ ಅಗ್ನಿಯು ಕೂಡ ಅನುಸರಿಸಿ ಪೋಗುವಂತೆ, ನೀನು ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ಅನುವರ್ತಿಸಿ ಜೀವನಂತೆ ಪ್ರಕೃತಿಬದ್ಧನಾಗಿರುವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವರು ನಿನಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಬಂಧದಿಂದ ಬರುವ ದುಃಖಾಜ್ಞಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಆ ಭ್ರಾಂತರು ದುಃಖವನ್ನೇ ಪೊಂದುವರು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಸರ್ವನಿಮಿತ್ತಕಾರಣನು ನೀನೆಂತಲು, ಸರ್ವವಿಲಕ್ಷಣನೆಂತಲು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣ ಗುರುರಾಜನಿಂದ ತಿಳಿಯುವರು ಅಶಾಶ್ವತವು ಅತ್ಯಂತ ಹೇಯವು ಆದ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತನು, ದೋಷರಹಿತನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಬಹು ರೂಪಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿ ಮಹಜನರು ಮನವಿಟ್ಟು ಭಜಿಸಿ, ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಸುಖಿಸುವರು (ಕಮಠಶ್ರುತಿ)

ಪೂರ್ಣಷಡ್ಗುಣ! ನಾರಾಯಣ! ಸಮಸ್ತಜೀವರ ಇಂದ್ರಿಯ ಮನೋಬುದ್ಧಿಗಳಲ್ಲಿಯು ಹೊರಗೂ ಇದ್ದು ಹಾಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠಗುಣರಾದ ಶ್ರೀಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲೆಸಿ, ಉತ್ತಮಕ್ರಮದಿಂದ ಅವರ ಗುಣಕರ್ಮಗಳ ಪ್ರೇರಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮಾಡಿರುವ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ನೀನೇಮಾಡಿರುವೆ, ನೀನೇಸ್ವತಂತ್ರಕರ್ತನೆಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಿಳಿದಿರುವರು ಅಸಜ್ಜನರಲ್ಲಿದ್ದು ಇಂದ್ರಿಯಾದಿ ಪ್ರೇರಕರಾಗಿ ಶ್ರೀಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಮಾಡಿಸಿದ ಪಾಪದಿಂದ ಅವರಿಗ ಅಧೋಗತಿಯಾಗುವಂತೆ ನಡೆಸುವ ಸ್ವತಂತ್ರಕರ್ತನೂ ನೀನೇ ಆಗಿ, ನಿನ್ನಸಂಕಲ್ಪಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಡೆದ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನ್ನಪೂಜೆಯಂತೆ, ಎಣಿಸುವೆ ಅಂತೆಯೇ ಅನುಸಂಧಾನದಿಂದ ವರ್ತಿಸಿ, ಅಸುರಪಾಪಪ್ರೇರಕರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಪಾಪದ ಲೇಪವಿಲ್ಲ ಅಂತಹ ಸಕಲ ಕರ್ಮವಿಷಯಕ ಶಕ್ತಿಧಾರಕನಾದ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿದ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನಿಗಳು 'ನಾಹಂಕರ್ತಾ, ಹರಿ ಕರ್ತಾ' ಎಂದು ತಿಳಿದು, ನಿನಗೆ ಶರಣಾಗತರಾಗಿ ಸುಖಿಸುವರು (ಋಗ್ವೇದ)

ನಿನ್ನಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲದಿರೆ ಶ್ರೀಹರೇ ! ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವು ದುರ್ಜ್ಞೇಯವಾಗಿದೆ ವಿವಿಧ ಸಾಂಸಾರಿಕ ದುಃಖದರ್ಶನದಿಂದ ವಿರಕ್ತರಾಗಿ, ವೇದೈಕ ವೇದ್ಯನು, ವೇದೋಕ್ತ ಫಲಪ್ರದನು ಆದ ನಿನ್ನ ಚರಣಾರವಿಂದ ಸೇವಾಸಕ್ತವಾದ ವಾಗಾದಿ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧರಾದ ಸಜ್ಜನರು, ವೇದಾದಿ ಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವರು ನಿನ್ನ ಪರಮಮಂಗಳ ಚರಿತಸುಧಾಪಾನ ಚತುರರಾದ ಆ ಸುಜನರು ಸಂಸಾರ ವಿಷವಾರಿಧಿಯನ್ನು ದಾಟಿಬಿಟ್ಟು ಮುಕ್ತರಾಗಿ, ಮತ್ತೆ ಆತ್ಮಸುಖಪ್ರದ ನಾದ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು, ನಿತ್ಯವೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿ ಸುವರು (ಕುಶಿಕಶ್ರುತಿ).

ಈಶ್ವರ ! ನಿನ್ನಚರಣಸರೋಜ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಹಂಸದಂತೆ ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಭಾಗವ ತರ ಸಂಗದಿಂದ, ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಗೃಹಾರಾಮರಾಮಾದಿವಿರಕ್ತ ರಾಗಿ, ಕೆಲವರು ಉತ್ತಮಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ನಿನ್ನಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನುಕೂಡ ಬೇಡದಿರು ವರು ಇನ್ನು ಆ ಕೈವಲ್ಯಭೋಗಸುಖ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕೇ ? ಅವರಿಗೆ ನೀನೇ ಪರಮ ಪ್ರಯೋಜನರೂಪನು. ನಿನಗಾಗಿ ಸರ್ವವಿತರವು ಇತರ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ನೀನಲ್ಲ. ಸರ್ವಭಕ್ತಜನವತ್ಸಲ ! ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ಶರೀರವನ್ನು ಜ್ಞಾನಸಾಧನವಾದುದರಿಂದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡುವರು ಪ್ರಿಯತಮನಾದ ನೀನು ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದರಿತು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದಿಂದಲು, ನಿನ್ನನ್ನಾರಾಧಿ ಸುವರು (ಋಗ್ವೇದ).

"ಬ್ರಹ್ಮನು ನಾ"ನೆಂಬ ದುಷ್ಟೋಪಾಸನೆಯಿಂದ, ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಅಂಧಂತ ಮದಲ್ಲಿ ಕೆಡಹಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನರು ಆತ್ಮಘಾತುಕರೇ ಸರಿ ! ನಿರಸ್ತಸಮಸ್ತ ಸುಖವು, ನಿತ್ಯನಿರತಿಶಯ ದುಃಖವು ಆದ ತಮಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವರಿಗೆ ಪುನರು ತ್ಥಾನವೇ ಇಲ್ಲ ಕುತ್ಸಿತದುಃಖಮಯ ಶರೀರಗಳಿಗೆ ಸುಖವಿನ್ನೆಲ್ಲಿಯದು ? ಮೋಕ್ಷೋಪಯೋಗಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ದಾನಧಾರೆಯಾಗಿ ಸುರಿಸುವ ಜೀವವಲ್ಲಭ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮನನ ಶೀಲರಾದ ಸುಜನರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವ ದುಷ್ಟರು ಕೂಡ ಅಂತಹ ದುಃಖಮಯ ಲೋಕವನ್ನೇ ಪೊಂದುವರು. ಅನ್ಯಥೋಪಾ ಸನೆಯಂತೆಯೇ ಹರಿತದ್ಭಕ್ತದ್ವೇಷವು ಕೂಡ ಅನರ್ಥಾಪಾದಕವಾಗಿವೆ. (ಈಶಶ್ರುತಿ)

ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಒಲಿಯುವ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನೇ ! ನಿನ್ನ ಸಚ್ಚಿ ದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೀನೇ ಅರಿತಿರುವೆ. ವೇದಾಭಿಮಾನಿಗಳೆನಿಸಿದ ನಮಗೂ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಸಾಕಲ್ಯಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ. ಶೇಷಪರ್ಯಂಕಶಯನನಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರ ವಿಂದ ಸುಧೆಯನ್ನು ನಾವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಾರದಿರುವೆವಾದುದರಿಂದ ಅಸ ಮದರ್ಶನರಾಗಿರುವೆವು ಮತ್ತು ಸ್ವಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರವಾಗಿ, ಸರಿಯಾಗಿ, ತಿಳಿದಿರು ವುದರಿಂದಲು, ವೇದಾಗಮ್ಯಜ್ಞಾನವಾದರೂ ವೇದಾದಿಗಮ್ಯವಾದುದರಿಂದಲು,

ವೇದಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ನಾವು ಸಮದರ್ಶನರೂ ಆಗಿರುವೆವು ಇನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವರಿಗೆ ನಿನ್ನಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಮುಗಿಸಲಾಗುವುದೇ ? ನಿನ್ನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಬ್ರಹ್ಮನು, ಆವನಿಂದ ಸೃಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವತೆಗಳೂ, ಜನ್ಮಾದಿದೋಷರಹಿತನಾದ ನಿನ್ನನ್ನೆಂತು ಸಾಕಲ್ಯೇನ ತಿಳಿಯುಲು ಶಕ್ತರಾಗುವರು ? (ಸಾಂಕೃತಿಶ್ರುತಿ)

ಜನನಾದಿ ದೋಷರಹಿತ ! ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾಥ ! ನೀನು ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅಧ್ಯಾಪಕ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ವೇದಾದಿಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಶಯನಿಸಿದ್ದೆ ಆಗ ಅಧ್ಯೇತೃಜೀವರಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಇದ್ದಿಲ್ಲ ಸ್ಥೂಲವಾದ (ಸತ್) ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಾದಿಗಳಾಗಲಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ (ಅಸತ್) ಮಹದಾದಿಗಳಾಗಲಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲ ಜರಾಮರಣಾದಿಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುವ ಕಾಲವಿರಲಿಲ್ಲ ಯಾವವಸ್ತುವೂ, ಕಾಲಮಹದಾದಿಗಳು, ಜೀವರುಕೂಡ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ವದಾ ಅಸ್ವತಂತ್ರರಾದ ಜೀವರು, ಅಸ್ವತಂತ್ರಜಡವು, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅಧೀನವಿಶೇಷದಿಂದ, ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದರು ಆದುದರಿಂದ ಇದ್ದರೂ, ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟರು. ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಜಗವು ನಿನ್ನಿಂದಜನಿಸಿತು, ಕೊನೆಗೆ ನಿನ್ನಿಂನ ಸಂಹೃತವಾಗುವುದು. ನೀನು ಜೀವಜಡಾತ್ಮಕ ಸರ್ವಜಗತ್ತಿಗೂ ಭಿನ್ನನಾಗಿ, ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನನ್ನುಸೇವಿಸಿ, ಸುಖರೂಪಫಲವನ್ನು ಬೇಡುವುದು ವ್ಯಾಪ್ಯಾರವೆನಿಸುವುದಾಗಲಿ, ಭಕ್ತಿ ಎಂದೆನಿಸಲಾರದು ಯಾವಫಲವನ್ನೂ ಬೇಡದೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಭಜಿಸುವ ನಿಷ್ಕಿಂಚನರಲ್ಲಿ ನೀನು ವಿಶೇಷಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದಿರುವೆ—ಮತ್ತು ಅವರ ಉಪದೇಶ ವಚನದಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವೆ. ಅಂತಹ ಉಪದೇಶಕರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನೇ ಪ್ರಧಾನನಾಗಿರುವನು ನೀನು ಜಗದೇಕವಲ್ಲಭನಾದ ದೇವೋತ್ತಮನು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನಾದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನು ಜಗದೇಕಗುರುನಾದ ಜೀವೋತ್ತಮನು (ಶ್ರುತಿ)

ಜೀವನಿಗೆ ತ್ರಿಗುಣಗಳಬಂಧ. ಶ್ರೀಹರಿಗಿಲ್ಲ ಇದುಶ್ರುತಿಸಿದ್ಧವಾದ ಮಾತು ಆದರೆ ಜೀವನಿಗಿರುವ ಬಂಧವು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿಯದಿರುವುದರಿಂದ ಬಂದಿದೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅಜ್ಞಾನಲೇಶರಹಿತನು ಹಾಗೂ ಸಾರಜ್ಞಾನನಾದುದರಿಂದ, ಎಂದಿಗೂ ಅವನಿಗೆ ಬಂಧವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮನೋದೇಹಾದಿಗಳು ತ್ರಿಗುಣಕೃತವೆಂದು ಅಸಜ್ಜನರು ತಿಳಿಯುವರು ಮನುಜವಂದ್ಯರಾದ ದೇವತೆಗಳು, ನಿನ್ನ ಮನಶ್ಶರೀರಾದಿಗಳೆಲ್ಲವೂ, ತ್ರಿಗುಣಾತೀತವು ಮತ್ತು ಪರಮಾನಂದಮಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು ಜೀವಜಾತವು ದುಃಖವುಳ್ಳದ್ದಾಗಲು ನಿನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯದಿರುವುದೇ ಕಾರಣವು, ನಿನ್ನ ಜ್ಞಾನ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದಗಳೇ ಬಂಧವಿಧ್ವಂಸನ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಬಂಧವು ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದುದರಿಂದ, ಜೀವನು ನಿನ್ನ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಸುಖಿಸುವನು (ಶ್ರುತಿ).

ಕನಕದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕುಂಡಲಾದಿಗಳು, ಕನಕವಲ್ಲದೇ ಹೋಗುವವೇ ? ಕನಕಮಯವೇ ಆಗಿ ನಾಮಭೇಧದಿಂದ ಕುಂಡಲವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವಂತೆ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿಸಲು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವ ನೀನು, ಶ್ರೀಹರೇ ! ಮೂಲರೂಪದಿಂದ ಅಭಿನ್ನನಾಗಿಯೇ, ನಾಮರೂಪಾನಂತನಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುವೆ ಸರ್ವಗತನಾಗಿ, ಸರ್ವ ಶಬ್ದವಾಚ್ಯನಾಗಿ, ಸರ್ವಪ್ರೇರಕನಾಗಿ, ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ತಿಳಿದು, ಪೂಜಿಸುವ ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಸಂಸಾರತಾಪಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಮೃತ್ಯುವಿನ ತಲೆತುಳಿದು, ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು, ಸೇರಿ, ಸುಖಿಸುವರು (ಶ್ರುತಿ)

ಶ್ರೀಶ ! ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದೈಕಾಶ್ರಯರಾದ ದೇವತೆಗಳುಕೂಡ ವೇದೋಕ್ತ ಸತ್ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ತತ್ಪರರಾಗಿ, ಮುಗುದಾಣಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಗವಾದಿಪಶುಗಳಂತೆ, ನಿನ್ನ ಅಧೀನರಾಗಿ, ಭಕ್ತಿದೃಢಪಾಶದಿಂದ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ಬಿಗಿದು, ಬಿಡದೆ ಭಜಿಸುವರು. ಅವರು ಧನ್ಯರಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಅಂತಹ ನಿನ್ನ ಏಕಾಂತಭಕ್ತರು ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಪಾವನವಮಾಡುವರು. ವಿಷ್ಣು ವೈಷ್ಣವ ದ್ವೇಷಿಗಳು ಜಗತ್ತನ್ನೆ ಕೆಡಿಸುವರು. ನಿಜವಾದ ಕರ್ತನು, ನಿಜವಾದ ಕಾರಯಿತನು ನೀನೇ ನಿನಗೆ ಸಮರಿಲ್ಲ. 'ಸ್ವಾಮಿ ! ಏನಪ್ಪಣೆ' ಎಂದು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚದೆ, ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಭಜಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುವ ದೇವತೆಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮಹಾಮಹಿಮರಾಗಿ, ಮನುಜರ ಹವಿರಾದಿ ಸ್ವೀಕಾರಪಾತ್ರರಾಗಿರುವರು (ಶ್ರುತಿ)

ಜನ್ಮಮರಣಾದಿ ದೋಷರಹಿತ ಹರೇ ! ನಿನ್ನಿಂದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರರೆನಿಸಿ, ಮೆರೆವ ದೇವತೆಗಳು ಕೂಡ, ನಿನಗೆ ಹೆದರಿನಡೆಯುತ್ತಿರುವರು, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿನ್ನಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವರು ಅಖಿಲೇಶನಾದ ನಿನಗೆ, ಸಾಮಂತರು ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಿತ್ತಂತೆ, ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ, ಸಜ್ಜನಗತಿಪ್ರದನಾದ ನಿನ್ನಿಂದ ಮುಕ್ತಿ; ಸ್ಥಿರಚರಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿನರಳುವ ಬಂಧವು ನಿನ್ನಿಂದ–ಎಂದು ತಿಳಿದು, ಭಜಿಸಿ, ಸುಖಿಸುವರು ಅಜ್ಞಾನವೇ ಬಂಧಕಾರಣ, ಜ್ಞಾನವೇ ಮೋಕ್ಷಕಾರಣ, ಅವನ್ನು ಕೊಡುವ ನೀನೇ ಮುಖ್ಯಕಾರಣನು (ಶಾಂಡಿಲ್ಯಶ್ರುತಿ).

ಸರ್ವಾಧಾರಕ ಶ್ರೀಹರೇ ! ನೀನು ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನಿಗೂ ಉತ್ತಮನಾಗಿರುವೆ. ನಿನಕಿಂತ ಬೇರೆ ಸ್ವತಂತ್ರರಿಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಸಮಾನರೇ ಇಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕರುಂಟೇ ? ಜೀವಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನು ಸರ್ವಜ್ಞನು ಅವನ ಜನನಿ ರಮೆ: ಅವರೀರ್ವರೂ ಸ್ವತಂತ್ರರಲ್ಲ ಅವರೊಡೆಯನಾದ ನೀನೇ ಸ್ವತಂತ್ರನು ಪ್ರಾಣಾಧೀನರಾದ ಜೀವರು ಅಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವರು ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ನಿತ್ಯರಾದರೂ ಶರೀರಸಂಯೋಗ ವಿಯೋಗಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣನಿಂದ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವರು ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಪ್ರಾಣಾಧೀನರು. ಪ್ರಾಣನು ನಿನ್ನಧೀನನು, ನೀನು ಯಾರ ಅಧೀನನೂ ಅಲ್ಲ. ನಿನ್ನಂತೆ ಸ್ವತಂತ್ರನಿನ್ನೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಅನಂತರೂಪಗಳಿಗೆ ಸ್ವಗತಭೇದವಿ

ಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲಅವತಾರಗಳು ಪೂರ್ಣ ಸುಖಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕಗಳು. (ಮಹಾಶಾಲೀನಶ್ರುತಿ)

ಲೋಕವಿಲಕ್ಷಣ ಶ್ರೀಹರೇ ! ಪುರುಷನೆನಿಸುವ ನೀನು, ಪ್ರಕೃತಿಎನಿಸುವ ಶ್ರೀದೇವಿ-ಈರ್ವರು ದೇಶತಃ ಕಾಲತಃ ಕೂಡ ವ್ಯಾಪ್ತರು ಇತರರು ಹಾಗಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಜನನಮರಣಾದಿಗಳುಂಟು ಶ್ರೀದೇವಿಯಿಂದ ಅನಂತಗುಣಾಧಿಕನು ನೀನು ಗುಣಗಳಿಂದ ನಿನಗೂ ಮಿರಿದವರಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂತುತಿಳಿದು ಭೋಧಿಸುವ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದ ನರನು, ಅಜ್ಞಾನಕಲ್ಪಿತವಾದ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು ನೀರಿನಿಂದ ಬುದ್ಬುದಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುವಂತೆ, ಎಡೆಬಿಡದೆ ಅವಿನಾಯೋಗದಿಂದಿರುವ ನಿಮ್ಮ ದೆಶೆಯಿಂದ, ಜೀವರು ಉದ್ಭವಿಸಿ, ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಬಲದಿಂದ ಜೀವಿಸುವರು (ಕಲಪಶ್ರುತಿ-ಕೌಂರರವ್ಯಶ್ರುತಿ).

ಜಗಜ್ಜನಕ ಶ್ರೀಹರೇ ! ಆನಂದಪೂರ್ಣನಾದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ 'ಅ' ಎಂದು ಹೆಸರುಃ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನಾದುದರಿಂದ 'ಉ' ಎಂದುಹೆಸರು ಅ ಮತ್ತು ಉ ಆದನೀನು, ಓ, ಓಂ ಎಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ತಿಳಿದವರ ಪಾಪವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವೆ. ಮಕರಂದ ಮಧುರಸ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನಾನಾಗುಣ ಪುಷ್ಪರಸಗಳು ಮಿಳಿತವಾಗಿದ್ದಂತೆ, ಇಂದ್ರಾದಿ ಸರ್ವದೇವತೆಗಳ ನಾಮಗಳಶಬ್ದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿಮಿತ್ತಗಳೆಲ್ಲವು, ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯನಿಧಿಯು, ಸುವಿರುದ್ಧ ಸುಗುಣಗಣಸಮಾವೇಶನು ಆದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಮಾಡಿ ನಿಂತಿವೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನಿಗಳು ನೀನು ಸ್ವತಂತ್ರನು, ಸಕಲಜಡಜೀವರೂಪ ಜಗದ್ವಿಲಕ್ಷಣನು ಎಂದು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ತಿಳಿದು, ಮುಕ್ತರಾಗುವರು. ಇಂತು ತಿಳಿಯದ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ದುಃಖರೂಪ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ನರಳುವರು. ನೀನು ಸರ್ವಜ್ಞನು, ಸರ್ವೇಶನು, ಸ್ವತಂತ್ರನು, ಸ್ವಗತಭೇದ ವರ್ಜಿತನು, ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತನು, ಜೀವರು ಅಲ್ಪಜ್ಞರು, ಅಸ್ವತಂತ್ರರು, ಅಣುರೂಪರಾದ್ದರಿಂದ ಜೀವಪರಮಾತ್ಮರ ಭೇದವು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿದೆ. ಇಂತು ಭೇದದರ್ಶನದಿಂದ ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದಪಾತ್ರರು, ನಿನ್ನ ಭ್ರುಕುಟಿ ಮಾತ್ರ ನಿರ್ಮಿತವಾಗುವ ಭವಭಯವನ್ನು ಪೊಂದುವರೇ ? ಇಲ್ಲ ಪರಹಿಂಸಾಕರರಾದ ನಿನ್ನ ದ್ವೇಷಿಗಳು ಸುಖವನ್ನು ಪೊಂದುವರೇ ? ಇಲ್ಲ (ವಿಶ್ವಕರ್ಮಸೂಕ್ತ.)

ಆನಂದತೀರ್ಥ ವರದ ಶ್ರೀಹರೇ ! ನೀನು ಭಕ್ತರ ಭಕ್ತಿಗೆಬಲಿದು ಅವರವಶನಾಗುವೆ. ಬಲದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನಾಗಲಿ, ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನನ್ನಾಗಲಿ ಗೆಲ್ಲಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಸತ್ಪತ್ನಿಯು ಸತ್ಪತಿಯನ್ನಂತೆ, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರು ನಿನ್ನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಶೀಕರಿಸಿಕೊಂಬುವರು. ಕುದುರೆಗಳಂತೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಮನವೆಂಬ ಕಡಾಣಿ, ಬುದ್ಧಿಯೇ ಸಾರಥಿ, ಜೀವನೇ ರಥಿಕನು ಇಂದ್ರಿಯಮನೋಬುದ್ಧಿ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ, ಮನಶ್ಚಾಂಚಲ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು, ಮೋಕ್ಷಸಾಧನೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಗುರುಗಳನ್ನು ಮಾಯೆಇಲ್ಲದೆ ಸೇವಿಸಿ, ಪ್ರಸನ್ನರಾದ ಗುರುಗಳ ಉಪದೇಶದಿಂದಲ್ಲದೆ, ಶತಾಧಿಕ ವ್ಯಸನಯುಕ್ತ ಸಂಸಾರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ದಾಟಲು ಬರುವುದೇ ?

ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ದಾಡುವ ನೌಕೆಯಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧಸಂಭಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ವರ್ತಕನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕರ್ಣಧಾರನು ಇಲ್ಲದಿರೆ, ಅಧೋಗತಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇ ? ಸಕಲ ಸಾಧನವಿದ್ದು ಗುರ್ವನುಗ್ರಹವಿಲ್ಲದಿರೆ, ಹರಿಪ್ರೀತಿ ಪುಟ್ಟುವುದೇ ? ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಲ್ಲಕ್ಷಣೋಪೇತರಾದ ಶ್ರೀ ಮನ್ಮಧ್ವಗುರುವರರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಗುರುಗಳು ಬೇರುಂಟೇ ? ಇಲ್ಲ ಆದುದರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಯೋಗ್ಯತಾವಂತರು ಚಾಂಚಲ್ಯವನ್ನುಬಿಟ್ಟು, ನಿನ್ನನ್ನು ನಿಷ್ಕಾಮರಾಗಿ ಭಜಿಸಿ, ಮುಖ್ಯವಾಯು ದಯಾ ಪಾತ್ರರಾಗಿ, ಗುರೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ನಡೆದು, ಸುಖಿಸುವರು. ಗುರುಚರಣಸೇವಾರಹಿತರು, ಸುಖಿ ಸುಖಿ ರೂಪನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ತಿಳಿದು ಭಜಿಸದೆ, ಕೆಡುವರು. ಎಲ್ಲಸಾಧನವೂ ಶ್ರೀಹರಿ ಪ್ರೀತಿಗೇ ಎಂದು ತಿಳಿಸುವ ಗುರುವೇ ನಿಜವಾದಗುರುವು ! ಅಂತಹವನ ಪ್ರಸಾದವೇ ಬಲವತ್ತರವು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಷ್ಟಿದ್ದೂ ಗುರುಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲದಿರೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವವು (ಶ್ರುತಿ).

ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಶ್ರೀಹರೇ ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವತೆರದಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸದವರಿಗೆ-ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷ ಮಿಥುನೀ ಭಾವದಲ್ಲೇ ಮಗ್ನರಾದವರಿಗೆ–ಯಾವ ಸ್ವಾಮಿಯು, ಪರಮಾನಂದ ರೂಪವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವನು ? ಆದುದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷ ಫಲಕವಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರವೆಂಬ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಸದಾ ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ದೇವಋಷಿಗಳು ವಿರಕ್ತರಾಗಿ, ನಿನ್ನ ಪದಾಂಬುಜವನ್ನು ನಂಬಿ, ಮನದಲ್ಲಿ ನಿಧಿಯಂತೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭಜಿಸುವರು, ಸರ್ವಪಾಪಶಮನಶೀಲವಾದ ಪದಾರವಿಂದದಿಂದ ಶೋಭಿಪ, ಸುಖಜ್ಞಾನರೂಪನಾದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುವರು ಇಷ್ಟಾದ ಮೇಲೆ ಅಂತಹ ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ರುದ್ರಾಭಿಮನ್ಯವಾದ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಪೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. (ಶ್ರುತಿ).

ನಿರಸ್ತಸಮಸ್ತದೋಷ ಶ್ರೀಹರೇ ! ಕೆಲವರು ಮೂಢರು ಈ "ಜಗತ್ತುಮಿಥ್ಯೆ–ಜಗತ್ತಿಗೆ ಈಶ್ವರನೆಂಬುವ ನೋರ್ವನಿಲ್ಲ–ನಾನೇ ಈಶ್ವರನು–ನನ್ನಂತೆ ಚೇತನನಾದುದರಿಂದ ಈಶ್ವರನೂ ಜೀವನೇ" ಎಂದು ಇತ್ಯಾದಿ ಕುತರ್ಕಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಆಹಾ ! ಅವರು ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡುವುದು ಕೂಡ ನಿನ್ನಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೇ ಸರಿ ! ತರ್ಕವೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಮಾಣವೇ ? ಅಲ್ಲ. ಕೆಲವೆಡೆ ತರ್ಕವು ದುಷ್ಟನಾರಿಯರಂತೆ ವ್ಯಭಿಚರಿಸುವದು ಅಂತಹ ತರ್ಕದಿಂದ ವೇದಸಿದ್ಧನಾದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಇಲ್ಲವೆನ್ನಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಜೀವೇಶರು, ಅಲ್ಪಜ್ಞತ್ವ, ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ, ಮತ್ತು ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳೇ ಮುಂತಾದ ವಿರುದ್ಧ ಧರ್ಮವಂತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಭಿನ್ನರಾಗಿರುವರು.

ಜಲಪಾನದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಉಂಟು, ಆದರೆ ನೀರಡಿಸದವನಿಗೆ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಭೋಜನವು ಇಷ್ಟಸಾಧನವು ನಿಜ, ಆದರೆ ಜ್ವರಾರ್ತನಿಗೆ ಅದು ಹಿತವಲ್ಲ.

ಸುಖದುಃಖಾನುಸಂಧಾನವೇ ಜೀವನೆಂಬುವ ಕ್ಷಪಣಕ ಮತವು, ಅಣುಶರೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ವನಿಗೆ ಹಸ್ತಿಶರೀರವು ಕರ್ಮದಿಂದ ಬಂದರೆ ವಿಕಾರಿತ್ವವು ಬರಬೇಕಾದೀತೆಂಬ ಅನಿಷ್ಟಪೀಡಿತವಾಗಿದೆ ಆದುದರಿಂದ ಕುಬುದ್ಧಿಗಳ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೆಡಿಸುವ ವಿಷಯ ದಲ್ಲಿ ಕುತರ್ಕಗಳು ಸಮರ್ಥವಾಗಿವೆ ಧೀರರು ಕುತರ್ಕದಿಂದ ಕೆಡುವುದಿಲ್ಲ ಜಗತ್ತು ಮಿಥ್ಯೆ ಜೀವನೇ ಬ್ರಹ್ಮನು ಜಗತ್ತು ಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿದೆ- ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಆರೇಗುಣಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ದುಶ್ಮತಗಳು ಅಂಧಪರಂಪರೆಯಿಂದ ನಡೆದುಬಂದಿವೆ ದುರ್ಜನರು ಕೆಡಲೆಂದೇ ವೇದವಾಣಿಯು ಕೂಡ, ಅನೇಕಾರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ನುಡಿಯುತ್ತಿದೆ. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರದ ಅಜ್ಞಾನಿಜನರಿಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಶ್ರೀಹರಿ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕಳಾದ ಭಾರತಿಯು, ವೇದವನ್ನುಚ್ಚರಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವಾಗದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಳು ನಿನ್ನ ಅನಂತ ಗುಣಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ತ್ವರೆಯಲ್ಲಿ ವೇದವಾಣಿಯು ಬಹುರೀತಿಯಾಗಿ ಬಹುಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸುವದರಿಂದ ಮಂದಬುದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗದೆ, ಸ್ವರೂಪಯೋಗ್ಯತೆಯಂತೆ, ದುರಾಗ್ರಹಪೂರಿತರಾಗಿ, ವೇದಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ತೋಚಿದ್ದೇ ಅರ್ಥವೆಂದು ವಾದಿಸಿ, ಅಂಧರಾಗಿ, ತಾವು ನಡೆಸುವ ಇತರ ಜನರನ್ನು ನರಕಭಾಜನರನ್ನು ಮಾಡುವರು.

ಈಶ್ವರನ ಉದರದಲ್ಲಿದ್ದ ಜೀವರಿಗೆ ಈಶ್ವರತ್ವವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನೇ ಜೀವನೆಂಬುವ ಮಾತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಿರೋಧವಾಗಿದೆ, ಮುಂದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಜೀವನು ಈಶ್ವರನಾಗಲಾರನು–ಗರ್ಭಸ್ಥನಂತೆ ಅಸ್ವತಂತ್ರನೇ ಆಗಿರುವನೆಂದು, ತರ್ಕದಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈಶನಾದವನು ಸತ್ತು, ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನೇ ? ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಜೀವನೇ ಬ್ರಹ್ಮನೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯು ಶ್ರೀಹರಿ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿ ತಮೋಯೋಗ್ಯರಿಗೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ದೇವದತ್ತನು ಧನವಂತನು, ಯಜ್ಞದತ್ತನು ಕುಲೀನನು, ಎಂಬೀ ತ್ಯಾದಿ ವಿಧಗಳಿಂದ ಜೀವನಿಗಿಲ್ಲದ ಧನಕುಲಾದಿ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಅಜ್ಞರು ಮಾಡುವರು. ವಿದ್ವಾಂಸರು ಭಗವಂತನೇ ನಿಜವಾದ ಧನವಂತನು, ಕುಲವಂತನು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವರು ಏಕೆಂದರೆ, ಧನ ಕುಲರೂಪ ಶೀಲಾದಿ ಗುಣಗಳು ನಿನ್ನಿಂದ. ಅವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಆ ಮುಖ್ಯಗುಣಗಳನು ಮನೋವಿಲಾಸವೆಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಿಳಿಯುವರು (ಶ್ರುತಿ:)

ಕರುಣಾಳು ಶ್ರೀಹರೇ ! ವೇದಾದಿಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾದ ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳನ್ನು, ನಿನ್ನ ಪವಿತ್ರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿ, ಮನನ ಮಾಡಿ, ಗುರೂಪದಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಧ್ಯಾನಮಾಡುವ ಭಕ್ತನು, ಸಂತತ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಭಗವದಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವಂತನಾಗುವನು. ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಭೋಗಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನ ದುಷ್ಟಪ್ರಕೃತಿಬಂಧವು ಧ್ವಸ್ತವಾಗುವದು ಜೀವಾಚ್ಛಾದಿಕಾ ಪರಮಾಚ್ಛಾದಿಕಾ ಎಂಬ ಎರಡು ಆವರಣಗಳು, ನಾಶವನ್ನು, ಅಪಸರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗ,

ಅನಿಷ್ಟನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುವುದು ಆಮೇಲೆ ಭಗವತ್ಸ್ವರೂಪನಾಗುವನು. ಜೀವರ ಯೋಗ್ಯತೆಯಂತೆ ಅವರಿಗೆ, ಸಾಯುಜ್ಯ, ಸಾರೂಪ್ಯ, ಸಾಮೀಪ್ಯ, ಸಾಲೋಕ್ಯ ಮೋಕ್ಷಗಳು ಲಭಿಸಿ, ಸ್ವರೂಪಾನಂದಾವಿರ್ಭೂತಿಯಾಗುವದು. ಅಧಿಕಾರಿ ಜೀವನು ಪರಮ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ದಯದಿಂದ, ಎರಡುವಿಧವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಬಂಧವನ್ನು, ಹಾವು, ಪರೆಯನ್ನಂತೆ, ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ, ಒಂದನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ, ಮತ್ತೊಂದರನ್ನು ದೂರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು ಆ ಬಂಧವನ್ನು ಅವನಿಗಾಗಿ ನೀನೇ ನಾಶಪಡಿಸುವೆ ನೀನೇ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ನಿನ್ನಶ್ರವಣಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವೆ ಅಣಿಮಾದ್ಯಷ್ಟಗುಣನು, ಅಪರಿಮಿತೈಶ್ವರ್ಯನು ಆದ ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಮೋಚಕವಾಗಿದೆ ! (ಶ್ರುತಿ)

ಕಾಮದೂರ ಶ್ರೀಹರೇ ! ಕಾಷಾಯವಸನ ದಂಡಾದಿ ಚಿನ್ಹದಿಂದ ಯತಿಗಳೆನಿಸಿದವರೊಂದುವೇಳೆ ಜಡಶರೀರಗತ ಕಾಮಾಭಿಲಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಿಡದಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಅಪ್ರಶಸ್ತ ಕರ್ಮಮೂಢರಿಗೆ ಕಂಠದಲ್ಲೇಇದ್ದೂ ಮರೆತುಹೋದಮಣಿಯಂತೆ, ಹೃದಯದಲ್ಲೇಇದ್ದೂ ಕಾಣಬರದಿರುವ ನಿನ್ನ ಅಪರಿಮೇಯ ಮಹಿಮೆಯು ಕೇವಲ ಗೃಹಸುಖಮತ್ತರಾದ ನರಮಾತ್ರರಿಗೆ ಕಾಣಸಿಗುವುದೇ ?

ವಿಷಯಾಲಂಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನಿಷ್ಕಾಮರಾಗಿ, ನಿವೃತ್ತಿಮಾರ್ಗದಿಂದ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ನಡೆದುಬರುವ ಭಕ್ತರನ್ನು–ನಿನ್ನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನಕೊಲ್ಲುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಲಾರದ, ಹಾಗೂ ಅಜ್ಞಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಬಂದು ನುಂಗುವ ಕಾಲದ ಭಯದಿಂದ ದೂರಮಾಡಿ, ಅನಿಷ್ಟನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು, ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, ಸಂರಕ್ಷಿಸುವೆ (ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ).

ಜೀವೋತ್ತಮ ಬ್ರಹ್ಮವಂದ್ಯ ಶ್ರೀಹರೇ ! ಜೀವಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ, ಚತುರ್ಮುಖ ಪರಂಪರಾಗತವಾದ ಸದುಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯದಿರುವ ಜನರು, ಏನು ಕೇಳಿದರೂ, ಏನು ಪೇಳಿದರೂ, ಸತ್ವಾದಿಗುಣ ಮಾನಿನಿ ಶ್ರೀದೇವಿಯನ್ನಾಗಲೀ, ನಿರ್ಗುಣನಾದ ಶ್ರೀರಮಣನನ್ನಾಗಲೀ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಾರರು. ಸದಾ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅಧೀನಳಾಗಿ, ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಅರಿತು ಭಜಿಸುವ ಶ್ರೀದೇವಿಯು, ಅನನ್ಯಾಧೀನನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಉಭಯರೂ ನಿತ್ಯಾನಂದರು. ಚತುರ್ಮುಖ ಪರಂಪರೋಪದೇಶ ಪಡೆದ ಧನ್ಯರಿಗೇ ಶ್ರುತಿಗಳು ಲೋಕಜನನೀ ಜನಕರ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪುಟ್ಟಿಸುವವು ಶ್ರುತಿತತಿಯು ನಿತ್ಯ ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ತಮೋಯೋಗ್ಯರಿಗೂ ಕೂಡ ನಿಜವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಚಿರಕಾಲ ಪಠಿಸಿದರೂ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟನಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ತಂಡುಲವನ್ನು ಧೂಳಿ ಮುಟ್ಟದೇ ಇರುವಂತೆ, ವೇದಪಠಣ ಫಲವು ರಾಜಸ ತಾಮಸರಿಗೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ವೇದಗಳು ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಶ್ರೀಶನ ಗುಣಮಣಿಪ್ರಕಾಶವನ್ನಿತ್ತು, ಪುರುಷಾರ್ಥ ಹೇತುಗಳಾಗುವವು. ವಿಧಿನಿಷೇಧ ರೂಪ

ಶ್ರುತಿಗಳು ರಾಜಸರಿಗೆ ಮಿಶ್ರಫಲವನ್ನು, ತಾಮಸರಿಗೆ ತಮಸ್ಸನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಂಶಯ ವಿಪರ್ಯಯ ಜ್ಞಾನಗಳನ್ನೇ ಪುಟ್ಟಿಸುವವು (ಮಹೋಪನಿಷತ್)

ಇಂತು ಶ್ರುತಿಗೀತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ, ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಋಷಿಯು ನಾರದನಿಗೆ ಇಂತೆಂದನು

'ಇಂತು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವನ್ನಿತ್ತ ಸನಂದನನನ್ನು ಸನಕಾದಿ ಸಿದ್ಧಜನರು ಪೂಜಿಸಿದರು ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಸನಕಾದಿ ಋಷಿಗಳು ಉದ್ಧರಿಸಿದ ಸಮಸ್ತವೇದ ಪುರಾಣಾದಿ ಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರ ಸಾರವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುವೆನು ಬ್ರಹ್ಮಕುಮಾರ ನಾರದ ! ಈ ಪರಮಾತ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಧರಿಸು ! ಇದು ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮನಾಶಕವೂ, ಮೋಕ್ಷಸಾಧನ ಹರಿಪ್ರೀತಿಕಾರಣವೂ ಆಗಿದೆ '

ಇಂತು ಲೋಕಗುರುವಿನ ಅನುಶಾಸನವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ,ಮನಸ್ಸು ಶ್ರೀಹರಿಚರಣರತವಾಗಿ ಅವಶವಾಗಲು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ, ನಾರದನು, ಪರಲೋಕ ಸುಖಸಾಧನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ನಾರಾಯಣರ್ಷಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಇಂತೆಂದನು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ! ಅಪ್ರಾಕೃತ ದಿವ್ಯವಿಗ್ರಹ ! ಅವ್ಯಾಹತೈಶ್ವರ್ಯಾದ್ಯನಂತ ಗುಣ ನಿಧೇ ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು ! ಸರ್ವಭೂತಗಳು ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳು—ಭಿನ್ನಾಂಶರು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಜನ್ಮಾದಿಗಳು ನಿನ್ನಿಂದ ಭಯರಹಿತ ಮೋಕ್ಷವೂ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ! ಶ್ರೀ ಹರೇ ! ನಮೋನಮ "

ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಜನೇ ! ನಾರಾಯಣರ್ಷಿಗೂ, ಇತರ ತಚ್ಛಿಷ್ಯರಾದ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೂ ನಮಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಂದಹೊರಟು ನಾರದನು, ನಮ್ಮಪ್ಪನ, ವೇದವ್ಯಾಸನ, ಮಹಾಬದರಿಕಾ ಶ್ರಮವನ್ನು ನೇರಿ, ಆ ಶ್ರೀಹರಿಹೇಳಿದ ಶ್ರುತಿಗೀತೆಯನ್ನು ಈ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿ, ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು ಅದನ್ನೇ ನಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, 'ನಿರ್ಗುಣನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಗುಣ ವೃತ್ತಿಗಳಾದ ವೇದಗಳು ಹೇಗೆ ನಿರೂಪಿಸುವವೆ'ಂಬುವ ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ, ಅನಂತಗುಣ ನಿಧಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಮುಖ್ಯವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿವೆ, ಅವನಲ್ಲಿ, ನಿರತಿಶಯ ಭಕ್ತಿಯು ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ—ಎಂಬ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು, ನಿನಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿರುವೆನು

ಜಗಜ್ಜನ್ಮಕ್ಷೇಮ ಪ್ರಳಯರಚನಾಶೀಲ ದಿವ್ಯ ಶರೀರನು, ಜೀವಜಡೇಶ್ವರನು, ಋಷಿರೂಪದಿಂದ ಪುರಾಣ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದವನು, ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಗೂಡನ್ನುಬಿಡುವ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ, ಜೀವನು ಶರೀರಾದ್ಯಭಿಮಾನ ತ್ಯಾಗದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನುಹೊಂದಿ ಮುಕ್ತನಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವನು, ಸಮಾಧಿಕ ರಹಿತನು ಸ್ವಕಾರಣರಹಿತನು ಅನಂತಗುಣಭರಿತನು ಆದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನಿರಂತ ರವು ಧ್ಯಾನಿಸುವೆವು —

|| ಶ್ರೀಹರಯೇನಮ ||

95 ಕೌರವ ಪಾಂಡವಯುದ್ಧ.

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಶ್ರುತದೇವ ಬಹುಲಾಶ್ವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆಬಂದನು ಅಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು, ವಿರಾಟನಗರದಿ, ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ ಗೋಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕೌರವಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸದೆ ಬಡಿದೋಡಿಸಿ, ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಉಪಪ್ಲಾವ್ಯ ದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವರೆಂದು ಕೇಳಿದನು ಬಹುಸೇನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಕೃಷ್ಣನು, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಉದ್ಧವ, ಶರ, ಸಾರಣ ಅಭಿಮನ್ಯು ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೋಡಲು, ಉಪಪ್ಲಾವ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿದನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಂದ ಸಂಧಿಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಲು ಕಳಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗ ಹೋದಾಗ, ದುಷ್ಟಚತುಷ್ಟಯವು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಬಂಧಿ ಸಬಂದಿತು ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿಸಿ ಹೆದರಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹಿಂದಿರು ಗಿಬಂದನು ಮುಂದೆ ಉಭಯಪಕ್ಷದವರು ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧರಾದರು. ವಿರಾಟನು, ಒಂದಕ್ಷೌಹಿಣಿಯನ್ನು, ದ್ರುಪದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಶಿಖಂಡಿಗಳು ಮೂರಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳನ್ನು, ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಒಂದಕ್ಷೌಹಿಣಿಯನ್ನು, ಕೇಕಯರು ಐದುರಾಜರು ಒಂದಕ್ಷೌಹಿಣಿ ಯನ್ನು, ಧೃಷ್ಟಕೇತು ಶೈಬ್ಯರು ಒಂದಕ್ಷೌಹಿಣಿಯನ್ನು, ತಂದು ಪಾಂಡವರ ಸಹಾ ಯಕ್ಕೆಂದು ಬಂದರು

ದುರ್ಯೋಧನನು, ದ್ರೋಣಭೀಷ್ಮ, ಕೃಪ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಕರ್ಣ ಬಾಹ್ಲಿಕ ಶಕುನಿ, ಸಾಲ್ವ ಶಲ್ಯ ಭಗದತ್ತ ಜಯದ್ರಥರಿಂದ ಕೂಡಿ, ಹನ್ನೊಂದಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳ ಸೈನ್ಯದಿಂದ, ಭೂಮಿಯು ನಡಗುವಂತೆ, ಬಂದು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಪಾಂಡವಸೇನೆ ಯ ಮುಂದೆ, ದಕ್ಷಿಣಮುಖವಾಗಿ, ಬಲವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು ಸ್ಯಮಂತ ಪಂಚಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯೂಹಗಳಾಗಿ, ಪಾಂಡವಸೈನಿಕರು ಉತ್ತರಮುಖವಾಗಿ ನಿಂತರು.

ಆಗ ಶಂಖದುಂದುಭಿಕಾಹಳ ಭೇರೀಪಟಹಗಳು ಮೊಳಗಿದ ಶಬ್ದವು ಭೂ ನಭೋಂತರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿ, ಭಯಂಕರವಾಯಿತು. ಆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಬಂಧು ಗಳನ್ನು, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು, ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿ, ಅರ್ಜುನನು ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿ, ಯುದ್ಧವಿಮುಖನಾದನು. ಶ್ರೀಶನು, ಕರ್ತವ್ಯವಿಮುಖನಾದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಗೀತೋ ಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ, ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿಸಿ, ಯುದ್ಧಸುಮುಖನನ್ನಾಗಿಸಿದನು ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಧರಿಸಿ ಯುದ್ಧವನ್ನಾರಂಭಿಸಿದನು ಬಲ ರಾಮನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಕೌರವಪಾಂಡವರಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡು ವುದುಚಿತವಲ್ಲವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಅವನವಾತನ್ನು ಯಾರೂ ಕೇಳದಿರಲು, ಬಲರಾಮನು ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿ, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆಂದು ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಪಾಂಡವಸೇನಾಪತಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು. ಕೌರವಸೇನಾಪತಿ ಭೀಷ್ಮನು, ಯುದ್ಧವನ್ನಾರಂಭಿಸಿದರು ಭೀಷ್ಮನು ಹತ್ತುದಿನಗಳು ಹೋರಾಡಿ, ಶರಪಂಜರದಲ್ಲಿ

ಮಲಗಿದನು ದ್ರೋಣನು ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೈದುದಿನಗಳು ಕಾದು, ಧೃಷ್ಟ ದ್ಯುಮ್ನನಿಂದ ಮಡಿದನು ದ್ರೋಣನು ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಯಾದ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನನ್ನು, ಸೈಂಧವಾದಿಗಳು ಬಹುವೀರರು ಕಲೆತು, ಅನ್ಯಾಯ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಕೊಂದರು ಪುತ್ರಶೋಕ ಸಂತಪ್ತನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಮರುದಿನ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಾನವಾಗುವ ಮುಂಚೆ ಸೈಂಧವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾ ಡಿದನು. ಅಂದಿನರಾತ್ರಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಗರುಡಾರೂ ಢನಾಗಿ ಸೇರಿ, ಅವನಿಗೆ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ನಿರ್ವಹಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಮರುದಿನ ಮಹಾಘೋರಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥನು ಅರ್ಜುನನ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮಡಿದನು ದ್ರೋಣನು ಮೃತನಾಗಲು, ದುರ್ಯೋಧನನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಸೈನ್ಯಾಧಿ ಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿದನು ಅವನು ಎರಡುದಿನ ಮತ್ತು ಒಂದುದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವರಿಗೂ ಕಾದು, ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಸಂಹೃತನಾದನು ಶಲ್ಯನು ಅರ್ಧದಿನ ಮಾತ್ರ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿ, ಧರ್ಮರಾಜನಿಂದ ಮಡಿದನು

ಆಗ ಕೊನೆಯದಿನ ದೀರ್ಘವೈರಿಗಳಾದ ಭೀಮ ದುರ್ಯೋಧನರಿಗೆ ಗದಾಯು ದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು ಇಂತು ಹದಿನೇಳು ವ್ಯತ್ತರ್ಧದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿ ಗಳ ಸೈನ್ಯವು ಪ್ರಾಯಃ ನಷ್ಟವಾಯಿತು

---

96. ಬಲರಾಮ ಯಾತ್ರೆ ಉಗ್ರಶ್ರವವರದಾನ.

ರಾಜನು ಕೇಳಿದನು.

“ಹದಿನೆಂಟು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ, ಭೂಭಾರವನ್ನಿಳಿಸಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿವರನೇ ! ಅವನ ಪವಿತ್ರಚರಿತ್ರವು ಕೇಳುತ್ತಿರುವ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ ನಾನು ಪರ ವಶನಾಗುತ್ತಿರುವೆನು ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ–ಅಪ್ರಿಯವಾಗಬಾರದೆಂದು– ಹೆದರಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವೆನು ಪ್ರಾಯಃ ನನ್ನಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಷ್ಟವಾಗಿವೆ, ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿರುವೆನು ನನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿವೆ ಹಸಿವೆ ನೀರ ಡಿಕೆಗಳ ಕಾಟವೇ ಇಲ್ಲ–ನಾನು ಆನಂದ ನಿರ್ಭರನಾಗಿರುವೆನು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹವಿದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಂಧು ಜನರ ಮರಣಾದಿಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆ, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದ ಬಲರಾಮನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ ಹೇಳು ! ”

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಬಲರಾಮನು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆಂದು ಹೊರಟು, ಪ್ರಭಾಸವನ್ನು ಸೇರಿದನು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ದೇವಋಷಿ ಪಿತೃತರ್ಪಣಗಳನ್ನಿತ್ತು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜನರಿಂದ ಕೂಡಿ, ಸರಸ್ವತೀ ತೀರವನ್ನನುಸರಿಸಿ, ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಷ್ಟಾನ್ನವನ್ನಿತ್ತು ವಿಪ್ರರನ್ನು, ಇತರರನ್ನು ಕೂಡ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಾ, ಪೃಥೂದಕ, ಬಿಂದುಸರೋವರ, ತ್ರಿತಕೂಪ, ಸುದರ್ಶನ, ವಿಶಾಲ, ಬ್ರಹ್ಮತೀರ್ಥ, ಚಕ್ರತೀರ್ಥ, ಪ್ರಾಚೀಸರಸ್ವತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂದು, ಮುಂದೆ ಯಮುನಾ ನದಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದನು, ಅಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥವಿಧಿಗಳನ್ನಾಚರಿಸಿ, ಗಂಗಾತೀರವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಪಯಣಿಸಿ, ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿದನು ಬಂದ ಬಲರಾಮನನ್ನು ನೋಡಿ, ಸತ್ರಯಾಗ ದೀಕ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದ ಶೌನಕಾದಿ ಋಷಿಗಳು, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಜನೇ ! ಕೇಳು ! ಬಹು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ಆಸನವನ್ನಿತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿ, ಪೂಜಿಸಿದರು.

ತಾನು ಬಂದಾಗಲೂ ಏಳದೆ, ನಮಿಸದೆ, ಮುಂದೆ ಕೂತಿದ್ದ ರೋಮಹರ್ಷಣನನ್ನು ನೋಡಿ, ವಿಪ್ರಜನರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂತಿರುವುದನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ಇಂತೆಂದನು.

"ಇವನು ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಯ ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲವೇ ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ದುರ್ವಿನೀತನು, ಪಂಡಿತಮ್ಮನ್ಯಮಾನನು, ಅಜಿತಮನಸ್ಕನು ಆದ ಇವನ ಪುರಾಣಪ್ರವಚನಗಳೆಲ್ಲವು, ನಟನ ಪುರಾಣದಂತೆ, ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ ! ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮರಾದ ವಿಪ್ರರಿರಲು, ಪ್ರತಿಲೋಮಜಾತನಾದ ಈ ಸೂತನು ಉತ್ತಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂತಿರುವನು ಮತ್ತು, ನಾನು ಬಂದಾಗಲೂ, ಎದ್ದು ಸತ್ಕರಿಸದಿರುವನು ! ಎಷ್ಟುಕೊಬ್ಬಿವನಿಗೆ ! ಧರ್ಮಧ್ವಜನನ್ನು ಪಾಪಿಗಳು ಮತ್ತಾರಿಲ್ಲ ಇವನು ಶಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರನಾಗಿರುವನು. ಇಂತಹ ದುಷ್ಟರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲಲ್ಲವೇ ನಾನವತರಿಸಿರುವದು ? " ಎಂದು ಬಲರಾಮನು, ಅಸದ್ವಧರೂಪವಾದ ಭಾರತ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆ ಬಂದವನಾಗಿದ್ದರೂ, ಬಲವದ್ವಿಧಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಶಾಗ್ರದಿಂದ, ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ರೋಮಹರ್ಷಣನು ತತ್‌ಕ್ಷಣವೇ ಮೃತನಾದನು. ಋಷಿಗಳು ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡುತ್ತ, ಖಿನ್ನರಾಗಿ ಇಂತೆಂದರು

"ದೇವಸಂಕರ್ಷಣ ! ಅಧರ್ಮವಾಯಿತು ನಿನ್ನಿಂದ ! ಇವನಿಗೆ ನಾವು ಬ್ರಹ್ಮಾಸನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆವು ಈ ಸತ್ರಯಾಗವು ಮುಗಿಯುವವರವಿಗೂ, ಅಕ್ಷಯವಾದ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆವು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಅರಿಯದ ನಿನ್ನಿಂದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಧವೇ ಆದಂತಾಯಿತು. ಯೋಗೇಶ್ವರನಾದ ನಿನಗೆ ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳಿಲ್ಲ, ನಿಜ. ನಿನಗೆ ಹೇಳುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲ, ಆದರೂ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆವು. ಕೇಳು ! ಲೋಕಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಲಾದರೂ, ನೀನು, ಈ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದುಚಿತವಾಗಿದೆ."

"ಬಲರಾಮನಾಗ ಒಳ್ಳೆಯದು ! ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಕಾಮನಾಗಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು ಉತ್ತಮಕಲ್ಪದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಿಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ! ಇವನಿಗೆ ನೀವು ದೀರ್ಘಾಯುಷವನ್ನು, ವ್ರತವಿಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಲವನ್ನು, ಇಂದ್ರಿಯ ಸೌಷ್ಟವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿರಲ್ಲವೇ ? ಅವನಿಗೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನನ್ನಯೋಗ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಕೊಡುವೆನು" ಎಂದನು. ಆ ಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ ಋಷಿಗಳು "ಭಗವನ್ ! ನೀನು ಸರ್ವಸಮರ್ಥನಿರುವೆ ನಿನ್ನ ಅಸ್ತ್ರವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಬಾರದು, ಇವನಿಗೆ ಕಾಲಮೃತ್ಯುವಿನ ತುತ್ತಾಗದಿರಲಾಗದು ನಿನ್ನ ನಮ್ಮ ವಚನವೂ ಸತ್ಯವಾಗಬೇಕು ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡು !" ಎಂದರು ಬಲರಾಮನು, ಆತ್ಮಾವೈಪುತ್ರನಾಮಾಸಿ' ಎಂದು ವೇದವಿದೆ ರೋಮ ಹರ್ಷಣನಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವೆನು, ಅವನ ಮಗನಾದ ಈ ಉಗ್ರಶ್ರವನಿಗೆ ದೀರ್ಘಾಯುರಾದಿಗಳನ್ನು, ಪುರಾಣಾಚಾರ್ಯ ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು ಇನ್ನೇನು ಬೇಕೋ ಕೇಳಿ ! ನೀವು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವರವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾಡಿದ ಪಾಪದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ !" ಎಂದನು ಋಷಿಗಳಂತೆಂದರು, 'ಇಲ್ವಲ ದೈತ್ಯನ ಮಗನಾದ ಬಲ್ವಲನು, ಪ್ರತಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನವೂ ಬಂದು, ನಮ್ಮ ಸತ್ರಯಾಗವನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತಿರುವನು ಆ ಪಾಪಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲು ! ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸು ! ಅನಂತರ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಭರತವರ್ಷದ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಪವಿತ್ರೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಸಂಚರಿಸುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು'

97. ಬಲ್ವಲವಧೆ— ಬಲರಾಮನ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು.

ರಾಜನ್ ! ಹಣ್ಣಿಮೆಯದಿನ ಸತ್ರವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು, ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಬಿರುಗಾಳಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಬೀಸಿತು ಎಲ್ಲಕಡೆಯಿಂದಲೂ, ದುರ್ಗಂಧವು ಪಸರಿಸಿತು, ಬಲ್ವಲನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಅಮೇಧ್ಯವರ್ಷದಿಂದ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯು ಮಲಿನವಾಯಿತು ಆವನು ಕೂಡ ಶೂಲವನ್ನು ಧರಿಸಿಬಂದವನು ಕಾಡಿಗೆಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾದ ದೊಡ್ಡ ದೇಹದಿಂದಲೂ, ಕಾದತಾಮ್ರದಂತಿರುವ ಕೇಶಶ್ಮಶ್ರುಗಳಿಂದಲೂ, ಕಿಡಿಗಾರುವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ, ಗಂಟಿಕ್ಕಿದ ಹುಬ್ಬನಿಂದಲೂ, ಭಯಂಕರನಾದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ನೋಡಿ ಸುನಂದವೆಂಬ ತನ್ನ ಮುಸಲವನ್ನು ನೆನೆದನು ತತ್ಕ್ಷಣವೆ ಬಂದ ಹಲ ಮುಸಲಗಳನ್ನು ಪಿಡಿದು ಬಲರಾಮನು, ಹಲದಿಂದ ಆ ದಾನವನನ್ನು ನೆಳೆದು ಬಾಗಿಸಿ, ಮುಸಲದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೊಂದನು. ವಜ್ರಹತಶೈಲದಂತೆ–ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಚೀರುತ್ತಾ– ಆ ದೈತ್ಯನು ಕೆಳಗುರುಳಿದನು ಮುನಿಗಳು, ಬಲರಾಮನನ್ನು ಪೊಗಳಿ ಹರಸಿದರು ದೇವತೆಗಳು ವೃತ್ರಹಣನಾದ ಇಂದ್ರನನ್ನಂತೆ ಪೂಜಿಸಿ, ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ, ಬಾಡದಿರುವ ಕಮಲಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಕರಿಸಿದರು.

ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಬಲರಾಮನು ಕೌಶಿಕಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಸರಯೂನದಿಯು ಹೊರಬರುವ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಮಿಂದು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಯಾಗವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ತ್ರಿವೇಣೀಸಂಗಮದಿ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪುಲಹಾಶ್ರಮದ ಗಂಡಕಿಯನ್ನು ಸೇರಿ, ಗಂಡಕೀ ವಿಪಾಶಾ, ಶೋಣಾನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದನು ಗಯೆಯಲ್ಲಿ, ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಗಂಗಾಸಾಗರಸಂಗಮ, ಮಹೇಂದ್ರಗಿರಿ, ಸಪ್ತ ಗೋದಾ, ಕೃಷ್ಣವೇಣಿ, ಪಂಪಾಸರ, ಕುಮಾರಶೈಲ, ಭೀಮ ರಥೀ, ಶ್ರೀಶೈಲ, ವೇಂಕಟಾದ್ರಿ, ಕಾಮಕೋಟಿ, ಕಂಚಿ, ಕಾವೇರಿ, ಶ್ರೀರಂಗ, ಋಷಭಗಿರಿ, ದಕ್ಷಿಣಮಥುರೆ, ಸೇತುರಾಮೇಶ್ವರ, ಪೂರ್ವಸಮುದ್ರ, ಕೃತ ಮಾಲ, ತಾಮ್ರಪರ್ಣಿ, ಮಲಯಾಚಲ, ಅಗಸ್ತ್ಯಗಿರಿ, ದಕ್ಷಿಣಸಮುದ್ರ, ಕನ್ಯಾಕು ಮಾರಿ, ಅನಂತಶಯನ, ಫಲ್ಗುನಕ್ಷೇತ್ರ, ಪಂಚಸರ, ಗೋಕರ್ಣ, ಶೂರ್ಪಾಲಯ, ತಪತಿ, ನರ್ಮದಾ, ನಿರ್ವಿಂಧ್ಯಾ, ಮಾಹಿಷ್ಮತಿ, ಆನುತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ, ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗೋದಾನ, ಅನ್ನದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಪುನಃ ಪ್ರಭಾಸವನ್ನು ಸೇರಿದನು

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರವಚನದಿಂದ ಕುರುಪಾಂಡವಯುದ್ಧವು ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿ ದೆಂತಲು, ಸರ್ವರಾಜರು ಮೃತರಾಗಿ, ಭೂಭಾರ ಹರಣಶೀಲನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸಂಕಲ್ಪವೀಡೇರಿತೆಂತಲು ಕೇಳಿ ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನರ ಗದಾಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿವಾರಿ ಸುವೆನೆಂದು, ರಣಭೂಮಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದನು ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣ ಪಾರ್ಥರು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತರು. ಇವನೇಕೇ ಬಂದಿರುವನೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತ? ನಿಂತ ಅವ ರಿಂದ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲದೆ, ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತಾ, ಗದಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವ ಭೀಮ ದುರ್ಯೋಧನರಿಗಿಂತೆಂದನಾ ಬಲರಾಮನು.

ರಾಜನ್ ! ಭೀಮ ! ನೀವಿಬ್ಬರು ಸಮಾನಬಲರು: ವೀರವರರು. ನೀನು ನನಗೆ ಪ್ರಾಣಾಧಿಕನಾದ ಬಂಧುವು. ನೀನು ದುರ್ಯೋಧನಾ! ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯನಾಗಿರುವೆ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬ ರಲ್ಲಿಯಾರು ಜಯಿಸುವಿರೋ ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ , ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರ ಮರಣವು ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ ಬಿಡಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ! ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಸಾಯಬೇಡಿ!'

ಪರಸ್ಪರ ದ್ರೋಹಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ವಧಾತುರರಾಗಿ ಕಾದಾಡುವ ಕೌರವ ಭೀಮಸೇನರು ಬಲರಾಮನ ಮಾತಿಗೆ, ಕಿವಿಗೊಡದೆ, ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಂದು ವರಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣೇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಆಗುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಬಲರಾಮನು, ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು ಅಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಸೇನಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಸುಖವಾಗಿ ದ್ದನು ಇಂತು ಅದ್ಭುತ ಬಲ ವೀರ್ಯಮಹಿಮೋಪೇತನಾದ ಬಲರಾಮನ ಪವಿತ್ರ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿದವನು, ಹೇಳಿದವನು ಕೂಡ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತರಾಗಿ, ಸುಖಿ ಸುವರು

98. ಕುಚೇಲ ಚರಿತೆ

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು:–

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ದುರ್ಯೋಧನನು ಮೃತನಾದನಂತರ ಶೂನ್ಯವಾದ ರಣರಂಗದಿಂದ ಹೊರಟು ಶಿಬಿರವನ್ನು ಸೇರಿದನು ಪಾಂಡವ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದಯದಿಂದ ಉಳಿದವರು ಪಂಚಪಾಂಡವರು, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರನಾದ ಯುಯುತ್ಸು ಮಾತ್ರ. ಕೌರವ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಪ, ಕೃತವರ್ಮ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮರೆಂಬ ಮೂವರು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದರು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವಾದಿಗಳನ್ನು, ಮುನಿವೃದ್ಧ ಜನರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು, ಹಸ್ತಿನಾಪುರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಗಾಂಧಾರೀ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದನು. ಪಾಂಡವರನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ರಥದಲ್ಲಿಕೂತು, ದ್ವಾರಕೆಗೆಂದು ಹೊರಟನು ಪುರ ಜನರು ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಉಪಾಯನ ಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೆದುರ್ಗೊಂಡು, ಜಯ ಘೋಷವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ವಾರನಾರಿಯರು ದೀಪ, ದರ್ಪಣ, ಕಲಶ, ವಸ್ತ್ರ, ಫಲ, ಲಾಜಾಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಗತವನ್ನಿತ್ತರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವೇದಘೋಷದಿಂದ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಪುರ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದನು, ಸುಧರ್ಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಬೆಳಗುವ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಚಂದ್ರನಂತೆ ವಿರಾಜಿಸಿದನು. ಭಾರತ ಯುದ್ಧದ ನೆವದಿಂದ ಭೂಭಾರವನ್ನಿಳಿಸಿ, ಸಾಯದೆ ಉಳಿದ ರಾಜನ್ಯರಿಂದ ಸೇವೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು. ಧರ್ಮರಾಜನು ಶ್ರೀಶನ ದಯದಿಂದ ಬಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪಾಲಿಸುತ್ತ ತಮ್ಮಂದಿರಿಂದಲು ಪತ್ನೀ ಜನರಿಂದಲು ಕೂಡಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು

ರಾಜನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು

ಅನಂತವೀರ್ಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕಥೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೇಳಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮ ಶ್ಲೋಕನ ಕಥಾಮೃತವು ಭವವಿಷ ಪೀಡಾ ಪರಿಹಾರಕವಲ್ಲವೇ? ಅನಂತನ ಗುಣಗಣ ವರ್ಣನವನ್ನು ಮಾಡುವ ನಾಲಿಗೆಯೇ ನಾಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ರಮಣನ ಸೇವೆಗೈಯುವ ಕೈಗಳೇ ಕೈಗಳು ಸ್ಥಿರ ಜಂಗಮಾಂತರ್ಗತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವ ಮನಸ್ಸೇ ಮನಸ್ಸು ಉತ್ತಮ ಶ್ಲೋಕನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುವ ಕಿವಿಗಳೇ ಕಿವಿಗಳು ಅವನ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಿಗೂ, ಪ್ರತಿಮೆಗಳಂತಿರುವ ವಿಪ್ರವರರಿಗೂ ವಂದಿಸುವ ತಲೆಯೇ ತಲೆ ಅವನ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಕಣ್ಣೇ ಕಣ್ಣು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪಾದೋದಕವನ್ನು, ಶ್ರೀಹರಿ ಭಕ್ತರ ಪಾದ ಜಲವನ್ನು ಧರಿಸುವ ಅಂಗವೇ ಅಂಗವು.'

ವಿಷ್ಣುರಾತನ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬ್ರಹ್ಮರಾತನು ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ, ಆನಂದದಿಂದ ಇಂತೆಂದನು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಖನಿದ್ದನು. ಅವನು ವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಂಗತನು, ಇಂದ್ರಿಯವಿಷಯವಿಮುಖನು, ಪ್ರಶಾಂತಮನಸ್ಕನು ಆಗಿದ್ದನು ಶ್ರೀದೇವನಿತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಪತ್ನೀಸುತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಕುಚೇಲನೆಂದು ಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದನು. ದರಿದ್ರನಾದುದರಿಂದ ಪತ್ನಿಪುತ್ರಾದಿಗಳು ಸದಾ ಕ್ಲೇಶಭಾಜನರಾಗಿದ್ದರು ಅವನ ಪತ್ನಿ ಪತಿವ್ರತೆಯು, ಪತಿಸೇವಾಪರಾಯಣಳು ವಿನಯಾದಿ ಗುಣವತಿಯು ಆಗಿದ್ದಳು ಒಂದು ದಿನ ಆ ಸಾಧ್ವಿ, ಮಕ್ಕಳ ಹಸಿವೆಯನ್ನು ಹಿಂಗಿಸಲಾರದೆ, ದುಃಖದಿಂದ ಬಂದು, ಪತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಮೆಲ್ಲನೆ ಇಂತೆಂದಳು

'ಸ್ವಾಮಿ! ಶ್ರೀಯಃ ಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಲ್ಲವೇ? ಆ ಸಾತ್ವತ ಪುಂಗವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವತ್ಸಲನು, ಶರಣಾಗತ ಪರಿಪಾಲನು, ಕರುಣಾಲವಾಲನೂ, ಅಹುದು ಮಹಾಭಾಗ! ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಬರಬಾರದೇ? ಬಡವನು, ಕುಟುಂಬಿಯು ಆದ ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಧನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹುವನು. ಭೋಜ ವೃಷ್ಣ್ಯಂಧಕೇಶನಾದ ಕೇಶವನು ಸಮೀಪದ ದ್ವಾರವತಿಯಲ್ಲೇ ಇರುವನು. ತನ್ನ ಚರಣಾರವಿಂದ ದ್ವಂದ್ವವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವವರ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೀಗಿ, ಮೆಚ್ಚಿದನೆಂದರೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವನೆಂಪಮೇಲೆ, ಅರ್ಥಕಾಮಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಡದಿರುವನೇ? ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುವನು"

ಎಂದು ಬಹುಸಲ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಸತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ 'ಒಳ್ಳೆಯದು! ಹೀಗಾದರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನವಾಗುವುದಲ್ಲ!' ಎಂದು ಕುಚೇಲನು, ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೊರಟುನಿಂತನು, ಪತ್ನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ 'ಏನಾದರೊಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಒಯ್ಯಲು ಕೊಡಬಾರದೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು, ನಾಲ್ಕುಹಿಡಿ ಅವಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬೇಡಿತಂದು, ಚೈಲಖಂಡದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗರ್ಪಿತವಾಗಲೆಂದು, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟಳು, ಕುಚೇಲನು ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಸೇರಿ, ಮೂರು ಬಿಡಿದಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ, ಮೂರು ಪುರಪ್ರಕೋಷ್ಠಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ, ಪೋಗುತ್ತಾ 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದರ್ಶನವು ನನಗೆಂತಾಗುವುದೋ?' ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು, ಮುಂದೆ ಗೋವಿಂದ ಸುಂದರಿಯರ ಮಂದಿರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಮನೆಯನ್ನು ಪೊಕ್ಕನು, ದೂರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯಾಪರ್ಯಂಕಾರೂಢನಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ, ಮಹಾನಂದವನ್ನು ಪೊಂದಿದನು. ಶ್ರೀಶನಾದರೂ ಬರುವ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ, ಮಂಚದಿಂದಿಳಿದು, ಎದುರಾಗಿ ಬಂದು, ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ಕರೆದೊಯ್ದು, ಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದನು, ಪ್ರಿಯಸಖನ ದರ್ಶನ

ದಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆನಂದಬಾಷ್ಪಪೂರಿತ ನೇತ್ರನಾದನು ಆ ಚಿತ್ರಚರಿತ್ರನು ತಾನಾಗಿ ಕುಚೇಲನನ್ನು ಸೇವಿಸಲು ನಿಂತನು

ಕುಚೇಲನ ಪಾದಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು, ಆ ವಿಪ್ರಪಾದೋದಕವನ್ನು ಶಿರಸಾ ಧರಿಸಿ, ಲೋಕಪಾವನನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಅವನಿಗ ಗಂಧವನ್ನು ಹಚ್ಚಿದನು. ಅಗುರುಧೂಪವನ್ನಿಟ್ಟು, ದೀಪಾವಲಿಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಹಾರವನ್ನು ಹಾಕಿ, ಗೋದಾನ ವನ್ನಿತ್ತು, ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇತರ ಮಹಿಷಿಯ್ರ ರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು ಬಡವನು, ಕೃಶನು ಆದ ಕುಚೇಲನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿದರು ಮಿತ್ರವಿಂದೆ ಚಾಮರವನ್ನು ಬೀಸತೊಡಗಿದಳು ಶ್ರೀರುಕ್ಮಿಣಿ, ಕೃಷ್ಣನೊಡಗೂಡಿ ಬಡವನನ್ನು ಸೇವಿಸಿದಳು ಅಂತಃಪುರದ ಜನರು ಆಶ್ಚರ್ಯ ದಿಂದಿಂತೆಂದರು

"ಅಮಲಕೀರ್ತಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಕೊಂಬ ಈ ಪುಣ್ಯವಂತನನ್ನು ನೋಡಿರೇ ! ಈ ಅವಧೂತ ! ಈ ಭಿಕ್ಷುಕ ! ಎಂತಹ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿರುವನೇ ? ಸಿರಿ ಇಲ್ಲ, ಸಂಪತ್ತಿಲ್ಲ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗರ್ಹಿತನಾದ ಈ ಬಡವನನ್ನು ತ್ರಿಲೋಕ ಗುರುನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತಾನೇ ನಿಂತು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವನಲ್ಲ ! ಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಓಡಿಹೋಗಿ, ಬಲರಾಮದೇವನನ್ನಂತೆ, ಅಪ್ಪಿ, ಆನಂದದಿಂದ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವನು ! "

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುಚೇಲನ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ಲಾಲಿಸುತ್ತಾ, ಹಿಂದ ತಾವು ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತಾ ಇಂತು ನುಡಿದನು

"ಸಖ ! ಗುರುಕುಲವಾಸಮಾಡಿ, ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಿತ್ತು ನಿಮ್ಮೂರಿಗೆ ಹೋದೆ ಯಲ್ಲವೇ ? ಅಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾದೆಯಾ ? ನಿನಗೆ ತಕ್ಕಮಡದಿ ದೊರಕಿದಳೇ ? ಗೃಹ ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಕಾಮಸಂತಪ್ತಚಿತ್ತನಾಗದ ಇರುವೆಯಾ ? ಧನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲು ವಿರಕ್ತನು ನೀನೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ಕೆಲವರು ಸುಜನರು ಕಾಮಪಿಶಾಚಕ್ಕೆ ಚಿತ್ತಪೀಠದಲ್ಲೆಡೆಗೊಡದೆ ಪ್ರಾಕೃತವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಾನು ಲೋಕವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಮಾಡುವಂತೆ, ವಿಹಿತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿಯೇ ಮಾಡುವರು ಅಂತಹವರೆಂಥರೆ ನನಗೆ ಪ್ರಾಣವೋ ಕುಚೇಲಾ ! ಕನಸಿನಂತೆ ಕಳೆದು ಹೋಯಿತಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಗುರುಕುಲವಾಸ ಎಂದಾದರೂ ಅದನ್ನು ನೆನೆಸು ವಿಯಾ ? ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಗುರು ಚರಣಾಂತೇವಾಸವು ಸಕಲ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ದ್ವಿಜರ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನವನ್ನು ಗುರುಕುಲವಾಸದಲ್ಲೇ ಅರಿತು, ಸರ್ವ ವರ್ಣದವರಿಗೆ ಗುರುನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಿಂದ ಕಲಿತು, ಗುರು ಹೃದಯಾಂತರ್ಗತನಾದ ನನ್ನ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು

ಪೊಂದಿದವನೇ ಧನ್ಯನು ಅಂತಹ ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದೆ, ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಲಾದರೂ ಬರುವುದೇ ? ಗುರು ಶುಶ್ರೂಷೆಯಿಂದ ನಾನು ತುಷ್ಟನಾಗುವಂತೆ, ಯಜ್ಞ, ತಪೋದಾನ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಸಂತಾನಾಪ್ತಿಗಳಿಂದ ತುಷ್ಟನಾಗದಿರುವೆನು. ಗುರುಭಕ್ತರಲ್ಲದವರ ಯಜ್ಞದಾನ ಕ್ರಿಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ. ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ನಾನು ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮನಾದವನಿಗೇ ಸಿಗುತ್ತಿರುವೆನು ಇರಲಿ ! ಒಂದು ದಿನ ಗುರುಪತ್ನಿಯು ಕಳಿಸಿದಾಗ, ಇಂಧನಾದಿಗಳನ್ನು ತರಲು ನಾನು, ನೀನು, ಕೆಲ ಶಿಷ್ಯರು ವನಕ್ಕೆಹೋದಾಗ ನಡೆದ ವಿಚಿತ್ರವನ್ನು ಮರೆತೆಯಾ ? ಏಕೆ ಮಾತಾಡದಿರುವೆ ? ಕುಚೇಲಾ ! ಮಳೆಗಾಲವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಮಳೆಯಲ್ಲಿಸಿಕ್ಕು, ಗಾಳಿಬೀಸಿದ ಚಳಿಗೆ ನಡುಗುತ್ತಾ, ಮಿಂಚುಗುಡುಗಿಗೆ ಹೆದರುತ್ತಾ, ಮಹಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ, ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಕಾಲಕಳೆಯಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲ ! ನೀರಿನಲ್ಲಿಮುಳುಗಿ ನೆಲವೆಲ್ಲಸಮವಾಗಿ, ಕಣ್ಣುಕಾಣದಂತೆ ಕತ್ತಲುಕವಿಯಲು ದಿಕ್ಕುತೋರದೆ, ನನ್ನಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಒಂದುಗಿಡದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ನಿಂತಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಮರೆತಿಲ್ಲ ಪ್ರಾತಃಕಾಲವಾಯಿತು. ಪಾಪ ! ನಮ್ಮಗುರು ಸಾಂದೀಪನಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಬಂದನು. ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಲಾರದೆ ಆರ್ತನಾಗಿ, ಕಣ್ಣೀರೊರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ; ಕೃಷ್ಣಾ ! ಕುಚೇಲಾ, ಎಂದು ಕೂಗಿದ ಗುರುವಿನ ವಾತ್ಸಲ್ಯವೇ ನಮ್ಮ ಸರ್ವಾಪನ್ನಿವಾರಕವಾಗಿದೆ

ಕೃಷ್ಣ ! ಕುಚೇಲ ! ಮಕ್ಕಳಿರಾ ! ಎಲ್ಲಿರುವಿರೋ ? ನಮಗಾಗಿ ಎಷ್ಟುಕಷ್ಟಪಟ್ಟಿರಿ ! ಮನುಜರಿಗೆ ಶರೀರದಕಿಂತಲು ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರವಾದುದಿನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ ಅಂತಹ ಶರೀರವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ನನ್ನಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ನಡೆದ ನಿಮ್ಮ ಶೀಲವು, ನಿಮ್ಮ ಗುರುಭಕ್ತಿಯು, ಸಕಲ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಅನುಸರಣೀಯವಾಗಿದೆ ನಿರ್ಮಲಮನದಿಂದ ಸರ್ವವನ್ನರ್ಪಿಸುವುದರಕಿಂತಲು ಇನ್ನೊಂದು ಗುರುಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಉಂಟೇ? ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿರುವೆನು. ದ್ವಿಜಬಾಲಕರೇ ! ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮನೋರಥಗಳು ಈಡೇರಲಿ! ನೀವು ಓದಿರುವ ವೇದಾದಿವಿದ್ಯೆಯು ಸಫಲವಾಗಲಿ! ಇಹ ಪರಸುಖವನ್ನು ಪೊಂದಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಬಾಳಿ ! ' ಎಂದು ಗುರು ಸಾಂದೀಪನಿ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹರಸಿದನು. ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಪಟ್ಟಪಾಡಿನ ಮಧುರಸ್ಮೃತಿಯು ಎಂದಿಗೂ ಅಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಗುರ್ವನುಗ್ರಹದಿಂದ ಪೂರ್ಣನಾಗಿ ಮನುಜನು ಮೋಕ್ಷಯೋಗ್ಯನೆನಿಸುವನು "

ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಪ್ರೇಮರೆತು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ವಿಪ್ರವರನು ' ಕೃಷ್ಣ ! ದೇವದೇವ ! ಜಗತ್ತಿಗೆ ಗುರುನಾದ ನಿನಗೂ ಗುರುಕುಲವಾಸವೆಂದರೆ, ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪನಾದ ನಿನ್ನ ವೇದಾನುಶಾಸನದಿಂದ—ಆಗಲಿ, ಆದರಿಂದ ನಿನಗೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ನಾವುಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಏನುಮಾಡಿದೆವು ? ಏನಿಲ್ಲ ? ಎಂದು ಎಣಿಸಲಾಗುವುದೇ ? ಸರ್ವವನ್ನೂ ಗುರುಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ನಡೆಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿರುವೆವು ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿಕಾರಣ ಚಿದಾನಂದ ದೇಹನಾದ ನೀನು—ಸಕಲವೇದಾದಿ ಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರ ಮುಖ್ಯಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾದ

ನೀನು-ನಮ್ಮಂತೆ ಗುರುಕುಲವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ ಎಂದರೆ ಅದು ನಿನ್ನಲೀಲಾ ವಿಡಂಬನೆಯೇ ಸರಿ ! ' ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದನು

99. ಕುಚೇಲ ಚರಿತೆ—ಸಂಪದ್ದಾನ.

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು ಇಂತು ದ್ವಿಜವರನಿಂದ ಕೂಡಿಮಾತನಾಡುಪ ಮಾಧವನು-ಸರ್ವಭೂತಮನೊಗತವನ್ನರಿತವನಾದುದರಿಂದ ನಗುತ್ತಾ ಕುಚೇಲನಿ ಗಿಂತೆಂದನು

'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮ ! ನಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆ ನನಗೆ ಏನುಕೊಟ್ಟುಕಳಿಸಿರುವಳು ? ಕೊಡು ಆ ಉಪಾಯನವನ್ನು ! ಅಲ್ಪವೆಂದು ಹೆದರಬೇಡ ಪ್ರೇಮರಸಮಿಳಿತವಾದುದಲ್ಪ ವಾದರೂ ದೊಡ್ಡದೇಆಗುವದು ಅಭಕ್ತರು ಮೇರುಪರ್ವತವನ್ನಿತ್ತರೂ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವದಿಲ್ಲ ಭಕ್ತರು ಕೊಟ್ಟ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ನನಗೆ ಮಹಾಪ್ರೀತಿಕರವೆನಿ ಸುವುದು. ದ್ರೌಪದಿಯಂತೆ ಪತ್ರವನ್ನೋ, ಗಜರಾಜನಂತೆ ಹೂವನ್ನೋ, ಶಬರಿ ಯಂತೆ ಹಣ್ಣನ್ನೋ, ರಂತಿದೇವನಂತೆ ನೀರನ್ನೋ ನನ್ನ ಭಕ್ತನು ಆದರದಿಂದ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಭಕ್ತಿರಸವಿವಶನಾಗಿ ನಾನು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವೆನು

ಇಷ್ಟುಮಾತನ್ನಾಲಿಸಿ ಕುಚೇಲನು ಶ್ರೀಯಃಪತಿಯಾದ ಸಖನಿಗೆ, ಬಡ ಅವ ಲಕ್ಕಿಕಾಳುಗಳನ್ನೀಯಲಾರದೆ, ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು ಸರ್ವಭೂತ ಹೃದಯನಿಲಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಕುಚೇಲನು ಬಂದಿರುವ ಕಾರಣವನ್ನರಿತನು

'ಹಿಂದೆಂದೂ ಇವನು ಶ್ರೀಕಾಮನಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಅರಿಯನು ಪತಿ ವ್ರತೆಯಾದ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯಮಾತನ್ನು ಮೀರಲಾರದೆ, ನನ್ನ ದರ್ಶನವೇ ಸಾಕೆಂದು ಬಂದಿರುವನು. ಇವನಿಗೆ ಮರ್ತ್ಯರಾರಿಗೂ ಸಿಗಲಾಗದಷ್ಟು ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುವೆನು' ಎಂದುಚಿಂತಿಸಿ, ಗೋವಿಂದನು, ಸ್ನೇಹಿತನ ಹರಕಲು ಬಟ್ಟೆಯಮೂಟೆ ಯನ್ನು 'ಏನಿದು' ಎನ್ನುತ್ತಾ, ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಗಂಟನ್ನುಬಿಚ್ಚಿ, 'ಆಹಾ ! ಅವಲಕ್ಕಿ ಎನ್ನುತ್ತಾ, ಒಂದುಹಿಡಿಯನ್ನು ತಿಂದು, ಎರಡನೆಯ ಹಿಡಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿ ವಾಗ, ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯು, ತ್ವರೆಯಿಂದ ಬಂದು, ಶ್ರೀಶನಕೈಯನ್ನು ತಡೆದು ಇಂತೆಂದಳು

'ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕನೇ ! ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಸಾಧಕವಾದ ಒಂದುಹಿಡಿಸಾಲದೇ ? ಇವನಿಗೆ ಇದರಿಂದಲೇ ಸರ್ವಸಂಪತ್ತು, ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯು ಇಹಪರಸುಖ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಿನ್ನು ಬಿಡು ! ವಿಪ್ರಪ್ರಸಾದವನ್ನು ನಿನ್ನವರಾದ ನಮಗೆ ಕೊಡು !"

ಕುಚೇಲನಾದಿನ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕೂಡಿ ಇಂದ್ರಭೋಗವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಕ್ಷಣದಂತೆ ಸುಖವಾಗಿ ಕಳೆದನು ಮರುದಿನ ಬೆಳಗಾಗುತಲೇ, ಶ್ರೀ

ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ವಂದಿತನಾಗಿ ಕುಚೇಲನು, ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ತನ್ನ ಸ್ವದಾಮಪು ರಿಗೆಂದು ಹೊರಟನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವನಿಗೆ ಧನವನ್ನುಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಕುಚೇಲನು ಅದನ್ನು ಯಾಚಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದರ್ಶನದಿಂದ ಆದ ಆನಂದವೆಂಬ ನಿಧಿಯ ನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ, ಬೇಡಲು ಬಂದಿದ್ದುದನ್ನು ನೆನೆದು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆತ ಗ್ಗಿಸಿ, ಬೇಡದೆ ಇದ್ದುದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನಪಡುತ್ತಾ, ಕುಚೇಲನು, ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಂತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ನಡೆದನು

'ಅಹೋ ! ನಮ್ಮದೇವನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವತ್ಸಲತೆಗೇನೆಂಬೆ ! ಅವನ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಪನಿಂದು ನಾನುಕಂಡು ಧನ್ಯನಾದೆ ದರಿದ್ರತಮನಾದ ನನ್ನಂತಹ ಪಾಪಿ ಎಲ್ಲಿ ! ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನು ವಕ್ಷದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮೆರೆಯುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೆಲ್ಲಿ ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನನ್ನು ಶ್ರೀಲಾಲಿತಭುಜಗಳಿಂದ ಅಪ್ಪಿ, ಶ್ರೀದೇವಿಯಿಂದ ತಾನು ಕೂಡುವ ದಿವ್ಯಾಸನದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನುಕೂಡಿಸಿ, ಅಣ್ಣನನ್ನಂತೆ ಆದರಿಸಿದನಲ್ಲ ! ಸಾಕ್ಷಾ ದ್ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯು ಚಾಮರವ್ಯಜನಗಳಿಂದ ಬೀಸಿ, ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ನಾನೇ ಕೃತಾ ರ್ಥನು ! ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾ ! ನನ್ನಪಾದವನ್ನೇಕೆ ಒತ್ತಿದೆ ಸ್ವಾಮಿ ! ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ದೇವ ನಾದ ನಿನಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದರೆ ಅಷ್ಟುಪ್ರೀತಿಯೇ ? ದೇವನನ್ನಂತೆ ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ನಿನ್ನ ವಿಡಂಬನೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿದೆ ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗಗಳು, ರಸಾತಲಗತ ವಿಭವವು, ಅಣಿಮಾದಿ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಗಳು, ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಚರಣಾರ್ಚನೆಯ ಫಲವಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಚರಣಸೇವೆಯನ್ನೇ ಕೊಡು ! ಮತ್ತೇನು ಬೇಡ ! ನಿರ್ಧನನಾದ ನಾನು ಧನವಿತ್ತರೆ ಮದಿಸಿ, ತನ್ನನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡುವೆನೆಂದು-ಭಕ್ತಕರುಣಾನಿಧಿಯು ನನ್ನ ನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ ನನಗೆ ಧನವನ್ನಿತ್ತಿಲ್ಲ—ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು !'

ಇಂತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಚಿಂತೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಡೆದು, ಕುಚೇಲನು ತನ್ನಪುರಿಯ ನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಮುಂದೆ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಬೆಳಗುವ ವಿಮಾನಗಳು, ಉನ್ನತ ಸೌಧಗಳು, ಕಾಣಿಸಿದವು: ಉದ್ಯಾನವನಗಳು, ವಿಕಸಿತ ಕುಸುಮಗಂಧವನ್ನು ಹೊತ್ತುತರುವ ಮಾರುತ ಕಿಶೋರಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಗತವಿತ್ತು" ಅವನನ್ನು ಫಲಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಪಕ್ಷಿಗಣ ಕಲಕಲರವದಿಂದ ಪಾಡಿಪೊಗಳಿದವು. ಕುಚೇಲನಿಗೆ ಭ್ರಮೆಯಾಗಿ 'ಏನಿದು ? ಯಾರ ನಗರವಿದು ? ಇದೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು ?' ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾನಿಂತನು ಆಗ ನಗರದ ನರ ನಾರಿಯರು ಗೀತವಾದ್ಯಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನೆದುರುಗೊಂಡು, ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು ಕುಚೇಲಪತ್ನಿಯು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ, ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವನನ್ನೆದು ರ್ಗೊಂಡಳು ಎರಡನೆಯ ಶ್ರೀದೇವಿಯಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಕುಚೇ ಲನು ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು ಆಸಾಧ್ವಿಯು ಪ್ರೇಮಾಶ್ರುಗಳುದುರುತ್ತಿರಲು, ಪತಿಯನ್ನು ಮನಸಾ ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು ಅವ

ಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಸರ್ವಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತೆಯರಾದ ದಾಸಿಯರನ್ನು, ಪ್ರೀತಳಾದ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕುಚೇಲನು ನೋಡಿದನು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಣಿಸ್ತಂಭಗಳು, ಮೃದು ತಲ್ಪಗಳು, ದಂತಸರ್ನ್ಮಿತ ದಿವ್ಯಾಸನಗಳು, ಹೇಮಪರ್ಯಂಕಗಳು, ಪೂಮಾಲೆಗಳು, ರತ್ನಾಭರಣಗಳು, ಮುತ್ತಿನ ತೋರಣಗಳು, ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಿತಾನಗಳು, ರತ್ನಸ್ತಂಭ ಗಳಿಗಾತುನಿಂತ ಬಂಗಾರದನಾರಿಯರು, ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ರತ್ನ ದೀಪಗಳು, ಎಲ್ಲ ಸಿರಿಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ನೋಡಿದನು ಕುಚೇಲನು ಆ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಮನ ಸೋಲದೆ, ಮದವೇರದೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿತ್ತ ಸೌಭಾಗ್ಯವೆಂದು ಚನ್ನಾಗಿತಿಳಿದನು

'ಆಹಾ ! ನಿತ್ಯದರಿದ್ರನಾದ ನನಗೆ ಇಂತಹ ಸಮೃದ್ಧಿಯೇ ! ಯದುನಾಥನ ಕಟಾಕ್ಷವಲ್ಲವೇ, ಶ್ರೀ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯ ಕರಸಂಕಜನಿರ್ಮುಕ್ತವಲ್ಲವೇ, ಈ ಸಂಪ ತ್ತೆಲ್ಲ ? ನಾನು ಕೇಳದಿದ್ದರೂ, ಆ ಮಹಾಪ್ರಭಾವನು, ಪರ್ಜನ್ಯನಂತೆ, ಅಗಣಿತಸೌ ಭಾಗ್ಯವನ್ನಿತ್ತಿರುವನು. ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನೆಂದು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದಿರುವ ಆ ದಯಾಮ ಯನು- ಆ ದೇವದೇವನು-- ಆ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿ- ಈ ದರಿದ್ರಕುಚೇಲನ ಸ್ನೇಹಿತನಂತೆ ! ಎಂತಹ ವಿಡಂಬನ, ಎಂತಹ ವಿಸ್ಮಯಕರವವನ ಚರಿತೆ! ಸುಜನರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟ ಅಲ್ಪವನ್ನು ಅನಂತ ಫಲಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿಸುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಭಕ್ತವಾತ್ಸಲ್ಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವೆನು ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿ ಅವಲಕ್ಕಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಸಂಪತ್ತೇ? ಮಹಾಮಹಿಮ! ಶ್ರೀಶ! ನಿನ್ನ ಸೌಹೃದ, ನಿನ್ನ ಮೈತ್ರಿ, ನಿನ್ನ ದಾಸ್ಯ ನನಗೆ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಇರಲಿ! ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮರೆಸದೆ ಕೊಡುವ ಸಜ್ಜನಸಂಗವನ್ನಿತ್ತು ಕಾಪಾಡು ತಂದೇ! ಕಲ್ಯಾಣಾದ್ಭುತಗಾತ್ರ! ಕಾಮಿತಾರ್ಥಪ್ರದಾಯಿನ್! ಶ್ರೀನಿವಾಸ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ! 'ಭಕ್ತಜನರಿಗೆ ಐಹಿಕಸಂಪತ್ತನ್ನು ಶ್ರೀಶನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ' ವೆಂದು ಮಂದಬುದ್ಧಿಗಳಾಡುವ ಮಾತನ್ನು ಸುಳ್ಳಾಗಿಸಲೆಂಬಂತೆ, ಶ್ರೀಹರಿಯು ನನಗೆ ಈ ಸಂಪದವನ್ನಿತ್ತಿರುವನು ಧನಿಗಳಾಗಿ ಮದದಿಂದ ಐಹಿಕಸುಖಮಗ್ನರಾಗಿ ಕೆಡುವರೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಶ್ರೀಶನು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೊಡದಿರುವನು ನಿಜ ಅಂತಿರುವುದವನ ಕರುಣೆ' ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಕುಚೇಲನು ಭಕ್ತಿಭಾಗ್ಯಸಿರತನಾಗಿ, ಅಹಂಭಾವ ವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ವಿಷಯಲಂಪಟನಾಗದೆ, ಸತಿ-ಸುತರಿಂದ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು

ರಾಜನೇ! ದೇವದೇವನು, ಯಜ್ಞಫಲಪ್ರದನು, ವೇದವೇದ್ಯನು ಆದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣ ಆ ದೇವೇಶನಿಗೆ ಅವರೇ ದೇವತೆಗಳು. ಅವರಕಿಂತಲು ಉತ್ತಮರೀಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಲ್ಲ ಇಂತು ಭಗವ ನ್ಮಿತ್ರನಾದ ಕುಚೇಲನಾಚಿತ್ರಚರಿತ್ರನ ಭಕ್ತವಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ಅನುಭವಿಸಿ, ಅವನ ಗುಣಧ್ಯಾನದಿಂದ ಅಜ್ಞಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಬೇಗನೆ ಶ್ರೀಪರ ಮಾತ್ಮನ ದಿವ್ಯ ಲೋಕವನ್ನೈದಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವನ ಪ್ರಿಯ ಸಖನಾದ

ಕುಚೇಲನ ಪಾವನ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿದವನು, ಶ್ರೀ ಹರಿಭಕ್ತನಾಗುವನು ಅವನ ಕರ್ಮಬಂಧಗಳು ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಅವನು ಮೋಕ್ಷಸುಖವನ್ನು ಪೊಂದುವನು.

100 ಮೃತ ವಿಪ್ರಸುತಾನಯನ

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಒಂದುಸಲ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಲಿಚ್ಛಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಅಶ್ವವನ್ನು ಭೂಮಂಡಲಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗಾಗಿ ಕಳಿಸಿದನು ಹಿಂದೆ ಅದನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಕೃತವರ್ಮ, ಯುಯುಧಾನರನ್ನು, ಚಾರುದೇಷ್ಣ–ಸುದೇಷ್ಣರನ್ನು, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಸಾಂಬರನ್ನು, ಅಂಶುಮಂತ ಸುಭಾನುಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು ಅವರು ಬಹುಸೈನ್ಯಸಮೇತರಾಗಿ ಪೋಗಿ, ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಕಲ ರಾಜರಿಂದ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತಂದರು ಅಶ್ವಮೇಧವನ್ನು ಮಾಡುವನೆಂದು ತಿಳಿದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಯಾಗಶಾಲೆಗೆ ತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ಮುನಿಗಳನೇಕರು ಬಂದರು. ಯಜ್ಞವಿದ್ಯಾವಿಚಕ್ಷಣರಾದ ಅಧ್ವರ್ಯು, ಹೋತೃ, ಉದ್ಗಾತೃ, ಸಾಮಗರಿಂದ ಕೂಡಿ, ಪುಣ್ಯಾಹವನ್ನು ನಡೆಸಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದೀಕ್ಷಿತನಾದನು ಯಜ್ಞವನ್ನು ನೋಡಲು, ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ರಾಜನ್ಯರು ಬಂದರು ದ್ವಿಜರು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನದಿಂದಲು, ವಸ್ತ್ರ ಹಿರಣ್ಯ ಗೋ ಭೂದಾನಗಳಿಂದಲು ತೃಪ್ತರಾದರು ಭೂಸುರರುಂಡು ದಾನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದರು ವೇತ್ರಪಾಣಿಗಳು 'ಸದ್ದು! ಸದ್ದು!' ಎಂದು ಸಭೆಯನ್ನು ಸುಮ್ಮನಾಗಿರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಆಗ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ತೃಣಮೂಲಧರನಾಗಿ, ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು, 'ಹೋ' ಎಂದು ಆರ್ತನಾಗಿ ಕೂಗಿದನು. ಅವನ ಕಂಠ ಒಣಗಿತ್ತು, ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು, ಮುಖಬಾಡಿತ್ತು, ಅಳುತ್ತಾ ಅವನಿಂತೆಂದನು.

"ಬ್ರಹ್ಮದ್ವೇಷಿಯು, ಮೂಢನು, ಲೋಭಿಯು, ವಿಷಯಲಂಪಟನು, ಆದ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಪಸದನ ದೋಷದಿಂದ, ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಮೃತರಾಗುತ್ತಿರುವರು ಹಿಂಸಾಶೀಲನು, ದುಃಶೀಲನು ವಿಷಯಲೋಲನು ಆದ ರಾಜನನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಜರು ದರಿದ್ರರಾಗಿ ನಿತ್ಯವೂ ದುಃಖಪಡುವರು. ಈಗ ನನ್ನಸತಿಯು ಅಂತರ್ವತ್ನಿಯಾಗಿರುವಳು. ಕೂಸಿನನ್ನು ಕೊಂಡುಹೋಗುವ ಭೂತಕ್ಕೆ ಹೆದರುತ್ತಿರುವೆನು." ಇಂತು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಆಕ್ರೋಶಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಗೋಳನ್ನಾಲಿಸಿ, ಅರ್ಜುನನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಎಲೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ! ಏನಾಯಿತು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ? ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳು ! ನಿನ್ನಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವನಾರು ? ಅವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಈಗಲೇ ನಿಶ್ಚಿಂತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವೆನು" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, 'ಹುಟ್ಟಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಯಾರೋ ನನ್ನ ಸುತರನ್ನು ಸೂತಿಕಾಗೃಹದಿಂದ

ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವರು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದೆ ಬಂದು ಕದಿಯುವವನು ಆರೆಂದು ನಾನರಿಯೆ' ಎಂದನು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ನಕ್ಕು ಪಾರ್ಥನು 'ಏನೋ ವಿಪ್ರ ! ನಿಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಪಿಡಿದ ವೀರನೇ ಇಲ್ಲವೇ ? ಯಾಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ರಾಜನ್ಯರೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲೇ ಇರುವರು ಎಲ್ಲರೂ ರಾಜರೇ ! ಏನುಪಯೋಗ ? ಯಾವ ರಾಜನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದಾರಾಸುತರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ದುಃಖಪಡುತ್ತಿರುವರೋ ಅಂತಹ ರಾಜರು, ನಾಟಕದ ರಾಜರೇ ಸರಿ ! ಅಂತಹ ಉದರಂಭರರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ಹೋಗಲಿಬಿಡು ! ನಾನು ನಿನ್ನ ಸಂತಾನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವೆನು. ಪೂಜ್ಯನೇ ! ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮಗುವನ್ನು ಕಾಪಾಡದಿದ್ದರೆ, ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಬಿಡುವೆನು, ನಡೆ ! " ಎಂದನು

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವಾಸುದೇವ, ಸಂಕರ್ಷಣ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ , ಅನಿರುದ್ಧಾದಿ ಎದುರಿಲ್ಲದ ವೀರರು ಮಾಡಲಾರರೆಂದು ತೋರುವ ದುಷ್ಕರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಮಾಡುವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗಾಟಿಕೆ ಬಿಡು' ಎನ್ನಲು, ಅರ್ಜುನನು, "ನಾನು ಸಂಕರ್ಷಣನಲ್ಲ, ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೂ ಅಲ್ಲ, ಆದರೆ ನಾನು ಧನಂಜಯನೆಂದು ತಿಳಿ ! ನೋಡೀ ನನ್ನಗಾಂಡೀವ ಧನುವನ್ನು ! ಮುಕ್ಕಣ್ಣನನ್ನು ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದ ನನ್ನನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಬೇಡ ! ಮೃತ್ಯುವಿನೊಡನೆಯಾದರು ಕಾದಾಡಿ, ನಿನ್ನ ಈ ಸಂತಾನವನ್ನು ಉಳಿಸುವೆನು " ಎಂದು ನುಡಿದನು.

ಒಳಗಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣ ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಶಿಶುವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಡಲು ಪೋಗುವ ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು ! ಈ ಮಹಾತ್ಮರಿಂದ ಕೂಡಿ ನೀನಿಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರು ! " ಎಂದು ನುಡಿಯುವ ಅರ್ಜುನನನ್ನು , ಆವನು ಧನುಸ್ತೂಣೀರಗಳನ್ನು ಪಿಡಿದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ನಗುತ್ತಾ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಂತೆಂದನು.

'ಅರ್ಜುನ ! ಈ ಕಾರ್ಯವು ನಿನ್ನಿಂದಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ನಾನೇ ಬರುವೆನಿರು ! ಅರ್ಭಕರನ್ನು ಒಯ್ಯುವ ಭೂತವು ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ '

ಅರ್ಜುನನು "ಕೃಷ್ಣ ! ಹೆದರಿಸಬೇಡ ! ಖಾಂಡವದಹನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರಾದಿಲೋಕಪಾಲರನ್ನು ಗೆದ್ದೆನು. ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಕಿರಾತವೇಷಧಾರಿ ಶಿವನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿದೆನು ಇಂದ್ರನು ಗೆಲ್ಲಲಾರದ ನಿವಾತಕವಚರನ್ನು ಹಿರಣ್ಯಪುರವಾಸಿ ದುರ್ಜಯದೈತ್ಯರನ್ನೂ ನಾನೇ ಕೊಂದೆನು. ಅಸುರಮರ್ದನ ! ಅವರೆಲ್ಲರ ಕಿಂತಲು ಅಧಿಕಬಲವುಳ್ಳಭೂತವಿನ್ನಾವುದು ? ಕೊಡು ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು !' ಎಂದನು. ಇಂತು ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಅರ್ಜುನನು, ಧನುರ್ಧಾರಿಯಾಗಿ, ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂತು, ಮುಂದೆ ವಿಪ್ರನನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವನ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಕಪಿಧ್ವಜನು ಆ ವಿಪ್ರನಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಆವನನ್ನಿಳಿಸಿ 'ಬ್ರಹ್ಮನ್ ! ಹೋಗು. ನಿನಗೆ

ಅಬಯುವಾಗುವುದು ಭಯಪಡಬೇಡ, ನಾನಿರುವಾಗ ನಿನ್ನ ಕೂಸಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಕಾಟವು ಇಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿ ! ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಗೂ ಧೈರ್ಯಹೇಳು ! ಪ್ರಸೂತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಂದು ಕರೆ ! " ಎಂದು ಕಳಿಸಿದನು

ಪ್ರಸೂತಿಕಾಲವು ಬಂತು ಅರ್ಜುನನು ತತ್‍ಕ್ಷಣವೇ ಬಂದು, ಗಾಂಡೀವದಿ ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಿನಿಂತನು, ಮಹೇಶನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ನಾನಾಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸೂತಿ ಕಾಗಾರವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ, ಶರಪಂಜರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು ಕುಮಾರನು ಹುಟ್ಟಿ, ಆರ್ತಶಬ್ದವು, ಉದರೊಡನೆ 'ಹಾಹಾಎಂಬ ಆರ್ತನಾದವು ಕೇಳಬಂತು ಕೂಸುಕ ಣ್ಣಿಗೇ ಕಾಣದಂತೆ ಹೋಗಲು, ಉರ್ತನಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನಿಂದಿಸ ತೊಡಗಿದನು

'ಕೃಷ್ಣನಿರುತ್ತಿರಲು ಬಿಟ್ಟು, ನಿನ್ನಂತಹ ನಪುಂಸಕನನ್ನು ಕರತಂದೆ, ನಿನ್ನ ಜಂಬದಮಾತಿಗೆ ಮೋಸಹೋದೆ ಕೆಟ್ಟೆ ನಿನಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರಿವಿರಲಿ ! ನೀನು ಪ್ರದ್ಯು ಮ್ನಾನಿರುದ್ಧ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಕಿಂತಲು ವೀರನೆಂದು ಬೊಗಳದೆ ಆತ್ಮಶ್ಲಾಘಾತತ್ಪ ರನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಂಬಿ ತಂದುದು ನನ್ನದೇ ತಪ್ಪು ದೇವರೇ ಅಪಹರಿಸುವ ನನ್ನ ಶಿಶುವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವೆನೆಂದ ದುರ್ಮತಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ !'

ಆ ಶಾಪೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ರೋಷದಿಂದ ಉರ್ಜುನನು, ವಿದ್ಯಾಬಲದಿಂದ ಯಮರಾಜನ ಸಂಯಮನಿಯನ್ನು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಮರಾವಯತಿನ್ನು ವಿಭಾವರಿಯನ್ನು, ಅಲಕೆಯನ್ನೂ, ರಸಾತಲವನ್ನೂ ಇನ್ನಿತರ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಶೋಧಿಸಿ, ವಿಪ್ರಪುತ್ರ ರನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂತೆ, ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲಿಚ್ಛಿಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಡನೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶವನ್ನು ತಡೆದು, ವಿಪ್ರಸುತರನ್ನು ತೋರುವೆನೆಂದು ಸಮಾ ಧಾನ ಪಡಿಸಿದನು ಅರ್ಜುನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಿ ಬೆಳಗಿಸುವೆ ನೆಂದು, ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಅವನಿಂದಕೂಡಿ ಪ್ರಾಚೀದಿಕ್ಕಿಗೆ ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ಹೊರಟನು ಸಪ್ತದ್ವೀಪ, ಸಪ್ತಸಮುದ್ರಗಳನ್ನು, ಲೋಕಾ ಲೋಕಾಚಲವನ್ನು, ತಮ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದನು ಅಲ್ಲಿ ಶೈಬ್ಯಸುಗ್ರೀವ ಮೇಘಪುಷ್ಪವಲಾಹಕ ಗಳ ಗತಿಯು, ಕುಂಠಿತವಾಯಿತು ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಸಹಸ್ರಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶ ವಾದ ಸುದರ್ಶನವನ್ನು ಮುಂದೆ ಕಳಿಸಿ, ಅದು ಘೋರವಾದ ತಮೋಘನವನ್ನು ಕೊರೆದು ಹೋಗುತ್ತಿರಲು, ಹಿಂದೆ ರಥವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ, ಅನಂತಾಸನವನ್ನು ಸೇರಪೋದನು ಆಗ ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಬೆಳಗುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ, ಅರ್ಜುನನು, ದಿಗಿಲಿನಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡನು

ಕೃಷ್ಣನು, ಬಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಕ್ಷುಭಿತವಾಗಿ, ಭಯಂಕರ ತರಂಗ ಸಂಕುಲ ವಾದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿ, ಅನಂತಾಸನವನ್ನು ನೇರಿದನು ಅನಂತರತ್ನಸ್ತಂಭ

ಸಂಶೋಭಿತವಾದ ದಿವ್ಯಮಂದಿರದಲ್ಲಿ, ಸಾವಿರಹೆಡೆಗಳ ರತ್ನಕಾಂತಿಯಿಂದ ಹರಿಯನ್ನು ನೀರಾಜಿಸುವ ಅನಂತನನ್ನು, ಅವನ ಭೋಗಶಯನದಲ್ಲಿ, ರಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ ರಾಜಿಸುವ ಅನಂತಾಸನದೇವನನ್ನು ಕಂಡನು ನೀಲಾಂಬುದನಿಭಗಾತ್ರನು ಪೀತಾಂಬರನು, ಪ್ರಸನ್ನವದನಪಂಕಜನು, ಮಂದಹಾಸ ಸುಂದರ ಕರುಣಾರಸ ಪೂರ್ಣನೇತ್ರನು, ಮಹಾಮಣಿಗಣಖಚಿತ ಕಿರೀಟಕುಂಡಲ ಪ್ರಭಾವಿಭಾಸಿತನು, ಕುಂತಲಾಳಿಸೇವಿತ ಮುಖಕಮಲನು, ಕೌಸ್ತುಭಗ್ರೀವನು, ಪ್ರಲಂಬಪೀವರದೋರ್ದಂಡಮಂಡಿತನು, ಅಷ್ಟಭುಜವಿಲಸಿತನು, ಶ್ರೀವತ್ಸಶೋಭಿತನು, ವನಮಾಲಾಲಂಕಾರನು, ಆದ ಶ್ರೀಹರಿಯು, ತನ್ನ ಸುನಂದನಂದಾದಿ ಪಾರ್ಷದಗಣದಿಂದ ಸೇವಿತನಾಗಿದ್ದನು ಚಕ್ರ, ಶಂಖ, ಗದಾಪದ್ಮಾದಿ ವಿವಿಧಾಯುಧಗಳು, ಪುಷ್ಟಿ, ಶ್ರೀ ಕೀರ್ತಿ, ಜಯ ಮೊದಲಾದ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳು, ಮೂರ್ತಿಭವಿಸಿ, ನಿಂತು ಶ್ರೀಕಾಂತನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದವು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇವಂದಿಸಿ, ನಿಂತನು. ಅರ್ಜುನನು ಕೂಡ ರಮೇಶನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು ಆಗ ಶ್ರೀಮದನಂತಪದ್ಮನಾಭನು, ನಗುನಗುತ್ತಾ, ಇಂತೆಂದನು.

"ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರೇ ! ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಿ ದರ್ಶನವೀಯಬೇಕೆಂದು ನಾನೇ ವಿಪ್ರಬಾಲಕರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದಿರುವೆನು ಭೂಭಾರಹರಣವನ್ನು ಮಾಡಲು, ಕಲಿ ಪೂರ್ವಸಮಯದಿ, ಅವತರಿಸಿದ ನರನಾರಾಯಣರಲ್ಲವೇ ನೀವು ? ನಿಮ್ಮ ಅವತಾರ ಕಾರ್ಯವು ಪ್ರಾಯಃ ಮುಗಿದಿದೆ ಇನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ನಿಮ್ಮ ಅವತಾರವನ್ನು ಉಪಸಂಹರಿಸಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದುಬಿಡಿ ! "

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು 'ಓಂ' ಎಂದು, ವಂದಿಸಿ, ವಿಪ್ರಸುತರನ್ನೆಂಟು ಜನರನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ, ಕರತಂದು, ವಿಪ್ರನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿದನು. ಅರ್ಜುನನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು, ಅವನ ಲೋಕದ ವಿಭವವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರ ಕಂಡು, ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು ; ತನ್ನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಪರಾಕ್ರಮ, ವೀರ್ಯ, ಬಲಾದಿಗಳೆಲ್ಲವು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅರ್ಜುನನು, ಗತಮದನಾದನು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯಜ್ಞವಾಟವನ್ನು ಸೇರಿ, ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಹೋದುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ವಿಪ್ರಾನುಮೋದಿತನಾಗಿ, ಯಜ್ಞವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದನು. ಋತ್ವಿಗ್ಜನರನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಯಮುನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಭೃಥವನ್ನೂ ಮಾಡಿ, ಸರ್ವಲೋಕದ ಸುಜನರನ್ನು ಧನ್ಯರನ್ನಾಗಿರಿಸಿದನು.

———

101 ದಂತವಕ್ತ್ರವಧೆ

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವಭೃಥಕ್ಕೆಂದು ಯಮುನೆಗೆ ಹೋಗಿರುವ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕಳಿಂಗೇಶನಾದ ದಂತವಕ್ತ್ರನು, ಮಹಾಸೈನ್ಯದಿಂದ ಬಂದು, ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮುತ್ತಿದನು ರಾಜರು, ಮಹರ್ಷಿಗಳು, ಸಾವಿರಾರುಕಾಂತೆಯರು, ಯದುಕುಮಾರಕರು, ಋತ್ವಿಜ್ಞನರೇ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಕೂಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ಸಿಂಹವನ್ನು ನರಿಯಂತೆ–ಎದುರಿಸಿ, ದಂತವಕ್ತ್ರನು, ತನ್ನವರಾದ ಶಿಶುಪಾಲಾದಿಗಳ ಮರಣದ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಲು, ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧನಾದನು ಗದೆಯನ್ನುಪಿಡಿದು ಮೇಲೇರಿಬರುವ ದಂತವಕ್ತ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೃಷ್ಣನುಕೂಡ, ರಥದಿಂದಿಳಿದು' ಗದಾಪಾಣಿಯಾಗಿ, ಅವನನ್ನೆದುರಿಸಿ ನಿಂತನು ಆಗ ಕಾಳಿಂಗ ನಿಂತೆಂದನು

'ಕೃಷ್ಣ ! ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ ಇಂದು ನಿನ್ನನ್ನುಕಂಡೆ ಈಗಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಕೊಂದು, ನೀನು, ನಮ್ಮ ಸೋದರಮಾವನಾದ ಪೌಂಡ್ರಕ, ರುಕ್ಮಿ, ಅಣ್ಣನಾದ ಶಿಶುಪಾಲ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಬಂಧುಗಳೆನ್ನದೆ ಕೊಂದಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನು ನೀನೂ ಸೋದರಮಾವನ ಮಗನೇ ! ಆದರೂ ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿಯು, ಬಂಧುಸಂಹಾರಿಯು ಆದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು, ನಿನ್ನರಕ್ತದಿಂದ, ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ತರ್ಪಣವನ್ನೀಯುವೆನು ದೇಹದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ವ್ಯಾಧಿಯನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸುವರೇ ? ಅಂತೆಯೇ ಬಂಧುವಾದರೂ ನೀನು ವಧ್ಯನೇ ಸರಿ !' ಎಂದು ರೂಕ್ಷವಚನಗಳನ್ನಾಡುವ ಕಳಿಂಗನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದನು

ಕೃಷ್ಣನು ಚಲಿಸದೆ ಕೌಮೋದಕಿಯನ್ನೆತ್ತಿ ಕಳಿಂಗನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಿ ಹೊಡೆದನು ಅವನು ಎದೆಯೊಡೆದು, ರಕ್ತವನ್ನು ಕಾರಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಮೃತನಾದನು ಅವನ ಜೀವಜ್ಯೋತಿಯು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ಸೇರಿತು ಅಣ್ಣನ ಮೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಹಿಸದೆ, ವಿದೂರಥನು ಖಡ್ಗ ಚರ್ಮಗಳನ್ನು ಪಿಡಿದು ಭೂಮಿಯು ನಡುಗುವಂತೆ ಕೃಷ್ಣನಮೇಲೇರಿ ಬಂದನು ಯದುನಂದನನೊಂದು ಬಾಣದಿಂದ ಅವನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೆಡಹಿದನು ವಿದೂರಥನು ಘೋರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆತ್ತಿ ಮಹಾವೇಗದಿಂದ ಬರುವದನ್ನು ನೋಡಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಚಕ್ರದಿಂದ ಅವನ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು ಅವರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾಶಪಡಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ರಥವನ್ನೇರಿ ದಿವಿಜರು, ಮುನಿಗಳು ತುತಿಸಿ ಪೂಮಳೆಗರೆಯುತ್ತಿರಲು, ಪಯಣಿಸಿ ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಸೇರಿದನು

ರಾಜನ್ ! 'ಭಗವಂತನಾದ ದೇವಕೀ ಸುತನು ಗೆದ್ದನು, ಅವನು ಸೋತನು' ಎಂಬ ಮನುಜರು, ಮಂದ ಬುದ್ಧಿಗಳಲ್ಲವೇ ? ಅವನಿಗೆ ನಿತ್ಯಜಯಶೀಲನಿಗೆ,

ಜಯವೆಂದರೆ, ನಮ್ಮಗಳ ಶ್ರೇಯಃ ಸಂಪಾದನವಷ್ಟೇ ಎಂದು ತಿಳಿ! ಆ ಮಹಾ ಮಹಿಮನ ಉದಾರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ವರಿವಿಗೂ ವರ್ಣಿಸಿದರೂ ಮುಗಿಸಲಾರೆವು. ಇಂತು ಪೂತನಾ ವಧೆಯಿಂದ ದಂತವಕ್ತ್ರ ಸಂಹಾರದ ವರಿವಿಗೂ ನಡೆದ ಭೂಭಾರ ಹರಣ ಕರ್ಮವನ್ನು ನಿನಗೆ ನಾನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರೀತನಾಗಲಿ! ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿರುವೆನು.

....

102. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣವಿಹಾರ.

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸರ್ವ ಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧವು, ಯದು ಪುಂಗವ ಸಮಲಂಕೃತವು ಆದ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು. ನವಯೌವನ ಕಾಂತ ಕಾಂತೆಯರು, ಕಂದುಕಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ, ಸೌಧಾಗ್ರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಘದಲ್ಲೋಲಾಡುವ ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದರು. ರಾಜ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಚಲ್ಲಿದ ಪನ್ನೀರು ಆನೆಗಳ ಮದ ಜಲದಿಂದ ಬೆರೆತು, ಕಷಾಯಗಂಧವನ್ನು ಸೂಸುತ್ತಿತ್ತು ಭಟರು ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಥಗಳ ಧ್ವಜಗಳು, ಮಂದಿರ ಪತಾಕೆಗಳಿಂದ ಚಿಲ್ಲಾಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಉದ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸುಮಗಂಧದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತವಾದ ಮಧುಕರಬೃಂದವು ಝುಂಕಾರಗೀತೆಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು, ಅವನ ತರುಣಿಯರ ಕರ್ಣಮೂಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬುತ್ತಿತ್ತು. ಹದಿನಾರುಸಾವಿರ ಕೃಷ್ಣಕಾಂತೆಯರು, ಅವರವರ ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕೂಡಿ ವಿಹರಿಸಿದರು ಅಂಬುಜಗಂಧಮನೋಹರ ಜಲಾಕರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಕುಚ ಕುಂಕುಮ ಪಂಕದಿಂದ, ಜಡಗಳೂ ರಮಣೀಯ ರಾಗರಂಜಿತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಗಂಧರ್ವರು ಪಾಡುತ್ತಿರಲು ಪಣವಾನಕ ವೀಣಾದಿ ವಾದ್ಯಗಳು ಮಂದ್ರಮಧುರವಾಗಿ ಮೊಳಗುತ್ತಿರಲು, ನಕ್ಕು ನಲಿಯುವ ನಲಿನ ಮುಖಿಯರನ್ನು ಕೂಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಜಲವಿಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ನೀರನ್ನು ಚೆಲ್ಲಾಡಿದನು. ಆ ತರುಣಿಯರ ಕುಚಕಟಿ ಜಘನಾದಿ ತನೂವಿಲಾಸವನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದುಕೂಲಗಳವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದೆ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಿಡದೆ ಆಲಿಂಗಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದವು ಅವರ ತುರುವಿನ ಕುಸುಮವಿಸರವು ಉದುರಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೇಲಿಹೋಗಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಒಡತಿಯರನ್ನು ಧನ್ಯೆಯರನ್ನಾಗಿಸೆಂದು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಸ್ಮರವಿಲಾಸವತಿಯರ ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಸಾರ್ಥಕನಾಮಧೇಯನೆನಿಸಿದನು ಅವರ ಸ್ತನ ಕುಂಕುಮ ರಕ್ತವಾಗಿ ಬಂದ ಮಾಲೆಯನ್ನು, ಮುಡಿದ ಹೂಗಳನ್ನು ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣವೆಂಬಂತೆ ಧರಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಆನಂದಜಲಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುವಂತೆ, ಮೇಲೆ ನೀರನ್ನೆರಚಿ, ಶ್ರೀಶನು ಕರೇಣುಗಣ

ದಿಂದ ಕೂಡಿ ಮೆರೆವ ಕರಿರಾಜನಂತೆ ವಿರಾಜಿಸಿದನು

ನಿರಸ್ತ ಸಮಾಧಿಕನು, ಸ್ವರಮಣನು ಆದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಇತರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥರಂತೆ ತನ್ನ ಕಾಂತೆಯರಲ್ಲಿದ್ದ ರಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ, ಬಹುವಿಧ ವಿಲಾಸಗಳ ನ್ನಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಧನ್ಯೆಯರನ್ನಾಗಿಸಿದನು ರಮಾಪತಿಯನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯ ನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದು, ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಯೋಗಿ ಜನರಿಗೂ ದುರ್ಜ್ಞೇಯವಾದ ಮಹಿಮೆ ಉಳ್ಳ ಶ್ರೀಶನನ್ನು ನಿತ್ಯವರ್ಧಮಾನ ಪ್ರೇಮರಸದಿಂದಲು, ಅನುರಾಗ ಪೂರ್ಣಕಟಾಕ್ಷಗ ಳಿಂದಲು ಸೇವಿಸಿ, ನಿತ್ಯನೂತನನಾದ ಸ್ವಾಮಿಯ ಸಂಗದಿಂದ, ನವಸಂಗಮಪ್ರೀ ಮಧುರ ಭಾವ ಪುಲಕಿತಗಾತ್ರಿಯರಾದ ಕೃಷ್ಣರಮಣಿಯರು ತಾವೇ ಧನ್ಯತಮರೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆನಂದದಿಂದಿದ್ದರು

103. ದ್ವಾರಕಾಮಹಿಮೆ.

ಶ್ರೀಶುಕನು ಹೇಳಿದನು

ರಾಜನ್ ! ಕೇಳು ! ಇಂತು ಗೃಹ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ವೇದೋದಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ನಡೆಸಿ, ಸಜ್ಜನಗತಿಪ್ರದನಾದ ಶ್ರೀಶನು ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಗಳ ಸದುಪಯೋಗ ವಿಧಾ ನವನ್ನು ತನ್ನವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ದ್ವಾರಕೆಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಾಲಿತವಾಗಿ ಬಹುವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿತು.

ದ್ವಾದಶ ಯೋಜನ ವಿಶಾಲವಾದ ದ್ವಾರಕಾ ನಗರದಲ್ಲಿ, ಮುನಿಗಳು, ಚತುರ್ವ ರ್ಣದ ಜನರು, ತುಂಬಿದ್ದರು. ಪಿಂಡಾರಕ, ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ, ಶಾಲಗ್ರಾಮ, ಪುಷ್ಕರ, ವಾರಾಣಸಿ, ಪ್ರಯಾಗ, ವೇಂಕಟಗಿರಿ, ಶ್ರೀಶೈಲ, ಗೋಕರ್ಣ, ಚಂದ್ರಪುಷ್ಕರಿಣಿ, ಸಹ್ಯಗಿರಿ, ಕೊಲ್ಹಾಪುರ ಕುಮಾರಗಿರಿ, ಪುಣ್ಯಬದರಿಕಾಶ್ರಮ, ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮ ದುರ್ಗ, ಮೊದಲಾದ ಪಾವನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ, ಶಾಂತರು, ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷರು, ವ್ರತನಿ ಷ್ಠರು, ಜಲಭಕ್ಷಕರು, ವಾಯುಭಕ್ಷಕರು, ನಿರಾಹಾರರು ಆದ ಋಷಿವರರು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು, ಗೋವಿಂದನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಆನಂದ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮೌನವ್ರತರು, ತ್ರಿಷವಣಸ್ನಾನ ತತ್ಪರರು, ವೇದನಿರತರು, ಸ್ತುತಿ ಪರಾಯಣರು, ಧ್ಯಾನ ಮಗ್ನರು, ಸಮಾಧಿಗತರು, ಚರ್ಮಮಾತ್ರಾವಶಿಷ್ಟ ಕೃಶದೇಹರು, ಆದ ಮುನಿಗಳು ಬಂದು, ತತ್ವ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣದ ಸುಖವನ್ನು, ಕೃಷ್ಣ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ತುಂದಿಲರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರರೂ ಅನೇಕರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತ ರಲ್ಲಿದ್ದರು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ, ವೇದ ಮಂಗಳ ಘೋಷಗಳು, ಮಂಗಲ ವಾದ್ಯರವಗಳು, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೀರರ ಆಯುಧ ಧ್ವಾನಗಳು, ಕಲಕಂಠಿಯರ ಮಧುರ

ಗಾನ ನಾದಗಳು ಕೇಳಬರುತ್ತಿದ್ದವು ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿ ದ್ವಾರಕೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ ವಿಶೇಷ ಶೋಭಾಕರವಾಗಿ ರಾರಾಜಿಸಿತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ಜನರು—ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಚಾರುದೇಷ್ಣ ದೀಪ್ತಿಮಂತ, ಭಾನು, ಸಾಂಬ, ಮಿತ್ರ, ಬೃಹದ್ಭಾನು, ಭಾನು, ವಿಂದ, ವೃಕ, ಅರುಣ, ಪುಷ್ಕರ, ದೇವ ಬಾಹು, ಚಕ್ರದೇವ, ಸುನಂದನ, ಚಿತ್ರಭಾನು, ವರೂಥ, ನ್ಯಗ್ರೋಧರೆಂಬುವರು, ಮಹಾರಥರೆನಿಸಿದರು ತ್ರಿವಕ್ರೆಯ ಮಗನಾದ ವಿಶೋಕನು, ನಾರದನಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು, ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೂ ವೈಷ್ಣವದೀಕ್ಷೆ ಉಂಟೆಂದು ಅರಿತು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗ ದಾಸನಾಗಿ ನಡೆದು ಮುಕ್ತನಾದನು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೇ ಸರ್ವವಿಧದಿಂದಲು ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣನಂತೆಯೇ ಜನಾನುರಾಗವನ್ನು ಪಡೆದನು ಅವನು ರುಕ್ಮಿಯಮಗಳಾದ ರುಕ್ಮವತಿಯಲ್ಲಿ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ಪಡೆದನು ಅನಿರುದ್ಧನು ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಆನೆಗಳ ಬಲವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು ಅವನು ರುಕ್ಮಿಯ ಪೌತ್ರಿಯಾದ ರಚನೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ, ವಜ್ರನೆಂಬುವ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದನು, ಅವನು ಯಾದವಕಲಹದಲ್ಲಿ ಅಳಿಯದೆ, ಉಳಿದನು ಅವನ ಮಗನು ಪ್ರತಿಬಾಹುವು, ಅವನಿಗೆ ಸುಬಾಹು, ಅವನಿಗೆ ಉಗ್ರಸೇನ ಅವನಿಗೆ ಶತಸೇನರು ಪುಟ್ಟಿದರು ಯದುಕುಲದಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಧನರು, ನಿಸ್ಸಂತಾನರು, ಅಲ್ಪಾಯುಷ್ಕರು, ಅಲ್ಪವೀರ್ಯರು, ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯರು ಪುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ ಯದುಕುಲಜಾತರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಲಾಗದು ಯದುಕುಮಾರಕರ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಮೂರುಕೋಟಿ ಎಂಬತ್ತೆಂಟು ಸಾವಿರದ ಎಂಟುನೂರು ಜನರಿದ್ದರೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿರುವೆನು

ಹಿಂದೆ ದೇವಾಸುರ ಸಂಗ್ರಾಮದಿ ಹತರಾದ ದೈತೇಯರು, ದ್ವಾಪರದಲ್ಲಿ ಮನುಜರಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿ, ಪ್ರಜಾಪೀಡೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಅವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆಂದು ಶ್ರೀಶನಿಂದ ಆಜ್ಞಪ್ತರಾದ ದೇವತೆಗಳೇ ಯದುಕುಲದ ನೂರೊಂದು ವಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸೇವಿಸಿ, ಧನ್ಯರಾದರು ಶಯನ ವಸನ, ಭೋಜನ, ಸಂಲಪನ, ಆಸನ, ವಿಹರಣಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶನೊಡನಾಡಿ, ಅವನಲ್ಲೇ ಮನವಿಟ್ಟು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವರು, ಸ್ವಯೋಗ್ಯಗತಿಯನ್ನೈದಿದರು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು ವ್ಯಾಸ, ಪರಶುರಾಮ, ಅಸಿತ, ಸಾಂದೀಪನಿ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಋತ್ವಿಜರಾಗಿರಲು, ಉದ್ಧವನು ಪರಿಚರಿಸುತ್ತಿರಲು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯರಿಂದ ಕೂಡಿ ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಬಲರಾಮನ ಅಧ್ವರ್ಯುತನದಲ್ಲಿ, ಬಹು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು

ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ ! ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನನ್ನಂತಹ ಪಾಮರನೇನು ವರ್ಣಿಸಲಾಗುವನು ! ಕೇಳು ! ಆವನಕೀರ್ತಿ ಚಂದ್ರಿಕೆಯು ಸಂಸಾರತಾಪ ಶೋಷಕವು; ಆವನ ಪಾದಜಾತೆ, ದೇವನದಿ, ಸ್ಮರಣದಿಂದಲೇ ಸರ್ವಪಾಪ ನಿವಾರಣೆಯು, ಆವನ ಸ್ವರೂಪವು ಐಶ್ವರ್ಯ, ವೀರ್ಯ, ಯಶಃ, ಶ್ರೀ, ಜ್ಞಾನ ವಿಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ಣವು: ಆವನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವು ಸರ್ವಸಂಪದಧಿ ನೇತ್ರಿಯಾದ ರಮೆಯ ಅರಮನೆ, ಆವನ ವಚನವು, ವೇದಾದಿನಚ್ಛಾಸ್ತ್ರವು. ಅವನ ಪ್ರವರ್ತನೆಯು, ಧರ್ಮಾಧರ್ಮವಿವೇಕ ಸಂಪಾದಕವು; ಆವನ ಪರಮಮಂಗಲನಾಮವು ಸರ್ವದುಃಖನಿಷೂದನವು, ಸರ್ವಸುಖನಿದಾನವು; ಇಂತಹ ಕಾಲಚಕ್ರಾಯುಧನಾದ ಮಾಧವನು ಕ್ಷಿತಿಭಾರವನ್ನು ಹರಿಸಿದನೆಂದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ '

ಸರ್ವಜನನಿವಾಸನು, ದೇವಕೀಗರ್ಭಮಾತ್ರ ನಿವಾಸನೇ ? ಸ್ವನಿಯಮಪರಿಪಾಲನೆಗಾಗಿ, ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಿಂದ ಭೂದೇವಿಯನ್ನಲಂಕರಿಸಿದ ಶ್ರೀಶನು ಮನುಜಮಾತ್ರನೇ ? ಶ್ರೀದೇವಿಯ ನಿಲಯನಾದ ಸ್ವರಮಣನು, ಗೋಪಿಕೆಯರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ, ದಹರಾಕಾಶಗತನಾದ ತನ್ನನ್ನು ಭಜಿಸಲು ಬಂದಾಗ, ತನ್ನ ಮಂದಹಾಸ ಕಟಾಕ್ಷ ಪ್ರೇಮ ಪೂರ್ಣ ಭಾಷಣೆಗಳಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮುದವನ್ನಿತ್ತು ಪೊರೆದನೆಂದಮೇಲೆ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಜಿಸುವ ಸುಜನಲಲಾಮರನ್ನು, ಸಂಸಾರ ಶರಧಿಯನ್ನು ದಾಟಿಸಿ, ರಕ್ಷಿಸದಿರುವನೇ ? ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾ ! ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ ! ಶ್ರೀಹರೇ ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ! ಯಾವ ಸರ್ವೇಶನು ಜಗಜ್ಜನ್ಮಪಾಲನ ಸಂಹರಣಗಳನ್ನು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೋ, ಯಾವ ಅಪ್ರಾಕೃತ ದಿವ್ಯದೇಹನು ಪ್ರಕೃತಿಪುರುಷರನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವನೋ, ಯಾವ ಕರುಣಾಸಮುದ್ರನು, ಋಷಿರೂಪನಾಗಿ ಭಾಗವತ ಭಾರತಾದಿ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು, ಸಜ್ಜನಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿಸಿದನೋ, ಯಾವ ರಮೇಶನ ಅಡಿದಾವರೆಯನ್ನು ಸೇರಿದ ಮುಕ್ತನು, ಗೂಡನ್ನುಬಿಟ್ಟು ಹಾರಿಹೋಗುವ ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ, ಸಂಸಾರಬಂಧ ದೂರನಾಗುವನೋ, ಅಂತಹನಿತ್ಯ ನಿರ್ದುಃಖನಿರತಿಶಯ ಜ್ಞಾನಾನಂದಾದಿ ಕಲ್ಯಾಣಾನಂತಗುಣ ಶರೀರನಾದ ಭಕ್ತಾಭಯಪ್ರದನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು, ಮನವೇ ! ಸದಾಧ್ಯಾನಿಸು ! ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮೋನಮಃ!

ಇಂತು ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು, ತಾನು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು, ಲೀಲಾಮನುಜನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ, ಕಂಸಾದಿ ದುಷ್ಟರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಪಾಂಡವಾದಿ ಸುಜನರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ಮನುಜನಂತೆ ಮಾಡಿದ ಪವಿತ್ರಚರಿತ್ರವು ಸರ್ವಪಾಪಕರ್ಮಲತಾಲವಿತ್ರವೆಂದರಿತು, ಸರ್ವಸುಜನರು ಆವನ ಪಾದಾರವಿಂದಭಕ್ತರಾಗಿ, ಸಂಸಾರಮುಕ್ತರಾಗಿ, ಸುಖದಿಂದ ವೈಕುಂಠಾದಿ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವರು ಪ್ರತಿದಿನವು ಪ್ರವರ್ಧಮಾನವಾಗುತ್ತಿರುವ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಬಿಡದೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಥಾಮೃತವನ್ನು ಪಾನಮಾಡುತ್ತಾ, ಆವನ ಪಾವನಪದಪಂಕಜ ಚಿಂತಾಲೋಲ

ರಾದ ಮಾನವರು, ಇತರ ಜನ ದುರ್ಲಭವು, ಜನನ ಮರಣರಹಿತವು ಆದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ, ಸಾರ್ವಭೌಮರಾದ ರಾಜರ್ಷಿಗಳು, ರಾಜ್ಯಾದಿ ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಆವನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಿ, ತಪಿಸಿ, ಋಷಿಜನೋಪದೇಶದಿಂದ ಪೊಂದಿದ ಆನಂದವನ್ನು, ಸ್ವಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರವಾಗಿ ಪೊಂದಿ, ಮುಕ್ತರಾಗುವರು

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು

ಶೌನಕಾದಿಗಳೇ ! ಅಮೃತಕೀರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯ ಪವಿತ್ರ ಚರಿತ್ರವನ್ನು, ಶ್ರೀಶುಕನು ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಭಾಗವತಾಮೃತವನ್ನು ಮನವಿತ್ತು ಕೇಳಿದ ಮನುಜನು, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪಾದಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದುಃಖನಾಗಿ ಸುಖಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಶ್ರೀಭಾಗವತಾದಿ ಶ್ರೀಶನ ಕಥೆಯು ಸರ್ವಜಗತ್ತಿನ ಪಾಪತೂಲರಾಶಿಗೆ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಸುಜನರವನಕಥಾ ಕುಸುಮವನ್ನು ಕರ್ಣಾವತಂಸವಾಗಿ ಧರಿಸಿ, ರಮಿಸುತ್ತಿರುವರು

|| ಶ್ರೀ ಮಧ್ವೇಶಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ||

HOMBALI BROTHERS,
PRINTERS, GADAG